

Μυρτώ Κιούρτη

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ
ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

2020

ΣΠΟΥΔΕΣ

1983-1995	Αρσάκεια Πατρών, βαθμός απολυτηρίου 19,80 / 20,00
1995-2001	Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, βαθμός πτυχίου 8,74
2001-2002	Master of Science in Advanced Architectural Design, Columbia University, New York
2004-2012	Διδακτορική Διατριβή, Τομέας II Πολεοδομίας και Χωροταξίας, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Επιβλέπων: Δημήτρης Φιλιππίδης. Μέλη τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής: Παναγιώτης Τουρνικιώτης, Ελεωνόρα Σκουτέρη-Διδασκάλου (Κοινωνική Ανθρωπολογία και Λαογραφία ΑΠΘ)

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ - ΒΡΑΒΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

2004-2008	Υποτροφία ιδρύματος Ωνάση για την εκπόνηση διδακτορικού
2001-2002	Υποτροφία Fulbright για τις μεταπτυχιακές σπουδές
2001-2002	Υποτροφία ιδρύματος GerondeIs για τις μεταπτυχιακές σπουδές
1999-2000	Βραβείο ΤΕΕ για τον μεγαλύτερο μέσο όρο βαθμών από όλα τα εξάμηνα μαθημάτων, μεταξύ του συνόλου των φοιτητών της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Ε.Μ.Π. Ισοβάθμια με άλλους δύο
1999	Βραβείο "Καυταντζόγλου" για τη συγκέντρωση του μεγαλύτερου μέσου όρου βαθμολογίας στο 9ο εξάμηνο σπουδών. Ισοβάθμια με άλλους δύο
1999-2000	Βραβείο "Θωμαΐδη" για τον μεγαλύτερο μέσο όρο βαθμών από όλα τα εξάμηνα μαθημάτων, μεταξύ του συνόλου των φοιτητών της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Ε.Μ.Π. Ισοβάθμια με άλλους δύο
1998-1999	Βραβείο ΤΕΕ για τις επιδόσεις στο 3ο έτος των σπουδών, 2η σε βαθμολογία, ισοβάθμια με άλλους δύο
1996	Βραβείο Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας για τη σειρά εισαγωγής στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Ε.Μ.Π. στο πλαίσιο των πανελληνίων εξετάσεων, τρίτη στους εκατό επιτυχόντες

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

2016-σήμερα	Μεταδιδακτορική έρευνα, Τομέας Ι Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Επιβλέπων: Παναγιώτης Τουρνικιώτης. Συνεπιβλέπων: Θάνος Παγώνης
2018	Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα "Στρατηγική σχεδιασμού και παρεμβάσεις προτεραιότητας για την αναζωογόνηση και ενεργοποίηση του λόφου Λυκαβηττού", Τομέας II Πολεοδομίας και Χωροταξίας, Σχολή

	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Υπεύθυνος: Θάνος Παγώνης
2013-2018	Υπεύθυνη διεπιστημονικής ερευνητικής δράσης "Επανακατοικήσεις", Σύνδεσμος Υποτρόφων Ιδρύματος Ωνάση, Επιστημονικός σύμβουλος: Παναγιώτης Τουρνικιώτης

ΑΛΛΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

2017-σήμερα	Μέλος της ομάδας "Προς το κοινό Α της αρχιτεκτονικής - Η διερεύνηση στρατηγικών για την προώθηση της αρχιτεκτονικής μόρφωσης και καλλιέργειας, ως προπαίδεια από το νηπιαγωγείο στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση." Υπεύθυνοι: Τάσος Μπίρης, Μάρω Καρδαμίτση Αδάμη, Μανώλης Οικονόμου
2016-2018	Οργάνωση του Αρχείου Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής, Εργαστήριο Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Υπεύθυνος: Παναγιώτης Τουρνικιώτης
2015-2016	Μέλος της ομάδας σχεδιασμού και συντονισμού της δέσμης των εκδηλώσεων και άλλων δράσεων "Αναφορά στον ΕΛ/Le Corbusier". Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και Ίδρυμα Le Corbusier. Υπεύθυνοι: Παναγιώτης Τουρνικιώτης, Νικόλαος-Ιων Τερζόγλου, Κώστας Τσιαμπάος, Ρίβα Λάββα
2007-2009	Υπεύθυνη συντονισμού της έρευνας με θέμα το όριο στη σύγχρονη ελληνική αρχιτεκτονική, στο πλαίσιο της δέσμης των δράσεων "WALLS - όη Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου." Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας. Υπεύθυνος: Κώστας Θόρβαλντ Μπάρλας

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ

2010-σήμερα	Προσωπικό αρχιτεκτονικό γραφείο Έδρα: Αθήνα και Πάτρα. Μελέτες και κατασκευές: 21. Μελέτες: 15
2002-2010	Αρχιτεκτονικό γραφείο σε συνεργασία με τον Κώστα Τσιαμπάο Έδρα: Αθήνα και Πάτρα. Μελέτες και κατασκευές: 28. Μελέτες: 34

ΒΡΑΒΕΙΑ ΣΕ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

2006	Πρώτο βραβείο στον πανελλήνιο διαγωνισμό νέων αρχιτεκτόνων για τη διαμόρφωση γραφείων πολιτικού κόμματος. Συνεργάτης: Κώστας Τσιαμπάος
2013	Βραβείο καλύτερης ουτοπικής πρότασης στον πανευρωπαϊκό διαγωνισμό Urban Proposal Award, στον πανευρωπαϊκό αρχιτεκτονικό διαγωνισμό

“Re-Think Athens: A new city center in Athens along Panepistimiou Street”. Συνεργάτης: Κώστας Τσιαμπάος. Σύμβουλος: Παναγής Παναγιωτόπουλος (Κοινωνιολόγος, ΕΚΠΑ)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

2014-σήμερα Εντεταλμένη διδάσκουσα -αυτόνομη διδασκαλία- σε μαθήματα Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

2016-σήμερα Συμμετοχή στη διδασκαλία του μαθήματος “Ερευνητικές προσεγγίσεις μεταλλάξεων της μεταπολεμικής Αθηναϊκής αστικής πολυκατοικίας”, Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα “Σχεδιασμός – Χώρος – Πολιτισμός”, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.

2017-2018 Συμμετοχή στην ομάδα διδασκόντων του μαθήματος “Ιστορία και Θεωρία 7”, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.

2017 και 2018 Εντεταλμένη διδάσκουσα -συμμετοχή στη διδασκαλία- στο δεκαπενθήμερο εργαστήριο “Εισαγωγή στις αρχιτεκτονικές σπουδές, θεωρία + εργαστήριο” στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

2014-2015 Εξωτερικός συνεργάτης στο μάθημα “Αστικός Σχεδιασμός 9. Instant City: Στρατηγικές σχεδιασμού σε συνθήκες ραγδαίας αστικοποίησης”, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.

2012-2013 Επικουρικό διδακτικό έργο στο “Εργαστήριο Σχεδιασμού II”, στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα “Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός”, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

2012 Συμμετοχή στη διδασκαλία του μαθήματος “Μετασχηματισμοί του ιδιωτικού χώρου στη σύγχρονη Ελλάδα”, στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών “Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία” στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Διαλέξεις σε μαθήματα Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού και Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής, οργάνωση και συμμετοχή σε εργαστήρια - workshops, συμμετοχή σε επιτροπές

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Βιβλία - επιμέλεια/συνεπιμέλεια: 4

Δημοσιεύσεις ερευνητικού έργου σε περιοδικά με Blind Peer Review και δείκτη απήχησης: 1 (και μια ακόμα που τελεί υπό κρίση-under review)

Δημοσιεύσεις ερευνητικού έργου σε περιοδικά και βιβλία: 11

Δημοσιεύσεις αρχιτεκτονικού έργου σε περιοδικά και βιβλία: 43

Δημοσιεύσεις αρχιτεκτονικών δράσεων: 16

Ανακοινώσεις σε συνέδρια - ημερίδες: 17

Παρουσιάσεις αρχιτεκτονικού έργου: 6

Συμμετοχή σε εκθέσεις: 12

Δημοσιεύσεις στον Τύπο (άρθρα - έργο - δράσεις): 53

ΜΕΛΟΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Σύλλογος Αρχιτεκτόνων (Σ.Α.Δ.Α.Σ. - Π.Ε.Α.)

Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας (Σ.Α.Ν.Α.)

Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.)

Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής (Ε.Ι.Α.)

Ένωση Υποτρόφων Προγράμματος Fulbright στην Ελλάδα

Columbia Alumni Club of Greece

Ένωση Αποφοίτων Αμερικανικών Πανεπιστημίων

Σύνδεσμος Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση

Σύνδεσμος Ελλήνων Ορειβατών Πάτρας, “Ωλενός”

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Αγγλικά - Certificate of Proficiency in English, University of Cambridge

Γαλλικά - Sorbonne II, Université de Paris - Sorbonne, βαθμός: Bien

ΤΑΞΙΔΙΑ

Συστηματικά σε όλη την Ελλάδα, κυρίως επιβλέποντας έργα

Συστηματικά στο Λονδίνο

Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Ιταλία, Ισπανία, Κροατία, Λος Άντζελες, Νέα Υόρκη, Νορβηγία, Ντουμπάι, Ολλανδία, Σαν Φρανσίσκο, Σερβία, Σουηδία, Τσεχία, Φινλανδία

A. ΣΠΟΥΔΕΣ

- 18 A.1 Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.
- 20 Διπλωματική
- 22 Διάλεξη
- 24 A.2 Μεταπτυχιακό, Columbia University, Νέα Υόρκη
- 25 Advanced Architectural Design Studio, "Olympic Sports Center, New York"
- 26 Advanced Architectural Design Studio, "Museum of Contemporary Art in Los Angeles"
- 28 Topographies of Enlightenment

B. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ

B.1. Βραβεία - Διακρίσεις - Δημοσιεύσεις στον Αρχιτεκτονικό και Αστικό Σχεδιασμό

- 32 B.1.1 Μεταλλική κατοικία στην Πάτρα, Αναφορά και δημοσίευση στα "Βραβεία ΔΟΜΕΣ 2014" και στα "Βραβεία ΕΙΑ 2013"
- 40 B.1.2 Κατοικία στην Κρήνη, Πάτρα, Δημοσίευση στην "Επετηρίδα Ελληνικής Αρχιτεκτονικής 2017, ΔΟΜΕΣ"
- 46 B.1.3 Πρώτο βραβείο στον πανελλήνιο διαγωνισμό νέων αρχιτεκτόνων για τη διαμόρφωση γραφείων πολιτικού κόμματος
- 50 B.1.4 Κατάστημα ρούχων στην εποχή της κρίσης, Συμμετοχή στην 9η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων.
- 54 B.1.5 Καφεκοπτείο στην πλατεία Συντάγματος, Αθήνα, Δημοσίευση στα "Βραβεία ΔΟΜΕΣ 2018"
- 58 B.1.6 Αναγνωστήριο και καφέ στην Πάτρα, Δημοσίευση στα "Βραβεία ΔΟΜΕΣ 2016"
- 66 B.1.7 Αναδιαμόρφωση διαμερίσματος στην περιοχή Παπάγου, Αθήνα, Δημοσίευση στο περιοδικό ΚΤΙΡΙΟ
- 68 B.1.8 Βραβείο ουτοπικής πρότασης – Utopian proposal award στον πανευρωπαϊκό αρχιτεκτονικό διαγωνισμό "Re-Think Athens: A new city center in Athens along Panepistimiou Street"
- 74 B.1.9 Māma Chora: Ξενοδοχειακό συγκρότημα στο Όθος, Κάρπαθος, Δωδεκάνησα, Συμμετοχή στην 9η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων, Δημοσίευση στην "Επετηρίδα Ελληνικής Αρχιτεκτονικής 2016, ΔΟΜΕΣ"

B.2 Επιλεγμένο αρχιτεκτονικό έργο

- 80 B.2.1 Ατομικό αρχιτεκτονικό έργο
- 110 B.2.2 Αρχιτεκτονικό έργο στο πλαίσιο του κοινού γραφείου με τον Κώστα Τσιαμπάο

	<u>Γ. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ</u>
144	Γ.1 Διδακτορικό
172	Γ.2 Μεταδιδακτορικό
174	Γ. 3 Ερευνητικό έργο, Στρατηγική σχεδιασμού και παρεμβάσεις προτεραιότητας για την αναζωογόνηση και ενεργοποίηση του λόφου Λυκαβηττού
176	Γ. 4 Ερευνητική δράση, Επανακατοικήσεις
184	Γ.5 Άλλη ερευνητική δραστηριότητα, Οργάνωση Αρχείου Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.
	<u>Δ. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ</u>
	<u>Δ.1 Επιμέλειες βιβλίων τα οποία έχουν εκδοθεί</u>
188	Δ.1.1 Επανακατοικήσεις
190	Δ.1.2 WALLS, 6η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου
196	Δ.1.3 5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου
	<u>Δ. 2 Ενδεικτικές δημοσιεύσεις ερευνητικού έργου σε περιοδικά και βιβλία</u>
198	Δ.2.1 The architect, the writer, her functional house and the murder, υπό κρίση - under review
200	Δ.2.2 The parlor, the kitchen and civilized manners: Domestic space, residents' precepts and practices in Greek houses of the 1970s, υπό κρίση - under review
202	Δ.2.3 Ο τόπος, η γλώσσα και το όραμα της Νεωτερικότητας, στο Δημήτρη Κυρτάτας, Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Χρήστος Μπουλώτης, (επ.), <i>Τόπος Τοπίο, Τιμητικός τόμος για τον Δημήτρη Φιλιππίδη</i> , Μέλισσα, Αθήνα: 2018, σελ. 108-114
204	Δ.2.4 Κατοικία Schröder, στο Γεώργιος Πανέτσος, (επ.), <i>Αφετηρίες, Δομές</i> , Αθήνα: 2016, σελ. 30-33
	<u>Δ.3 Ενδεικτικές ανακοινώσεις σε συνέδρια και ημερίδες</u>
206	Δ.3.1 Ο Μάγος, Ημερίδα για τον Δημήτρη Φιλιππίδη, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα: 2018
208	Δ.3.2 For a civic-familial Athens. Investigating the cultural framework of participatory initiatives, Συνέδριο, Changing Cities, Ερμούπολη: 2017
210	Δ.3.3 Αρχιτεκτονική και παιδικό παιχνίδι, Συνέδριο, Προς το Α της Αρχιτεκτονικής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Ε.Μ.Π., Αθήνα: 2017
212	Δ.3.4 Η παράδοση των 'Πέντε σημείων' του Le Corbusier, στην ελληνική της εκδοχή, Συνέδριο, Ελ/Le Corbusier: Γενεαλογίες, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Ε.Μ.Π., Αθήνα: 2015
214	Δ.3.5 House design for the middle class in Greece. Hyper-modern demands and cultural constraints, Συνέδριο, Democracy and Technology. Europe in Tension from

	the 19th to the 21st century, Université Paris - Sorbonne, Παρίσι: 2013
216	Δ.4 Συγκεντρωτικό υπόμνημα του συνόλου των δημοσιεύσεων
	<u>Ε. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ</u>
	<u>Αυτόνομη διδασκαλία σε μαθήματα αρχιτεκτονικού σχεδιασμού</u>
238	Ε.1.1 Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 1, Αυτόνομη διδασκαλία, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών
250	Ε.1.2 Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 2, Αυτόνομη διδασκαλία, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών
258	Ε.1.3 Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 3, Αυτόνομη διδασκαλία, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών
264	Ε.1.4 Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 4, Αυτόνομη διδασκαλία, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών
	<u>Συμμετοχή στη διδασκαλία σε μαθήματα αρχιτεκτονικού και αστικού σχεδιασμού</u>
268	Ε.1.5 Αστικός Σχεδιασμός 9, Συμμετοχή στη διδασκαλία, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
272	Ε.1.6 Ερευνητικές Προσεγγίσεις Μεταλλάξεων της Μεταπολεμικής Αθηναϊκής Αστικής Πολυκατοικίας, Συμμετοχή στη διδασκαλία, Μεταπτυχιακό πρόγραμμα Σχεδιασμός - Χώρος - Πολιτισμός, Ειδίκευση: Προωθημένα Ζητήματα Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.
	<u>Εργαστήρια - workshops</u>
274	Ε.1.7 Εργαστήριο Σχεδιασμού II, "Συμβιώσεις", Επικουρικό διδακτικό έργο, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών "Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός", Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
276	Ε.1.8 Εισαγωγή στις αρχιτεκτονικές σπουδές, θεωρία + εργαστήριο, Συμμετοχή στη διδασκαλία, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών
280	Ε.1.9 Διαλέξεις σε μαθήματα Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού
	<u>Ε.2 Μαθήματα ιστορίας και θεωρίας της αρχιτεκτονικής</u>
284	Ε.2.1 Ιστορία και Θεωρία 7, Συμμετοχή στην ομάδα των διδασκόντων, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.
286	Ε.2.2 Ιστορία και Θεωρία 7, Διάλεξη στο μάθημα με θέμα "Κατοικία στη Βουλιαγμένη του Άρη Κωνσταντινίδη: Η μεθοδολογία μιας έρευνας", Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.
288	Ε.2.3 Ιστορία και Θεωρία 5, Διάλεξη στο μάθημα με θέμα "Το Farnsworth House και το

	Glass House: Σχεδιασμός και αντιλήψεις στη μοντέρνα αρχιτεκτονική", Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.
290	Ε.2.4 Ιστορία και Θεωρία 6, Διάλεξη στο μάθημα με θέμα "Μετα-σχεδιασμός. Θεωρία, μεθοδολογία, εφαρμογή", Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.
292	Ε.2.5 Ιστορία και Θεωρία 7, Διάλεξη στο μάθημα με θέμα "Στρουκτουραλιστικές και μεταστρουκτουραλιστικές προσεγγίσεις", Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.
294	Ε.2.6 Workshop εν πλω, Διάλεξη ταξιδεύοντας προς τη Βενετία με θέμα "Κατανοώντας τον Palladio"
296	Ε.2.7 Επιπλέον διαλέξεις Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής

	<u>Ε.3 ΑΛΛΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ</u>
298	Ε.3.1 Εργαστήριο - άσκηση εισαγωγής στην ψηφιακή σχεδίαση
300	Ε.3.2 Workshop εν πλω. Εργαστήριο στην εκπαιδευτική εκδρομή στη Βενετία. Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

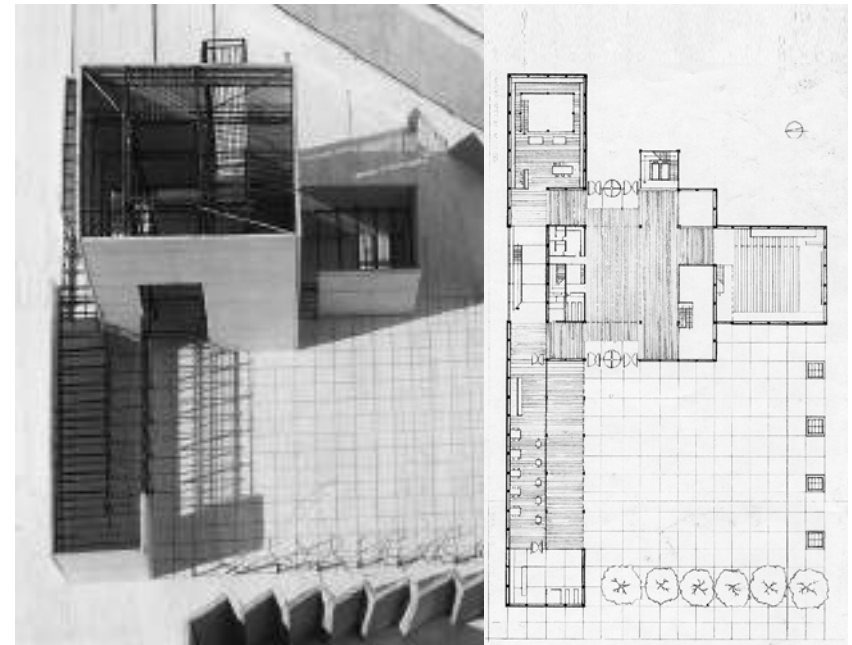
	<u>Ε. 4 Συμμετοχή σε επιτροπές - παρουσιάσεις</u>
302	Ε.4.1 Συμμετοχή στην επιτροπή αξιολόγησης υποψηφιοτήτων για τις υποτροφίες Fulbright για μεταπτυχιακές σπουδές στην Αμερική
302	Ε.4.2 Συμμετοχή σε ενδιάμεσες παρουσιάσεις υποψηφίων διδασκτόρων
303	Ε.4.3 Συμμετοχή σε επιτροπές αξιολόγησης φοιτητικών θεμάτων
306	Ε.4.4 Συμμετοχή σε επιτροπή αξιολόγησης προτάσεων για επιστημονικές δράσεις και εκδηλώσεις, Σύνδεσμος Υποτρόφων Ιδρύματος Ωνάση

	<u>ΣΤ. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΑ</u>
	<u>Στ.1 Οργάνωση συνεδρίων - ημερίδων</u>
310	Στ.1.1 Επανακατοικήσεις - Ημερίδα
314	Στ.1.2 WALLS - Όρια - Συνέδριο

	<u>Στ.2 Οργάνωση αρχιτεκτονικών εκθέσεων</u>
316	Στ.2.1 WALLS - 6η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου
320	Στ.2.2 5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου

	<u>Στ.3 Άλλες δράσεις</u>
322	Στ.3.1 Strange Cities: Δεν είμαστε ξένοι στην ίδια πόλη

A.1 Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ: Τελείωσα τη Σχολή Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. με βαθμό πτυχίου 8,74. Στη Σχολή μπήκα τρίτη μεταξύ εκατό επιτυχόντων στις πανελλήνιες εξετάσεις. Στο τελευταίο εξάμηνο μαθημάτων βγήκα πρώτη -ισοψηφώντας με έναν- στο έτος μου.

ΔΕΞΙΑ: Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης. Διατομεακό μάθημα εβδομίου και ογδόου εξαμήνου.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Φραγκίσκος Γουλιέλμος, Κώστας Μωραΐτης, Τάσης Παπαϊωάννου

ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ: Εκπόνθησα το θέμα σε συνεργασία με τον τότε συμφοιτητή μου Κώστα Τσιαμπάο.

ΧΡΟΝΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ: 1995-2001

Μελετώντας την ορθόδοξη τελετουργική
σχεδίασα επτά ξύλινες κατασκευές για τα επτά μυστήρια.
Οι κατασκευές τοποθετήθηκαν σε σημεία του τοπίου
των παιδικών μου χρόνων, φορτισμένα με αναμνήσεις.
Το ιερό της βάπτισης για παράδειγμα,
εκεί όπου τελείται συμβολικά ο θάνατος
και η αναγέννηση του βρέφους,
σχεδιάστηκε ως χοάνη πάνω από το σημείο όπου
ο βυθός της θάλασσας βάθαινε απότομα και μαύριζε με φύκια.
Οι ψαράδες ονόμαζαν την υποθαλάσσια
αυτή περιοχή “μπάρο”.
Για εμάς τα παιδιά σήμαινε το τέλος της οικείας αμμουδιάς
και την αρχή της τρομακτικής αβύσσου.
Στον αμπελώνα τοποθετήθηκε το μυστήριο του γάμου, επειδή
αυτό σφραγίζεται τελετουργικά με κρασί,
στον ελαιώνα το ευχέλαιο...
Στην παρουσίαση της διπλωματικής, οι κριτές επεσήμαναν
πως, χωρίς να το έχω καταλάβει, σχεδίασα ένα σύνολο από
ξωκλήσια, έναν ναό από σπαράγματα, που σχημάτιζαν νοητό
σταυρό με κέντρο το σπίτι των γονιών μου.

Διπλωματική

ΤΙΤΛΟΣ: Τόπος Μνήμης - Το Ιερό

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ανδρέας Κούρκουλας, Δημήτρης Φιλιππίδης

ΔΕΞΙΑ: Χαρακτηριστικές μακέτες της διπλωματικής μου

ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ: 2001

Από τα φοιτητικά μου χρόνια με ενδιέφερε
η σκέψη που οδηγεί στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό.

Στη διάλεξή μου επιχείρησα να κατανοήσω
πώς τα έργα των Carlo Scarpa και Δημήτρη Πικιώνη εκφράζουν
έναν τρόπο σύλληψης του κόσμου, έτσι όπως αυτός
αναπτύχθηκε στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου
από τα αρχαία χρόνια, περνώντας στον βυζαντινό Μεσαίωνα
και φτάνοντας στο σήμερα.
Είχα τότε επιρροές από μια ομάδα Ελλήνων στοχαστών που
υποστήριζε μια τέτοια γραμμική συνέχεια.

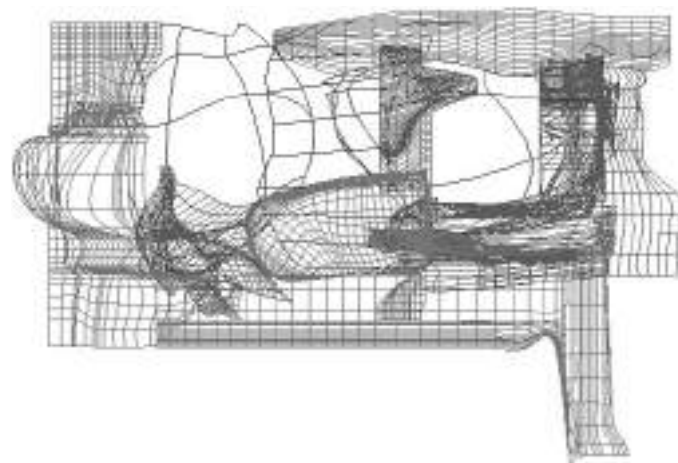
Διάλεξη

ΤΙΤΛΟΣ: Τόπος Σχέσης - Τόπος Μνήμης
ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ανδρέας Κούρκουλας
ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Εκπόνησα τη διάλεξη σε συνεργασία με τον τότε συμφοιτητή μου Κώστα Τσιαμπάο.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ: 2000

Για την προσέγγιση του κοινωνικού και πολιτιστικού χώρου, ο οποίος καθορίζει το αρχιτεκτονικό έργο [του Scarpa], είναι σκόπιμο να αναφερθούμε κατ' αρχάς στη Βενετία...Το ίδιο το καταλυτικό πολιτιστικό περιβάλλον της πόλης της Βενετίας, ως τόπος αλληλοδιείσδυσης του δυτικού και του ανατολικού μεσαιωνικού κόσμου, φαίνεται πως ασκεί μια τεράστια γοητεία στον δημιουργό επηρεάζοντας σε μεγάλο βαθμό το έργο του. Ο ίδιος αναφέρει χαρακτηριστικά: "Νιώθω σαν Βυζαντινός που ήλθε στη Βενετία δια μέσου της Ελλάδας"(1)...Αντίστοιχα, το αρχιτεκτονικό έργο του Δημήτρη Πικιώνη... στρέφεται πνευματικά προς το εγγύτερο αλλά και απώτερο παρελθόν της χώρας του. Ο ίδιος αναφέρει: "Η Ανατολή και το Βυζάντιο μου αποκάλυψαν πως η δημιουργία μιας ανοιγμένης απ' τη φύση και απ' την ύλη της μίμησης συμβολικής γλώσσας, είναι ο δρόμος, ο μόνος έγκυρος και άξιος του πνεύματος, για να εκφράσει τις ιδέες και τα συναισθήματά μας απ' τη ζωή"(2)...

...Ειδικότερα, οι απαρχές της σκέψης αυτής μπορούν να τοποθετηθούν στην κλασσική Ελλάδα, μέσα στο έργο φιλοσόφων της εποχής όπως είναι ο Αριστοτέλης(3) και κυρίως ο Πλάτωνας(4). Τότε τέθηκαν οι βάσεις για τη φιλοσοφία των όντων, σε μία προσπάθεια υπέρβασης του αρχαίου κόσμου με στόχο τη μετάβαση προς μία νέα εποχή(5). Στη συνέχεια, το έργο του Πλωτίνου(6) αποτέλεσε σημείο καμπής προτείνοντας μια νέα εκ των έσω θεώρηση του συνόλου κόσμου. Με τον Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη εγκαινιάζεται η μετάβαση στην κύρια ανατολική χριστιανική σκέψη και ακολουθούν ο Γρηγόριος Νύσσης, ο Ιωάννης της Κλίμακος, ο Μάξιμος ο Ομολογητής, ο Συμεών ο νέος Θεολόγος(7)...Φτάνει δε πλέον να επηρεάζει έμμεσα μεγάλα φιλοσοφικά ρεύματα της εποχής μας όπως αυτό του υπαρξισμού ενώ τροφοδοτεί την έρευνα και τη σκέψη σημαντικών σύγχρονων διανοητών όπως ο Μάρτιν Χάιντεγκερ(8).

(1) Kenneth Frampton, *Studies in tectonic culture*, MIT Press, Massachusetts: 1995.
(2) Δημήτρης Πικιώνης, *Κείμενα*, MIET, Αθήνα: 1985.
(3) Στέλιος Ράμφος, *Μίμησις εναντίον μορφής: εξήγησις εις το περί ποιητικής του Αριστοτέλη*, Αρμός, Αθήνα: 1992.
(4) Στέλιος Ράμφος, *Φιλόσοφος και θεός έρω*, Τήνος, Αθήνα:1990.
(5) Στέλιος Ράμφος, *Η εξορία των ποιητών*, Κέδρος, Αθήνα: 1978.
(6) Γεώργιος Βιζυηνός, *Η φιλοσοφία του καλού παρά τω Πλωτίνω*, Αρμός, Αθήνα: 1995.
(7) Βασίλης Τατάκης, *Η βυζαντινή φιλοσοφία*, Ίδρυμα Μωραΐτη, Αθήνα: 1997.
(8) Χρήστος Γιανναράς, *Χάιντεγκερ και Αρεοπαγίτης [sic]*, Δόμος, Αθήνα: 1988.

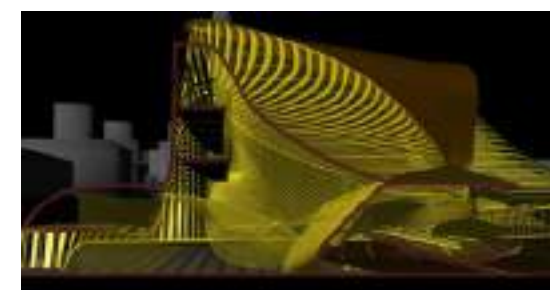
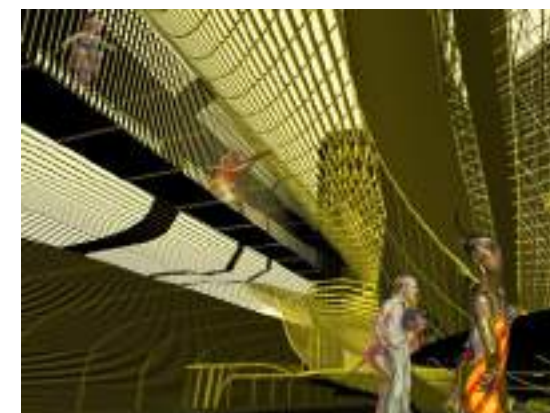
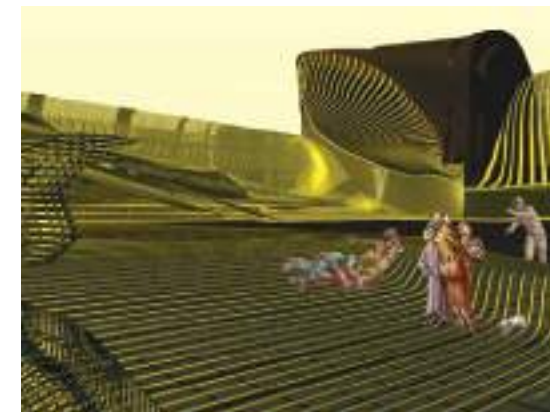
A.2 Μεταπτυχιακό, Columbia University, Νέα Υόρκη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: Master of Science in Advanced Architectural Design, Graduate School of Architecture Planning and Preservation, Columbia University, Νέα Υόρκη

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ: Παρακολούθησα το μεταπτυχιακό με υποτροφία του ιδρύματος Fulbright και του Gerondelis Foundation.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: Πρόεδρος του μεταπτυχιακού ήταν τότε ο γνωστός αρχιτέκτονας Bernard Tschumi. Την περίοδο εκείνη η αρχιτεκτονική σχολή του Columbia κατατασσόταν στις 5 καλύτερες σχολές αρχιτεκτονικής της Αμερικής, μαζί με τις σχολές των Harvard, Princeton, Yale και MIT, και αποτελούσε ένα από τα καλύτερα μεταπτυχιακά προγράμματα παγκοσμίως. Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα εστίαζε στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό και έδινε έμφαση στον συσχετισμό της αρχιτεκτονικής σύνθεσης με άλλα γνωστικά πεδία όπως τα μαθηματικά, η αλγοριθμική σκέψη και η τοπολογική γεωμετρία. Παράλληλα, στο μεταπτυχιακό διδάσκονταν και μαθήματα θεωρίας και ιστορίας της αρχιτεκτονικής όπως και μαθήματα φιλοσοφίας, με στόχο την εμβάθυνση στην αρχιτεκτονική σκέψη και πρακτική. Ανάμεσα στους καθηγητές που δίδασκαν ήταν καταξιωμένοι αρχιτέκτονες και θεωρητικοί όπως οι Kenneth Frampton, Mark Wigley, Steven Holl, Greg Lynn, Manuel DeLanda, Joan Ockman, Mary McLeod, Hani Rashid, Lise Anne Couture, κ.ά. Κατά τη διάρκεια του μεταπτυχιακού είχα ως κριτές, ή παρακολούθησα ως ομιλητές, αρχιτέκτονες όπως οι Rem Koolhaas, Zaha Hadid, Tadao Ando, Peter Eisenman, Herzog & De Meuron, Daniel Libeskind, κ.ά.

ΧΡΟΝΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ: 2001-2002 Το μεταπτυχιακό διήρκεσε τρία σπουδαστικά εξάμηνα

ΜΑΘΗΜΑ: Advanced Architectural Design Studio, "Olympic Sports Center, New York"

ΔΙΑΚΡΙΣΗ: Το θέμα βαθμολογήθηκε με High Pass, τον υψηλότερο δηλαδή βαθμό και επιλέχθηκε προς δημοσίευση στο περιοδικό "Abstract", Columbia University, New York, 2003.

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Bill MacDonald

ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ: Σχεδίασα το θέμα σε συνεργασία με τον τότε συμφοιτητή μου Κώστα Τσιαμπάο.

Advanced Architectural Design Studio, “Museum of Contemporary Art in Los Angeles”

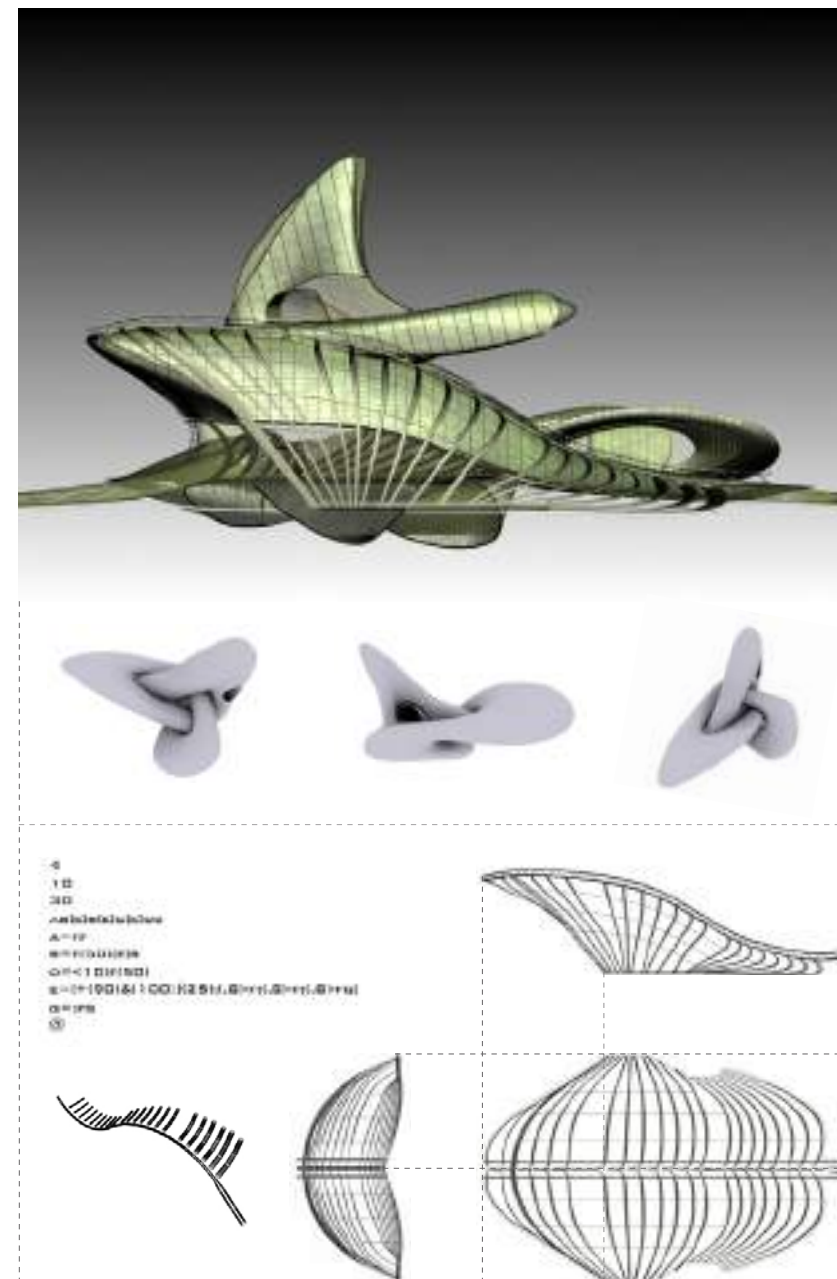
ΜΑΘΗΜΑ: Στο συγκεκριμένο μάθημα κληθήκαμε να μελετήσουμε το πώς αναπτύσσονται στον χώρο επιφάνειες της τοπολογικής γεωμετρίας. Παράλληλα δουλέψαμε πάνω σε αλγορίθμους οι οποίοι κωδικοποιούν τρόπους ανάπτυξης των φυτών. Στη συνέχεια συνδέσαμε τα δύο για να παραγάγουμε ένα κτήριο. Χειριστήκαμε την τοπολογική επιφάνεια ως “δέρμα” του κτίσματος και την οργανική δομή που παρήγαγε ο αλγόριθμος ως σκελετό του.

ΔΙΑΚΡΙΣΗ: Το θέμα βαθμολογήθηκε με High Pass, τον υψηλότερο δηλαδή βαθμό, και επιλέχθηκε προς δημοσίευση στο περιοδικό “Abstract” του Columbia University, New York 2002. Επίσης παρουσιάστηκε στην έκθεση “Not-not Architecture” στο Deventer, στην Ολλανδία το 2002.

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Karl Chu

ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ: Το θέμα σχεδίασα σε συνεργασία με τον τότε συμφοιτητή μου Κώστα Τσιαμπάο.

ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ: 2002

Στους αγγλικούς κήπους του Διαφωτισμού
 η γεωμετρία εφαρμόζεται αυστηρά πέριξ του κτηρίου
 και αποδυναμώνεται όσο απομακρυνόμαστε από αυτό.
 Με την έρευνά μας δείξαμε ότι η σταδιακή απελευθέρωση
 από τη γεωμετρία δεν σημαίνει την αποδοχή του φυσικού,
 αλλά αντιθέτως τον διακαή πόθο να παραχθεί,
 έστω ως ψευδαισθήση, η εικόνα μιας απολύτως
 γεωμετρημένης φύσης
 η οποία δεν περιορίζεται εντός ενός περιφραγμένου κήπου,
 όπως συμβαίνει στα γαλλικά ανάλογα,
 αλλά εκτείνεται μέχρι το άπειρο, καταδεικνύοντας
 την κυριαρχία της πλατωνικής ιδέας επί της γης.

Topographies of Enlightenment

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα εντασσόταν στο κύκλο μαθημάτων Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής. Περιελάμβανε παρακολούθηση σειράς διαλέξεων, συστηματική μελέτη θεωρητικών κειμένων, συζήτηση επ' αυτών στην ομάδα και εκπόνηση εργασίας, με θέμα το οποίο επιλέχθηκε από εμένα σε συνεργασία με τον διδάσκοντα.

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: John Evelyn and the Third Earl of Shaftesbury, an essay on understanding Nature.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ: Η εργασία βαθμολογήθηκε με High Pass, τον υψηλότερο δηλαδή βαθμό.

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ralph Stern

ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ: Χειμερινό εξάμηνο 2001-2002

Evelyn notes in the opening of the "Elysium Britannicum" that when people "would frame a Type of Heaven, because there is nothing in Nature more worthy and illustrious they describe a garden"...He writes of a "Royal and universal plantation": "universal" meaning comprehensive, but also extensive, complete and perfect; a garden that includes everything or has a universal application. The "Elysium Britannicum" balances between specific examples and general ideas or those things that Evelyn says are "to be discovered by the mind only". The mind's control or overview of experimental evidence was vital to Evelyn's gardenist purposes...

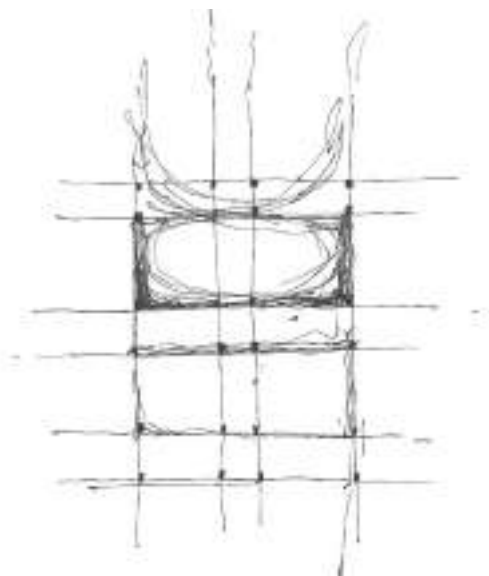
...The experience though of being within a garden by art's perfecting of natural forms, purging them of dross or accidents, educates the mind's appreciation of the unmediated forms in the larger landscape...The perspective is the view that brings the whole together as one unified territory. The unity of the whole exists as an order hidden beneath or behind the changing and chaotic appearances of the figures in the uncultivated landscape. In chapter seven of his "Elysium Britannicum", Evelyn talks about a progression from highly "artificial" and geometrically regular parts of a garden to increasingly less "artificial" regularly disposed parts. Thus "Sylva" praises "the great and masculine beauty which a wild Quincunx, as it were, of such trees would present to your eye because the ability to recognize quincuncial order in the wild is a product of those hortulan tutorials"...

Shaftesbury was deeply influenced by Greek thought...His way of thinking proceeds particularly through Plato, Aristotle, the Stoics and Epicureans...Some of his doctrines are related to the work of the Neoplatonists and the Platonized Christianity as well as to the Cambridge Platonists of the seventeenth century...Shaftesbury explained why the tailored forms of regular gardening needed to decrease gradually as we move away from the mansion, first into less strict geometry, then into various gradations of agricultural control and finally into the unmediated world of natural forms. He argued that this declining scale of human control over the physical world was a lesson in understanding the inherent characters of all physical items.

For both Evelyn and Shaftesbury the garden is a most important part of paideia because it contributes definitely to the education and the cultivation of the human appreciation of the world.

Χαρακτηριστικά αποσπάσματα από το κείμενο, σελ. 19, 32 και 46

Β.1.1 Μεταλλική κατοικία στην Πάτρα

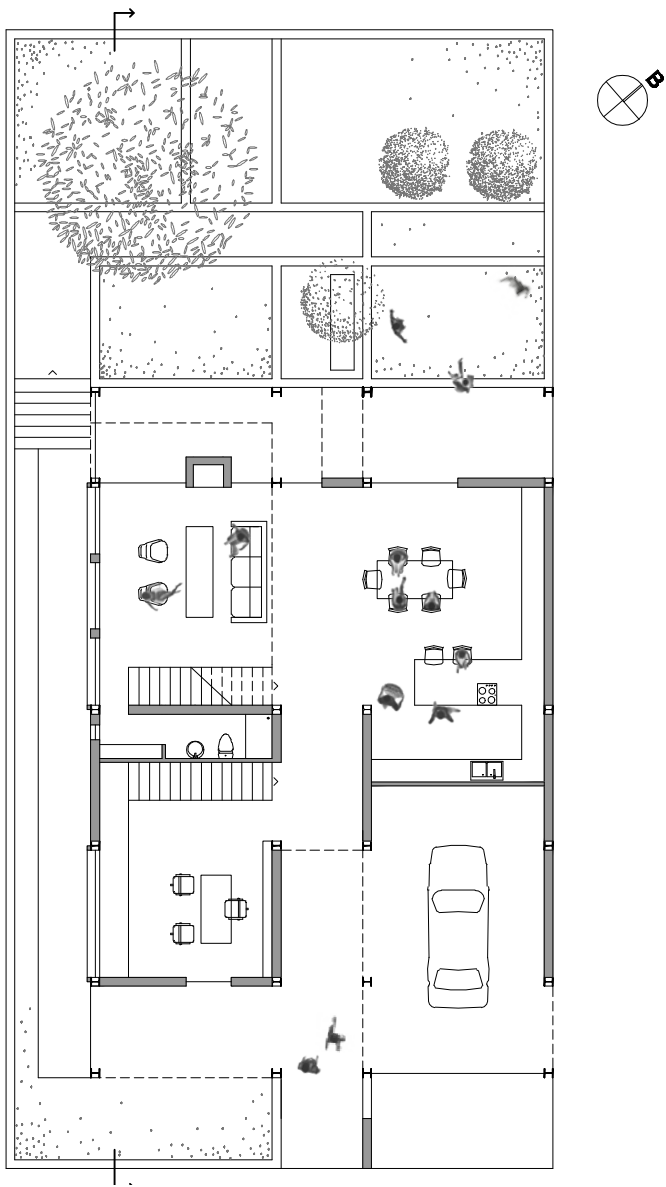
Αναφορά και δημοσίευση στα "Βραβεία ΔΟΜΕΣ 2014" και στα "Βραβεία ΕΙΑ 2013"

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ: Το έργο διακρίθηκε ως το έκτο από τα δέκα καλύτερα πραγματοποιημένα έργα για τα έτη 2009-2013, στα "Βραβεία ΔΟΜΕΣ 2014" από κριτική επιτροπή με μέλη τον αρχιτέκτονα Richard Meier, τον Juhaní Pallasmaa -πρώην καθηγητή αρχιτεκτονικής στο Πολυτεχνείο του Helsinki και μέλος της Κριτικής Επιτροπής των Βραβείων Pritzker- και τον Μιχαήλ Λυκούδη, καθηγητή της Αρχιτεκτονικής Σχολής του University of Notre Dame στις ΗΠΑ. Επίσης στα "Βραβεία ΕΙΑ 2013" από τις 54 υποψηφιότητες στην κατηγορία "Κατοικία", η κριτική επιτροπή επέλεξε οκτώ κατοικίες οι οποίες πέρασαν στη δεύτερη φάση των βραβείων και δεκατρείς κατοικίες -εκ των οποίων μια ήταν η "Μεταλλική κατοικία στην Πάτρα"- οι οποίες "ξεχωρίζουν από την άποψη της συνολικής αρχιτεκτονικής ποιότητας" όπως διατυπώθηκε από την επιτροπή. Στην κριτική επιτροπή του ΕΙΑ συμμετείχαν οι Κυριάκος Κυριακίδης, Μιλτιάδης Τζίτζας, ομότιμος καθηγητής Σχολής Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π. και οι αρχιτέκτονες Άρης Ζαμπίκος, Νίκος Κτενάς και Πρόδρομος Νικηφορίδης.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Κώστας Τσιαμπάος - Συνεργάτης στην αρχιτεκτονική μελέτη, Ευγενία Χατζησταύρου - Μελέτη τοπίου, Θάνος Κιούρτης - Στατική μελέτη, Αθηνά Παπανίκου - Μελέτη φωτισμού, Θανάσης Κρεμμύδας - Κατασκευή, Νίκος Ψαθογιαννάκης - Φωτογράφιση.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2006-2007

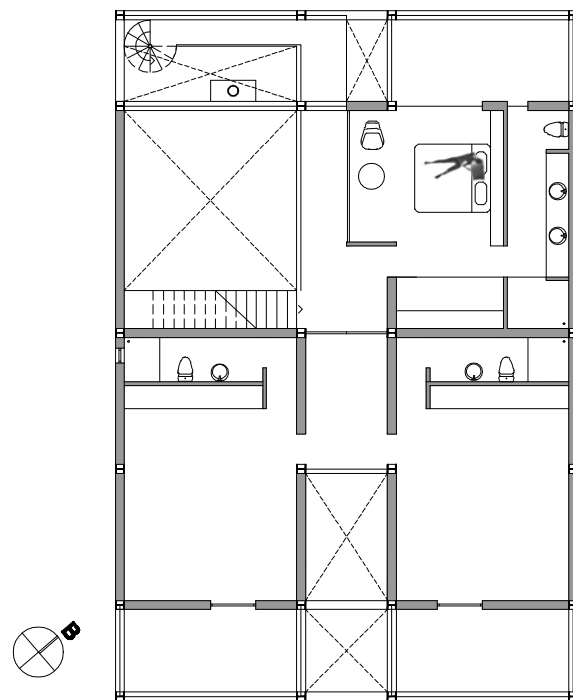
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2010

Σε ρήξη με τις συμβατικές αντιλήψεις περί γάμου και οικογένειας,
η κάτοικος δεν ήθελε να παντρευτεί και να κάνει παιδιά.
Ένας μεταλλικός σκελετός οργανώνει τον ασυνήθιστο τρόπο
ζωής της και διατρυπώντας, σχεδόν επιθετικά,
το τυπικό σπίτι-κουτί, δηλώνει πως σε αυτή την περίπτωση
η αποκλίνουσα συμπεριφορά δεν είναι ένδειξη αδυναμίας,
αλλά αντίθετα αποτέλεσμα ισχυρής προσωπικής βούλησης.

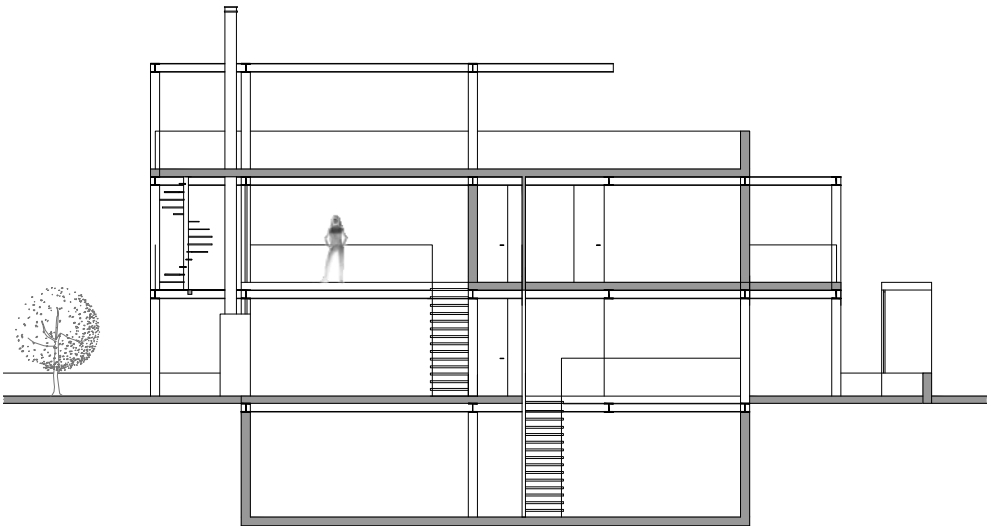

Κάτοψη ορόφου κλ. 1/200

Το υπνοδωμάτιο της κατοίκου επικοινωνεί με τον χώρο του καθιστικού. Τα δύο επιπλέον υπνοδωμάτια μπορούν να απομονωθούν από το σπίτι και να νοικιαστούν σε περίπτωση που η κάτοικος δεν κάνει οικογένεια

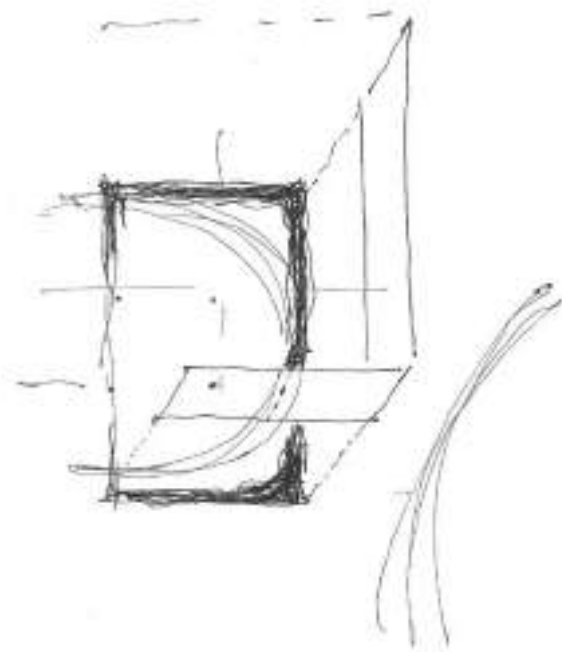
Φωτογραφία της πλαϊνής όψης της κατοικίας

Κατά μήκος τομή κλ. 1/200

Τρισδιάστατη ψηφιακή απεικόνιση

Β.1.2 Κατοικία στην Κρήνη, Πάτρα

Δημοσίευση στην "Επετηρίδα Ελληνικής Αρχιτεκτονικής 2017, ΔΟΜΕΣ"

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ: Το 2017 το έργο επιλέχθηκε ως ένα από τα επτά καλύτερα υλοποιημένα έργα στην Ελλάδα για την τετραετία 2014-2017 από τον Max Dudler, ενός εκ των κριτών στο πλαίσιο των βραβείων του περιοδικού "ΔΟΜΕΣ" και δημοσιεύτηκε στην Επετηρίδα Ελληνικής Αρχιτεκτονικής 2017, ΔΟΜΕΣ.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Κώστας Τσιαμπάος - Συνεργάτης στην αρχιτεκτονική μελέτη,

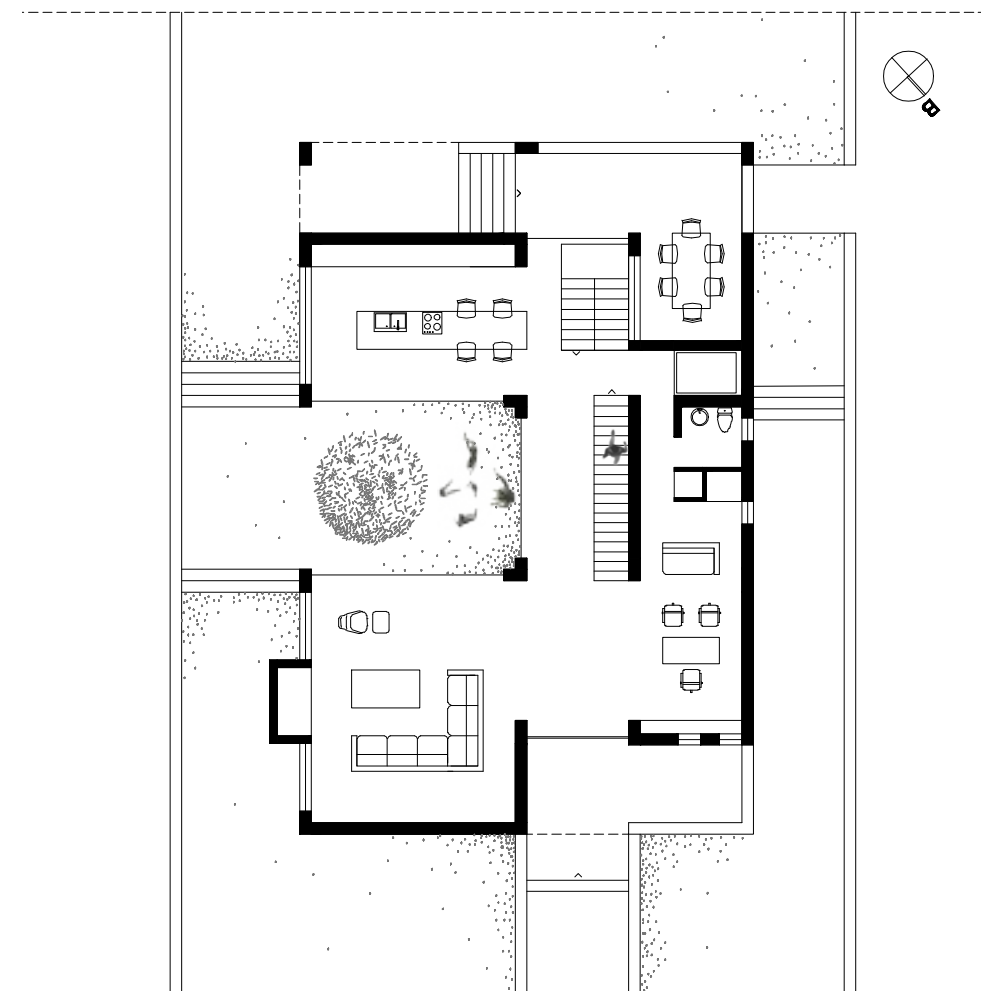
Μαρία Σκούρα - Συνεργάτης στη μελέτη εφαρμογής, Ιωάννης Κιούρτης - Στατική μελέτη, Τρίοδος -

Ηλεκτρομηχανολογική Μελέτη, Παναγιώτης Τζόλας - Κατασκευή,

Νίκος Ψαθογιαννάκης - Φωτογράφιση.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2007

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2016

Κάτοψη ισογείου κλ. 1/200

Στην αρχή οι κάτοικοι προέτασαν έντονες
εικονογραφικές αναφορές
“στέγες με κεραμίδια, επάλξεις σαν κάστρο, χωριάτικο στυλ”.
Οι ημικατευθυνόμενες συνεντεύξεις έδειξαν ότι
η κάτοικος αναφερόταν ασυνείδητα στις εμπειρίες που είχε
παίζοντας κάθε καλοκαίρι στην αυλή της γιαγιάς της.
Ο κάτοικος αντίστοιχα φάνηκε πως είχε ανάγκη
από ένα περικλειστο κτήριο, με δυνατότητα
εποπτείας του κόσμου από ψηλά.
Τα αρχικά σύμβολα αποκωδικοποιήθηκαν στα δομικά τους
ανάλογα και οδήγησαν στον τελικό σχεδιασμό.

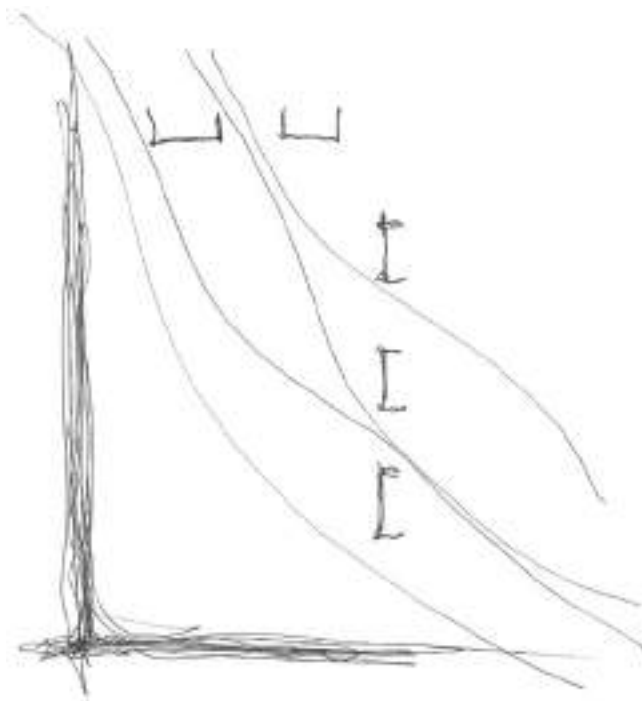

Μια κεντρική αυλή γύρω από την οποία οργανώνεται η καθημερινότητα, γίνεται ο χώρος αναφοράς της κατοίκου

Ο κάτοικος εποπτεύει τον χώρο γύρω από τη βιβλιοθήκη του, που στεγάζεται στον δεύτερο όροφο

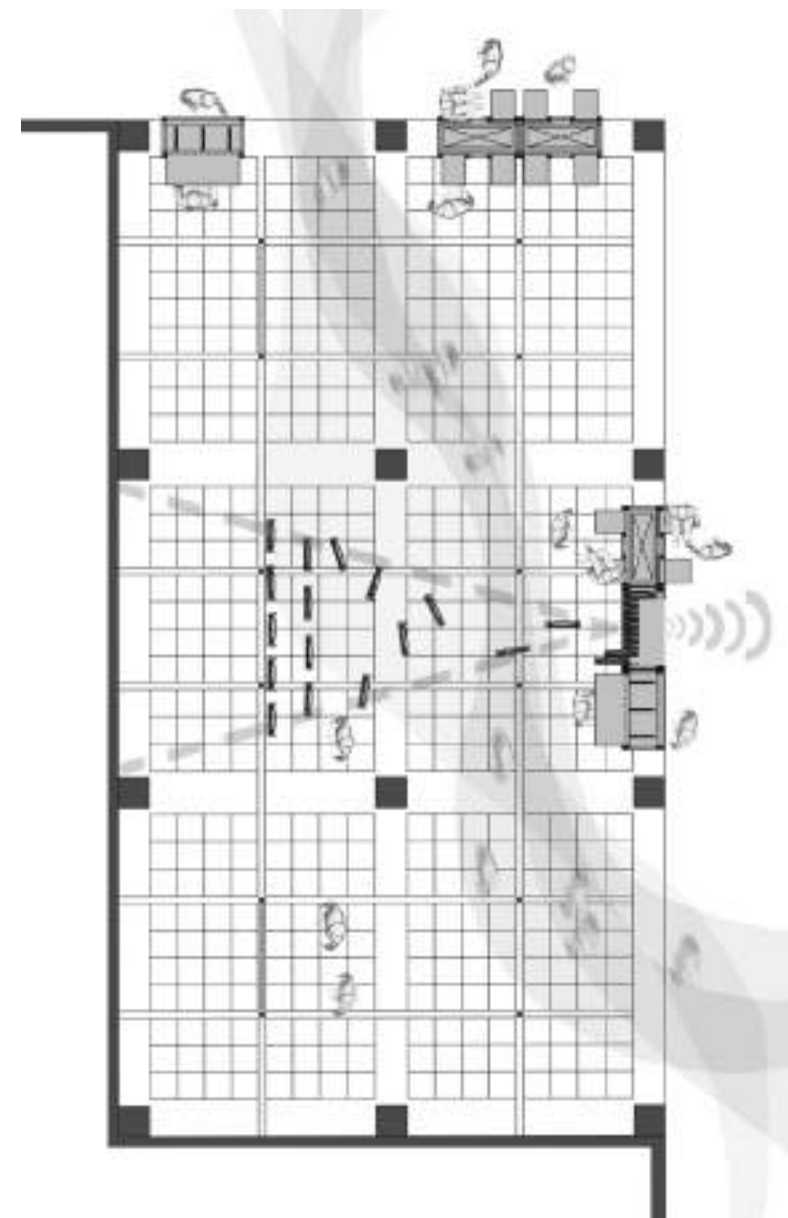
Β.1.3 Πρώτο βραβείο στον πανελλήνιο διαγωνισμό νέων αρχιτεκτόνων για τη διαμόρφωση γραφείων πολιτικού κόμματος

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ: Ο διαγωνισμός είχε 48 συμμετοχές. Την κριτική επιτροπή αποτελούσαν οι: Ανδρέας Κούρκουλας, αρχιτέκτων, επίκουρος καθηγητής Ε.Μ.Π., Ειρήνη Σακελλαρίδου, αρχιτέκτων, επίκουρη καθηγήτρια Α.Π.Θ., Γιώργος Τζιρτζιλάκης, αρχιτέκτων, επίκουρος καθηγητής Παν. Θεσσαλίας, Κυριακή Κατσάνου, αρχιτέκτων μηχανικός, Σπύρος Βούγιας, συγκοινωνιολόγος, αν. καθηγητής Α.Π.Θ., Αλέξης Κόκκος, κοινωνιολόγος, αν. καθηγητής Ανοικτού Παν/μίου, Λευτέρης Κατσικαρέλης, γραμματέας Οργανωτικού.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Κώστας Τσιαμπάος - συνεργάτης στην αρχιτεκτονική μελέτη.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2005

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2006

Η αρχιτεκτονική έχει τη δύναμη να καταργεί τα άλλοθι.

Όταν ένα πολιτικό κόμμα προέτασσε

ως καταστατική του αξία τη διαύγεια,

σχεδιάσαμε τα γραφεία του να λειτουργούν

μπροστά, έξω και πάνω στο πεζοδρόμιο.

Εξαναγκάσαμε έτσι τον παλιό κομματικό μηχανισμό

να εκτεθεί στο δημόσιο βλέμμα της πόλης.

Τον εσωτερικό χώρο των εσωκομματικών ανταλλαγών

τον καταργήσαμε, αποδίδοντάς τον στον δήμο

ως στεγασμένο δημόσιο πλάτωμα.

Με την οικονομική κρίση
ο πατέρας ανέθεσε στον γιο
να μεταφέρει την ιστορική επιχείρηση
από το πολυώροφο διατηρητέο νεοκλασσικό
σε ένα μικρό ισόγειο.
Αποδομήσαμε τα έπιπλα
του καταστήματος που βούλιαζε,
μεταφέραμε τα συντρίμια
και τα ανασυνθέσαμε στον νέο χώρο.
Η αρχιτεκτονική βιώθηκε ως τελετουργία.

B.1.4 Κατάστημα ρούχων στην εποχή της κρίσης.

Το έργο παρουσιάστηκε στην 9η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων.

ΔΙΑΚΡΙΣΗ: Το έργο επιλέχθηκε και από τους 5 κριτές της 9ης Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων του Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής. Εκ των επιμελητών στο έργο αναφέρθηκαν στα κείμενά τους η Θεώνη Ξάνθη και ο Κώστας Τσιαμπάος.

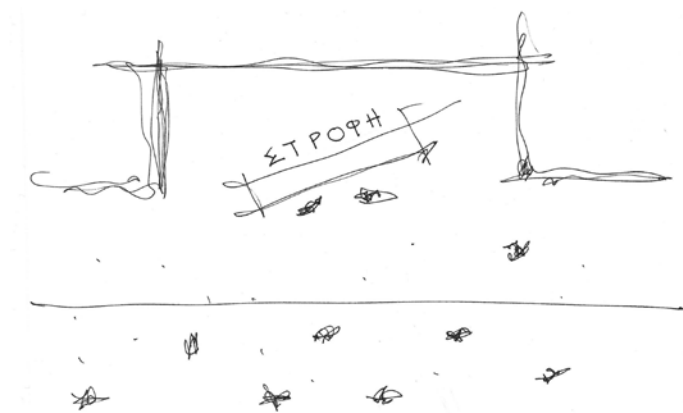
ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2016

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2016

Β.1.5 Καφεκοπτείο στην πλατεία Συντάγματος, Αθήνα

Δημοσίευση στα "Βραβεία ΔΟΜΕΣ 2018"

ΔΙΑΚΡΙΣΗ: Το 2018 το έργο επιλέχθηκε από δύο κριτές (εκ των τριών) των βραβείων ΔΟΜΕΣ 2018, ως το 3ο και το 5ο αντίστοιχα καλύτερα πραγματοποιημένο έργο στην κατηγορία νέας αρχιτεκτονικής σε υφιστάμενο κτήριο. Το έργο δημοσιεύτηκε στο τεύχος ΔΟΜΕΣ ΒΡΑΒΕΙΑ 2018.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Δέσποινα Σπύρου - Φωτογράφιση

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2013

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2014

Οι δύο ιδιοκτήτες ισχυρίζονταν πως είναι δεξιотέχνες.
Αντιστρέψαμε τον πάγκο τους
και εκθέσαμε μπροστά στο δημόσιο βλέμμα
αυτό που συνήθως κρύβεται πίσω.
Η όψη του χώρου είναι τώρα οι άνθρωποι και η δράση τους.

B.1.6 Αναγνωστήριο και καφέ στην Πάτρα

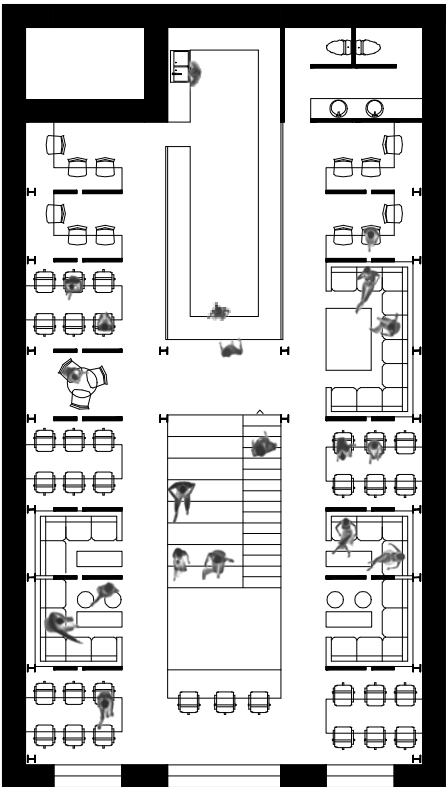
Δημοσίευση στα “Βραβεία ΔΟΜΕΣ 2016” και στο περιοδικό Archetype

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ: Το έργο διακρίθηκε στα Βραβεία ΔΟΜΕΣ 2016 ως ένα από τα δεκατρία καλύτερα πραγματοποιημένα έργα στην Ελλάδα το διάστημα 2011-2015. Στη διοργάνωση υποβλήθηκαν 152 έργα. Κριτές ήταν οι David Chipperfield, αρχιτέκτων, ο Enrique Walker, αρχιτέκτων, αναπληρωτής καθηγητής και διευθυντής του προγράμματος Master’s of Science in Advanced Architectural Design στη Σχολή Αρχιτεκτονικής του Columbia University και ο Alberto Campo Baeza, αρχιτέκτων, καθηγητής, στην Escuela Técnica Superior de Arquitectura στη Μαδρίτη. Το έργο δημοσιεύτηκε στο ψηφιακό περιοδικό Archetype, 27 Ιανουαρίου 2019. Στο έργο επίσης αναφέρθηκε η συγγραφέας Victoria Hislop, σε άρθρο της στο Victoria Hislop, “Patra represents the extremes of Greece – sublime and mundane”, THE GUARDIAN, 29 Ιουλίου 2017.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Για τον σχεδιασμό του ισόγειου συνεργαστήκαμε με τον Κώστα Τσιαμπάο και τον Γιώργο Χαϊδόπουλο. Θάνος Κιούρτης - Στατική μελέτη, Νίκος Ψαθογιαννάκης - Φωτογράφιση.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: Μελέτη αρχικής φάσης βιβλιοπωλείου το 2007. Μελέτη μετασχηματισμού του χώρου σε αναγνωστήριο και καφέ το 2013.

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2013

Κάτοψη ορόφου κλ. 1/200

Σε αυτή τη στάθμη, πάνω από το βιβλιοπωλείο, φιλοξενείται το αναγνωστήριο-αναψυκτήριο

Στον χώρο εφαρμόσαμε αρχετυπικές χωρικές δομές
δύο κτηριακών τύπων που συσχετίστηκαν με την παραγωγή της
γνώσης στην ιστορία του δυτικού πολιτισμού:
τα κελιά μελέτης ενός μοναστηριού,
διατεταγμένα γύρω από έναν κεντρικό κοινόχρηστο χώρο,
και τις σκάλες-κερκίδες ενός πανεπιστημιακού αμφιθεάτρου.
Οι φοιτητές ανταποκρίθηκαν στη δομή
και, ενστικτωδώς, αποποιήθηκαν τη συνήθη ελληνική πρακτική
της ανορίωτης οχλαγωγίας.
Στον χώρο επικρατεί χαλαρός αυτοέλεγχος
και ηθελημένη σιωπή.

Β.1.7 Αναδιαμόρφωση διαμερίσματος στην περιοχή Παπάγου, Αθήνα

Δημοσίευση στο περιοδικό ΚΤΙΡΙΟ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: Το έργο επιλέχθηκε και δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ", τ. 2/Μάρτιος 2017, σελ. 40.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Αποστόλης Δρόλιας - Κατασκευή, Μάκης Γιαννόπουλος - Φωτογράφιση.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2010

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2010

Το εμβαδόν του διαμερίσματος είναι 40 τ.μ. και φιλοξενεί ένα νέο ζευγάρι που συγκατοικεί για πρώτη φορά. Στόχος μας ήταν μέσω του σχεδιασμού να βοηθήσουμε στην καλή συμβίωση των δύο ανθρώπων στον μικρό αυτό χώρο, εξυπηρετώντας εξατομικευμένες λειτουργικές ανάγκες, όπως τη βιβλιοθήκη και το διευρυμένο γραφείο, ταυτόχρονα αποκλείοντας λειτουργικότητες που είναι κοινωνικά καθορισμένες, όπως η τραπεζαρία ή το κλειστό υπνοδωμάτιο

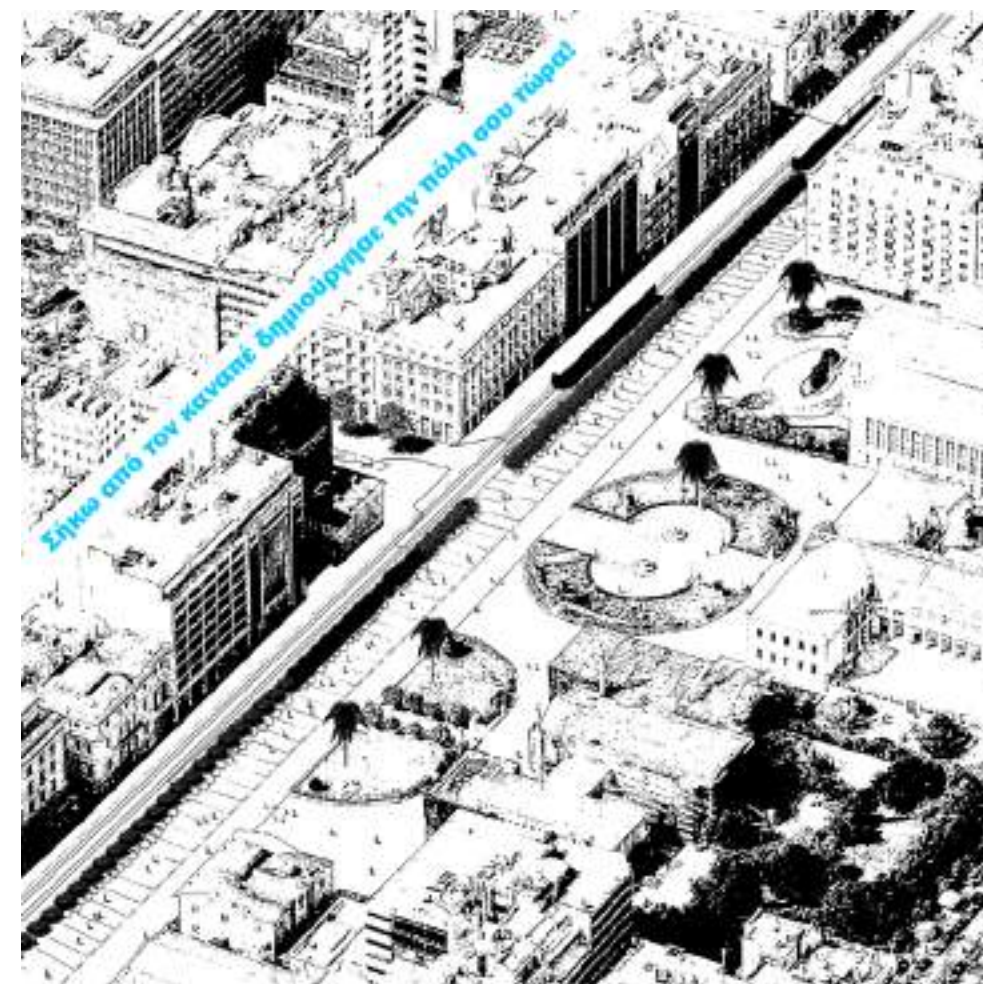

B.1.8 Βραβείο ουτοπικής πρότασης – Utopian proposal award στον πανευρωπαϊκό αρχιτεκτονικό διαγωνισμό “Re-Think Athens: A new city center in Athens along Panepistimiou Street”

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ: Στην κριτική επιτροπή του διαγωνισμού συμμετείχαν οι Anthony Vidler, πρότανης και καθηγητής στη Σχολή Αρχιτεκτονικής του Cooper Union στη Νέα Υόρκη, Eran Ben-Joseph, καθηγητής Αρχιτεκτονικής τοπίου και επικεφαλής του Τμήματος Αστικού Σχεδιασμού στο MIT, Alfredo Brillembourg, επισκέπτης καθηγητής στη Σχολή Αρχιτεκτονικής του Columbia University, Γιάννης Ευμολπίδης, πολεοδόμος, σύμβουλος του Δημάρχου Αθηναίων, Μαριάννα Μόσχου, γενική γραμματέας του διοικητικού συμβουλίου του Ιδρύματος Ωνάση, Κωνσταντίνος Μωραΐτης, αναπληρωτής καθηγητής στη Σχολή Αρχιτεκτονικής του Ε.Μ.Π., Richard Plunz, καθηγητής στη Σχολή Αρχιτεκτονικής του Columbia University, Charles Waldheim, καθηγητής και πρόεδρος του Τμήματος Αρχιτεκτονικής Τοπίου του Harvard, Βάνα Ξένου, καθηγήτρια στη Σχολή Αρχιτεκτονικής του Ε.Μ.Π.

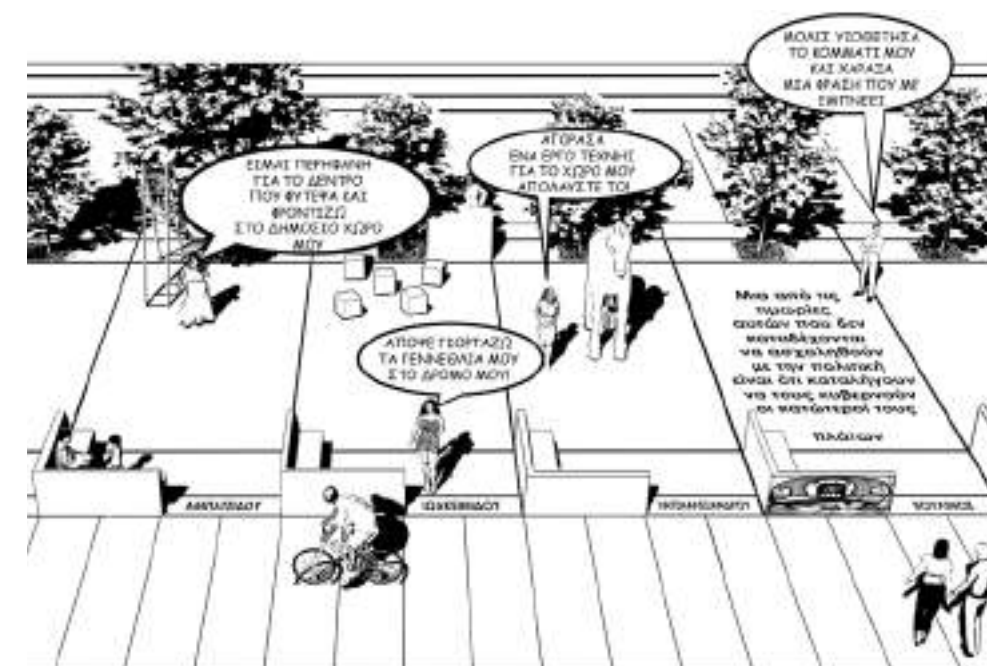
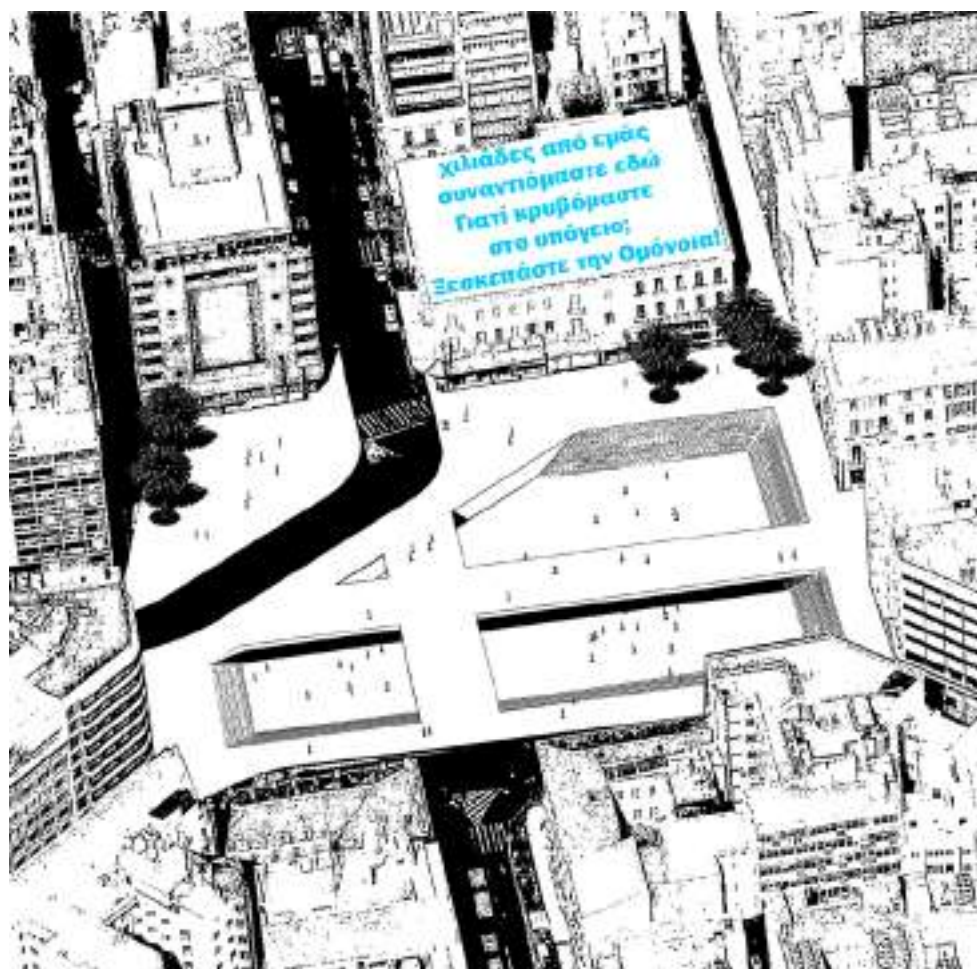
ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Κώστας Τσιαμπάος - Συνεργάτης στην αρχιτεκτονική μελέτη, Παναγής Παναγιωτόπουλος, επίκουρος καθηγητής Κοινωνιολογίας Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου - σύμβουλος.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2013

Σε μια Ελλάδα με ανίσχυρο κράτος πολιτών
και παντοδύναμη οικογενειοκρατία
σχεδιάσαμε την οδό Πανεπιστημίου ως σύμβολο και μάθημα διάνοιξης
του οικογενειακού κλοιού προς τον δημόσιο χώρο και βίο.
Προτείναμε τον επιμερισμό του δρόμου σε τμήματα 55 τ.μ.
-όσο ένα τυπικό δωάρι- και την υιοθεσία των αστικών αυτών τεμαχίων
από Αθηναίους πολίτες για 4 χρόνια,
σύμφωνα με μια νέα Χάρτα των Αθηνών,
ένα σύγχρονο δηλαδή καταστατικό
των συλλογικών δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών μας
απέναντι στην πόλη.

B.1.9 Māma Chora: Ξενοδοχειακό συγκρότημα στο Όθος, Κάρπαθος, Δωδεκάνησα

Το έργο παρουσιάστηκε στην 9η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων και δημοσιεύτηκε στην "Επετηρίδα Ελληνικής Αρχιτεκτονικής 2016, ΔΟΜΕΣ"

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ: Αρχικά το έργο μελετήθηκε στο πλαίσιο προμελέτης ξενοδοχειακού συγκροτήματος στον οικισμό "Όθος" στην Κάρπαθο. Το 2016 εμβαθύνουμε και γενικεύσαμε τον προβληματισμό στο πλαίσιο συγκρότησης ερευνητικής πρότασης προς έγκριση από τον Τομέα 1 της Σχολής Αρχιτεκτόνων του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου, υπό την εποπτεία του καθηγητή Παναγιώτη Τουρνικιώτη.

ΔΙΑΚΡΙΣΗ - ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ: Το έργο επιλέχθηκε και από τους 5 κριτές της 9ης Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων του Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής. Εκ των επιμελητών στο έργο αναφέρθηκαν στα κείμενά τους οι Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Θεώνη Ξάνθη, Πάνος Τσακόπουλος και Κώστας Τσιαμπάος. Το έργο παρουσιάστηκε, μετά από πρόσκληση, στην έκθεση Xenia International Hotel Equipment Exhibition, Metropolitan Expo, 2018 στην ενότητα «Οι νέοι Έλληνες αρχιτέκτονες οραματίζουν το μέλλον των ξενοδοχείων και του τουρισμού στην Ελλάδα».

Το έργο δημοσιεύτηκε στην Επετηρίδα Ελληνικής Αρχιτεκτονικής 2016, ΔΟΜΕΣ, σελ. 210-211.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2014 - Γενίκευση της ιδέας σε ερευνητικό πλαίσιο - 2016

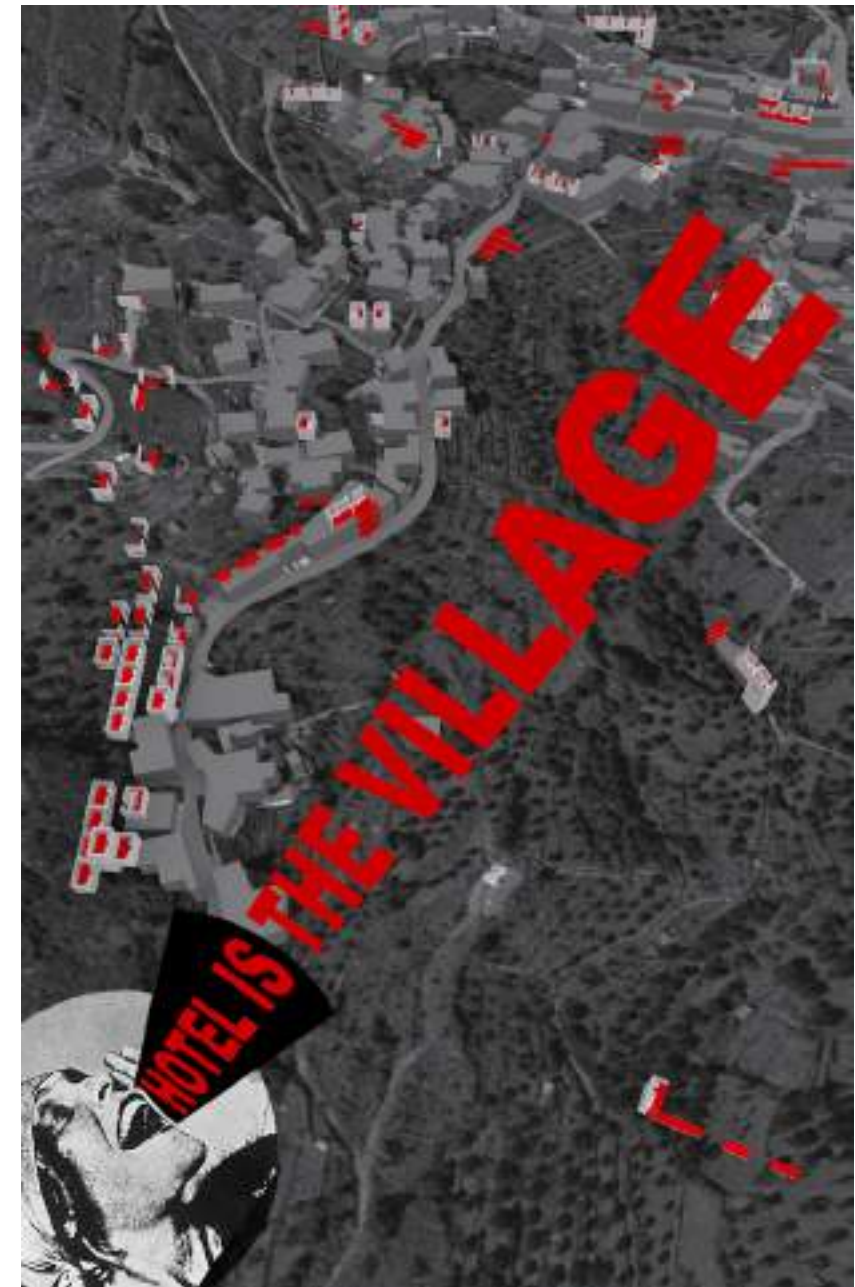

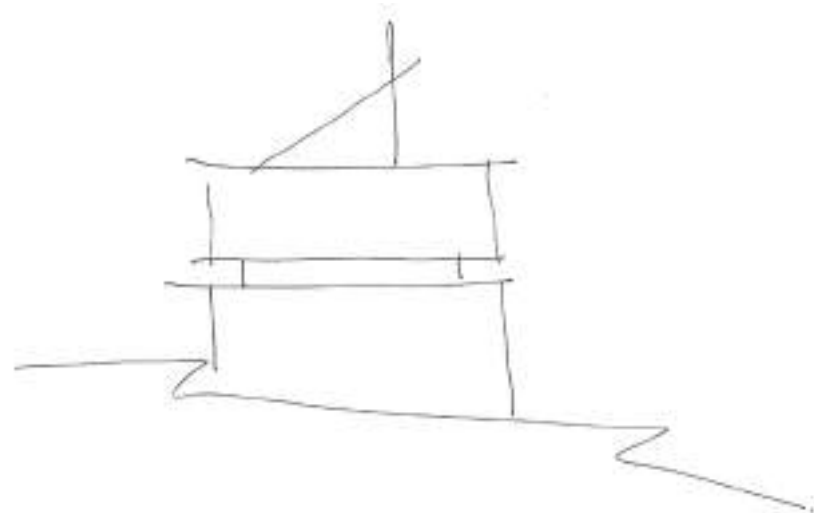
Προοπτικές απόψεις ενός παραδειγματικού δωματίου

Το κλειστό σπίτι της Καρπάθου,
βωμός στο κρεβάτι της αναπαραγωγής,
ανήκει δικαιωματικά στον πρωτότοκο.
Τα υπόλοιπα αδέλφια δεν παντρεύονται ποτέ
για να τον υπηρετούν πιστά μια ζωή.
Σε ρήξη με μια από τις πιο σκληρές εκφάνσεις
της οικογενειοκρατίας
αποδιάρθρωσαμε τον παραδοσιακό τύπο
και ανοίξαμε το μοντέρνο δωμάτιο
των επιθυμιών και των απολαύσεων πανηγυρικά
στη μεσογειακή, καλοκαιρινή, αισθησιακή φύση.

Η Ελλάδα μπορεί να προτείνει στο παγκόσμιο κοινό
ένα ιδιότυπο σχήμα φιλοξενίας
προσφέροντας στον “ταξιδιώτη” την εμπειρία συμμετοχής
στη ζωή του Νότου.
Μετασχηματίζοντας την ιδέα των συμβατικών κλειστών
ξενοδοχειακών συγκροτημάτων σε ανοιχτά
κτηριακά και οργανωτικά συστήματα
που διασπείρονται μέσα στους οικισμούς,
μπορούμε να σχεδιάσουμε αναβαθμίζοντας αυτό που είναι
διεθνώς αναγνωρίσιμο και αγαπητό σχετικά με τη χώρα μας:
τη συνθήκη μιας κοινωνικής συνύπαρξης από την οποία
απουσιάζει ο άκαμπτος κεντρικός έλεγχος,
και το πολιτισμικό πλαίσιο που επιτρέπει
την έντονη ψυχική ανταλλαγή μεταξύ των ανθρώπων.

Β.2.1 Ατομικό αρχιτεκτονικό έργο

Προσθήκη κατοικίας στο Δάσος, Χαϊδάρη, Αττική

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ: Οι ιδιοκτήτες αποφάσισαν να κατασκευάσουν το νέο τους σπίτι πάνω από την πατρική κατοικία του συζύγου. Το εμβαδόν της καινούριας κατοικίας είναι 100 τ.μ. Για λόγους αντισεισμικής προστασίας η νέα κατασκευή έγινε από μεταλλικό σκελετό. Στον πρώτο όροφο τοποθετούνται τα δύο υπνοδωμάτια της κατοικίας και το λουτρό, στον δεύτερο όροφο το καθιστικό και η κουζίνα. Ο όγκος της κατοικίας συγκεντρώνεται σε μια κεντρική περιοχή του υφιστάμενου δώματος. Περιφερειακά των υπνοδωματίων αναπτύσσονται αυλές, οι οποίες προστατεύονται από έναν τοίχο εν είδει μάντρας.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Θάνος Κιούρτης, Γιάννης Κιούρτης - Στατική μελέτη, Γιάννης Βασιλειάδης - Μηχανολογική μελέτη, ACRM - Κατασκευή

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2016

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: Υπό κατασκευή

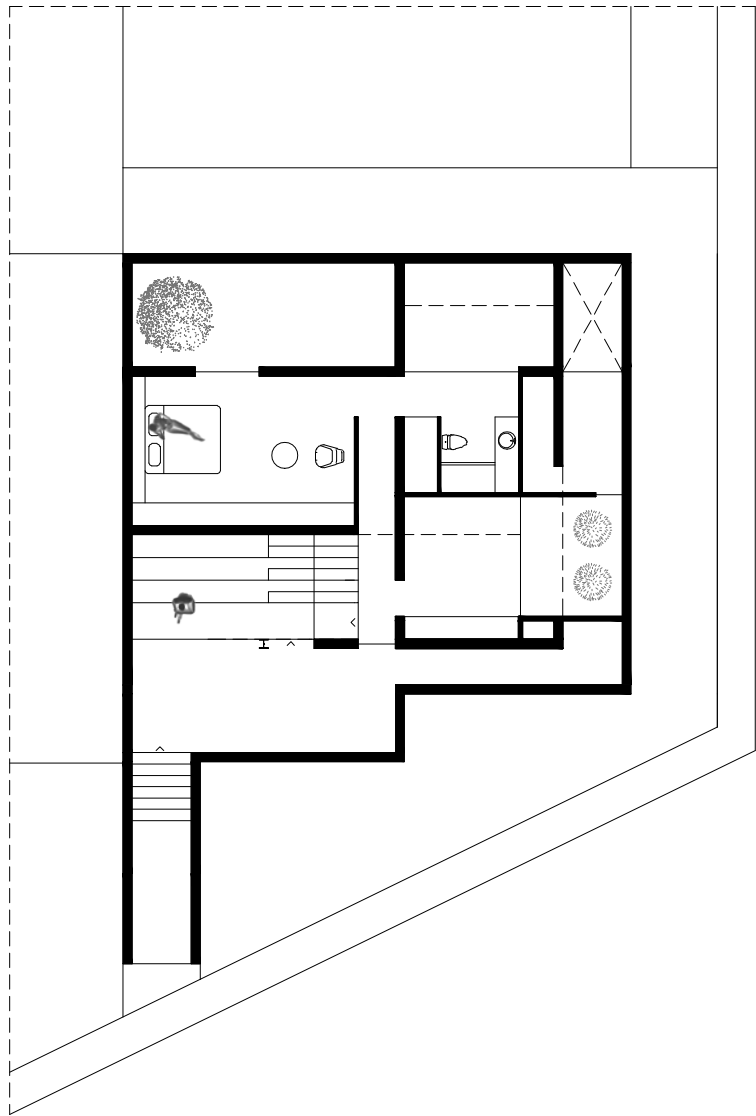

Στην ιδιόρρυθμη πρακτική των Ελλήνων
να χτίζουν το σπίτι των παιδιών τους
πάνω από το δικό τους σπίτι,
απαντήσαμε
με ενδοοικογενειακές οριοθετήσεις ασφαλείας.
Η νέα ζωή συσπειρώνεται πίσω από αυλές
που προστατεύονται με τείχος.
Και οι γονείς από κάτω,
κοιτάζουν τον κόπο τους να ανταμείβεται
καμαρώνοντας τη νέα γενιά
που είναι έτοιμη να πετάξει.

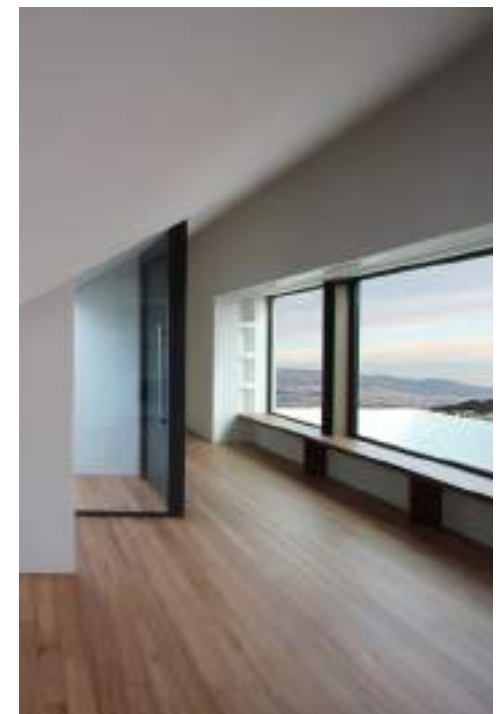

Κάτοψη πρώτου ορόφου κλ. 1/200

Προοπτικό του δευτέρου ορόφου

Μια επιφάνεια κατασκευασμένη από οικονομικά υλικά
αναπτύσσεται εντός της υφιστάμενης κατοικίας.

Εγκοπές και οπές

αποκαλύπτουν την επιδερμική σχέση

της επιφάνειας με τον σκελετό του κτηρίου.

Το εσωτερικό αυτό δέρμα, κατασκευασμένο από εύθραυστα
υλικά, ενσωματώνει υποδοχές προς χρήση.

Προσλαμβάνεται έτσι ως μαλακό και επιτρεπτικό,
βοηθώντας τον κάτοικο να οικειοποιηθεί
τις αρχές του Μοντέρνου.

Διαμέρισμα στα Ιλίσια, Αθήνα

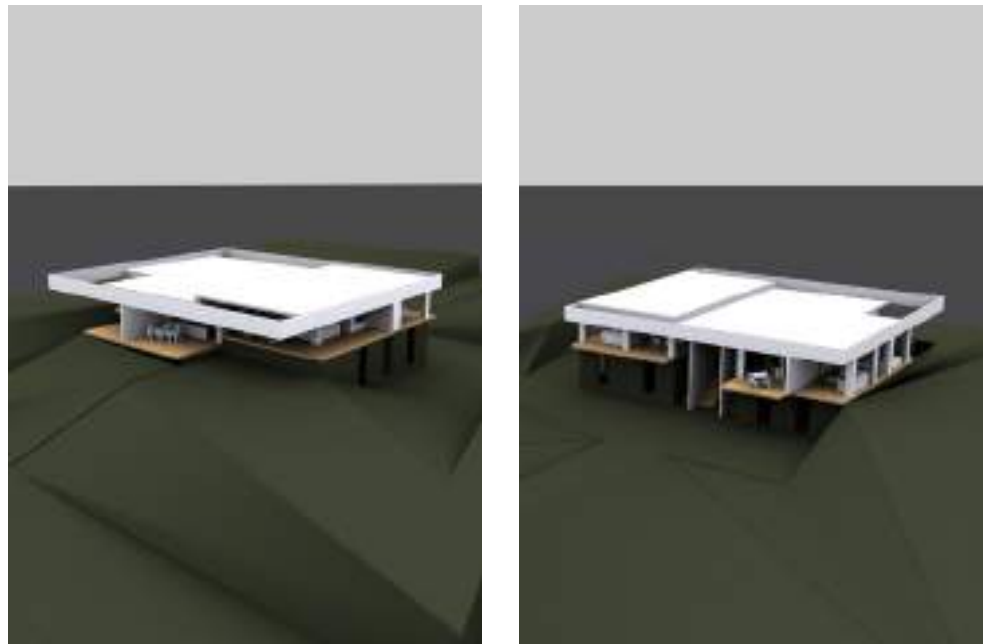
ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: ACRM - Γιάννης Μυλωνάς - Κατασκευή.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2016

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2016

Το διαμέρισμα έχει εμβαδόν 90 τ.μ. Εδώ βλέπουμε την κουζίνα, το καθιστικό, δεξιά στο βάθος την είσοδο, και στο κέντρο προοπτικά τον διάδρομο προς το ένα υπνοδωμάτιο και το μεγάλο μπάνιο της κατοικίας

Αναδιαμόρφωση κατοικίας στον Καστελόκαμπο, Πάτρα

ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ: Θάνος Κιούρτης - Ιωάννης Κιούρτης, πολιτικοί μηχανικοί.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2016

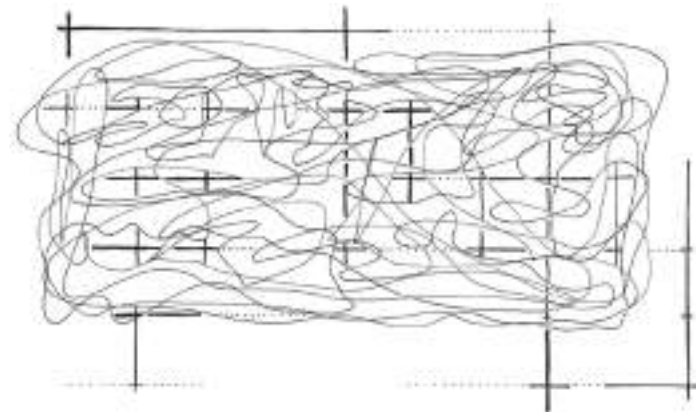

Οφθαλμιατρείο στην Κόρινθο

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ: Για τη διαμόρφωση του χώρου είχαμε ελάχιστο προϋπολογισμό.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2016

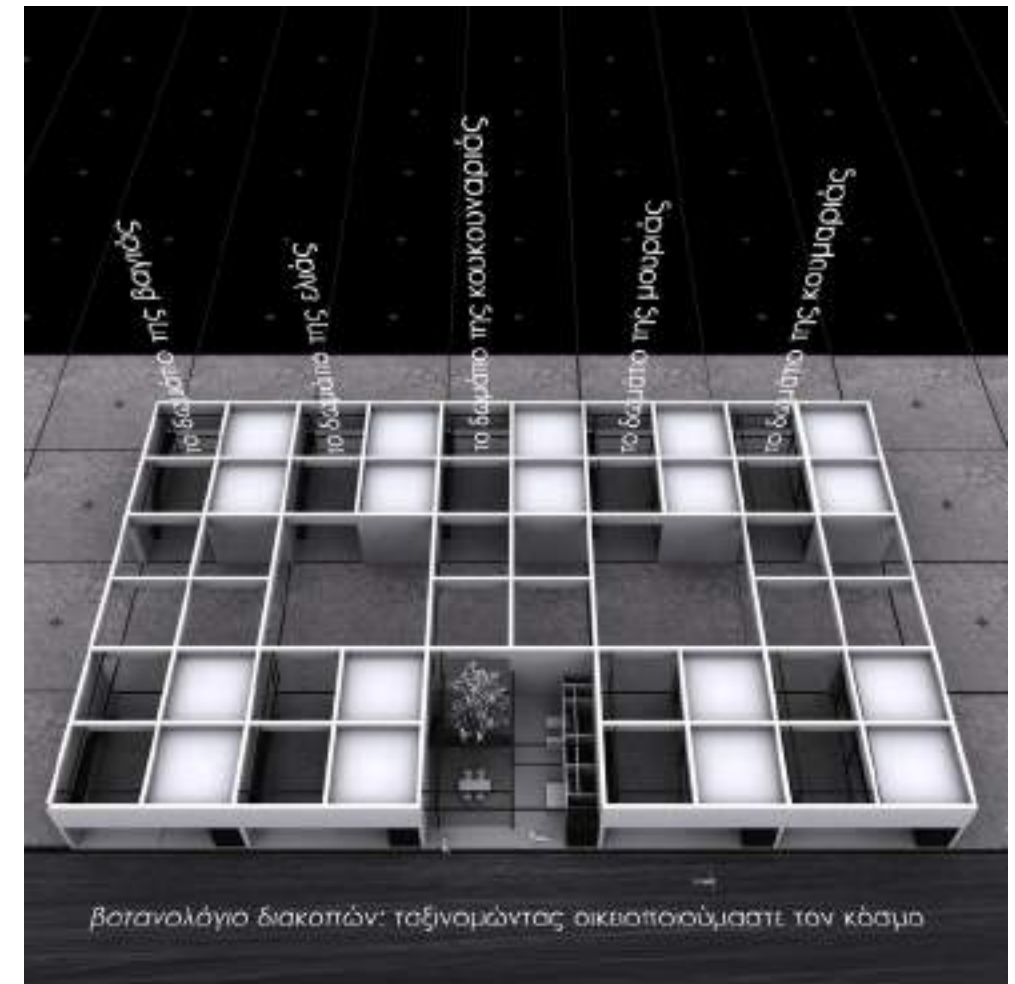

Ξενοδοχειακό συγκρότημα, Παλούκι, Ηλεία

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ: Το συγκρότημα θα αναπτυσσόταν σε μεγάλο αγροτεμάχιο, στο οποίο υπήρχαν ήδη εκτεταμένες καλλιέργειες. Στόχος του σχεδιασμού ήταν το συγκρότημα να λειτουργήσει ως ξενοδοχείο και ταυτόχρονα ως ένα βιωματικό μουσείο της τοπικής χλωρίδας. Κάθε δωμάτιο θα αφιερωνόταν σε ένα συγκεκριμένο δέντρο, στην επικράτεια του οποίου θα ζούσε ο επισκέπτης κατά τη διάρκεια των διακοπών του. Στους τοίχους του δωματίου θα παρουσιάζονταν εικαστικά έργα με θέμα το εκάστοτε δέντρο. Η βιβλιοθήκη του κάθε δωματίου θα φιλοξενούσε επιλεγμένα εγχειρίδια, τα οποία θα εξηγούσαν την ιστορία, τις ιδιότητες, τις συγγένειες του κάθε δέντρου, και θα παρουσίαζαν τους μύθους στους οποίους αυτό εμφανίζεται. Στη βιβλιοθήκη εν είδει εκθεμάτων θα υπήρχαν εργαλεία για την καλλιέργεια και τη φροντίδα του δέντρου. Με τη βοήθεια ειδικών, οι επισκέπτες θα μπορούσαν να τα χρησιμοποιήσουν και να φροντίσουν το δέντρο τους για όσο διάστημα θα ζούσαν κοντά του. Το συγκρότημα θα λειτουργούσε έτσι ως ένα είδος χωρικής εγκυκλοπαίδειας, με τη βοήθεια της οποίας οι επισκέπτες θα μάθαιναν για τη φύση αλλά και θα ευαισθητοποιούνταν σε σχέση με αυτή, σε ένα βαθύτερο ψυχικό επίπεδο, καθώς θα είχαν ζήσει μια ιδιαίτερη εμπειρία κοντά της.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2015

Φαρμακείο στην Πάτρα

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΈΡΓΟ: Οι ιδιοκτήτες ήταν ιδιαίτερα ανήσυχοι λόγω του επικείμενου νόμου, ο οποίος θα επέτρεπε τη διάθεση των μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων στα super market και τα καταστήματα των πολυεθνικών φαρμακευτικών εταιρειών. Στο πλαίσιο της αναδιαμόρφωσης του χώρου, μελετήσαμε την ιστορία των φαρμακείων και συνειδητοποιήσαμε τον κεντρικό ρόλο που έπαιζε ο πάγκος του φαρμακοποιού ως πεδίο συνάντησης, συζήτησης και συμβουλευτικής. Σταδιακά, μέσα στα χρόνια, ο πάγκος των φαρμακοποιών είχε αποδυναμωθεί λόγω της διαρκούς επέκτασης των προθηκών έκθεσης και πώλησης προϊόντων υγείας. Με την πρότασή μας δώσαμε στον πάγκο του φαρμακοποιού, εκ νέου, τον ιστορικό, κεντρικό και κυρίαρχο ρόλο του. Ταυτόχρονα όμως τον επαναπροσδιόρισαμε ως τεθλασμένη και αποδομημένη γραμμή. Το παραδοσιακό γραμμικό όριο λειτουργεί τώρα ως ένα επιτρεπτικό πεδίο που ενισχύει την άμεση επαφή μεταξύ του φαρμακοποιού και των ανθρώπων που έρχονται όχι μόνο για να αγοράσουν φάρμακα αλλά κυρίως για να μιλήσουν με τον φαρμακοποιό και να τον συμβουλευτούν. Η νέα διάταξη φιλοδοξεί να ξαναδώσει στον φαρμακοποιό τον ιστορικό, ανθρωπιστικό του ρόλο, εξασφαλίζοντας τη θέση του απέναντι στην επέλαση της ανώνυμης, μαζικής, εμπορίας προϊόντων υγείας.

ΠΑΝΩ: Στιγμιότυπο μεσαιωνικού φαρμακείου από τα χειρόγραφα Tacuinum sanitatis, Βιέννη (περίπου το 1400), από το ψηφιακό αρχείο του Alcohol and Drugs History Society.

ΔΕΞΙΑ ΠΑΝΩ: Φαρμακεία του 19ου αιώνα στο Arkansas και αντίστοιχα στο Scottsville, Αρχείο του Scottsville Museum.

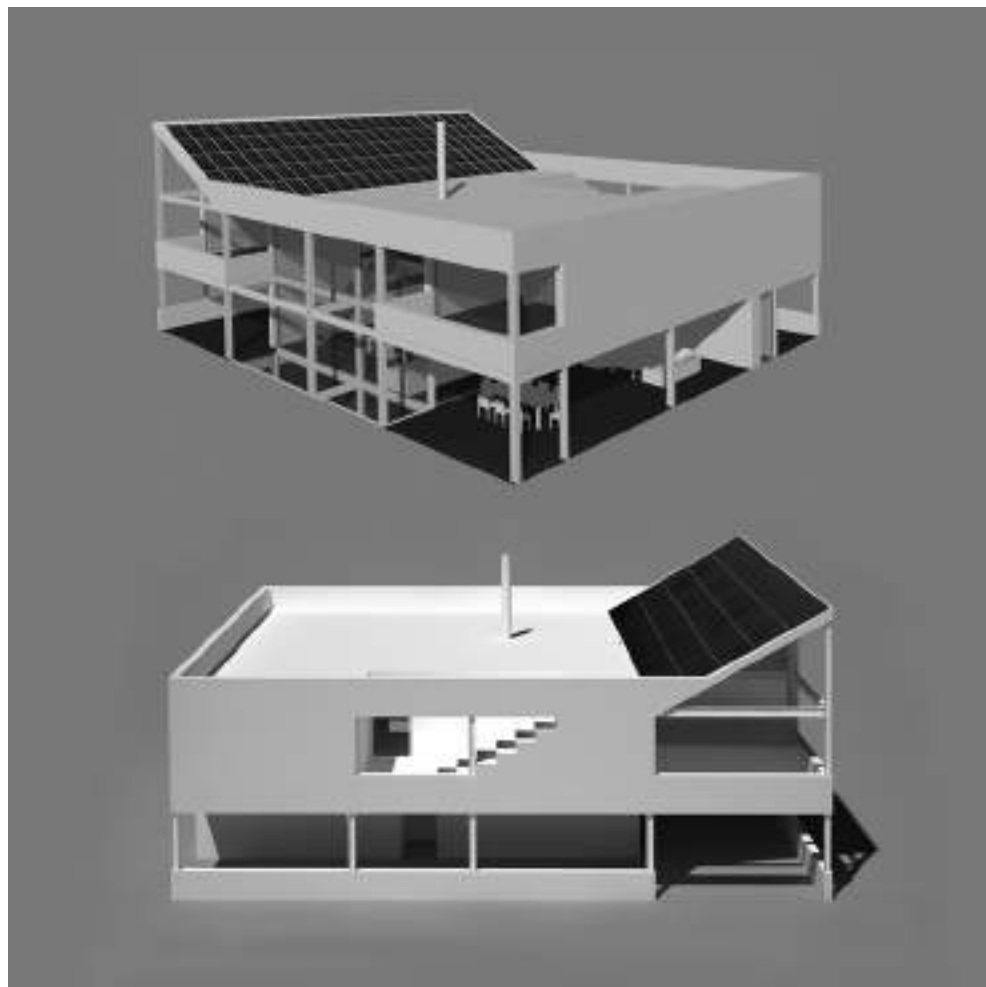
ΔΕΞΙΑ ΚΑΤΩ: Τρισδιάστατο μοντέλο της πρότασης και φωτογραφία του υλοποιημένου χώρου.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Θάνος Κιούρτης - στατική μελέτη και κατασκευή, Φωτογράφιση - Απόστολος Χατζηδήμου.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2012

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2013

Μονοκατοικία στο Βαρθολομιό, Ηλεία

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ: Η μελέτη του έργου παρουσιάζεται ως ένα από τα επτά κεφάλαια της διδακτορικής μου διατριβής.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2011

Η συμπεριφορά μας
ως προς τη βρωμιά
είναι η αντίδρασή μας
που κατακρίνει κάθε
αντικείμενο ή ιδέα τα οποία
μπορεί να μπερδέψουν ή να
αναιρέσουν γνωστές και
αγαπημένες ταξινομήσεις

Mary Douglas

Από τα κεντρικά της εταιρείας εισαγάγαμε μόνο διατάξεις.
Τις βιβλιοθήκες τις χωροθετήσαμε στην αυλή.
Ο πατέρας του ιδιοκτήτη,
παραδοσιακός χτίστης στο νησί,
τις κατασκεύασε επιτόπου.
Η μητέρα του έφερε τα παλιά σαντορινιά έπιπλα της γιαγιάς της
και μας κέντησε μαξιλάρια στο χέρι.

Υπαίθριο βιβλιοπωλείο στις Καμάρες, Σαντορίνη, Κυκλάδες

ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ: ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΕ - Δημήτρης Φύτρος

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2011

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2011

Οι ιδιοκτήτες ζήτησαν ο χώρος να
 “συμβολίζει την επανάχρηση και την οικονομία”.
 Αντί για συμβολισμό και αναπαράσταση
 πρότεινα αλήθεια και δράση.
 Ο χώρος εξοπλίστηκε αποκλειστικά και μόνο
 με παλιά έπιπλα και επαναχρησιμοποιημένα υλικά,
 από καταστήματα της εταιρείας
 που χρόνια παρέμεναν κλειστά.

Βιβλιοπωλείο παλιών και οικονομικών βιβλίων στο συγκρότημα
 “Mc Arthur Glen”, Σπάτα, Αττική

ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ: ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΕ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Ergon Plus - κατασκευή, Designers United - γραφιστικά, Bonjour Design - σημάνσεις.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2011

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2011

Ο ιερέας και οι επίτροποι της ενορίας
 ήθελαν παρατύπως να διευρύνουν το διατηρητέο,
 σεισμόπληκτο παρεκκλήσιο των σταφιδεμπόρων της Πάτρας,
 μετασχηματίζοντάς το σε σταυροειδή ναό με τρούλο.
 Αντ' αυτού ξεκινήσαμε ένα συγκινητικό
 συμμετοχικό ταξίδι στην ιστορία,
 το οποίο ολοκληρώθηκε επτά χρόνια μετά,
 με την πλήρη αποκατάσταση και ανάδειξη
 του ιδιαίτερου αυτού νεοκλασσικού ναού.
 Το έργο χρηματοδοτήθηκε αποκλειστικά
 από συνεισφορές των ανθρώπων
 της εργατικής αυτής συνοικίας
 και μετασχηματίστηκε σε τοπόσημο της κοινότητας,
 σύμβολο ομαδικής προσπάθειας και συλλογικής αυτογνωσίας.

Στατική ενίσχυση και αποκατάσταση του διατηρητέου νεοκλασσικού ναού του Αγίου Νικολάου, Λεύκα, Πάτρα

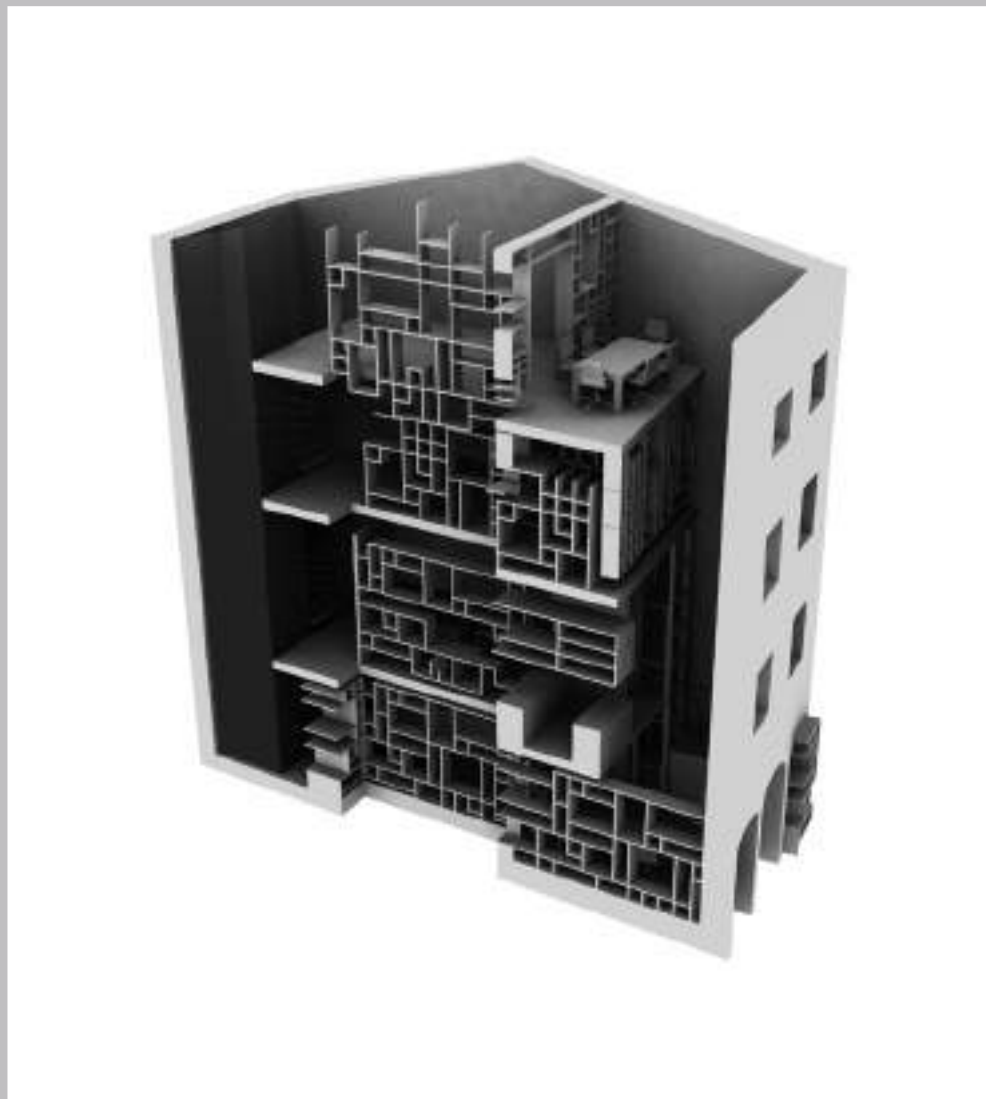
ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Ιωάννης Κιούρτης - πολιτικός μηχανικός, στατική μελέτη και επίβλεψη στατικής ενίσχυσης, Αλέξης Πουρνατζής κατασκευαστής, Ξενοφών Παπαευθυμίου - αγιογράφος, αποκαταστάσεις τοιχογραφιών και τέμπλου, Ιωάννης Βέρροιος και Φανή Βερροίου-Στεργιάκη - συντηρητές, αποκατάσταση ξύλινων και μεταλλικών στοιχείων και επίπλων του ναού.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

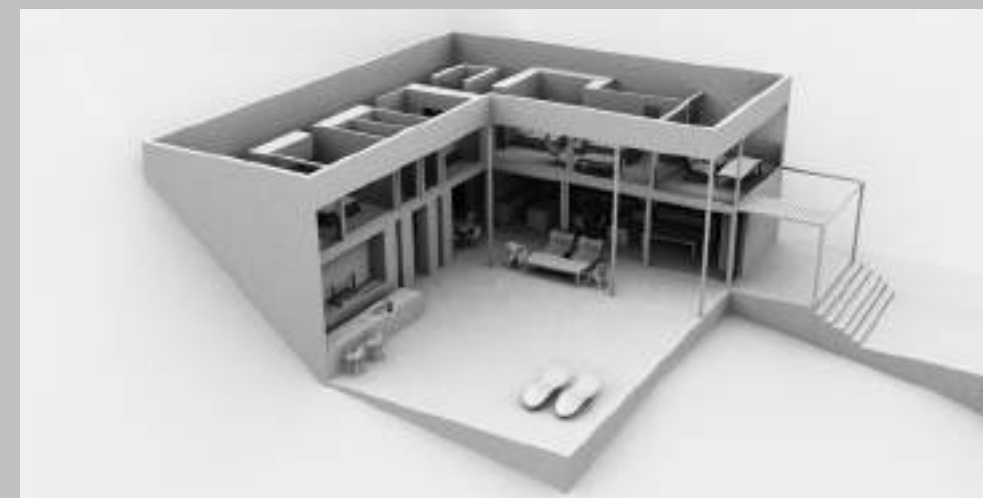
ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2005

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2011

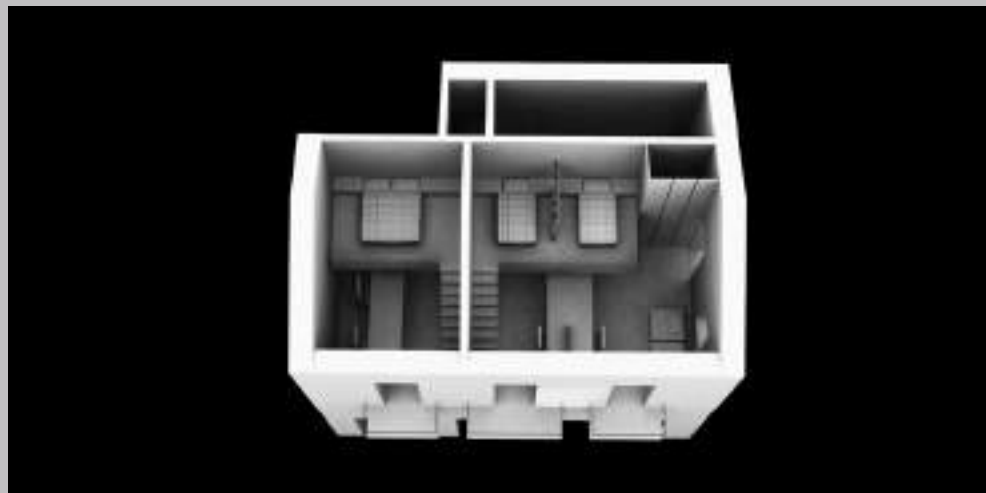

ΕΡΓΟ: Αρτοποιείο στην Κέρκυρα. Το κτήριο ήταν ένα πολυώροφο διατηρητέο στο ιστορικό κέντρο της Κέρκυρας. Χρόνος μελέτης: 2016

ΕΡΓΟ: Αναδιαμόρφωση μονοκατοικίας στο Ρίο Πατρών. Χρόνος μελέτης 2014

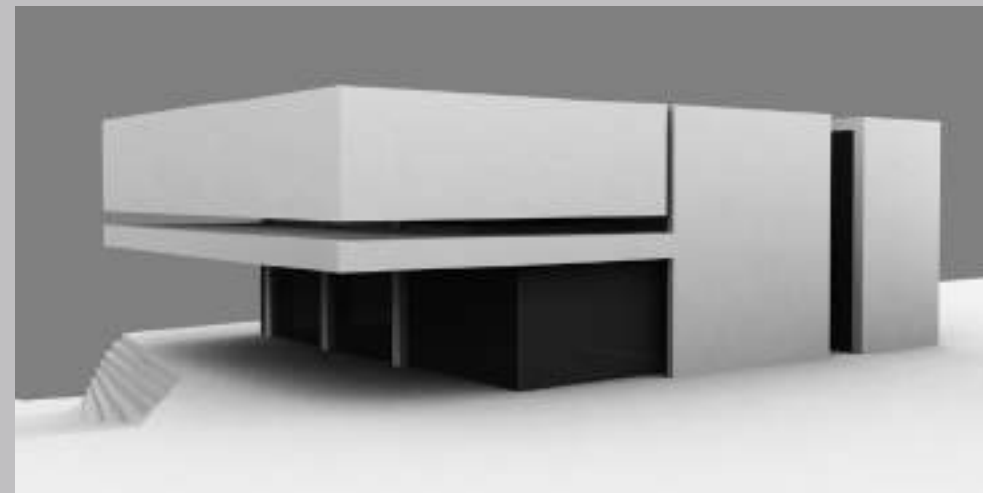
ΕΡΓΟ: Μονοκατοικία στη Ναύπακτο. Χρόνος μελέτης 2013

ΕΡΓΟ: Στατική ενίσχυση και μετασχηματισμός διατηρητέου κτηρίου σε φοιτητική εστία μικρής κλίμακας, Πάτρα, 2013. Στατική μελέτη Θάνος Κιούρτης, Ιωάννης Κιούρτης.

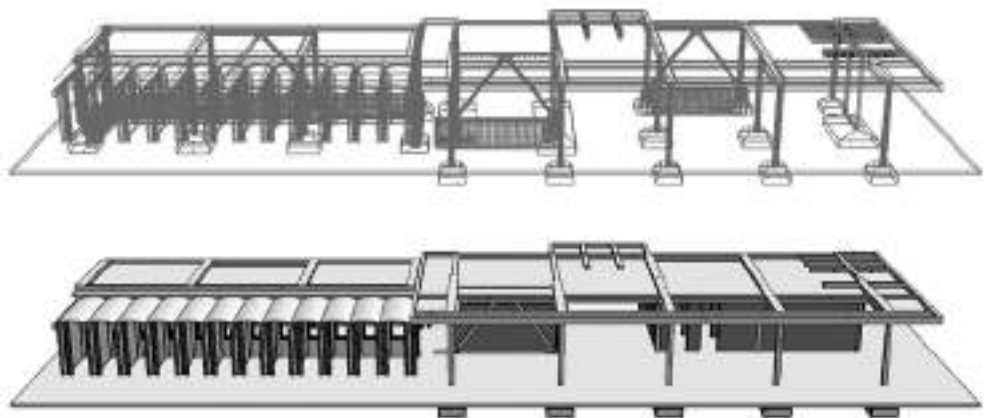
Χρόνος μελέτης 2013

ΕΡΓΟ: Παιδιατρείο στην Αρόη, Πάτρα. Χρόνος μελέτης 2013. Χρόνος αποπεράτωσης 2013

ΕΡΓΟ: Αναδιαμόρφωση κατοικίας στον Αλισσό, Αχαΐα. Χρόνος μελέτης 2011

ΕΡΓΟ: Διαμέρισμα στο Νέο Ψυχικό. Χρόνος μελέτης 2011

B.2.2 Αρχιτεκτονικό έργο στο πλαίσιο του κοινού γραφείου με τον Κώστα Τσιαμπάο

Αποκατάσταση των εγκαταστάσεων “Πλαζ ΕΟΤ”, Ναύπακτος

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ: Τα σχέδια της αρχιτεκτονικής μελέτης των εγκαταστάσεων της πλαζ του ΕΟΤ στη Ναύπακτο έφεραν την υπογραφή του Άρη Κωνσταντινίδη. Το κεντρικό κτήριο είχε κριθεί σεισμόπληκτο. Σε συνεργασία με τους πολιτικούς μηχανικούς Ιωάννη Κιούρτη και Θάνο Κιούρτη σχεδιάσαμε έναν νέο μεταλλικό φορέα, ο οποίος παραλάμβανε τις οριζόντιες σεισμικές ωθήσεις. Με αυτόν τον αντισεισμικό σχεδιασμό διατηρήσαμε αναλλοίωτες τις λεπτές διατομές του υφιστάμενου σκελετού από οπλισμένο σκυρόδεμα. Η συνεργασία με τους πολιτικούς μηχανικούς έγινε μέσω BIM, με χρήση του προγράμματος REVIT. Πάνω φαίνονται χαρακτηριστικές απόψεις από το μοντέλο του REVIT πάνω στο οποίο δουλέψαμε.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Στατική μελέτη Θάνος Κιούρτης

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Δήμος Ναυπάκτου

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2016

Προδιαγραφές βιβλιοπωλείων Παπασωτηρίου για εφαρμογή σε υποκαταστήματα σε όλη την Ελλάδα

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ: Στο πλαίσιο της συνεργασίας μου με την εταιρεία Παπασωτηρίου, μου ανατέθηκε ο σχεδιασμός και η επίβλεψη όλων των νέων βιβλιοπωλείων, τα οποία άνοιγαν υπό καθεστώς δικαιόχρησης (franchise) σε πόλεις και οικισμούς ανά την Ελλάδα. Συγκρότησα μια στρατηγική ανάπτυξης των νέων αυτών καταστημάτων, η οποία προέβλεπε την εφαρμογή βασικών κανόνων οργάνωσης και διαχείρισης της δομής και της μορφής του εκάστοτε χώρου. Συνέταξα ένα εγχειρίδιο περιγραφής των βασικών αυτών αρχών, στο οποίο περιλαμβανόταν ακόμα πλήθος πληροφοριών για την άρτια εφαρμογή τους. Με τον τρόπο αυτό δόθηκε η δυνατότητα τα κατά τόπους βιβλιοπωλεία να σχεδιάζονται όχι απολύτως και κεντρικά από εμένα, αλλά από αρχιτέκτονες που εργάζονταν στον ίδιο τον τόπο ανέγερσης του εκάστοτε καταστήματος. Αυτό επέτρεψε αφενός την προσωπική εμπλοκή του κάθε ιδιοκτήτη στη διαμόρφωση του βιβλιοπωλείου του σε συνεργασία με επιλεγμένον, από τον ίδιον, αρχιτέκτονα. Αφετέρου, τοπικές παραδόσεις, πρακτικές και υλικά ενσωματώθηκαν στο γενικευμένο σχήμα, οδηγώντας σε μικρές παραλλαγές επί του τύπου αντί μιας απόλυτα επαναλαμβανόμενης εφαρμογής του. Μικρή έκθεση προϊόντων λαδιού στο βιβλιοπωλείο της Καλαμάτας, χώρος παραστάσεων παιδικού θεάτρου στη Νέα Ιωνία, καφέ και μικρό αρτοποιείο στο κατάστημα της Ερέτριας, έκθεση έργων τέχνης από καλλιτέχνες της περιοχής στο υποκατάστημα της Μυτιλήνης, ήταν ορισμένες από τις εκδοχές βιβλιοπωλείων οι οποίες προέκυψαν στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής σχεδιασμού καταστημάτων μεγάλης αλυσίδας. Πάνω, ενδεικτική σελίδα από το εγχειρίδιο.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΕ

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2005-2011

Διαμέρισμα στην οδό Σαχτούρη, Πάτρα

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Νίκος Ψαθογιαννάκης - φωτογράφιση

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2010

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2010

Στο πλαίσιο της αναδιαμόρφωσης ενοποιήθηκαν οι χώροι διημέρευσης και η κουζίνα.

Σχεδιάστηκε επίσης μια σειρά από σταθερά έπιπλα. Κατασκευάστηκε πέργκολα και μαρμάρινος πάγκος κουζίνας στον εξώστη για την ανάπτυξη υπαίθριων λειτουργιών. Τα δρύινα δάπεδα και τα μωσαϊκά κατασκευασμένα κατά τη δεκαετία του '60 συντηρήθηκαν όπου αυτό ήταν εφικτό

Bar "Lore" στο Κολωνάκι, Αθήνα

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Σε συνεργασία με τον επιμελητή εικαστικών Χρήστο Σαββίδη, στον χώρο ενσωματώθηκε το έργο της εικαστικού Έφης Χαλυβοπούλου, το οποίο βλέπουμε στη φωτογραφία. Πρόκειται για τμήμα της μεγαλύτερης εγκατάστασης BIDA, η οποία είχε εκτεθεί το 2005 στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στη Θεσσαλονίκη και στο Las Atarazanas στη Σεβίλλη. Δρυς Τεχνική - κατασκευή, Χρήστος Τριβηζάς - γραφιστικά και σημάνσεις.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2010

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2010

Αναδιαμόρφωση χώρου και video εγκατάσταση στο πρακτορείο διανομής Τύπου "Ευρώπη", Παιανία, Αττική

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ: Το πρακτορείο διανομής Τύπου "Ευρώπη" είχε μόλις μεταφερθεί σε νέες κτηριακές εγκαταστάσεις. Μας ζητήθηκε να διαχειριστούμε τους αδιάφορους προθαλάμους στα γραφεία του διοικητικού και διευθυντικού προσωπικού. Προχωρήσαμε σε μια ιστορική και ανθρωπολογική έρευνα της ιστορίας των πρακτορείων διανομής Τύπου στην Ελλάδα. Εκτενείς συνεντεύξεις με τους εργαζόμενους και συλλογή ιστορικών τεκμηρίων, όπως οικογενειακές φωτογραφίες δύο και τριών γενεών ανθρώπων που εργάζονταν στη διανομή του Τύπου, αποκάλυψαν μια ενδιαφέρουσα ανθρωπογεωγραφία. Ταυτόχρονα αναδείχθηκε το πολύπλοκο σύστημα το οποίο εξασφαλίζει την καθημερινή απρόσκοπτη διανομή του Τύπου σε όλη τη χώρα. Τέλος, φάνηκε πως στη συγκεκριμένη κοινότητα εργαζομένων επικρατεί μια ισχυρά ριζωμένη αντίληψη, σύμφωνα με την οποία η διανομή του Τύπου είναι ένα από τα θεμέλια της δημοκρατίας. Εκτός από τη λειτουργική αναδιαμόρφωση του χώρου προτείναμε μια video εγκατάσταση, μέσα από την οποία αναδεικνύαμε κομμάτια της ιστορίας της διανομής του Τύπου στην Ελλάδα και αποκαλύπταμε μέρος της πολύπλοκης δομής του δικτύου διακίνησης.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Μάκης Φάρος - video installation, Χρήστος Σαββίδης - επιμελητής εικαστικών, Γιώργος Χαϊδόπουλος σχεδιασμός και κατασκευή εξοπλισμού και επίπλων.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΕΥΡΩΠΗ ΑΕ

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2010

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2010

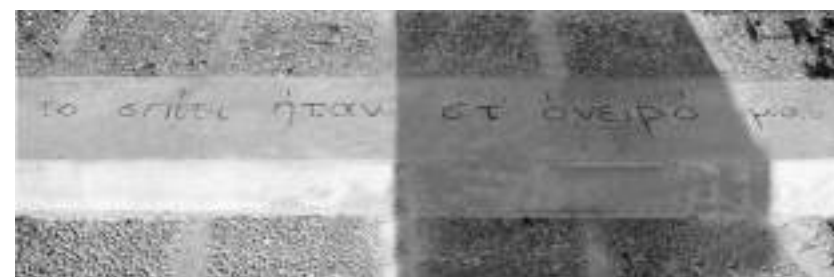
Αναδιαμόρφωση κατοικίας στο Μονοδένδρι, Πάτρα, Αχαΐα

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Μαρία Σκούρα- συνεργάτης στην αρχιτεκτονική μελέτη, Άγγελος Σκόνδρας

Γεωπόνος - συνεργάτης στην μελέτη τοπίου

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2010

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2010

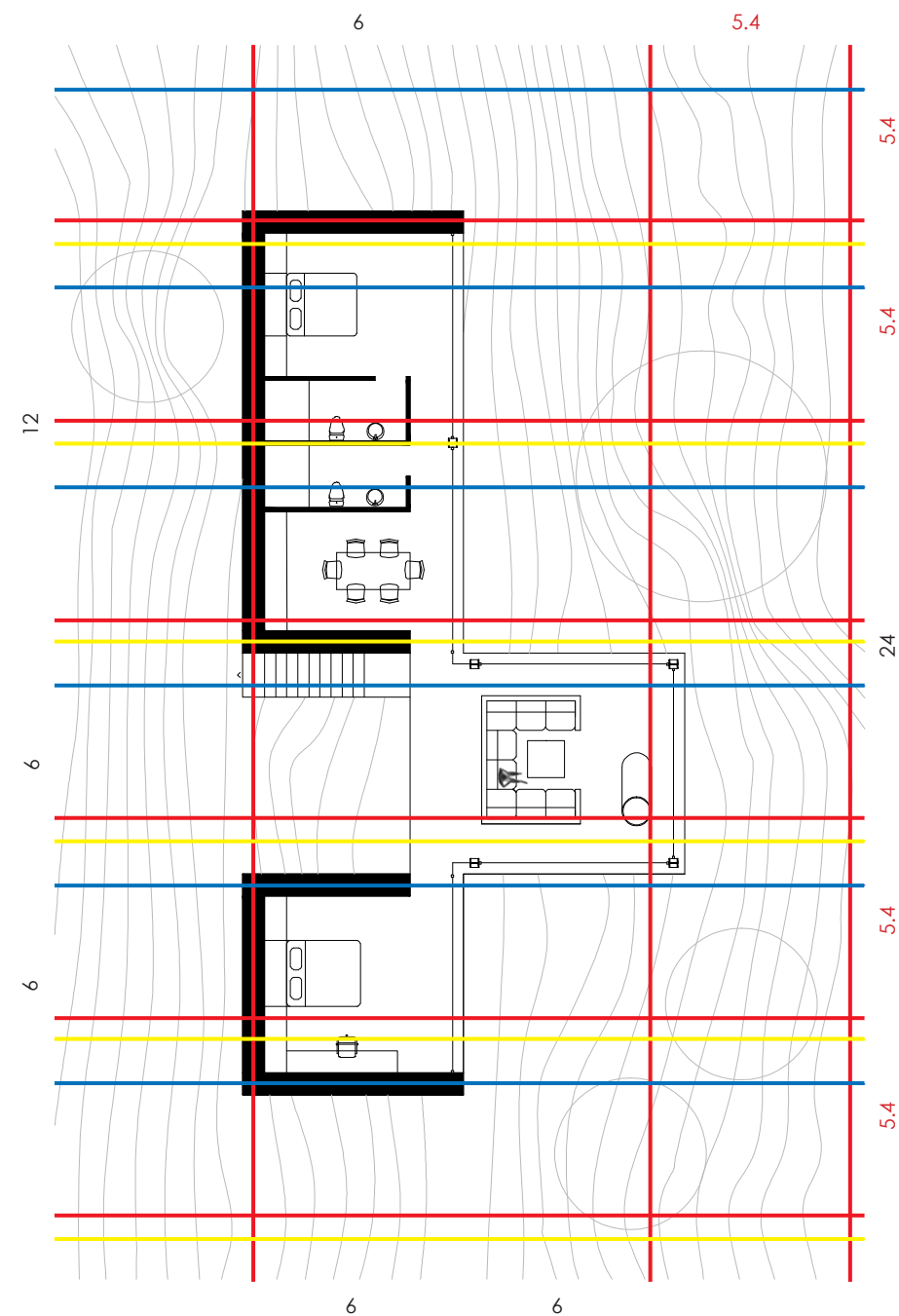

Γεννημένος σε ένα φτωχικό ορεινό χωριό της Λευκάδας
ο κάτοικος -παιδί ιδιοφυΐα-
πήρε μια υποτροφία από το Κολλέγιο Αθηνών
όταν ήταν οκτώ ετών.
Έφυγε μόνος για την Αθήνα και μετά για την Αμερική.
Γύρισε πίσω ως καθηγητής πανεπιστημίου
εφευρέτης και ποιητής.
Στο σπίτι που σχεδιάσαμε τον βλέπουμε
να ξεκουράζεται στο καθιστικό του
με τη μητρική γη που τόσο νωρίς στερήθηκε
να τον αγκαλιάζει από παντού.

Εξοχική κατοικία στη Λευκάδα

ΔΕΞΙΑ: Κάτοψη κλίμακα 1/200

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2010

Ο ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΓΡΑΦΕΙ:

ΞΕΝΟΦΩΝ ΒΕΡΥΚΙΟΣ

ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ

ΤΥΓΙΘΕΑΝΑ

Πριν σχεδιάσω το νέο αναψυκτήριο εργάστηκα για τρεις ημέρες σε έναν αντίστοιχο χώρο στο πλαίσιο συμμετοχικής παρατήρησης του τρόπου λειτουργίας του. Συνειδητοποιώντας πόσο υποτιμημένη είναι η θέση του σερβιτόρου σχεδίασα τον νέο χώρο καταργώντας τον συγκεκριμένο ρόλο. Κάθε εργαζόμενος εδώ έχει τον δικό του πάγκο και τραπέζι, παρασκευάζει τους δικούς του καφέδες και τους προσφέρει στους επισκέπτες που θα επιλέξουν να καθίσουν στη δική του επικράτεια.

Αναψυκτήριο "Si Doux", Πάτρα

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Ηλίας Βλαχάκης - κατασκευή, Τρίοδος - ηλεκτρομηχανολογική μελέτη και επίβλεψη, Βασίλης Μπαρής - μελέτη φωτισμού, Queen studio - γραφιστικά και σημάνσεις.

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2010

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2010

Πίσω από τα τρία τραπέζια του καταστήματος αναπτύσσονται οι βοηθητικοί πάγκοι του παρασκευαστηρίου. Στο βάθος, στον όροφο, βλέπουμε την αποθήκη του καταστήματος. Όλα τα αντικείμενα και τα προϊόντα που υποστηρίζουν τη λειτουργία του χώρου εκτίθενται σε κοινή θέα. Στόχος είναι η ανάδειξη της εργασίας ως παράγοντας αισθητικής

Μετά τα γεγονότα του Δεκεμβρίου του 2008, για την κατεστραμμένη όψη του καταστήματος των Εξαρχείων η εταιρεία ζήτησε νέες άθραυστες πινακίδες ορθομαρμάρωση και φρουριακά ανοίγματα. Αντιπρότεινα τη διάνοιξη του χώρου στη γειτονιά, τον σεβασμό στην όψη της υπάρχουσας αστικής πολυκατοικίας και για τις σημάνσεις τη συνεργασία μας με το Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών. Η λέξη “βιβλία” γράφτηκε με graffiti σε όλες τις γλώσσες των μεταναστών που φιλοξενούμε στην Αθήνα σήμερα.

Αναδιαμόρφωση βιβλιοπωλείου στην οδό Στουρνάρη,
Εξάρχεια, Αθήνα

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΕ

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2009

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2009

Δύο containers φιλοξένησαν
για τις ημέρες της έκθεσης το βιβλιοπωλείο.
Αντί για πάγκους χρησιμοποιήσαμε τα κιβώτια
με τα οποία η εταιρεία διακινεί τα βιβλία της.
Το εφήμερο της μεταφοράς
αποκρυσταλλώθηκε για λίγο σε χώρο.

Εφήμερο βιβλιοπωλείο στην 1η Biennale τέχνης της Αθήνας,
Τεχνόπολις, Γκάζι, Αθήνα

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΕ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ: Γιάννης Καραχάλιος

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2007

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2007

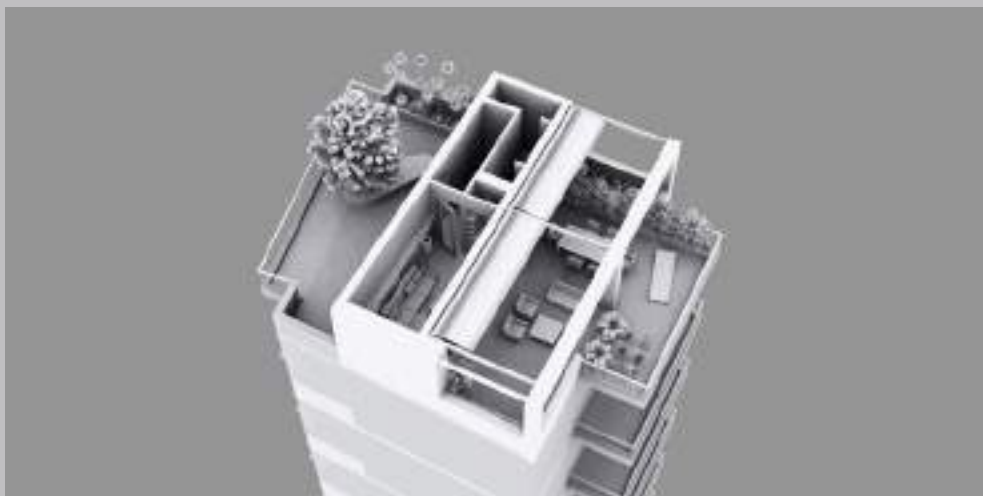

Προσθήκη σε κατοικία στο Μονοδένδρι, Πάτρα, Αχαΐα

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Στατική μελέτη Ιωάννης Κιούρτης

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2006

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ: 2007

ΕΡΓΟ: Κατάστημα τύπου "Press Point" στο Αεροδρόμιο Αθηνών "Ελ. Βενιζέλος". Ιδιοκτήτης Πρακτορεία Διαμονής Τύπου ΑΡΓΟΣ-ΕΥΡΩΠΗ ΕΠΕ. Συνεργάτης Γιώργος Χαϊδόπουλος. Συμμετοχή με το πρωτότυπο σύστημα "Δίπολο" στην έκθεση "Designlab", Ολυμπιακό Συγκρότημα Ελληνικού, 2010. Χρόνος μελέτης και αποπεράτωσης 2009

ΕΡΓΟ: Διαμόρφωση δώματος σε υφιστάμενη πολυκατοικία στην Πάτρα. Χρόνος μελέτης 2009

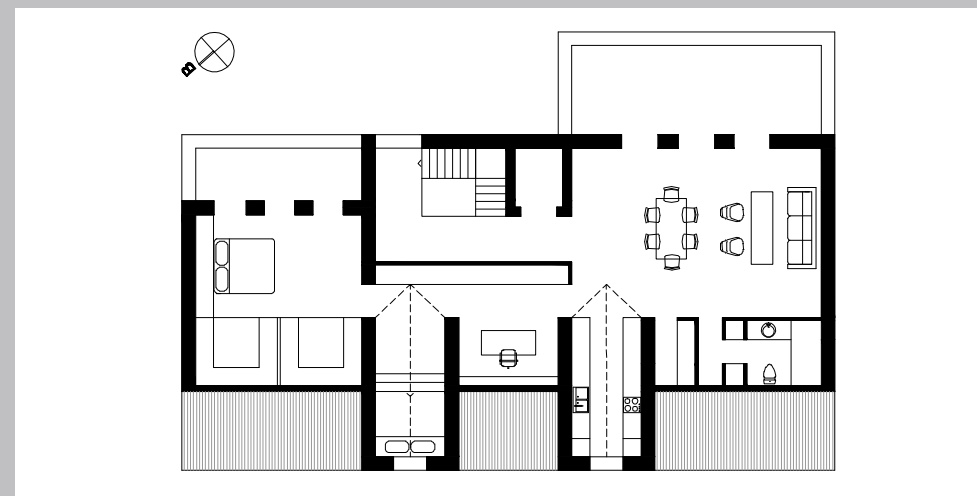
ΕΡΓΟ: Κατάστημα Τύπου στον σταθμό μετρό "Δουκίσσης Πλακεντίας", Χαλάνδρι, Αθήνα. Ιδιοκτήτης Πρακτορεία Διαμονής Τύπου ΑΡΓΟΣ-ΕΥΡΩΠΗ ΕΠΕ. Κατασκευή Arccon Constructions. Χρόνος μελέτης 2007-2008. Χρόνος αποπεράτωσης 2008

ΕΡΓΟ: Κατάστημα Τύπου στο εμπορικό κέντρο "Golden Hall", Μαρούσι, Αθήνα. Κατασκευή Δρυς Τεχνική ΑΤΕΕ. Χρόνος μελέτης 2008. Χρόνος αποπεράτωσης 2008

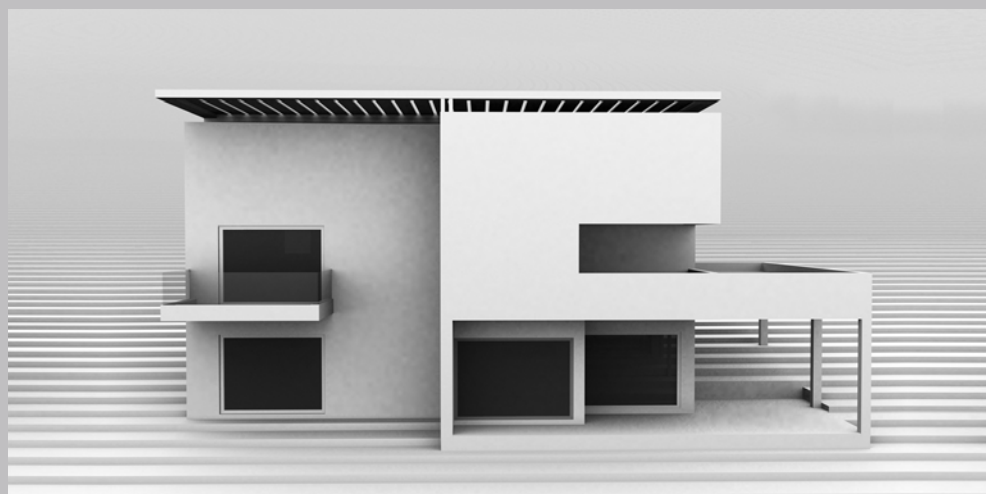

ΕΡΓΟ: Κατοικία στο Πλατάνι, Πάτρα. Στατική μελέτη Γιάννης Κολόμβας. Κατασκευή Γιάννης Κολόμβας. Χρόνος μελέτης 2006. Χρόνος αποπεράτωσης 2008
ΕΡΓΟ: Κατοικία στην Κεφαλονιά. Χρόνος μελέτης 2007

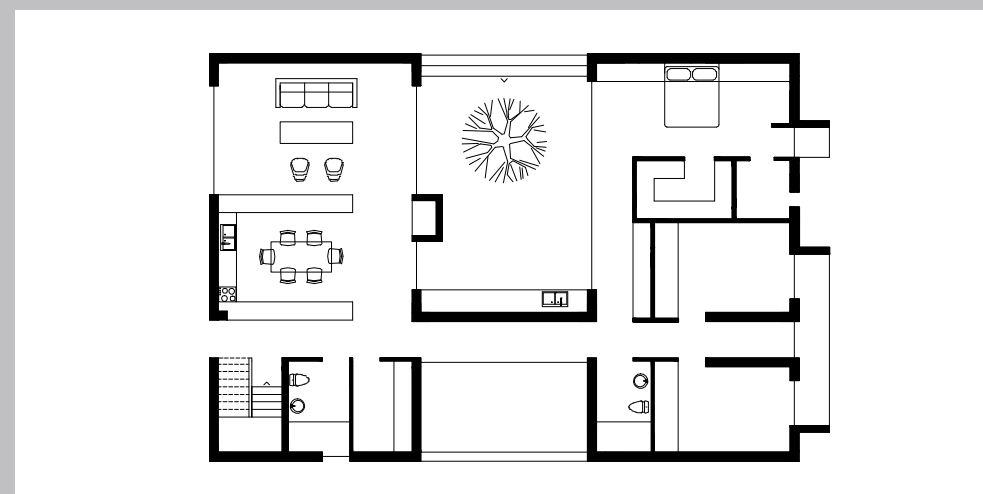
ΕΡΓΟ: Γραφεία κτηματομεσιτικής εταιρείας στην Πάτρα. Χρόνος μελέτης 2007. Χρόνος αποπεράτωσης 2007
ΕΡΓΟ: Διαμέρισμα σε νεοκλασικό κτήριο, στην οδό Ρήγα Φεραίου. Πάτρα. Χρόνος μελέτης 2006. Κάτοψη χώρου, κλίμακα 1/250

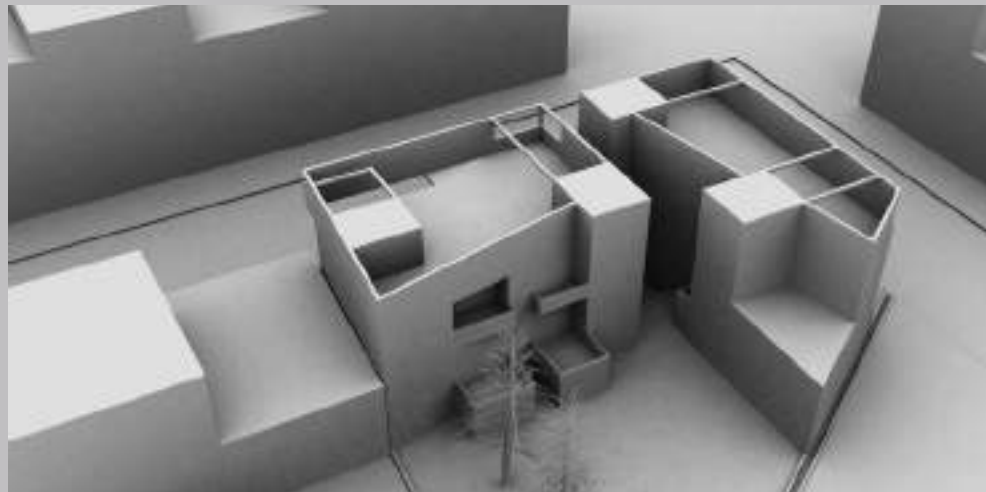
ΕΡΓΟ: Γραφεία κατασκευαστικής εταιρείας στην οδό Ρήγα Φεραίου, Πάτρα. Κατασκευή Χαρίτος Παπαδόπουλος. Χρόνος μελέτης 2006. Χρόνος αποπεράτωσης 2006

ΕΡΓΟ: Αναδιαμόρφωση κατοικίας στην Ελεκίστρα, Πάτρα, Αχαΐα. Χρόνος μελέτης 2006

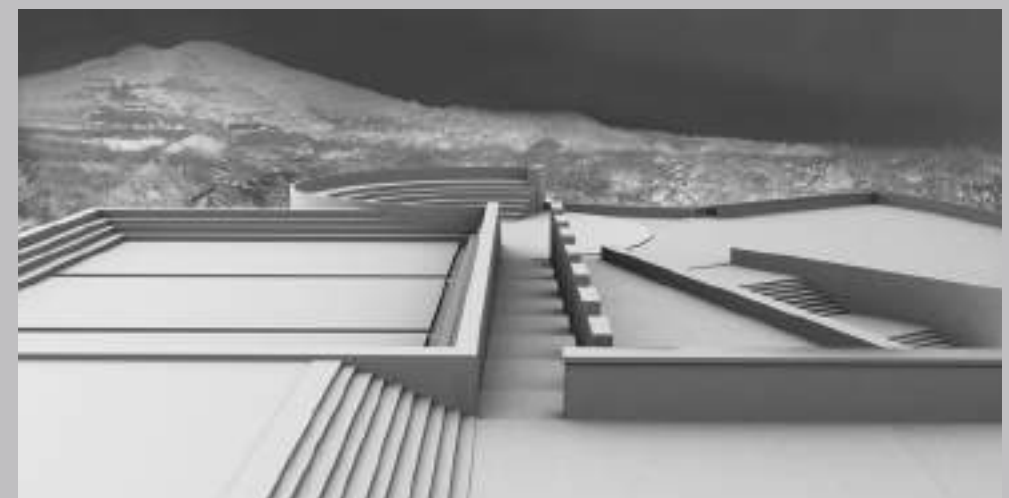
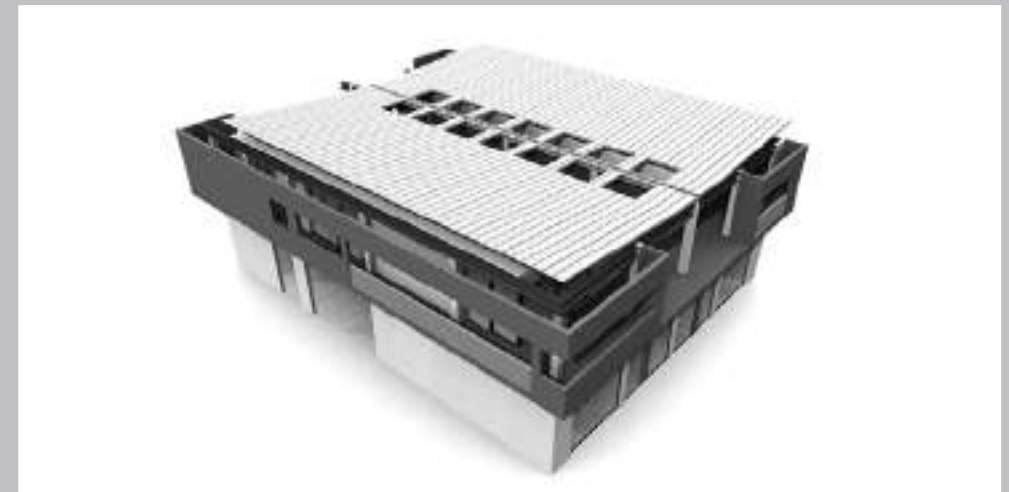

ΕΡΓΟ: Στατική ενίσχυση και αποκατάσταση Δημοτικού και Γυμνασίου Σχολείου Βόνιτσας, Βόνιτσα, Αιτωλοακαρνανία. Στατική μελέτη Ιωάννης Κιούρτης. Τρισδιάστατες απεικονίσεις Αχιλλέας Ξύδης. Ιδιοκτήτης Νομαρχία Αιτωλοακαρνανίας. Χρόνος μελέτης 2006

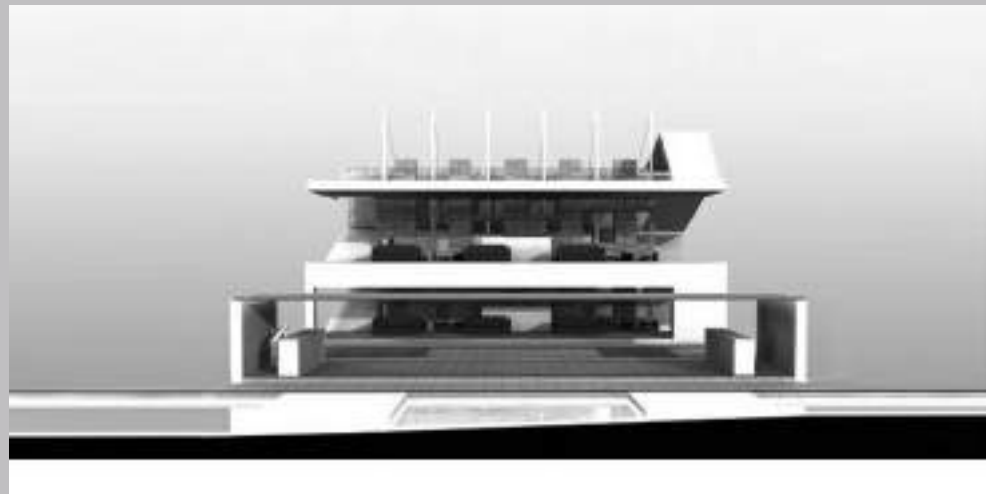
ΕΡΓΟ: Κατοικία στο Πλατάι, Πάτρα. Στατική μελέτη Γιάννης Κολόμβας. Κατασκευή Γιάννης Κολόμβας. Χρόνος μελέτης 2006. Κάτοψη κτηρίου, κλίμακα 1/250

ΕΡΓΟ: Συγκρότημα κατοικιών στην Εγλυκάδα, Πάτρα. Στατική μελέτη: Ιωάννης Κιούρτης.
 Κατασκευή: Γιάννης Κολόμβας. Χρόνος μελέτης 2005. Χρόνος αποπεράτωσης 2005
ΕΡΓΟ: Αναδιαμόρφωση κατοικίας στο Κοτρώνι, Πάτρα. Χρόνος μελέτης 2005

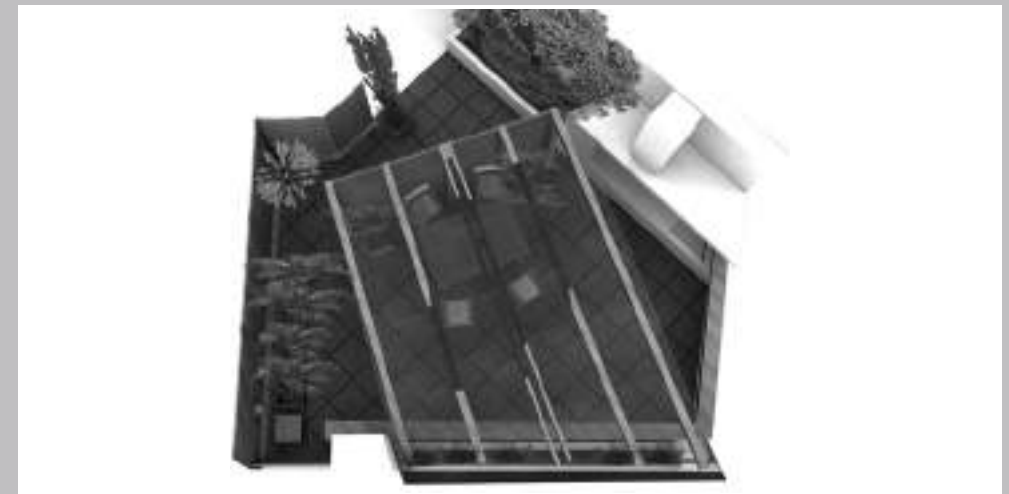

ΕΡΓΟ: Κτήριο γραφείων και καταστημάτων στην Νέα Εθνική Οδό Πατρών-Αθηνών, Πάτρα.
 Χρόνος μελέτης 2005
ΕΡΓΟ: Πολιτιστικό και αθλητικό πάρκο, Μεσσήτιδα, Αχαΐα. Ιδιοκτήτης Δήμος Μεσσήτιδας.
 Χρόνος μελέτης 2005

ΕΡΓΟ: Συμμετοχή στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό "Ανάπλαση πλατείας Ελευθερίας και του περιβάλλοντος χώρου, Λευκωσία". Σε συνεργασία με τους Γιάννη Καραχάλιο και Γιώργο Τσολάκη, 2005

ΕΡΓΟ: Αναψυκτήριο και εστιατόριο στα Βραχνέικα, Πάτρα, Αχαΐα. Χρόνος μελέτης 2005

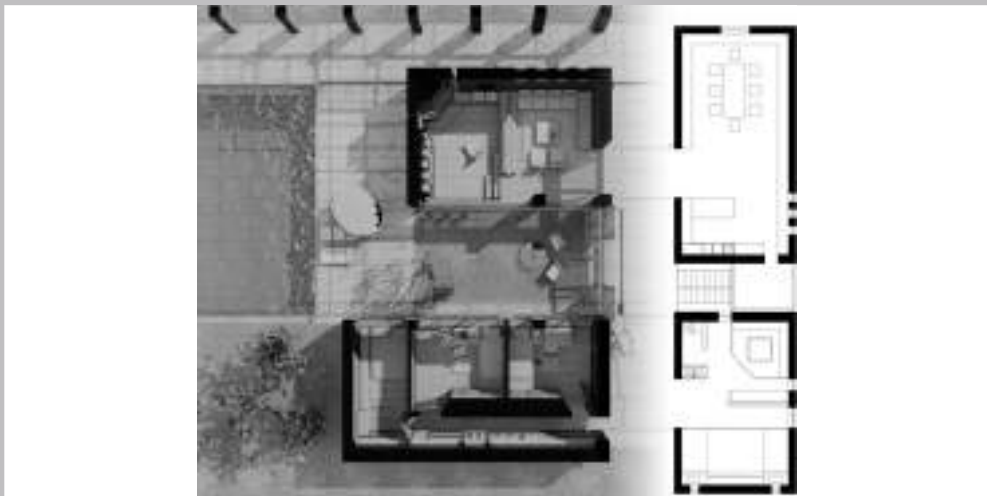

ΕΡΓΟ: Συμμετοχή στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό "Συγκρότημα κατοικιών και καταστημάτων στο Μεταξουργείο της Αθήνας – ΓΕΚ ΑΕ, ΔΟΜΕΣ". Σε συνεργασία με τους Γιάννη Καραχάλιο και Γιώργο Τσολάκη, 2005

ΕΡΓΟ: Διαμόρφωση δώματος σε πολυκατοικία στην Πάτρα. Χρόνος μελέτης 2004

ΕΡΓΟ: Πολυκατοικία με φοιτητικά διαμερίσματα στην Πάτρα. Χρόνος μελέτης 2004
ΕΡΓΟ: Αποκατάσταση μονοκατοικίας του Μεσοπολέμου στο Παγκράτι. Χρόνος μελέτης 2003.
Χρόνος αποπεράτωσης 2003

ΕΡΓΟ: Κατοικία στο Μονοδένδρι, Πάτρα, Αχαΐα. Χρόνος μελέτης 2002
ΕΡΓΟ: Αξιοποίηση της περιοχής της Λίμνης Αβύθου, Κεφαλονιά. Ιδιοκτήτης Δήμος Κεφαλονιάς.
Χρόνος μελέτης 2002

Δεν μπορούμε να μιλάμε για χώρο...
παρά μόνο από τη σκοπιά του ανθρώπου.
Αν αποδεσμευτούμε από τον υποκειμενικό όρο...
τότε η παράσταση του χώρου δεν σημαίνει
απολύτως τίποτε.

Immanuel Kant, *Κριτική του Καθαρού Λόγου*

Γ.1 Διδακτορικό

ΤΙΤΛΟΣ: Ο επαναπροσδιορισμός αντιλήψεων και καθημερινών πρακτικών ως μέσο για τον σχεδιασμό της κατοικίας

ΣΧΟΛΗ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου

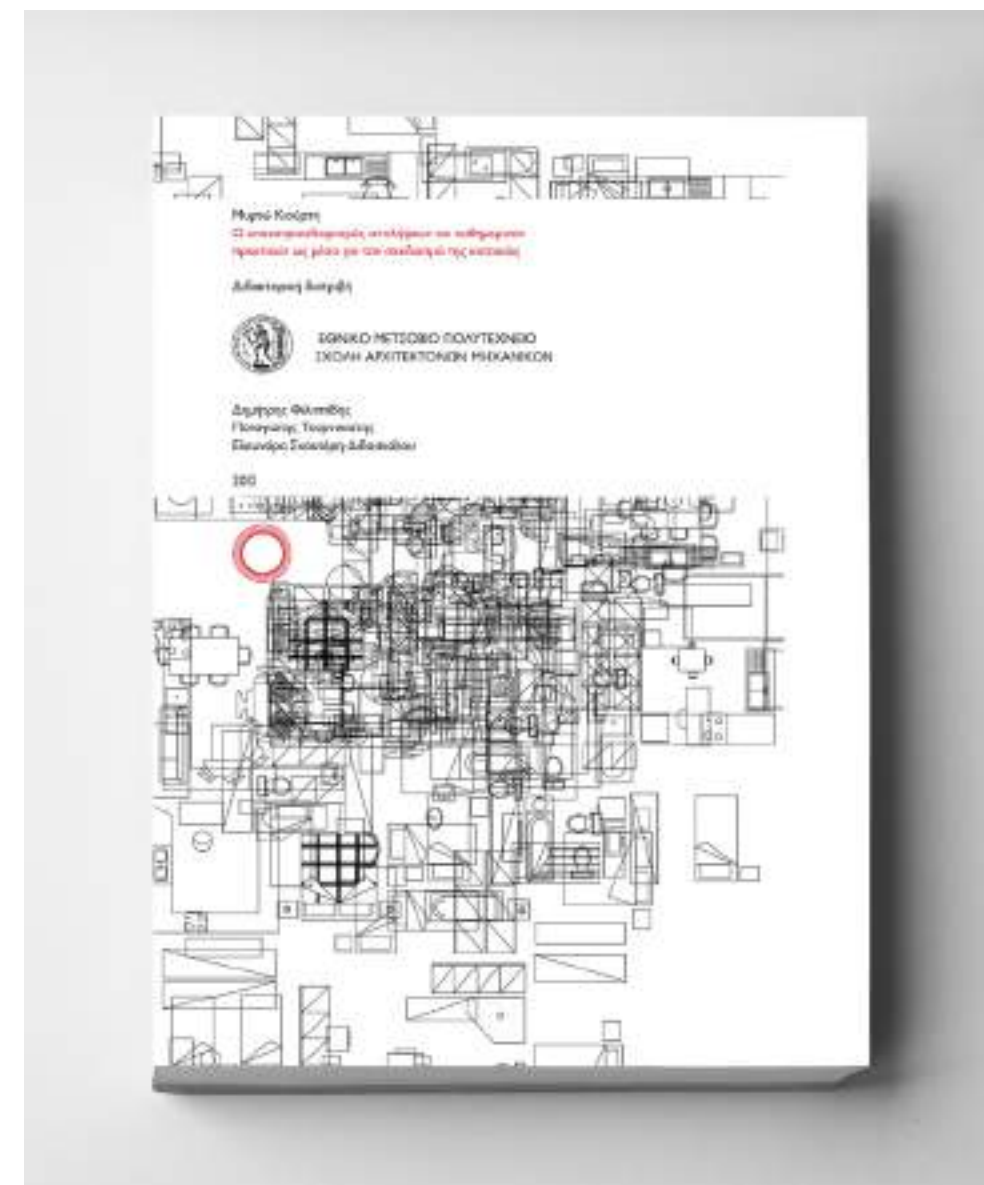
ΤΟΜΕΑΣ: Τομέας II, Πολεοδομίας και Χωροταξίας

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Δημήτρης Φιλιππίδης - επιβλέπων, Παναγιώτης Τουρνικιώτης, Ελεωνόρα Σκουτέρη Διδασκάλου (Αν. Καθηγήτρια Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας στο ΑΠΘ)

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σοφία Αυγερινού - Κολώνια, Ανδρέας Κούρκουλας, Νέλλη Μάρδα, Γεώργιος Πανέτσος

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ: Η διατριβή πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη του ιδρύματος Ωνάση μέσω τετραετούς υποτροφίας. Μετά από επιτυχία στις εξετάσεις του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών έλαβα και την υποτροφία ΙΚΥ, την οποία στη συνέχεια απέρριψα λόγω του ότι αποδέχτηκα την υποτροφία Ωνάση.

ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ: Ιανουάριος 2004 - Φεβρουάριος 2012

Στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Ε.Μ.Π. και στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών κατατέθηκε βιβλίο 455 σελίδων με το κυρίως κείμενο της διατριβής, και επιπλέον παράρτημα 215 σελίδων με τις συνεντεύξεις της έρευνας πεδίου

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....

Κεφάλαιο 1
Η κοινωνία, η κατοικία, ο κάτοικος και ο αρχιτέκτονας

1.1 Ο αρχιτέκτονας, ο κάτοικος και οι δεσμεύσεις τους.....

1.2 Η κατοικία προσδιορισμένη από την κοινωνία.....

1.3 Το αίτημα του αυτοπροσδιορισμού στη μετανεωτερική κατοικία.....

1.4 Το αγούσιον ως κοινωνικός κατανογκασμός.....

1.5 Ο μοντερνισμός και η αμφισβήτηση των πρακτικών της κατοίκησης.....

1.6 Το ανεκπλήρωτο όραμα του μοντερνισμού, η κατανομή της γης και η ελληνική συνθήκη.....

Κεφάλαιο 2
Από τον πολιτισμό της κατοίκησης στην αρχιτεκτονική της κατοικίας

2.1 Η μεθοδολογία διερεύνησης του πολιτισμού της κατοίκησης.....

2.1.1 Ο μεθοδολογικός εντοπισμός.....

2.1.2 Ο συσχετισμός ανάμεσα στη γλώσσα και την κατοικία.....

2.1.3 Η δυναμική της ιστορίας.....

2.1.4 Το διάγραμμα και η συνέντευξη.....

2.2 Η μέθοδος σχεδιασμού της κατοικίας.....

2.2.1 Οι συνεντεύξεις με τον κάτοικο.....

2.2.2 Ο διαγραμματικός σχεδιασμός.....

2.2.3 Ο συσχετισμός της αρχιτεκτονικής πρότασης με την κοινωνική ιστορία της κατοικίας.....

Κεφάλαιο 3
Οι διαιρετικές αρχές

3.1 Η κατοικία της δεκαετίας του '70.....

3.2 Το σύστημα διαχωρισμού.....

3.3 Το κανονιστικό πλαίσιο της κατοίκησης.....

Κεφάλαιο 4
Οι προσδιορισμοί του χώρου

4.1 Τα όρια και οι δεσμεύσεις του σώματος.....

4.2 Η κυριαρχημένη κατοίκηση.....

Κεφάλαιο 5
Οι επιμέρους αποδεσμεύσεις

5.1 Η κατοικία μετά τη δεκαετία του '80.....

5.2 Η διάτρηση των ορίων.....

5.3 Ο ενσπας χώρος και η αποδέσμευση του σώματος.....

Κεφάλαιο 6
Η οριοθέτηση στα χέρια των κατοίκων

6.1 Η αποδυνάμωση των προσδιορισμών.....

6.2 Οι κύβει της κατοικίας.....

Κεφάλαιο 7
Το σπίτι της Αθηνάς και του Νώντα: ένα παράδειγμα εφαρμογής

7.1 Η έρευνα στην περιική μελέτη ως προπαρασκευαστικό στάδιο του σχεδιασμού.....

7.2 Η περίπτωση της Αθηνάς και του Νώντα.....

7.3 Η διαδικασία του σχεδιασμού.....

7.3.1 Ο κυρίως πόντος των πολλαπλών δραστηριοτήτων.....

7.3.2 Ο διαγραμματικός σχεδιασμός της δράσης της μαγειρείας.....

7.3.3 Η αποδέσμευση από τον προσδιορισμό «καλά».....

7.3.4 Η διαπραγμάτευση του μέσα-έξω.....

7.3.5 Η ανεξερεύνητη περιοχή των υπνοδωματίων.....

7.4 Η ενσωμάτωση της ιστορικής προοπτικής στην αρχιτεκτονική πρόταση.....

Επίλογος
Η κοινωνική δυναμική της αρχιτεκτονικής της κατοικίας

8.1 Οι προοπτικές της έρευνας.....

8.2 Η μέθοδος σχεδιασμού και η ελληνική περίπτωση.....

Βιβλιογραφία.....

Παράρτημα.....

Ενότητα 1 Οι συνεντεύξεις με τους κατοίκους του δείγματος μελέτης.....

Ενότητα 2 Οι συνεντεύξεις με τους μηχανικούς και τους τεχνίτες της περιοχής.....

Ενότητα 3 Οι συνεντεύξεις με τους εντολοδότες.....

Γιατί έκανα αυτό το διδακτορικό

Μετά τις σπουδές μου άρχισα να εργάζομαι ως αρχιτέκτονας
σχεδιάζοντας κυρίως κατοικίες.

Οι κάτοικοι για τους οποίους σχεδιάζα, έδειχναν μια αμφιθυμία
απέναντι στη μοντέρνα αρχιτεκτονική.

Η αμφιθυμία αυτή δεν μου φαινόταν συγκροτημένη
ούτε καν απολύτως συνειδητή.

Περισσότερο έμοιαζε με παραπροϊόν μιας βαθύτερης
σύγχυσης αξιών, επιθυμιών και στόχων.

Μελέτησα εις βάθος το φαινόμενο αυτό στη διατριβή μου
για να μπορέσω να το υπερβώ
και να κάνω την αρχιτεκτονική που πιστεύω.

Η μακροχρόνια παραμονή στον τόπο συσχετίζεται με τον Pritchard και με ακόμα ένα μεθοδολογικό απαραίτητο. Κατά τη διερεύνηση μιας συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας, ο ερευνητής οφείλει να παραμείνει τόσο καιρό στο πεδίο της έρευνας, ζώντας ανάμεσα στους γηγενείς “όσο χρειάζεται για να μοιάζει με έναν από αυτούς του ίδιους” (9). Σύμφωνα με τον Pritchard, η έρευνα πεδίου προϋποθέτει από μέρους του ερευνητή την εκμάθηση της γλώσσας των κοινωνικών υποκειμένων που μελετάει και την εν μέρει ενσωμάτωσή του στην κοινωνική τους ομάδα. Τα παραπάνω αποτελούν προϋποθέσεις για μια ανθρωπολογική έρευνα, μιας και στην πραγματικότητα η κατανόηση ενός πολιτισμικού φαινομένου δεν είναι άλλο από ένα είδος μετάφρασης που καλείται να κάνει ο ερευνητής, από την κοινωνική πραγματικότητα που διερευνά στο πολιτισμικό σύστημα της δικής του κοινωνίας...

... Σύμφωνα με τη Mason, στην ημικατευθυνόμενη συνέντευξη ο ερευνητής έχει εξ αρχής συγκροτήσει μια σειρά ερωτημάτων που αφορούν τα ζητήματα που θέλει να διερευνήσει. Κατά τη συνέντευξη, πολλές φορές τα ερωτήματα λειτουργούν περισσότερο ως αφορμές για τη διάνοιξη της συζήτησης με τον ερευνώμενο. Αυτή η κατεύθυνση είναι που διαφοροποιεί τη συγκεκριμένη μεθοδολογία από την άλλη παράδοση των κοινωνικών ερευνών (την ονομαζόμενη ποσοτική έρευνα), κατά την οποία κλειστά ερωτηματολόγια απευθύνονται στα υποκείμενα της έρευνας πολλές φορές χωρίς την επιτόπου παρουσία του ίδιου του ερευνητή (85).

Η επιδίωξη μετασχηματισμού της συνέντευξης σε μια συζήτηση με τον ερευνώμενο οδηγεί στον προσδιορισμό της ημικατευθυνόμενης συνέντευξης και μέσα από μια σειρά άλλων ονομάτων όπως ημι-δομημένη ή χαλαρά δομημένη. Για τη Mason η ευελιξία στο πλαίσιο της συνέντευξης σηματοδοτεί την αποδοχή από μέρους του ερευνητή, ότι ο ίδιος ο ερευνώμενος μπορεί να καθοδηγήσει σε έναν βαθμό τη συζήτηση... Ο ερευνητής καλείται να εξερευνήσει το φαινόμενο που τον ενδιαφέρει, ως πεδίο εξωτερικότητας στο οποίο μπορεί να τον ξεναγήσει μόνο ο ερευνώμενος, ως γηγενής αυτού ακριβώς του εξω-τικού πεδίου.

(9) Edward Evan Evans-Pritchard, *Κοινωνική Ανθρωπολογία*, [1951], Καρδαμίτσας, Αθήνα, 1998, σελ. 106-107.
(85) Jennifer Mason, *Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας*, [1996], Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2003, σελ. 83-131.

Στη διατριβή μου χρησιμοποίησα μεθόδους
της κοινωνικής ανθρωπολογίας:
εστίαση της έρευνας σε χώρο και χρόνο (Αχαΐα 1970-2010),
επιτόπια παρατήρηση δείγματος κατοικιών
και ημικατευθυνόμενες συνεντεύξεις με τους κατοίκους,
προκειμένου να κατανοήσω τη σκέψη και τη συμπεριφορά τους
σε σχέση με την κατοικία και τον τρόπο ζωής εκεί.

Βασική μου θεωρητική αναφορά
αποτελεί το έργο του σημαντικού
ανθρωπολόγου και στοχαστή Pierre Bourdieu
ο οποίος ανέδειξε το πώς
τα προϊόντα του υλικού πολιτισμού
-όπως μια κατοικία-
συνδέονται με γλωσσικά φαινόμενα
και παράγουν πλέγματα δεσμευτικών - στερεοτυπικών
αντιλήψεων και πρακτικών.

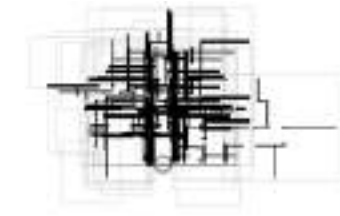
Σημαντικοί αρχιτέκτονες και θεωρητικοί της αρχιτεκτονικής έχουν στραφεί τις τελευταίες δεκαετίες στη διερεύνηση των πολιτισμικών συνιστωσών της κατοίκησης. Η κατεύθυνση αυτή συσχετίζεται και με το ενδιαφέρον των αρχιτεκτόνων για τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες και ειδικά την κοινωνική ανθρωπολογία. Ήδη από τη δεκαετία του '60, ο Aldo Van Eyck στρέφεται στην ανθρωπολογία... Σε μια τέτοια κατεύθυνση κινήθηκε η γνωστή έρευνα που πραγματοποίησε στους Dogon στο Mali της Αφρικής, σε συνεργασία με τους ανθρωπολόγους Paul Parin και Fritz Morgenthauer που εργάζονταν ήδη στην κοινότητα. Σε ανάλογη κατεύθυνση κινήθηκε και το έργο του Amos Rapoport *Ανώνυμη αρχιτεκτονική και πολιτιστικοί παράγοντες*, μέσα από το οποίο επιχείρησε να διαπραγματευτεί ειδικά το κτήριο κατοικίας σε σχέση με το πολιτισμικό πλαίσιο εντός του οποίου αυτό αναπαράγεται. Είναι επίσης μέσα στη δεκαετία του '70 που το ενδιαφέρον των αρχιτεκτόνων στρέφεται γενικότερα προς την ανώνυμη οικοδομική δραστηριότητα ως πολιτισμική έκφραση του κάθε τόπου...[ICO-MOS].

...Στα τέλη της δεκαετίας του '50, και στα πλαίσια μιας ανθρωπολογικής εργασίας στην Αλγερία, ο κοινωνικός στοχαστής Pierre Bourdieu βλέπει κι αυτός τον τρόπο με τον οποίο τα όρια και τα περάσματα στην κατοικία της κοινότητας των Καβύλων που μελετά, αναπαράγουν συγκεκριμένες κοινωνικές δομές. Η μελέτη της κατοικίας των Καβύλων από τον Bourdieu εντάσσεται στα πλαίσια του δομισμού, παρουσιάζει όμως μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα μεθοδολογική μετατόπιση, καθώς στρέφει την ανθρωπολογική οπτική προς τον τρόπο με τον οποίο διαπλέκεται η υλική πραγματικότητα της κατοικίας, με αυτό που ο ίδιος ονομάζει πολιτισμικό οικοδόμημα της αντίστοιχης κοινωνίας που ερευνά. Η έρευνα του Bourdieu δείχνει ότι η κατοικία είναι ένα ακόμα προϊόν της κοινωνικής δομής, καθώς οργανώνεται μέσα από ένα σύστημα διπολικών αντιθέσεων. Για τον Bourdieu τα κοινωνικά υποκείμενα -εδώ οι κάτοικοι- βρίσκονται δέσμιοι της κατοικίας τους, καθώς αυτή αναπαράγεται ως ένα κανονιστικό πλαίσιο που διαμορφώνει συγκεκριμένες αντιλήψεις και καθημερινές πρακτικές...

...Στη συγκεκριμένη διατριβή στρεφόμαστε και εμείς στις γνωστικές περιοχές που θέτουν ως κύριο αντικείμενο διερεύνησής τους τα πολιτισμικά και κοινωνικά φαινόμενα... Η μεθοδολογία διερεύνησης των κτιρίων και μαζί του τρόπου που μιλάνε οι κάτοικοί τους για αυτά, βρέθηκε σε συντονισμό με την έρευνα του Bourdieu. Παράλληλα ενσωμάτωσε την ιστορική οπτική επί των κοινωνικών δομών που αναπαράγονται μέσω του κτηρίου κατοικίας, υπό τις μεθοδολογικές κατευθύνσεις της κοινωνικής ιστορίας...

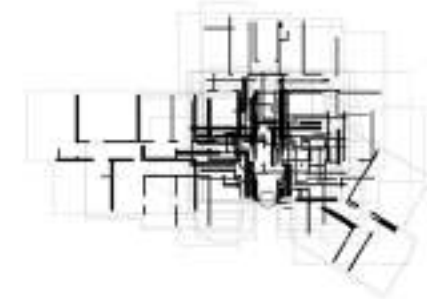
Διερεύνησα επίσης τις κατόψεις των κατοικιών του δείγματος μελέτης, εφαρμόζοντας αντί για την τυπολογική προσέγγιση τη διαγραμματική λογική (diagrammatic analysis). Πρόκειται για μεθοδολογία διερεύνησης κτηριακών μορφωμάτων η οποία έχει θεωρητικά υποστηριχθεί από τον Michel Foucault και έχει μεθοδολογικά εξελιχθεί από την ομάδα Aesthetics and Computation Group του Massachusetts Institute of Technology (MIT).

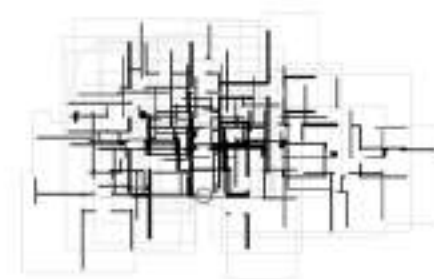
1976

1986

1996

2006

Διαγράμματα κατοικιών στα οποία αποτυπώνονται οι εσωτερικοί τοίχοι των κτιρίων με τα ανοίγματά τους. Κλίμακα 1/500

Στην τυπολογική προσέγγιση, η παραδοσιακή αρχιτεκτονική, τα κτηριακά μορφώματα ενός υφιστάμενου οικισμού ή μιας πόλης, αποτυπώνονται με τη βοήθεια του τύπου και των παραλλαγών του. Η τυπολογική προσέγγιση οπτικοποιεί δηλαδή το πολλαπλό της υλικής πραγματικότητας των κτιρίων μέσω του σχήματος τύπος - παραλλαγές. Σύμφωνα με τον Argan, ο τύπος "...πρέπει να γίνει αντιληπτός ως η εσωτερική δομή μιας μορφής, ή ως αρχή που εμπεριέχει εν δυνάμει άπειρες μορφολογικές παραλλαγές και δομικούς μετασχηματισμούς του ίδιου...". Ο Argan αναφέρεται επίσης στον τύπο ως κανόνα, έτσι όπως ορίζεται στο ιστορικό λεξικό του Quatremère de Quincy. Κατά τον Argan, ο τύπος ως δομή, αρχή ή κανόνας σχετίζεται αιτιακά με την παραλλαγή, οδηγεί σε αυτή και αντίστοιχα αυτή προέρχεται από εκείνον.

Αντί της τυπολογίας προτείνουμε μια άλλη μεθοδολογία ανάλυσης των κατόψεων του δείγματος μελέτης. Πρόκειται για την ονομαζόμενη διαγραμματική ανάλυση (diagrammatic analysis), η οποία στηρίζεται σε λογικές που προέρχονται από διάφορα γνωστικά πεδία, όπως η στατιστική, η εξόρυξη-δεδομένων (data-mining), η γραφιστική και η οπτικοποίηση δεδομένων (information visualization)...Αυτό που μας ενδιαφέρει από τις κατόψεις και αυτό που επιχειρούμε να αναδείξουμε με τη βοήθεια της διαγραμματικής λογικής είναι ο τρόπος με τον οποίο η καθημερινή γλώσσα των κατοίκων συσχετίζεται με την υλική πραγματικότητα του κτηρίου, έτσι όπως αυτή αποτυπώνεται στις κατόψεις που διερευνούμε. Κατά συνέπεια, το ερώτημα που τέθηκε ως αρχικό, αφορά τη σχέση ανάμεσα στη γλώσσα και την υλική πραγματικότητα του κτηρίου...

Θέτουμε ως σημείο εκκίνησης της διαγραμματικής ανάλυσης... ένα σημείο το οποίο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί από τον Bourdieu ως κάτι της κατοικίας που η γλώσσα προσδιορίζει αυθαιρέτως. Πρόκειται για εκείνο το πέρασμα το οποίο οι κάτοικοι ονομάζουν "κεντρική πόρτα" της κατοικίας τους... Το σύνολο των 20 κατόψεων μιας δεκαετίας μετατοπίζεται έτσι ώστε όλες αυτές οι "κεντρικές πόρτες" των σπιτιών να βρεθούν σε ένα νέο κοινό σημείο... (η κεντρική πόρτα) αποτελεί ένα σύμβολο, το λεξικό, λέει "είναι καθοριστικής σημασίας" ή ένα σημείο όπως αυτό στο οποίο αναφέρονται οι σημειολόγοι. Πράγματι, η κεντρική πόρτα του σπιτιού αντιμετωπίστηκε στην έρευνα αυτή ως σημείο, όχι ως το σημείο που συναντιούνται το σημαίνον με το σημαινόμενο, αλλά εκείνο το άλλο σημείο από το οποίο μπορέσαμε να πιάσουμε τη γλώσσα και να τη σύρουμε μέσα στην οθόνη του υπολογιστή.

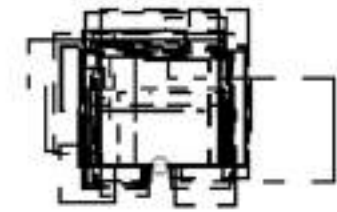
Ο εντοπισμός του σημείου της κεντρικής πόρτας ήταν για μας το κάρφωμα της γλώσσας πάνω στο ψηφιακό σχεδιαστήριο, η κίνηση που μας επέτρεψε να ξαναδούμε το πώς η γλώσσα επιβάλλεται στα πράγματα ως γενικευμένη διοίκηση, έτσι όπως το είχε περιγράψει ο Roland Barthes. Με αυτό όμως το κάρφωμα της γλώσσας πάνω στο σημείο της κεντρικής πόρτας, μπορέσαμε να αναλύσουμε τη γλώσσα όχι μέσα από την επιστήμη που διερευνά τις δικές της αρχές, τη γλωσσολογία, ούτε μέσα από την "κατεργαριά της τέχνης του λόγου" (όπως λέει ο Barthes), αλλά με τα δικά μας τεχνικά εργαλεία, τις γραμμές και τους χάρακες, όχι μιλώντας αλλά μετρώντας την.

Οι περιοχές της πυκνώσης αποτυπώνουν αυτό που στην υλική πραγματικότητα έχει υποταχθεί στις καταστατικές αρχές που επιβάλλει η γλώσσα... Αν το διάγραμμα φανερώνει τη δέσμευση της κατοικίας από τη γλώσσα, το ίδιο το διάγραμμα αναδεικνύει και εκείνα τα πεδία της κατοίκησης τα σχετικώς αποδεσμευμένα... Καθώς η διαδικασία της διαγραμματικής ανάλυσης δεν βασίζεται σε αφαίρεση επί της ύλης, σε αφαίρεση των παραλλαγών ή των αποκλίσεων (όπως στη τυπολογική μέθοδο), το παραγόμενο διάγραμμα αποτυπώνει μαζί τόσο αυτό που στην κατοικία είναι κανονικοποιημένο όσο και αυτό που μερικώς αποκλίνει από τους κανόνες... Είναι οι ίδιες οι μεθοδολογικές αρχές που ακολουθήθηκαν στην κατασκευή του διαγράμματος, που, καθώς δεν αφαίρεσαν τις παραλλαγές του πολλαπλού της υλικής πραγματικότητας, οπτικοποιούν αυτές ακριβώς τις αποκλίσεις ως περιοχές αραίωσης...

Οι περιοχές της αραίωσης των γραφημάτων... μας δείχνει δηλαδή εκείνο που αντιστέκεται στη γλώσσα και στις κοινωνικές σταθερές που αυτή αναπαράγει, αναδεικνύει εκείνο που συγκρούεται με την κοινωνική στατική και που μπορεί να την αποδυναμώσει... Έτσι το διάγραμμα λειτούργησε με τον τρόπο που το είχε συλλάβει ο Foucault, ένας στοχαστής που δεν ήταν αρχιτέκτονας, χαρτογράφος ή προγραμματιστής αλλά περισσότερο οραματιστής. Το διάγραμμα των κατοικιών δεν χρησιμοποιήθηκε "...για να αναπαραστήσει ένα προϋπάρχοντα κόσμο, αλλά για να παράγει έναν νέο τύπο πραγματικότητας, ένα νέο μοντέλο αλήθειας... (καθώς) κάθε διάγραμμα περιέχει, παραπλεύρως των σημείων που διασυνδέει, σημεία τα οποία είναι σχετικώς ελεύθερα ή αποδεσμευμένα, σημεία δημιουργικότητας, μεταλλαγής και αντίστασης". (81)

(81) Gilles Deleuze, Φουκώ, [1986], Πλέθρον, Αθήνα, 2005, σελ. 70.

Από την έρευνα φάνηκε πως
τα κοινωνικά στρώματα στην Ελλάδα,
διστακτικά αλλά σταθερά
ακολουθούν τις αρχές του μοντερνισμού:
η δομή της κάτοψης γίνεται πιο ανοιχτή,
διευρύνονται τα ανοίγματα των κατοικιών,
πολλαπλασιάζονται οι υπαίθριοι και ημιυπαίθριοι χώροι,
ενώ εσωτερικά ο χώρος της κατοικίας ενοποιείται.

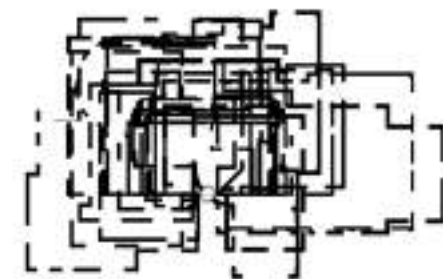
1976

1986

1996

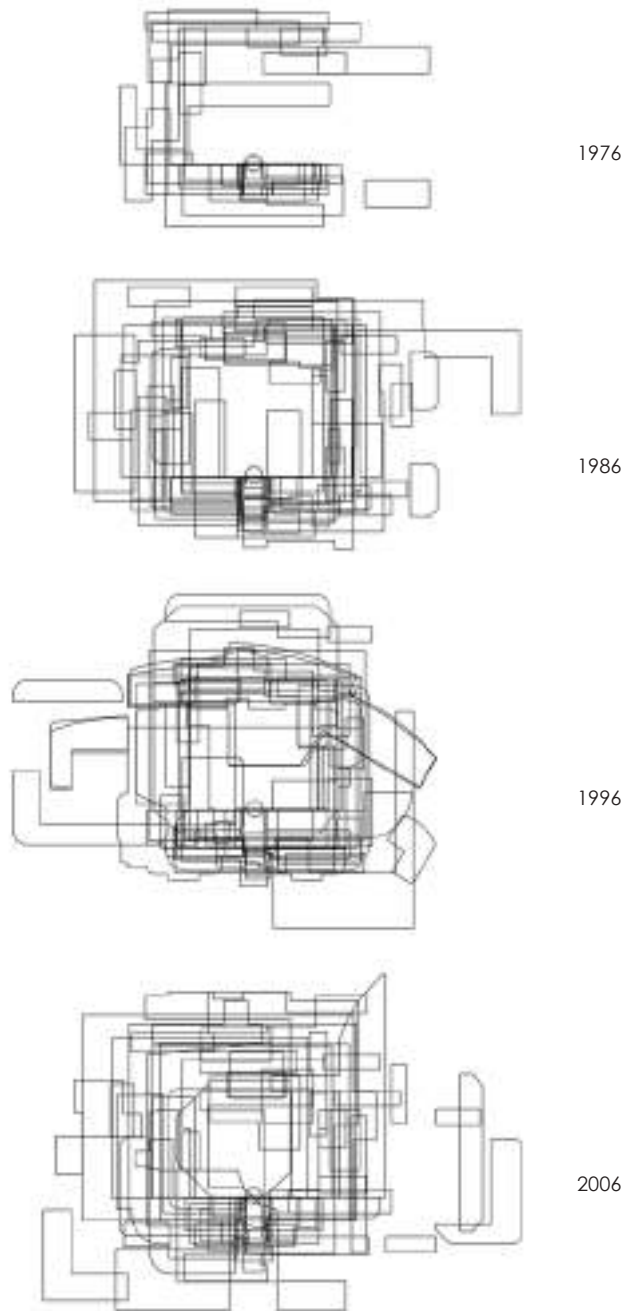
2006

Κατά τη δεκαετία του '80 το μέσο πλάτος μιας μπαλκονόπορτας φτάνει τα 1,20 μέτρα σε αντίθεση με το μέσο πλάτος μπαλκονόπορτας της προηγούμενης δεκαετίας που δεν ξεπερνά το ένα μέτρο. Η μεγέθυνση του πλάτους των περιμετρικών ανοιγμάτων συνεχίζεται και κατά την επόμενη δεκαετία. Μέσα στο 1990, το μέσο πλάτος μιας μπαλκονόπορτας φτάνει το ενάμισι μέτρο και σταθεροποιείται εκεί με μικρές διακυμάνσεις για τις επόμενες δεκαετίες. Εκτός από την αύξηση του πλάτους των περιμετρικών ανοιγμάτων, οι κατοικίες από τη δεκαετία του '80 και μετά αποκτούν σταδιακά περισσότερα ανοίγματα... Η μεγέθυνση του πλάτους των ανοιγμάτων, σε συνδυασμό με τον πολλαπλασιασμό του αριθμού τους, οδηγεί σε συνολική αύξηση της επιφάνειας των περιμετρικών ανοιγμάτων της κατοικίας. Αν ο μέσος όρος του συνολικού εμβαδού των ανοιγμάτων πάνω στους περιμετρικούς τοίχους ήταν κατά τη δεκαετία του 1970 δεκαεπτά τετραγωνικά μέτρα, μέσα στην επόμενη δεκαετία το εμβαδόν αυτό ανέρχεται σε είκοσι πέντε τετραγωνικά μέτρα...

Η αποδυνάμωση εσωτερικά της αυστηρής οριοθέτησης των δωματίων της δεκαετίας του '70 και η συνεπακόλουθη απώλεια των καθαρών ορθογωνικών τους περιγραμμάτων οδηγεί και σε διαφορετική διαχείριση του εξωτερικού περιγράμματος, που όριζε την κατοικία του '70 ως ένα σαφές κουτί που εντός του κλείνει μικρότερα επίσης σαφή κουτιά, τα δωμάτια. Ο όγκος της κατοικίας από τη δεκαετία του '80 και μετά παύει σταδιακά να παρουσιάζει τη μονολιθικότητα της προηγούμενης δεκαετίας. Η διάπλαση του ογκοπλαστικού αποκτά συνθετότητα, τα σπίτια της δεκαετίας του 1980 σταδιακά απομακρύνονται από το αυστηρό γεωμετρικά ορισμένο τετράγωνο της προηγούμενης δεκαετίας. Το περίγραμμα της κατοικίας δεν είναι το απλό ορθογώνιο παραλληλεπίπεδο της δεκαετίας του '70, αλλά μια σύνθετη τεθλασμένη γραμμή...

Η μετάβαση από το περιμετρικό μπαλκόνι στους επιμερισμένους υπαίθριους χώρους οδηγεί και σε μια σημαντική αύξηση του συνολικού εμβαδού των υπαίθριων χώρων της κατοικίας. Σε σχέση με το περιμετρικό στενό μπαλκόνι των κατοικιών της δεκαετίας του 1970, μέσα στη δεκαετία του 1980 έχουμε υπερδιπλασιασμό του μέσου όρου του εμβαδού των υπαίθριων και ημιυπαίθριων χώρων των κατοικιών. Ενώ ο μέσος όρος του εμβαδού των υπαίθριων χώρων των κατοικιών του '70 είναι περίπου είκοσι τετραγωνικά μέτρα, την επόμενη δεκαετία ο δείκτης αυτός φτάνει κοντά στα 50 τετραγωνικά μέτρα. Στις επόμενες δύο δεκαετίες έχουμε μικρή αύξηση του μέσου όρου του συνολικού εμβαδού των υπαίθριων, που σταθεροποιείται περίπου στα εξήντα τετραγωνικά μέτρα.

Χαρακτηριστικά αποσπάσματα από το διδακτορικό

Διαγράμματα κατοικιών στα οποία αποτυπώνονται οι υπαίθριοι και ημιυπαίθριοι χώροι των κτιρίων. Κλίμακα 1/500

Οι αλλαγές στις κατοικίες της περιοχής δεν είναι μόνο χωρικές
αλλά ευρύτερα πολιτισμικές
καθώς σηματοδοτούν:
μια πιο ανοιχτή σχέση ανάμεσα στο άτομο και την κοινωνία,
νέους ρόλους μέσα στην οικογένεια,
μια πιο απελευθερωμένη σχέση με το σώμα.
Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η μετάβαση από το
“καλό κλειστό σαλόνι”
με τα έπιπλα που απαιτούσαν σωματική πειθαρχία, και
όπου η οικογένεια όπως έλεγε χαρακτηριστικά:
“υποδέχεται ξένους”
(ετυμολογικά: ξέ - νος / ο από - έξω / εξωτερικός),
στο σύγχρονο “καθιστικό με την τζαμαρία και τη βεράντα”
με τη νέα διάταξη και υλική συνθήκη,
όπου όπως λένε σήμερα:
“έρχονται οι φίλοι”.
(ετυμολογικά: φίλ-ος / φιλώ / αγαπώ)

...Μετά τη δεκαετία του '80 οι επιμερισμοί του χώρου χάνουν την απολυτότητά τους. Η αποδιάρθρωση των πλαισίων των δωματίων και η διάνοιξη της κουζίνας οδηγούν σε μια νέα ελευθεριότητα των σωμάτων, στην κατάργηση του αυστηρού επιμερισμού των δράσεων και μαζί του επιμερισμού των ρόλων. Οι αλλαγές αυτές συσχετίζονται με τις νέες διεκδικήσεις που αφορούν την αποδέσμευση του σώματος στη δεκαετία του '80, αλλά και με τις κατακτήσεις των γυναικείων κινημάτων της ίδιας δεκαετίας...

...Η μετάβαση στα πιο ανοιχτά και επιτρεπτικά σχήματα κατοίκησης που καταγράφεται από τη δεκαετία του '80 και μετά, συσχετίζεται με τις πολιτισμικές διεκδικήσεις της μεταπολίτευσης. Ο νέος τρόπος διαχείρισης του χώρου εντός της κατοικίας συνδέεται με αλλαγές σε αντιλήψεις και καθημερινές πρακτικές που σηματοδοτούν μια νέα σχέση ανάμεσα στους γονείς και τα παιδιά τους... Όπως αναφέρουν οι Βαμβάκας και Παναγιωτόπουλος, μετά τη δεκαετία του '80, “εντός της οικογένειας άρχισαν να σπανίζουν καθιερωμένες συμπεριφορές, όπως η άσκηση αυστηρής εξουσίας των ενηλίκων απέναντι στους ανηλίκους για την επιβολή των δικών τους αξιών”... Αυτό που εμπεδώνεται στο συλλογικό επίπεδο ως αναμόρφωση του θεσμού της οικογένειας θεμελιώνεται στις μικρές τροποποιήσεις επί της υλικής πραγματικότητας της κατοικίας. Η διάνοιξη του σαλονιού, η αναμόρφωση του καλού καναπέ, η κατάργηση των κρυστάλλων επαναπροσδιορίζουν τη σχέση του σώματος με τη φθορά. Ταυτόχρονα εκτοπίζουν το καθεστώς της ζημιάς και έτσι εξασφαλίζουν ότι η νέα σχέση ανάμεσα στους γονείς και τα παιδιά τους δεν είναι πια τιμωρητική...

...Κατά τον Γιώργο Δερτιλή, η εσωτερικότητα και ο εγκλεισμός χαρακτήριζαν παραδοσιακά τη σχέση της ελληνικής οικογένειας με την ευρύτερη κοινότητα... Οι νέες διατάξεις της κατοικίας μετά τη δεκαετία του '80 οδηγούν, όπως είδαμε, σε αντικατάσταση των πρακτικών του σαλονιού και ορίζουν μια νέα συνθήκη συλλογικότητας. Αυτοί που συναντιούνται μέσα στο νέο, ρευστό, σχετικώς διανοιγμένο πλαίσιο της κατοικίας, μετά το '80 δεν αποκαλούνται πλέον ξένοι αλλά φίλοι. Σύμφωνα εξάλλου με τους Βαμβάκα και Παναγιωτόπουλο είναι από τη δεκαετία του '80 και μετά που η κατοικία γενικότερα στην Ελλάδα “πέρα από καταφύγιο των μελών της οικογένειας... μεταβλήθηκε και σε σημαντική εστία συναναστροφής”. Η αλλαγή αυτή κατακτήθηκε από τα ενεργά κοινωνικά υποκείμενα μέσα από τις οικείες διεκδικήσεις της οικείας τους. Η αλλαγή του οικοδομήματος της κατοικίας συσχετίστηκε έτσι με την αλλαγή που πραγματωνόταν στο άλλο οικοδόμημα, αυτό της ελληνικής κοινωνίας.

Οι χωρικές αυτές αλλαγές ταυτόχρονα
 προκαλούν άγχος στα άτομα
 γιατί συνεπάγονται ρήξη
 με κατεστημένες πρακτικές και αντιλήψεις όπως:
 τον θεσμό της κλειστής οικογένειας που λειτουργεί
 προστατευτικά και ανταγωνιστικά της κοινωνίας,
 τη συμβατική κατανομή και ιεραρχία των ρόλων
 μέσα στην οικογένεια,
 την ενοχική -με θρησκευτικές καταβολές- σχέση με το σώμα.
 Κατά τη διαδικασία σχεδιασμού μιας νέας κατοικίας,
 η εκλογίκευση των συσχετισμών ανάμεσα στον χώρο
 και τα παραπάνω φαινόμενα
 βοηθά τους ανθρώπους να υπερβούν το άγχος της ρήξης,
 να κατανοήσουν τον μοντερνισμό
 και να τον υποστηρίξουν.

...Στη συγκεκριμένη διατριβή ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός προτείνεται ως πεδίο για τη δημιουργική συμμετοχή του κατοίκου με στόχο τον στοχαστικό επαναπροσδιορισμό των αντιλήψεων και των καθημερινών πρακτικών που επιβάλλονται από το καθεστώς της υφιστάμενης κατοίκησης...

...Ο σχεδιασμός μιας νέας κατοικίας προτείνεται ως διαγραμματική ανάλυση επί της γλώσσας του εντολοδότη του αρχιτέκτονα, μια αναλυτική -περισσότερο- διαδικασία που στοχεύει σε ένα ακριβές αντικαθρέφτισμα των διατυπώσεων του κατοίκου επί της υλικής πραγματικότητας της κατοικίας που θα κατασκευαστεί. Ο σχεδιασμός ακολουθεί την αντίστροφη λογική της διαγραμματικής ανάλυσης. Ο αρχιτέκτονας καλείται να διαχειριστεί τις πληροφορίες που δίνει ο κάθε κάτοικος ως προς τον τρόπο ζωής του. Οι πληροφορίες όμως έχουν έτσι συγκροτηθεί μέσω των ημικατευθυνόμενων συνεντεύξεων, ώστε να αναδεικνύουν την ετερότητα του κάθε ανθρώπου, τις αποκλίσεις από το κοινά αποδεκτό πλαίσιο ζωής που είδαμε να αναπαράγεται μέσα από τις πυκνώσεις της γλώσσας.

...Από τη διερεύνηση του φαινομένου της κατοίκησης στην περιοχή μελέτης γνωρίζουμε ότι η διαχείριση του χώρου για το φαγητό αναπαράγει ακόμα μέχρι τις μέρες μας ορισμένες κοινωνικές σταθερές που βασίζονται στη διάκριση ανάμεσα σε "πρόχειρη" και "καλή τραπεζαρία". Πρόκειται για διάταξη που οδηγεί σε ένα σύνολο από δεσμεύσεις, οι οποίες εγκλωβίζουν σε έναν βαθμό τη δράση των κατοίκων κυρίως της νεότερης γενιάς. Ειδικά ο προσδιορισμός "καλή τραπεζαρία", σε ισχύ μέχρι και σήμερα, είδαμε ότι επιβάλλει μέσα στην καθημερινότητα περιορισμούς ανάλογους με εκείνους που επέβαλε στα σώματα το "καλό σαλόνι" της δεκαετίας του '70. Έχοντας εντοπίσει αυτές τις δεσμεύσεις, εστιάζουμε κατά τις συνεντεύξεις με την Α.Σ. (πρόκειται για εντολοδότη για τον σχεδιασμό της κατοικίας, στον οποίο εφαρμόσαμε τη μεθοδολογία της διατριβής) στην ακριβή περιγραφή του τρόπου χρήσης αυτού του τραπεζιού. Στόχος είναι οι αναλυτικές περιγραφές να αποδιαρθρώσουν τις συνήθεις κωδικοποιήσεις της γλώσσας, εκείνες τις πυκνώσεις που αναδείχθηκαν από τη διαγραμματική ανάλυση. Είναι μέσα από τις αναλυτικές αυτές περιγραφές που θα επιδιώξουμε την οριοθέτηση του χώρου σύμφωνα με τις εξατομικευμένες πρακτικές της κατοίκου και όχι βάσει του προσδιορισμού "καλό", μέσω του οποίου είδαμε ότι η γλώσσα επιχειρεί να μετασχηματίσει την κατοικία σε εργαλείο κανονικοποίησης και πειθαρχίας των σωμάτων.

...Άμεσα συσχετισμένος με τον όρο ακαταστασία είναι και ο προσδιορισμός της κουζίνας ως "βρώμικης"... Σύμφωνα με την Douglas, στις παραδοσιακές κοινωνίες, αλλά σε ένα βαθμό και στις σύγχρονες δυτικές, η βρωμιιά δεν συσχετίζεται πάντα με αυτό που αναιρεί τους όρους της υγιεινής, και άρα μπορεί να προκαλέσει ασθένεια, αλλά και με εκείνο το οποίο ανατρέποντας την υφιστάμενη τάξη των πραγμάτων δεν βρίσκεται στη θέση που οφείλει να βρίσκεται: "Η βρωμιιά είναι το παράπλευρο προϊόν της συστηματικής ταξινόμησης και κατηγοριοποίησης της ύλης, στον βαθμό που η ταξινόμηση εμπεριέχει απόρριψη ανάρμοστων στοιχείων... Εν συντομία, η συμπεριφορά μας ως προς τη μόλυνση είναι η αντίδρασή μας που κατακρίνει κάθε αντικείμενο ή ιδέα που μπορεί να μπερδέψει ή να αναιρέσει αγαπημένες ταξινομήσεις". (2)

Η κουζίνα δεν αποκαλείται βρώμικη λόγω ότι αν βρεθεί κάποιος εντός της κινδυνεύει να μολυνθεί από κάτι, αλλά επειδή κατά το μεγαλύτερο τμήμα της ημέρας η κατάσταση των πραγμάτων εντός της ανατρέπει διαρκώς αυτό που μπορεί να προσδιοριστεί ως τακτοποιημένο, ταξινομημένο, κατηγοριοποιημένο και σταθερό... Η κουζίνα είναι εν δυνάμει πεδίο αναίρεσης του οριοθετημένου συστήματος, βρώμικη επειδή η δράση που λαμβάνει χώρα εντός της είναι ανατρεπτική των κανόνων.

...Έτσι η κουζίνα και όλη η ελευθεριότητα του σώματος που αυτή επιτρέπει, συσχετίζεται στα σπίτια της εποχής με την ντροπή της φανέρωσης και αντίστοιχα την ανάγκη της απόκρυψης... Η τοποθέτηση πίσω σημαίνει την απόσταση του δωματίου της κουζίνας από την κεντρική πόρτα του σπιτιού. Η κουζίνα κλείνει με τοίχους και πόρτες... έτσι ώστε αυτό που προσδιορίζεται ως ακαταστασία ή ατσαλιά να κρύβεται... Ο Giddens μιλώντας για τις νεώτερες δυτικές κοινωνίες εστιάζει στην ανάπτυξη του συναισθήματος της ντροπής ως ελεγκτικού μηχανισμού για την επιβολή των κοινωνικών περιορισμών επί των σωμάτων(5)...Στην περίπτωση της κατοικίας ο ίδιος κοινωνικός μηχανισμός στοχεύει στην καταστολή της σωματικής ελευθεριότητας και κινητικότητας μέσα από την ανάπτυξη της ντροπής ως φόβου του ενδεχόμενου κοινωνικού στιγματισμού των ενηλίκων...

(2) Mary Douglas, *Purity and danger. An analysis of concept of pollution and taboo*, [1966], Routledge, London, 2002, σελ. 44-45.

(5)Anthony Giddens, *Modernity and self-identity. Self and society in the late Modern Age*, Polity, Cambridge, 1991, σελ. 8.

Χαρακτηριστικά αποσπάσματα από το διδακτορικό

Αναδιαμόρφωση διαμερίσματος στο πλαίσιο εκπόνησης της διατριβής. Ο νεροχύτης της κουζίνας τοποθετείται ακριβώς μπροστά από την πόρτα της εισόδου της κατοικίας, με στόχο την ανατροπή του κυρίαρχου αξιακού συστήματος, βάσει του οποίου ο υλικός, χαοτικός πληθωρισμός της κουζίνας αποκρύβεται ως "ακαταστασία" και έτσι νοηματοδοτείται αρνητικά. Το έργο υποβλήθηκε προς κρίση στα "Βραβεία - 2019, Δομές" και αξιολογήθηκε από τον Τογο Ιτο ως 6ο στην κατηγορία "Καλύτερο έργο νέας αρχιτεκτονικής σε υφιστάμενο κτήριο των ετών 2014-2018".

Προοπτική κάτοψη του διαμερίσματος όπου φαίνεται η κεντρική θέση της κουζίνας, και ειδικά η τοποθέτηση του νεροχύτη ακριβώς μπροστά από την κύρια είσοδο της κατοικίας

Η οπτική που έχει κανείς ανοίγοντας την πόρτα του διαμερίσματος και μπαίνοντας στον χώρο

Στο μεταδιδακτορικό μου συγκροτώ το θεωρητικό υπόβαθρο
μιας νέας κατεύθυνσης στην αρχιτεκτονική,
η οποία βρίσκεται σε σχέση συνέχειας
με την παράδοση του μοντέρνου,
επαναπροσδιορίζει όμως τη θεμελιώδη έννοια
της λειτουργικότητας,
συσχετίζοντάς τη με τον ανθρώπινο ψυχισμό.

Γ.2 Μεταδιδακτορικό

ΣΧΟΛΗ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου
ΤΟΜΕΑΣ: Τομέας Ι, Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης
ΣΥΝΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: Θάνος Παγώνης
ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ: Μάρτιος 2016

Η προσέγγιση θεμελιώνεται στο αξιακό σύστημα της μοντέρνας αρχιτεκτονικής ενώ βρίσκεται σε συνέχεια της παράδοσης του Διαφωτισμού και του Αναγεννησιακού και αρχαίου ελληνικού Ουμανισμού. Το νέο αφήγημα αμφισβητεί ορισμένες από τις παραδοχές του Μοντερνισμού και κυρίως την αποσύνδεση της αρχιτεκτονικής από τις έννοιες υποκειμενικότητα και εξατομίκευση. Ακόμα, αμφισβητείται η πεποίθηση σύμφωνα με την οποία οι ικανοποιήσεις του σώματος είναι κατώτερες ή άλλης τάξεως από εκείνες του πνεύματος και της ψυχής. Οι δύο αυτές βεβαιότητες συσχετίζονται με συγκεκριμένες φιλοσοφικές παραδόσεις. Η από-υποκειμενικοποίηση της μορφής συνδέεται με τη μεγάλη παράδοση των αισθητικών θεωριών, οι οποίες επιχειρούν να ορίσουν το ωραίο βάσει της φύσης, όπως συμβαίνει κατεξοχήν στην καντιανή Κριτική της Κριτικής Δύναμης. Στον αντίποδα αυτής της φιλοσοφικής παράδοσης συναντάμε τις επιστημολογικές κατευθύνσεις, οι οποίες στρέφουν το ενδιαφέρον από την εξωτερικότητα της φύσης σε αυτό που αρχικά ο Descartes ονόμασε «ενδότερη αρένα». Σε αυτές τις κατευθύνσεις εντοπίζουμε την ανάδυση της έννοιας του εσωτερικού χώρου του ανθρώπινου ψυχισμού, με τον Sigmund Freud πρωτεργάτη στον εκσυγχρονισμό της Καρτεσιανής επιστημολογικής τομής. Η θεωρία που πραγματευόμαστε προτείνει, δηλαδή, μια μετάβαση από τις αισθητικές θεωρίες με παράδοση στον Καντ σε θεωρίες οι οποίες ενσωματώνουν τη στροφή από το εξωτερικό φυσικό τοπίο, στο εσωτερικό τοπίο του ανθρώπινου ψυχισμού.

Παράλληλα, το προτεινόμενο σχήμα θεμελιώνεται στον επαναπροσδιορισμό της σωματικής απόλαυσης, υποστηρίζοντας ότι η ικανοποίηση των σωματικών αναγκών προκαλεί ψυχικές αποκρίσεις όμοιες με εκείνες που προκαλούνται από την αισθητική ικανοποίηση, δηλαδή το Ωραίο. Η θεώρηση θεμελιώνεται σε σχολές σκέψης οι οποίες εστιάζουν στη διασύνδεση του ανθρώπινου σώματος και της αρχιτεκτονικής. Οι αναφορές μας εστιάζουν στις ματεριαλιστικές κατευθύνσεις των Norbert Elias, Pierre Bourdieu, Michel Foucault και τον πιο σύγχρονο Manuel DeLanda. Διερευνούμε τον ιδεαλισμό του Hegel, τους νεο-πλατωνικούς και τον Πλάτωνα, όμως περισσότερο συγκροτούμε γέφυρες με τον Αριστοτέλη. Η σχέση συνέχειας ανάμεσα στις σωματικές ικανοποιήσεις και τις ψυχικές αποκρίσεις βρίσκεται βεβαίως στην καρδιά της ψυχαναλυτικής θεωρίας με παράδοση στον Freud. Το προτεινόμενο θεωρητικό σχήμα συγκροτείται με αναφορές σε έργα των Adolf Loos, Richard Neutra και Άρη Κωνσταντινίδη. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης αυτής της θεωρίας εξετάζονται και παραδείγματα σχέσης κατοικιών και κατοίκων, σε έργα τα οποία έχω ήδη υλοποιήσει εφαρμόζοντας το συγκεκριμένο θεωρητικό πλαίσιο.

Γ.3 Ερευνητικό έργο, Στρατηγική σχεδιασμού και παρεμβάσεις προτεραιότητας για την αναζωογόνηση και ενεργοποίηση του λόφου Λυκαβηττού

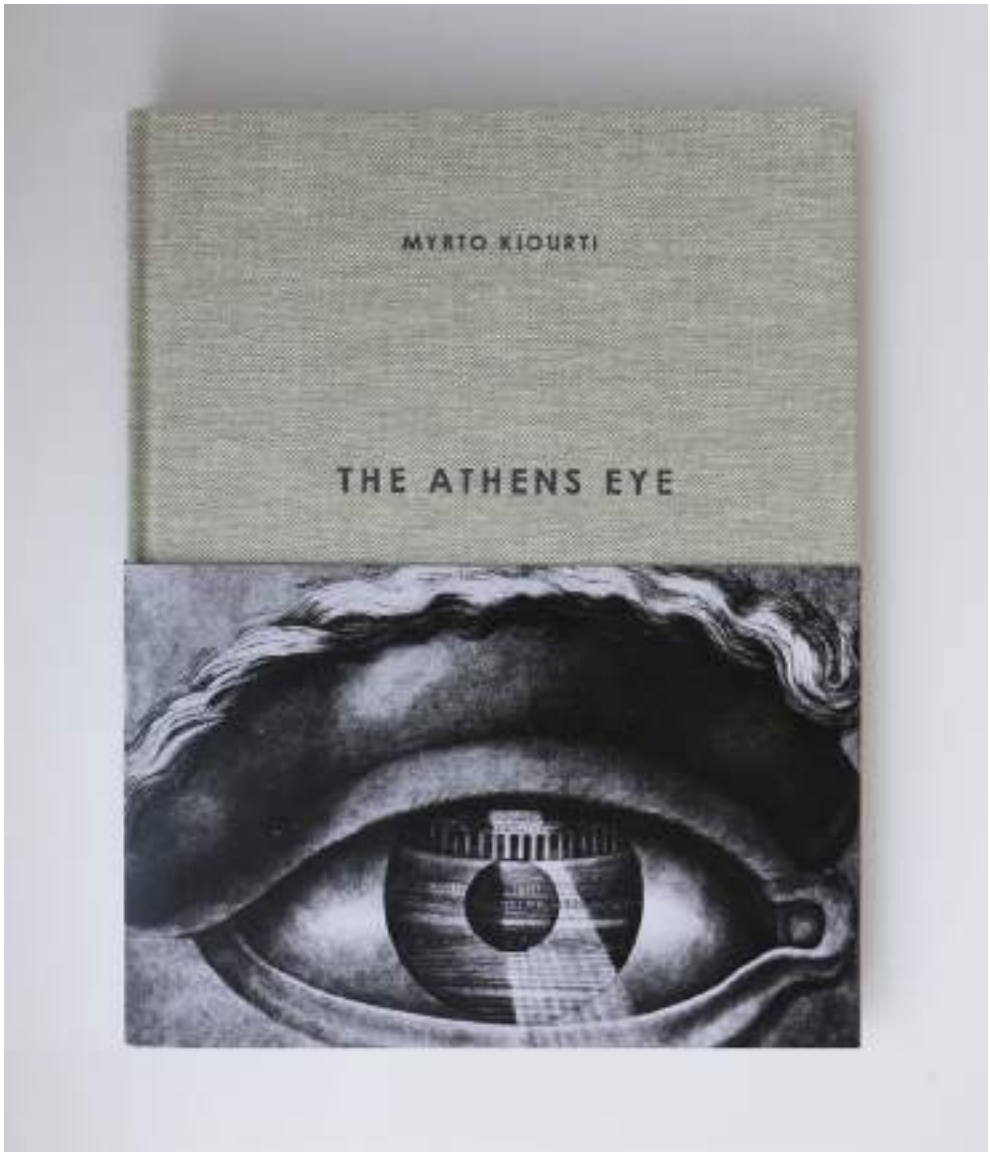
ΣΧΟΛΗ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου

ΤΟΜΕΑΣ: Τομέας II, Πολεοδομίας και Χωροταξίας

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ: Θάνος Παγώνης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ: Στόχος του ερευνητικού ήταν η δρομολόγηση παρεμβάσεων στον λόφο του Λυκαβηττού και ειδικότερα η εφαρμογή καινοτόμων μεθοδολογικών προσεγγίσεων για την ενεργοποίηση του λανθάνοντος δυναμικού του λόφου. Αυτές οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις είναι συμβατές με την φιλοσοφία ενίσχυσης της αστικής ανθεκτικότητας, το τρέχον δηλαδή πλαίσιο αστικής πολιτικής του Δήμου Αθηναίων, το οποίο δημοσιοποιήθηκε πρόσφατα ως “Στρατηγική Αστικής Ανθεκτικότητας”. Το πεδίο της έρευνας επιλέχθηκε από την Σχολή Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. σε συνεργασία με τον Δήμο Αθηναίων ο οποίος ενδιαφέρεται για την αναβάθμιση και την ανάδειξη του Λυκαβηττού. Η ομάδα εξέτασε αφενός την πολεοδομική σημασία, την προσβασιμότητα και την ένταξη του λόφου στην πόλη. Εστιάσαμε ειδικά στις μεταβάσεις από την πόλη προς τον λόφο, στα “κατώφλια” δηλαδή του Λυκαβηττού. Εκπονήθηκε ταυτόχρονα χωρική ανάλυση του λόφου, δηλαδή καταγραφή υφιστάμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων όπως και διερεύνηση των δυνατοτήτων δράσης. Η συμμετοχή μου στο ερευνητικό έργο αφορούσε αφενός τη συστηματική παρακολούθηση των κοινών συναντήσεων της ομάδας και της εξέλιξης των επιμέρους ερευνών. Αφετέρου συμμετείχα στις παρουσιάσεις του ερευνητικού έργου στον Δήμο και τους συνεργάτες του. Επίσης ανέλαβα τη διερεύνηση και εμβάθυνση σε ζητήματα τα οποία αφορούν την ταυτότητα του Λυκαβηττού και το πώς μπορεί να συγκροτηθεί ένα νέο αφήγημα για την επανενεργοποίηση του λόφου και τη διαχείριση της πρόσληψής του τόσο από τους Αθηναίους όσο και από τους επισκέπτες της Αθήνας. Η θεματική πάνω στην οποία εργάστηκα φέρει τον τίτλο “Το βλέμμα των Αθηνών. Αναστοχασμός πάνω στον λόφο του Λυκαβηττού”.

ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ: Ιανουάριος 2018 - Νοέμβριος 2018

Ακολουθώντας τις κατευθύνσεις της εννοιολογικής τέχνης (conceptual art) συγκροτήσαμε σταδιακά το αφήγημα γύρω από την ταυτότητα του Λυκαβηττού, κατασκευάζοντας επάλληλα πανόδετα βιβλία ραμμένα στο χέρι

Με την ερευνητική δράση “Επανακατοικήσεις”
ακολουθήσαμε την παράδοση
της σημαντικής Σχολής του Bauhaus
και συγκροτήσαμε ένα μεγάλο σχήμα συνεργασίας
ανάμεσα σε αρχιτέκτονες, καλλιτέχνες και επιστήμονες
των ανθρωπιστικών σπουδών,
με στόχο τον δημιουργικό επαναπροσδιορισμό
της κατοίκησης στην εποχή της κρίσης.

Γ.4 Ερευνητική δράση, Επανακατοικήσεις

ΙΔΡΥΜΑ: Κοινωφελές Ίδρυμα Αλέξανδρος Ωνάσης, Σύνδεσμος Υποτρόφων
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΡΕΥΝΑΣ: Μυρτώ Κιούρτη
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ: Μυρτώ Κιούρτη, Ηώ Πάσχου, Παυλίνα Σπανδώνη
ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ: Νοέμβριος 2013 - Ιανουάριος 2018

Από τον Νοέμβριο του 2013 έως τον Μάιο του 2014 συντάχθηκε το θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας σε συνεργασία με τον καθηγητή Παναγιώτη Τουρνικιώτη. Την άνοιξη του 2014 συγκροτήθηκε η οργανωτική επιτροπή με υπεύθυνη τη Μυρτώ Κιούρτη και συνεργάτες την Ηώ Πάσχου, φωτογράφο, Δρ. Ιστορίας της Τέχνης, Paris I Sorbonne και την Παυλίνα Σπανδώνη, κοινωνική ανθρωπολόγο, σύμβουλο Κοινωνικής Πολιτικής, Social Policy and Planning MSc London School of Economics. Έως το φθινόπωρο του 2014 απευθύναμε σε μέλη του Συνδέσμου των Υποτρόφων του ιδρύματος Ωνάση ανοιχτές προσκλήσεις και πραγματοποιήσαμε τρεις δημόσιες συναντήσεις με στόχο τη συγκρότηση της ομάδας και τη συνδιαμόρφωση του πλαισίου της έρευνας. Τον Οκτώβριο του 2014 συγκροτήθηκε η ομάδα των Επανακατοικήσεων αποτελούμενη από 22 αρχιτέκτονες, αρχιτέκτονες τοπίου, καλλιτέχνες και κοινωνικούς ανθρωπολόγους οι οποίοι συμμετείχαν στη δράση εθελοντικά.

Ακολούθησε ανοιχτή προκήρυξη με την οποία εξηγούσαμε τον ερευνητικό χαρακτήρα της δράσης μας και προσκαλούσαμε κατοίκους του Δήμου Αθηναίων να συμμετάσχουν εθελοντικά με τα διαμερίσματά τους σε αυτή. Προϋπόθεση για συμμετοχή ήταν τα διαμερίσματα να τελούν υπό καθεστώς ιδιοκτησίας και όχι ενοικίου, και να κατοικούνται μόνιμα από τους ενδιαφερόμενους. Στο πλαίσιο της προκήρυξης, και προκειμένου η δράση να είναι ανοιχτή σε όλα τα κοινωνικά στρώματα, επισκεφτήκαμε την πλατεία του Αγίου Παντελεήμονα, την πλατεία Κυψέλης, την οδό Φωκίωνος Νέγρη και την πλατεία Πανόρμου, όπου και ενημερώσαμε από κοντά με φυλλάδια Αθηναίους πολίτες. Από τις αιτήσεις που λάβαμε για συμμετοχή στη δράση επιλέξαμε είκοσι ένα διαμερίσματα, τα οποία επισκέφτηκα η ίδια από κοντά και συζήτησα με τους κατοίκους. Από αυτά επιλέχθηκαν εννέα χαρακτηριστικές περιπτώσεις στις οποίες εστιάσαμε παραδειγματικά.

Οι αρχιτέκτονες επισκέφτηκαν τα εννέα διαμερίσματα αυτά και πήραν συνεντεύξεις από τους κατοίκους τους. Βάσει των συνεντεύξεων, οι αρχιτέκτονες, σε στενή συνεργασία με τους άλλους επιστήμονες και τους καλλιτέχνες, προχώρησαν σε παραδειγματικές μελέτες αναμόρφωσης των επιλεγμένων κατοικιών. Εκτός από τη συνεργασία των επιμέρους ομάδων πραγματοποιήθηκαν και τέσσερις κοινές συναντήσεις ολόκληρης της ομάδας των Επανακατοικήσεων, στις οποίες παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν οι εννέα κατοικίες και οι προτάσεις ανασχεδιασμού τους. Τα αποτελέσματα της δράσης παρουσιάστηκαν στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών στις 6 Ιουνίου 2016. Την ημερίδα παρακολούθησαν διακόσια σαράντα άτομα. Η δράση ολοκληρώθηκε με την έκδοση βιβλίου, στο οποίο παρουσιάζονται και αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας.

Στο παραπάνω κείμενο παρουσιάζουμε τη μεθοδολογία που ακολουθήσαμε στην έρευνά μας

Μυρτώ Κιούρτη: Υπεύθυνη της δράσης. Αρχιτέκτονας Διδάκτωρ Ε.Μ.Π. Διδάσκουσα στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Πατρών

Παναγιώτης Τουρνικιώτης: Σύμβουλος της Δράσης. Καθηγητής Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου

Ηώ Πάσχου: Φωτογράφος, Επιστημονική Συνεργάτης Τμήμα Φωτογραφίας ΤΕΙ Αθηνών, Δρ. Ιστορίας της Τέχνης, Paris I Sorbonne

Παυλίνα Σπανδώνη: Κοινωνική Ανθρωπολόγος, Social Policy and Planning MSc. (LSE)

Όλγα Βενετσιάνου: Αρχιτέκτονας Ε.Μ.Π., Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. MA Ψηφιακές Μορφές Τέχνης ΑΣΚΤ. www.olgavenetsianou.info

Ανδρέας Γιακουμακάτος: Καθηγητής Αρχιτεκτονικής, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών

Γιάννης Γράος: Διπλωματούχος Αρχιτέκτων Μηχανικός Α.Π.Θ. M. Arch in Architectural Design, The Bartlett school of Architecture, U.C.L.

Μέλπω Δάνου: Αρχιτέκτων Μηχανικός - Σύμβουλος Ενεργειακών μελετών, ΑΠΘ, MSc Sustainable Environmental Design AA, ARB/TEE www.melpodanou.gr

Βλάσσης Καραγιάννης: Αρχιτέκτονας Μηχανικός - Ε.Μ.Π., Master in Architectural Design - The Bartlett School of Architecture, UCL

Στέλλα Κάτση: Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π., Master Αρχιτεκτονική - Σχεδιασμός του Χώρου Ε.Μ.Π.

Σοφία Κιούση: Αρχιτέκτονας Μηχανικός Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου, MSc Project and Enterprise Management UCL, London

Αλέξανδρος Κιτρινιάρης: Αρχιτέκτων Μηχανικός Υποψήφιος Διδάκτωρ Ε.Μ.Π.

Νίκος Πατσαβός: Αρχιτέκτονας, Control_Space Lab

Διονυσία Τριανταφύλλου: Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π., MSc in Urban Design, The Bartlett -University College London

Αγγελική Παρασκευοπούλου: Επίκουρη Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής Τοπίου - Καλλωπιστικών Φυτών, στο Εργαστήριο Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής Τοπίου του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Αντώνης Κιουρκτσής: Αρχιτέκτονας, Βιομηχανικός Σχεδιαστής, MDes Contextual Design, Design Academy Eindhoven

Λία Πέτρου: Εικαστικός, MA Sculpture Royal College of Art London, www.leapetrou.info

Αγγελική Σβορώνου: Φωτογράφος / Εικαστικός MA London College of Communication (UAL), www.svoronou.com

Τζίνα Σκιαδά: Αρχιτέκτονας-Μηχανικός Ε.Μ.Π. Αστικός Ανθρωπολόγος MA. Πολιτισμικός Ανθρωπολόγος PhD

Τα μέλη της ομάδας των Επανακατοικήσεων

Στιγμιότυπα από τις συναντήσεις εργασίας της ομάδας των Επανακατοικήσεων.

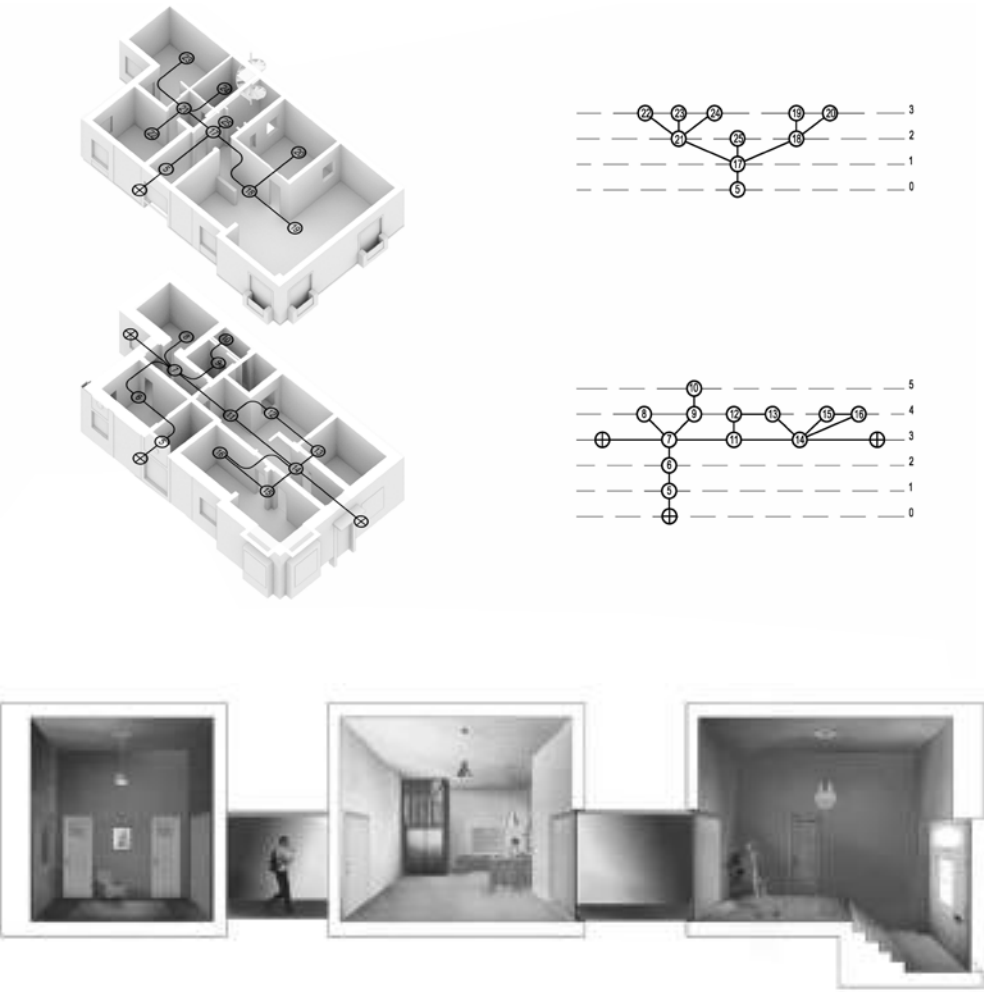
Τη δράση "Επανακατοικήσεις" φωτογράφησε και κινηματογράφησε ο Μάκης Γιαννόπουλος

Μετά από ανοιχτή προκήρυξη στον Δήμο Αθηναίων επιλέξαμε εννέα κατοικημένα διαμερίσματα τα οποία μελετήσαμε από κοντά εκπονώντας ημικατευθυνόμενες συνεντεύξεις με τους κατοίκους τους. Προσπαθήσαμε να δούμε, πίσω από τα στερεότυπα που συνδέονται συχνά με την ιδέα της ανακαίνισης, ποιες είναι οι βαθύτερες και πιο ουσιαστικές ανάγκες της ζωής στη σύγχρονη πόλη. Επιχειρήσαμε στη συνέχεια να συγκροτήσουμε μια αρχιτεκτονική της Επανακατοίκησης που ανταποκρίνεται σε αυτές τις βαθιά ανθρώπινες ανάγκες, ακόμα και με τα ελάχιστα μέσα που συνήθως έχουμε στη διάθεσή μας σήμερα.

Μια από τις προτάσεις των Επανακατοικήσεων. Πρόκειται για διαμέρισμα στους Αμπελόκηπους ανασχεδιασμένο από τη Στέλλα Κάτση, αρχιτέκτονα, σε συνεργασία με την Αγγελική Παρασκευοπούλου, αρχιτέκτονα τοπίου, για έναν κάτοικο που ασχολείται επαγγελματικά με τις βιολογικές καλλιέργειες. Η όψη υποχωρεί προς τα μέσα, ως πτυσσόμενη τζαμαρία και επιτρέπει τον μετασχηματισμό του παλιού αχρησιμοποίητου σαλονιού σε στεγασμένη αυλή με καλλιέργειες υπό τεχνητό φωτισμό. Η κουζίνα της κατοικίας επεκτείνεται στην αυλή με έπιπλα υπαίθρου

Μια από τις προτάσεις των Επανακατοικήσεων από τον αρχιτέκτονα Νίκο Πατσαβό και την ομάδα Control_Space Lab. Ένα ζευγάρι διέμενε μόνο του σε ιδιόκτητο κτήριο στο Παγκράτι, καθώς τα παιδιά της οικογένειας είχαν πια φύγει από το σπίτι. Το ζευγάρι δυσκολευόταν να συντηρήσει οικονομικά το κτήριο. Οι αρχιτέκτονες ανέτρεψαν τον συνήθη διαχωρισμό ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο, και ανασχεδίασαν το κτήριο επιμερίζοντάς το σε ένα μικρό δωάρι για τους γονείς και ένα ξενώνα για φοιτητές από όλο τον κόσμο. Με μια τέτοια λύση το ζευγάρι θα αποκτούσε ένα μικρό εισόδημα, και ταυτόχρονα θα ξανακέρδιζε την παρουσία της νεότητας δίπλα του

Μια από τις προτάσεις των Επανακατοικήσεων. Πρόκειται για διαμέρισμα στην περιοχή του Αγίου Παντελεήμονα και ανασχεδιάστηκε από τη Μέλπω Δάνου, αρχιτέκτονα, σε συνεργασία με την Τζίνα Σκιαδά, αρχιτέκτονα και ανθρωπολόγο. Το διαμέρισμα το οποίο η κάτοικος, μια νέα μουσικός, είχε πρόσφατα κληρονομήσει από τη γιαγιά της, ήταν υπερβολικά μεγάλο για τον δικό της προγραμματισμό ζωής. Ο χώρος ανασχεδιάστηκε για να γίνει σπίτι και μουσικό στούντιο, με τον ελάχιστο προϋπολογισμό που διέθετε ρεαλιστικά η συγκεκριμένη ιδιοκτήτρια

Γ.5 Άλλη ερευνητική δραστηριότητα, Οργάνωση Αρχείου Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.

ΦΟΡΕΑΣ: Εργαστήριο Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης

ΘΕΣΗ: Μεταδιδακτορική ερευνήτρια, Τομέας Ι Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Υπό την εποπτεία του υπευθύνου του Εργαστηρίου Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής, Παναγιώτη Τουρνικιώτη, συγκρότησα τη δομή αρχειοθέτησης πρωτότυπου υλικού, το οποίο έχουν συλλέξει και προσκομίσει σε μαθήματα Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής φοιτητές της Σχολής Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. Το υλικό αφορά αδημοσίευτα σχέδια, φωτογραφίες και video σημαντικών έργων της ελληνικής μοντέρνας αρχιτεκτονικής. Στο πλαίσιο της συγκρότησης του Αρχείου συνέταξα εγχειρίδιο 3.000 λέξεων, στο οποίο επεξηγούνται οι κανόνες ονοματολογίας, κωδικοποίησης, αρχειοθέτησης και αποδεκτίωσης των στοιχείων που συνιστούν το Αρχείο. Οι κανόνες ακολουθούν το πρότυπο του Centre d' Archives d' Architecture du XXe siècle - Cité de l' Architecture et du Patrimoine, Institut Français d' Architecture, στο Παρίσι, προσαρμοσμένο για τις ανάγκες του Αρχείου Μοντέρνας Ελληνικής Αρχιτεκτονικής του Ε.Μ.Π. Η δομή είναι παραδειγματική και θα εφαρμόζεται από εδώ και στο εξής για τον διαρκή εμπλουτισμό του Αρχείου με νέα στοιχεία. Μέχρι σήμερα έχει αρχειοθετηθεί σύμφωνα με την παραπάνω δομή, υλικό το οποίο αφορά στο έργο του Τάκη Ζενέτου. Συγκεκριμένα, έχουν αρχειοθετηθεί 102 ψηφιοποιημένα και εκτυπωμένα σχέδια, 967 πρωτότυπες φωτογραφίες, 1 video και 2 πρωτότυπες συνεντεύξεις με κατοίκους. Πρόκειται για υλικό το οποίο αφορά στα εξής έργα του Τάκη Ζενέτου: Πολυκατοικία στην Ηρώδου Αττικού, κατοικία στο Ψυχικό, πολυκατοικία στην οδό Ναρκίσσου, πολυκατοικία στην οδό Καλλισπέρη, πολυκατοικία στην οδό Προπυλαίων, πολυκατοικία στην οδό Συγγρού, πολυκατοικία στη συμβολή των οδών Σόλωνος και Βουκουρεστίου.

ΧΡΟΝΟΣ: Νοέμβριος 2016 - Ιούλιος 2018

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ Ι ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

ΑΡΧΕΙΟ ΜΟΝΤΕΡΝΑΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

ΟΝΟΜΑ ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ: 01_Κατοχή_1ος_2ος_όροφος

ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ: Τάκης Ζενέτος

ΙΡΙΕΥ: Πολυκατοικία στην οδό Ηρώδου Αττικού 17

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ: Σχεδιασμένο σχέδιο

Πρόκειται για την τυπική κάτοψη του 1^{ου} και του 2^{ου} ορόφου του κτιρίου

Το περιεχόμενο του αρχαικού στοιχείου αποτελείται από τα εξής αρχεία:

ZENTA_01_01_01

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΣΗ ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ: Το στοιχείο αρχειοθετήθηκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017, υπό την εποπτεία του καθηγητή Παναγιώτη Τουρνικιώτη, επιβλέποντος του Εργαστηρίου Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής του ΕΜΠ. Το στοιχείο προσκομίστηκε στο πλαίσιο του μαθήματος Ιστορία και Θεωρία 7 – Εμβληματικός Γ: Η αισθητική θεώρηση της αρχιτεκτονικής με διδάσκοντα τον Παναγιώτη Τουρνικιώτη, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014. Το στοιχείο προσκόμουν οι φοιτητές: Εφραίμ Χαραλάμης-6 [email address], Σοφία Παπαγεωργίου-6 [email address], Δημήτρης Τσιουμπρέ-6 [email address], Νικόλαος Χρηστάκης-6 [email address], Μάριον Χρηστοφίδου-6 [email address]. Το στοιχείο προέβλεπε από το αρχείο της πολυκατοικίας. Συγκεκριμένα το στοιχείο βρέθηκε μαζί με σχέδια τα οποία φυλάσσονταν στο ταύγιο της πολυκατοικίας και η πρόσβαση των φοιτητών σε αυτά εξασφαλίστηκε από τον Γιάννη Κυριάκη, ξύλονητή βοηθό του Καρόλου Φιλί, ο οποίος έχει αρραστεί για την πολυκατοικία. Την αρχειοθέτηση του στοιχείου διαχειρίστηκε η μεταδιδακτορική ερευνήτρια Μάρω Κισιόρη- [email address] - 6977013756.

ΔΕΞΕΜΕΥΣΕΙΣ ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ: Μπορεί να χρησιμοποιηθεί απεριόριστα για ακαδημαϊκούς σκοπούς με αναφορά στην αρχική πηγή προέλευσης. Για άλλες δεξαμεύσεις επικοινωνείτε με το Αρχείο Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής του Εργαστηρίου Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Ενδεικτικό δελτίο καταγραφής πληροφοριών οι οποίες σχετίζονται με ένα στοιχείο του Αρχείου

Δ.1.1 Επανακατοικήσεις

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Μυρτώ Κιούρτη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: ΠΟΤΑΜΟΣ, Αθήνα 2018

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ: Σύνδεσμος Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: Στο βιβλίο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας "Επανακατοικήσεις".

Το βιβλίο απαρτίζεται από 16 κείμενα, όπως και από αποσπάσματα των ημικατευθυνόμενων συνεντεύξεων που η ομάδα πήρε από τους κατοίκους που συνεργάστηκαν στο έργο, καθώς επίσης και σχέδια, διαγράμματα και φωτορεαλιστικές απεικονίσεις των εννέα παραδειγματικών διαμερισμάτων που ανασχεδιάστηκαν από τους αρχιτέκτονες της ομάδας. Ο τόμος έχει διαστάσεις 17 εκ. επί 24 εκ. και μετρά 166 σελίδες συνολικά. Το πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου έχει τίτλο "Επανακατοικήσεις: Η ανθρωπιστική στροφή στην αρχιτεκτονική". Σε αυτό αναπτύσσω το θεωρητικό υπόβαθρο της δράσης και εισαγάγω συνοπτικά τις 9 παραδειγματικές μελέτες οι οποίες εκπονήθηκαν από τα μέλη της ομάδας. Ως προς το θεωρητικό υπόβαθρο, αναφέρομαι κυρίως σε τρία ρεύματα σκέψης και στο πώς αυτά επηρέασαν την πορεία της έρευνας, τον Σχετικισμό (relativism), τον Θετικισμό (positivism) και τον Υλισμό (materialism). Ακολουθώντας την παράδοση του Σχετικισμού, στις Επανακατοικήσεις προσεγγίσαμε την έννοια "κατοίκηση" όχι ουσιοκρατικά, αναζητώντας μια βαθύτερη αναγωγή σε αρχέτυπα, αλλά ως ένα πολιτισμικά προσδιορισμένο φαινόμενο το οποίο ενέχει πολλαπλότητες επιτρεπτικές της ετερότητας των υποκειμένων.

Επίσης στις Επανακατοικήσεις, ακολουθώντας τον φιλόσοφο της επιστήμης Auguste Comte, ιδρυτή του ρεύματος του θετικισμού, προσεγγίσαμε το ανθρωπογενές τοπίο της πόλης ως εγγενώς, όμοιο με εκείνο της φύσης, δηλαδή ως παράγωγο μιας συνθήκης η οποία είναι μεν ανθρωπογενής υπόκειται όμως και αυτή σε νόμους ανάλογους με εκείνους που μορφώνουν το φυσικό τοπίο. Οι προτάσεις που κατατέθηκαν από την ομάδα των Επανακατοικήσεων αντιμετωπίζουν κατά συνέπεια το αστικό τοπίο της Αθήνας ως συνέχεια του φυσικού τοπίου της Αττικής. Οι Επανακατοικήσεις μετατόπισαν επίσης την ερευνητική ματιά από την πρόσληψη του χώρου ως εξωτερικότητα στη διαχείριση ενός ενιαίου συνεχούς που συνδέει αυτό τον έξω χώρο με το εσωτερικό ανθρώπινο τοπίο ή αλλιώς την ενδότερη αρένα όπως την συνέλαβε ο Descartes. Η διαχείριση του εσώτερου χώρου πραγματοποιήθηκε υπό το θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο του υλισμού. Η προσέγγιση των Επανακατοικήσεων ακολούθησε έτσι αφενός τον υλισμό του Μαρξ, ο οποίος υποστήριζε πως οι ιδέες οικοδομούνται πάνω στις υλικές συνθήκες της ζωής των ανθρώπων, και αφετέρου την ψυχαναλυτική προσέγγιση του Φρόιντ, σύμφωνα με την οποία η υλικότητα του σώματος και ο ενδοψυχισμός αποτελούν ένα αδιατάρακτο συνεχές.

Το βιβλίο Επανακατοικήσεις

Δ.1.2 WALLS

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: WALLS - 6η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: ΣΑΝΑ, Πάτρα 2009

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ: Μυρτώ Κιούρτη

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΣ: Δήμητρα Νικολακοπούλου, Άρτεμις Φραδέλου, Παρθενόνη

Χρυσανθοπούλου

ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΟΜΟΥ: Ο τόμος έχει διαστάσεις 29 εκ. επί 24 εκ. και αριθμεί 377 σελίδες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΒΙΒΛΙΟΥ: Το βιβλίο περιέχει κείμενα, μελέτες, αρχιτεκτονικά έργα και φοιτητικές εργασίες τα οποία πραγματεύονται την έννοια του ορίου στην αρχιτεκτονική. Στο τεύχος περιλαμβάνονται τέσσερα κείμενα των επιμελητών στα οποία αναπτύσσεται το θεωρητικό υπόβαθρο της προβληματικής του ορίου. Ακολουθούν οι παρουσιάσεις ογδόντα τριών αρχιτεκτονικών μελετών και έργων. Για κάθε ένα από τα έργα που παρουσιάζονται στον τόμο, οι επιμελητές συντάξαμε συνοπτικά σχόλια με τα οποία επιχειρήσαμε να δια φωτίσουμε το πώς απαντά το εκάστοτε έργο στην έννοια του ορίου. Τα σχόλια αυτά παρουσιάζονται ως συμπληρωματικά των κειμένων των δημιουργών. Ενδεικτικά, ορισμένοι από τους αρχιτέκτονες που συμμετέχουν στο βιβλίο με έργα και κείμενά τους είναι οι: Γιώργος Αγγελής, Τηλέμαχος Ανδριανόπουλος, Αριστείδης Αντονάς, Αλέξανδρος Βαζάκας, Κωνσταντίνος Γρίβας, Σταύρος Γυφτόπουλος, Αριστοτέλης Δημητρακόπουλος, Θεοκλής Καναρέλης, Ζήσης Κοτιώνης, Νέλλη Μάρδα, Ιφιγένεια Μάρη, Δημήτρης και Τάσος Μπίρης, Πρόδρομος Νικηφορίδης-Μπερνάρ Κουόμο, Αλέξανδρος Τομπάζης, Σοφία Τσιράκη, κ.ά. Τα έργα επιλέχθηκαν από κριτική επιτροπή αποτελούμενη από τους Νίκο Γεωργιάδη, Κώστα Μπάρλα, Θανάση Σπανομαρίδη, Βάνα Τεντοκάλη, Παναγιώτη Τουρνικιώτη και Νικόλα Τραβασάρο, μετά από πρόσκληση των επιμελητών. Στο βιβλίο παρουσιάζεται επίσης το περιεχόμενο ενός μαθήματος θεωρίας της αρχιτεκτονικής που εστιάζει στο ζήτημα του ορίου και το οποίο εκπονήθηκε στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Ε.Μ.Π. υπό την επίβλεψη του Παναγιώτη Τουρνικιώτη. Τέλος στο τεύχος συμμετέχουν δεκαοκτώ διπλωματικές εργασίες από τις σχολές Αρχιτεκτονικής της χώρας οι οποίες πραγματεύονται το ίδιο ερώτημα.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Το βιβλίο εκδόθηκε στο πλαίσιο της αρχιτεκτονικής έκθεσης και του συνεδρίου με θέμα το όριο στην αρχιτεκτονική, τα οποία διοργανώθηκαν από τον Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας τον Νοέμβριο του 2009. Συνδιοργανωτές των εκδηλώσεων ήταν το ΤΕΕ Δυτικής Ελλάδος και ο Δήμος Πατρέων ενώ υποστηρικτής ήταν ο ΣΑΔΑΣ - Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων. Υπεύθυνος της έκθεσης και των οικονομικών ήταν ο Κώστας Μπάρλας.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ: Χρήστος Σαββίδης, Λυδία Χατζηιακώβου - ArtBOX

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ: Designers United

Το βιβλίο WALLS, 6η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου

...Οι τοίχοι-WALLS δεν είναι οι αυτονόητες χτιστές επιφάνειες που φτιάχνουν ένα σπίτι, έτσι όπως έχουμε μάθει να είναι, αλλά είναι έννοιες πάνω στις οποίες οφείλουμε να σκεφτούμε υιοθετώντας μια νέα ματιά απέναντι σε ζητήματα που έχουν να κάνουν με τη σχέση μας με το φυσικό περιβάλλον, τους συνανθρώπους μας, την ιστορία. Μια κατοικία δεν είναι ένα σαλόνι, μια κουζίνα και τρία υπνοδωμάτια, αλλά ένα σύνθετο πλέγμα χώρων που καθώς αποκρυσταλλώνεται σε κτήριο σηματοδοτεί την άποψή μας για αυτό που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε πολιτισμό της κατοίκησης... Ποιοτική κατοικία δεν είναι η κατοικία που είναι κατασκευασμένη με ακριβά υλικά, αλλά ο χώρος που έχει παραχθεί ως αποτέλεσμα μιας σκέψης που επιχειρεί να ανατρέψει τη συμβατική κοινή γνώμη, η οποία αναπαράγει τα προβλήματα που όλοι βιώνουμε μέσα στην καθημερινότητά μας... Η αρχιτεκτονική της κατοικίας μπορεί τότε να γίνει εκείνη η δημιουργική διαδικασία που θα μας επιτρέψει να υλοποιήσουμε τις προσωπικές μας επαναστάσεις ξεκινώντας από το πιο απλό: το πώς θα φτιάξουμε το σπίτι μας.

“Η κατοικία ορίζεται ως ένα πρωτογενές τετράγωνο. Τα αυστηρά όμως όρια ανάμεσα στο κτήριο και τη φύση αναιρούνται, αφού στο εσωστρεφές κυβικό στερεό ενσωματώνεται ως αίθριο η κλασική ελληνική αυλή με το δέντρο της”.

Σχόλιό μου για το έργο του Βασίλη Γκικαπέππα.

“Το κτήριο διαμεσολαβεί ανάμεσα στον άνθρωπο και το τοπίο. Η κατοικία αποτελείται από διαδοχικούς χώρους, οι οποίοι συνδιαλέγονται με διαφορετικούς τρόπους με το περιβάλλον. Η κίνηση ανάμεσα στους χώρους της κατοικίας μετατρέπεται έτσι σε ένα ταξίδι διερεύνησης του τοπίου”.

Σχόλιό μου για το έργο των Δ+Λ Ποτηρόπουλου.

“Η κατοικία δεν προβάλλεται στο δρόμο σαν απροσπέλαστο τείχος που περιχαράκωνει τον ιδιωτικό χώρο. Ο όγκος της υποχωρεί και εμφανίζεται προς τα έξω μια σύνθετη μορφή με επιμέρους λεπτομέρειες που επιχειρούν να αναδείξουν τη γοητεία της παλιάς προσφυγικής γειτονιάς, όπου οι τοίχοι δεν ήταν εμπόδια αλλά διαπερατά όρια, που επέτρεπαν ισχυρές κοινωνικές σχέσεις, συνοχή, αλληλεγγύη”.

Σχόλιό μου για το έργο του Γιάννη Επαμεινώνδα.

Χαρακτηριστικά αποσπάσματα από το εισαγωγικό κείμενο με το οποίο συμμετείχα στο βιβλίο, όπως και χαρακτηριστικά σχόλια με τα οποία επιχειρούσα να ερμηνεύσω τον τρόπο που τα έργα των συμμετεχόντων αρχιτεκτόνων απαντούσαν στην προβληματική του ορίου

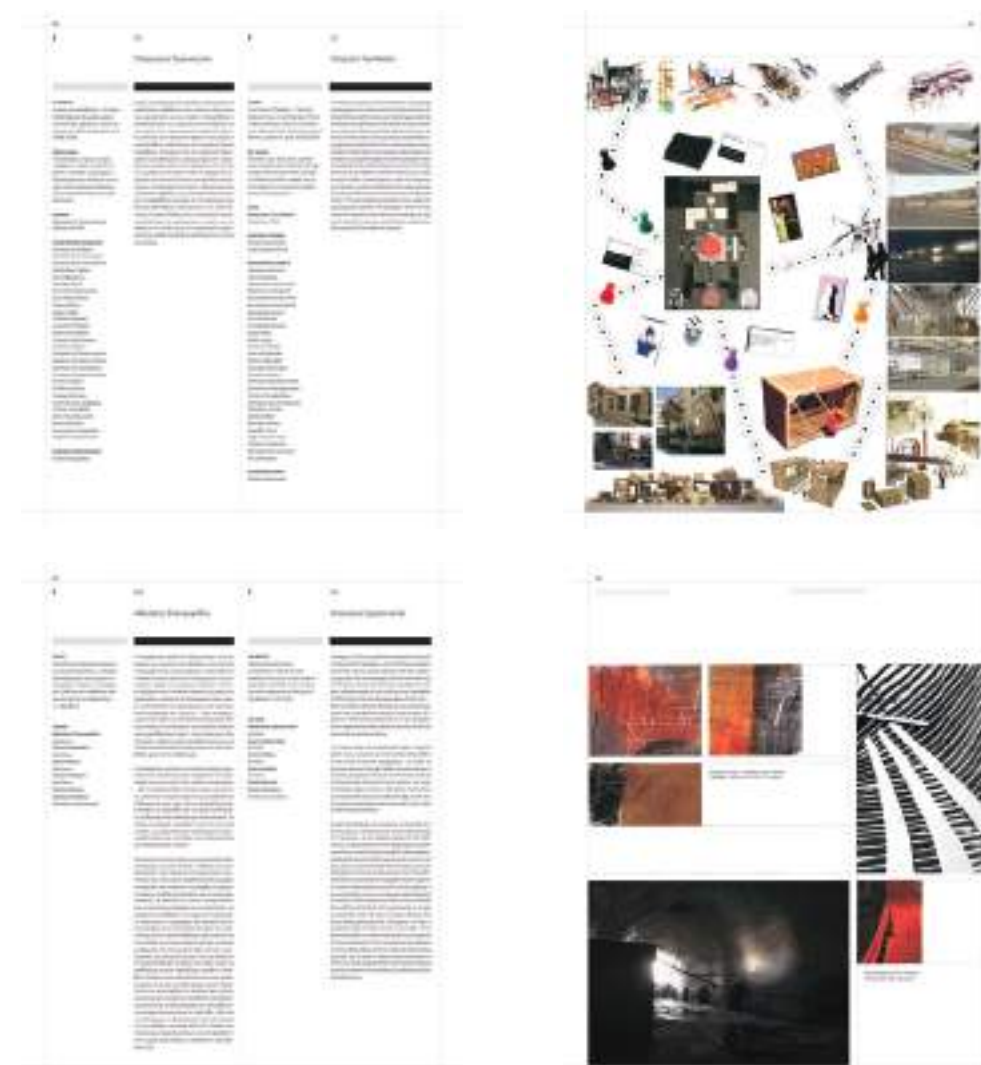

Χαρακτηριστικές σελίδες από το βιβλίο, σελ. 1, 5, 13, 21. Στο πλαίσιο της επιμέλειας του βιβλίου συνεργαστήκαμε στενά με την ομάδα Designers United οι οποίοι επιχειρήσαν να ερμηνεύσουν την έννοια του ορίου-τοίχου στο πεδίο της γραφιστικής, ως ένα λευκό χαρτί που άλλοτε κρύβει και άλλοτε εμφανίζει τα γράμματα WALLS

Χαρακτηριστικές σελίδες από το βιβλίο όπου παρουσιάζονται τα έργα "Κτήριο γραφείων επί της Εθνικής Οδού Αθηνών - Λαμίας" του αρχιτεκτονικού γραφείου Α. και Δ. Μπίρη, Αρχιτέκτονες: Τ. Μπίρης - υπεύθυνος μελέτης, Κ. Μπίρης και Σ. Τσιράκη - συνεργάτες αρχιτέκτονες, ΚΡΡS ΑΤΕ - συνεργάτες αρχιτέκτονες (μελέτη εφαρμογής) και "Κτήριο γραφείων στη Λεωφόρο Αθηνών" του γραφείου ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ-Α.Ν.Τομπάκης, Αρχιτέκτονας Έργου: Α. Τομπάκης, Ν. Βρατσάνος - συνεργαζόμενος αρχιτέκτων

Σελίδες από το βιβλίο όπου παρουσιάζονται το μάθημα "Τα όρια της Ελευθερίας - Ο Τοίχος Ειδικά Θέματα Αρχιτεκτονικής 8ου εξαμήνου, Σχολή Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π., 2008-2009", Διδάσκων Π. Τουρνικιώτης, και το πρώτο βραβείο στον πανελλήνιο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό προσχεδίων "Μελέτη αποκατάστασης και χρήσης του ανατολικού νεωρίου, της δεξαμενής ΖΑΝΕ και της αποθήκης άλατος στο λιμάνι Ηρακλείου", των αρχιτεκτόνων Α. Σπανομαρίδη, Γ. Ζαχαριάδη, Ι. Μέλιου, Σ. Μόφορη και των φοιτητριών αρχιτεκτονικής Π. Μανέτα, Δ. Παυλάκου

Δ.1.3 5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: 5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: ΣΑΝΑ, Πάτρα 2006

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ: Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Μπάρλας, Κώστας Τσιαμπάος

ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΟΜΟΥ: Ο τόμος έχει διαστάσεις 22 εκ. επί 22 εκ. και αριθμεί 556 σελίδες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΒΙΒΛΙΟΥ: Το βιβλίο περιέχει 129 μελέτες και υλοποιημένα έργα τα οποία παρουσιάστηκαν στην ομώνυμη έκθεση. Κατά τη διάρκεια διοργάνωσης της έκθεσης επιμελήθηκα μια παράλληλη ερευνητική δράση, στο πλαίσιο της οποίας εκπονήθηκαν συζητήσεις-συνεντεύξεις με θέμα “Αρχιτεκτονική και Πόλη”, με διδάσκοντες του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Πατρών, με αρχιτέκτονες και καλλιτέχνες της Πάτρας όπως και με συγγραφείς, εκδότες και δημοσιογράφους της πόλης. Οι συνεντεύξεις απομαγνητοφωνήθηκαν, και επιλεγμένα αποσπάσματά τους δημοσιεύτηκαν με τη μορφή παραρτήματος δεκατεσσάρων σελίδων στον κατάλογο της έκθεσης.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Το βιβλίο εκδόθηκε στο πλαίσιο της αρχιτεκτονικής έκθεσης που διοργανώθηκε από τον Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας τον Νοέμβριο του 2006, υπό την Αιγίδα του “Πάτρα-Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης 2006”, με τη συνδιοργάνωση του ΤΕΕ Τμήματος Δυτικής Ελλάδας, του Δήμου Πατρέων και του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης - Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Υπεύθυνος της διοργάνωσης ήταν ο Ιωάννης Πανταζόπουλος, τότε πρόεδρος του ΣΑΝΑ.

Ο κατάλογος της 5ης Πανελλήνιας Έκθεσης Αρχιτεκτονικού Έργου

Η έρευνα στρέφεται σε ένα γνωστό έργο
του Άρη Κωνσταντινίδη και την ιστορία της σύγκρουσης
ανάμεσα στον αρχιτέκτονα και την κάτοικο.
Μελετώντας εις βάθος τη βιογραφία της κατοίκου
ανακαλύπτουμε υποσυνείδητα άγχη που αφορούσαν
λειτουργικά ζητήματα του χώρου και τα οποία είχαν κρυφτεί
πίσω από δήθεν φορμαλιστικές διαφωνίες της
με τον αρχιτέκτονα.

Δ.2.1 The architect, the writer, her functional house and
the murder

ΣΧΟΛΗ: Το άρθρο συντάχθηκε στο πλαίσιο της μεταδιδακτορικής μου έρευνας στο Εργαστήριο
Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής, στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Ε.Μ.Π.

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης

ΣΥΝΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: Θάνος Παγώνης

ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ: Κώστας Τσιαμπάος

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ: Υπό διαδικασία έγκρισης (under review)

Το Αρχείο του Άρη Κωνσταντινίδη μου παραχώρησε άδεια εισόδου και έρευνας, όπως
και δικαιώματα δημοσίευσης αδημοσίευστων σχεδίων, φωτογραφιών του κτηρίου και νέων
φωτογραφιών του προπλάσματος στο πλαίσιο σύνταξης του συγκεκριμένου άρθρου

...The idea that responding to functional needs is an inferior task in comparison to
addressing allegedly spiritual satisfactions propagates the premises of German
idealism, particularly Hegelianism, exemplified in the theories of aesthetics by Wölfflin,
Pevsner, and Giedion. However, this precept has a much longer tradition, its origins
going back to the Vitruvian three-part rubric of 'Firmitas, Utilitas, Venustas'. Despite
the recurrent variations on the dictum, throughout the centuries, the fundamental
idea persists that there exists a split between 'Utilitas', everyday, practical, functional
needs related to bodily pleasures, on the one hand, and 'Venustas', beauty, delight,
emotional satisfactions linked to the human psyche and mind, on the other.
Anthropologist Pierre Bourdieu, introducing post-Marxist dialectics and giving primacy
to materialism, has stressed the corporeal nature of emotional responses to cultural
artefacts. His work rests on earlier investigations by Sigmund Freud and particularly his
discovery of the unified field structuring the human body and psyche. The
materialist shift introduced by Freud has deeply influenced a broad spectrum of
epistemological approaches. However, throughout the entire twentieth century the
architectural discourse has reproduced the idea that functional needs are unrelated
and ultimately inferior to mental and emotional responses lingering in the archaic - yet
with religious origins - dichotomy between body and psyche...

...The house on the Saronic Coast is shown in black and white photographs as modern,
with its plain straight lines and its minimum furnishing. The dwelling consisted of
servants' quarters on the ground floor, spacious living quarters on the first floor, and
three rooms on the second floor. In the architectural drawings, these three
average-sized rooms are assigned the term "schlafzimmer", meaning "bedroom" in
German...Hence, in the Kadmos house, we can positively assume that the three
bedrooms on the third floor...were designed to be used by members of the Kadmos
family. The architectural drawings and the beautifully crafted model feature the
furnishing of these three bedrooms in considerable detail: one is furnished with a
double bed, the adjacent bedroom features a single bed, and the third room
contains two single beds, a typical arrangement in the family houses designed by
Konstantinidis. The layout concisely indicates that the dwelling was designed to house
a family consisting of up to three children, predicating the socially accepted precept,
and intuitively yet accurately corresponding to the average fertility rate in 1950s in
Greece, which was 2.29 children per woman.

Χαρακτηριστικά αποσπάσματα από το άρθρο

Στο άρθρο παρουσιάζουμε πώς η λειτουργία του
ονομαζόμενου “σαλονιού”
σε αντιδιαστολή με τη λειτουργία της κουζίνας
αναπαράγει τη σωματική πειθαρχία,
και πώς αυτό εντάσσεται στο πλαίσιο της ευρύτερης
διαδικασίας εκπολιτισμού
των ευρωπαϊκών κοινωνιών της Νεωτερικότητας.

Δ.2.2 The parlor, the kitchen and civilized manners: Domestic
space, residents' precepts and practices in Greek houses of
the 1970s

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: Journal of Architectural and Planning Research (JAPR).

<http://www.lockscience.com/> Το JAPR είναι επιστημονικό περιοδικό με κριτές (blind peer review), εκδίδεται από το 1984, η έδρα του βρίσκεται στο Chicago, δημοσιεύεται σε συνεργασία με το “The American Institute of Architects (AIA)” και το “The Royal Institute of British Architects (RIBA)” και είναι καταλογογραφημένο στο Avery Index to Architectural Periodicals κ.α. Το περιοδικό έχει δείκτη πενταετούς απήχησης 0,41 (Five Year Impact Factor, Clarivate Analytics, Thomson Reuters – Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών 2017) και δείκτη τριετούς απήχησης 0.35 (CiteScore – Scopus, Elsevier).

...the typical house layout, with the parlor at the front of the house and a separate kitchen in the rear, is associated with Neoclassical architecture, which flourished in Greece in the nineteenth century (Biris 2003; Kiourti 2012). Design historian Judy Attfield (2002) notes that this layout was also typical in nineteenth-century Netherlands. The Greek parlor itself has counterparts elsewhere in Europe; for example, art historian Thad Logan (2001) argues that the Victorian parlor was dedicated to social encounters. According to the relevant research (Rybczynski 1986; Eleb-Vidal et al. 1985), the parlor (used solely for receiving visitors and formal social occasions) and separate kitchen (reserved for cooking and located some distance away) first make their appearance in London and Paris during the seventeenth century.

The history of the parlor and the separate kitchen is associated with the evolution of European houses from multifunctional spaces such as the *salle* of the medieval house – a space in which people cooked, ate, entertained, and slept – to a residential space divided into rooms with different functions (Rybczynski 1986; Eleb-Vidal et al. 1985). This change in the layout and use of the European house is related to broader cultural transformations in European societies. The prominent sociologist Norbert Elias argues that standards of behavior changed over time in Europe. Gradually, increasingly complex regulations and restraints were imposed on the human body through elaborate table manners and forms of speech (Elias 1939; 1982) promoting so-called good or civilized manners...Hilde Heynen also argues that even until the beginning of the twentieth century the home “was conceived of as part of a wider endeavor that aimed at a civilized mission” (Heynen 2005, p.13).

The seating in the parlor is covered with velvet, traditional embroidery, or glossy fabrics....The parlor is equipped with the most expensive [and fragile] furniture and accessories in the house. As a consequence, children's bodily movements and their low degree of self-control are clearly damaging and costly. This relationship between fragility and expense justifies parents' punishing the low self-control and freedom of movement of their children. Interviewees admitted that being inside the parlor when young would cause them incomprehensible fear. We can argue that the parlor functions as an instrument restraining the youngsters' freedom of movement or as an educational device that teaches them self-control.

Χαρακτηριστικά αποσπάσματα από το άρθρο

Με το κείμενο αυτό υποστηρίζουμε
 μια νεωτερική ανθρωπιστική αρχιτεκτονική
 η οποία προϋποθέτει
 την υπέρβαση βαθιά ριζωμένων στερεοτύπων
 που φυλακίζουν τον τόπο μας σε προνεωτερικά δεσμά.
 Η απελευθέρωση από τα δεσμά αυτά
 δεν σημαίνει διαφυγή σε κάποιο εξιδανικευμένο “ξένο”,
 αλλά αντίθετα αυτογνωσία
 και κριτική εμβάθυνση “εδώ”,
 σε αυτόν δηλαδή τον τόπο που αγαπάμε.

Δ.2.3 Ο τόπος, η γλώσσα και το όραμα της Νεωτερικότητας

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ: Κεφάλαιο σε βιβλίο. Μυρτώ Κιούρτη, “Ο τόπος, η γλώσσα και το όραμα της Νεωτερικότητας”, Δημήτρης Κυρτάτας, Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Χρήστος Μπουλώτης, (επ.), *Τόπος Τοπίο. Τιμητικός τόμος για τον Δημήτρη Φιλιππίδη*, Μέλισσα, Αθήνα, 2018, σελ.108-114.

...Διαβάζοντας το βιβλίο αυτό, ο τόπος επανερχόταν στο προσκήνιο, με το αίτημα της “ελληνικότητας” να προτάσσεται ως επίμαχο και μαζί αμφίσημο και κάπως σκοτεινό ερώτημα. Η συζήτηση όμως τώρα για τον τόπο δεν οδηγούσε σε κλειστές, ασφαλείς απαντήσεις, αλλά περισσότερο έθετε νέα ερωτήματα και προκαλούσε τον αναγνώστη να αναμετρηθεί με τις προσωπικές του βεβαιότητες. Για τον συγγραφέα, η αγχωμένη προσπάθεια πολλών Ελλήνων αρχιτεκτόνων να συνδεθούν με τον τόπο, έμοιαζε συχνά με άγονο και στερημένο εγχείρημα, μέσα στην ιστορία της ελληνικής αρχιτεκτονικής, σε αντίθεση με κατευθύνσεις που επιχειρούσαν να ανοιχτούν τολμηρά στις νεωτερικές κατακτήσεις των δυτικών κοινωνιών.

...Ο δρόμος προς τη Νεωτερικότητα, μέσα από το έργο του φιλοσόφου του Διαφωτισμού [του Immanuel Kant], υπήρξε για μένα αποκαλυπτικός. Ήταν δια μέσου αυτής της πορείας που ξαναείδα όλα εκείνα τα σπουδαία έργα της μοντέρνας αρχιτεκτονικής όχι ως ενδιαφέρον λεξιλόγιο μορφών, αλλά ως μια ειδική συνθήκη διαχείρισης της υλικής πραγματικότητας, που ορίζει νέες πρακτικές και διαμορφώνει νέες αντιλήψεις. Το όραμα αυτό δεν ήταν σκοτεινό, μεταφυσικό ή μυστηριώδες, όπως τα άλλα οράματα που συχνά προτείνονται από πολλούς υποστηρικτές της “ουσίας του τόπου”. Ήταν, αντίθετα, ένα ελπιδοφόρο όραμα που μιλούσε για το πώς μπορεί κανείς να απελευθερωθεί από τις πλάνες της παράδοσης, από όλα εκείνα δηλαδή που βυθίζουν τον άνθρωπο στην άκριτη αποδοχή του “προδιαγεγραμμένου από τους παλαιούς”.

Το όραμα αυτό του Διαφωτισμού έρχεται και πάλι σήμερα σε ρήξη με τον τόπο. Έχοντας όμως τώρα μπολιαστεί με τις μεταμοντέρνες προσεγγίσεις, η ρήξη αυτή δεν σημαίνει πια ότι πρέπει να απαρνηθούμε τον τόπο μας για να ακολουθήσουμε ένα όραμα που το κηδεμονεύει η “ανεπτυγμένη Δύση”, αλλά ότι αξίζει να πολεμήσει κανείς, από όποιον τόπο κι αν προέρχεται, υπέρ ενός ανθρωπισμού που είναι διεθνής, με την έννοια ότι αφορά και συμφέρει τους πάντες. Η ρήξη επίσης με τον τόπο δεν είναι αυτή τη φορά απόλυτη, καθώς η διαπραγμάτευση αφορά τον τόπο, απλώς με έναν άλλο τρόπο, που δεν έχει τον χαρακτήρα της νοσταλγικής επιστροφής. Στη συνθήκη της λεγόμενης υπερνεωτερικότητας, ο τόπος επανέρχεται στο προσκήνιο ως βασική παράμετρος που πρέπει κανείς να διαχειριστεί, προκειμένου το απελευθερωτικό όραμα του ανθρωπισμού να βρει αποδοχή από ένα σωρό μικρές, πολιτισμικές ετερότητες, που η κάθε μια έχει να παλέψει ενάντια στις δικές της, πολύ ιδιαίτερες κοινωνικές δεσμεύσεις.

Χαρακτηριστικό απόσπασμα από το κείμενο

Στο κείμενο αυτό παρουσιάζουμε
το Schröder House του Gerrit Rietveld
σε συσχετισμό με τις προοδευτικές αντιλήψεις
της κατοίκου του, Truus Schröder,
αναδεικνύοντας παραδειγματικά το πώς ο μοντερνισμός,
εκτός από το να εισάγει ένα νέο λεξιλόγιο μορφών,
λειτουργήσε ως όχημα έκφρασης και εξέλιξης
νέων αντιλήψεων και ενός άλλου τρόπου ζωής
μέσα στον 20ό αιώνα.

Δ.2.4 Κατοικία Schröder

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: Γεώργιος Πανέτσος, (επ.), *Αφετηρίες*, ΔΟΜΕΣ, Αθήνα 2016, σελ. 30-33
ΚΑΘΕΣΤΩΣ: Προσκλήθηκα να συμμετάσχω στην ημερίδα “Αφετηρίες II” και στη συνέχεια με
κείμενό μου στο βιβλίο που εκδόθηκε.

...Σε μια εποχή για παράδειγμα που οι σχέσεις ανάμεσα στους γονείς και τα παιδιά
τους ακολουθούσαν αυστηρά βικτωριανά πρωτόκολλα, με τις οικιακές βοηθούς -και
όχι τις κυρίες της καλής κοινωνίας- να ασχολούνται με την ανατροφή των παιδιών
τους, ή με παιδιά που εκπαιδεύονταν από μικρή ηλικία να μιλούν στους γονείς τους
στον πληθυντικό (Cieraad 1999, Heynen 2005), η Schröder επέλεξε να ανατρέψει τη
συνθήκη δια του σχεδιασμού του σπιτιού της. Σε αντιδιαστολή με τη συνήθη για την
εποχή εσωτερική διάταξη με τα επιμερισμένα παιδικά δωμάτια, το διακεκριμένο δωμάτιο
των γονιών και το κλειστό σαλόνι, στο Schröder House όλοι οι παραπάνω χώροι
μπορούν και ενοποιούνται. Έτσι η ονομαζόμενη για παράδειγμα “καλή τραπεζαρία”,
μετασχηματίζεται σε έναν πάγκο εργασίας πάνω στον οποίο η Schröder και τα παιδιά
της διάβαζαν μαζί, έπαιζαν και δημιουργούσαν... Μια νέα, μη ιεραρχημένη σχέση
οικειότητας ανάμεσα στη μητέρα και τα παιδιά, στα αγγλικά αποδίδεται με τον πολύ
ακριβή όρο intimacy, που έμελλε να καθορίσει το ενδοοικογενειακό σχήμα στον 20ό
αιώνα εγκαινιάστηκε μέσα από την ευέλικτη ανοιχτή κάτοψη του Rietveld... Με στόχο
την ανάπτυξη μιας υγιούς ατομικότητας, ο Rietveld σε συνεργασία με την Schröder
προέβλεψε το κάθε παιδί να έχει στον χώρο του τα απαραίτητα μιας κουζίνας για να
μπορεί να μαγειρεύει τα στοιχειώδη μόνο του και έτσι να αυτονομείται από νωρίς από τη
μητρική εξάρτηση...

...Ένα μεσημέρι, η κόρη της Schröder γύρισε από το σχολείο με δάκρυα στα μάτια και
παραπονέθηκε στη μητέρα της για το “παράξενο” σπίτι τους, καθώς οι συμμαθητές της
τη στοχοποιούσαν προσάπτοντάς της πως κατοικεί στο “σπίτι των τρελών”. Η Schröder
ξεκίνησε τότε μια μεγάλη συζήτηση με τα παιδιά της, εξηγώντας τους πως σε μια άλλη
κοινωνία την οποία συνειδητά επιδιώκουμε, οι εξατομικευμένες επιλογές των ανθρώπων
θα αντιμετωπίζονται με σεβασμό και όχι με χλεύη. Το σπίτι λοιπόν των τρελών, αποτελεί
την πλέον άρτια αποτύπωση της νέας αυτής πεποίθησης σχετικά με την αξία της
ατομικότητας έναντι της υποταγής στα κοινωνικά στερεότυπα, μια αντίληψη που
εγκαινιάστηκε στη νεωτερική κατοικία του Rietveld και κατοχυρώθηκε ως θεμελιώδης
κατάκτηση των νεώτερων δυτικών κοινωνιών μέσα στο πέρας του 20ού αιώνα.

Irene Cieraad (επ.), *At Home. An anthropology of domestic space*, Syracuse University
Press, New York, 1999.
Hilde Heynen, Gölşüm Baydar (επ.), *Negotiating domesticity. Spatial productions of
gender in modern architecture*, Routledge, London and New York, 2005.

Δ.3.1 Ο Μάγος

ΗΜΕΡΙΔΑ: Για τον Δημήτρη Φιλιππίδη, με αφορμή τον τιμητικό του τόμο από τις εκδόσεις Μέλισσα.

ΙΔΡΥΜΑ: Μουσείο Μπενάκη

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Άννη Ραγιά, Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Γιώργος Τριανταφύλλου, Πάνος Τσακόπουλος.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ: Συμμετείχα στη θεματική ενότητα η οποία ήταν αφιερωμένη στη διδασκαλία του.

ΧΡΟΝΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ: 12 Μαΐου 2018

Στην εισήγησή μου παρομοίασα τον Δημήτρη Φιλιππίδη με έναν μάγο, επιχειρώντας να ερμηνεύσω το φαινόμενο της “γοητείας” την οποία ασκεί κατά κοινή ομολογία στους ακροατές του. Έχοντας εξερευνήσει το πεδίο της ανθρωπολογίας, με τη βοήθεια της δικής του καθοδήγησης εμβάθυνα στις έννοιες “γοητεία-γητεία” και “μαγεία”, μέσα από θεωρητικά σχήματα τα οποία έχουν αναπτυχθεί στο γνωστικό αυτό πεδίο. Παραπέμποντας στη σημαντική δουλειά της Mary Douglas, *Purity and Danger*, έδειξα ότι ορισμένα ιδιοφυή άτομα έχουν την ικανότητα να υπερβαίνουν τις κατά περιόδους κοινωνικά καθορισμένες δομές σκέψης. Μη αποδεχόμενοι a priori το γνωστό, διερευνούν αταξινόμητα, δηλαδή ανοίκεια, χαοτικά και σκοτεινά πεδία εμπειρίας και στοχασμού, μετουσιώνοντάς τα δημιουργικά σε νέο υλικό το οποίο φέρνουν πίσω μαζί τους στον ταξινομημένο κόσμο. Προς στιγμήν αναστατώνουν το εγκαθιδρυμένο σύστημα, όμως σε βάθος χρόνου το βοηθούν να αναδομηθεί και έτσι το διασώζουν από τον θάνατο τον οποίο συνεπάγεται η ακαμψία της αδράνειας.

Στις προνεωτερικές κοινωνίες αυτά τα άτομα έπαιζαν τον ρόλο του μάγου, του σοφού ή του προφήτη. Σύγχρονες κατευθύνσεις της ονομαζόμενης Νέας Ιστορίας εφαρμόζουν το ίδιο ερμηνευτικό σχήμα και μας συστήνουν εκ νέου τους μάγους του δυτικού Μεσαίωνα. Δείχνουν ότι πολλοί από αυτούς ήταν στην πραγματικότητα πρόωμοι κοινωνικοί μεταρρυθμιστές, οι οποίοι ασκούσαν κριτική, έστω και μερικώς συγκροτημένη ή αντιφατική, στην κατεστημένη εξουσία της Εκκλησίας. Είναι γνωστό πως ο Δημήτρης Φιλιππίδης διατηρεί μια ανατρεπτική ματιά πάνω στα ζητήματα του γνωστικού πεδίου της αρχιτεκτονικής, διαφεύγει συστηματικά σε περιοχές που προσδιορίζονται ως “μη καθαρές” και παράλληλα κατορθώνει να συγκροτεί, με τα νέα στοιχεία που ανακαλύπτει, μεγάλα σχήματα σκέψης με οραματικό δηλαδή μεταρρυθμιστικό χαρακτήρα. Μέσω της ερμηνείας του φαινομένου της μαγείας, όπως την ανέπτυξα στην αρχή της εισήγησής μου, τα παραπάνω καθιστούν τον Δημήτρη Φιλιππίδη έναν μάγο, ο οποίος απλώς δρα εντός της συνθήκης της Νεωτερικότητας.

Mary Douglas, *Purity and Danger, An analysis of concept of pollution and taboo*, [1966], Routledge, London, New York, 2002.

Alfred Gell, «Το δίκτυο της Vogel. Οι παγίδες ως έργα τέχνης και τα έργα τέχνης ως παγίδες», Ελπίδα Ρίκου (επ.), *Ανθρωπολογία και σύγχρονη τέχνη*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 2013, σελ. 297-328.

Carlo Ginzburg, *Το τυρί και τα σκουλήκια. Ο κόσμος ενός Μυλωνά του 16ου αιώνα*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 1994.

Περίληψη της εισήγησης και ενδεικτική βιβλιογραφία στην οποία βασίστηκε η ανακοίνωση

Με αυτή την εισήγηση υποστηρίξαμε
πως σε αντίθεση με τις δυτικές κοινωνίες,
όπου ανάμεσα στον πολίτη και τον αστικό σχεδιασμό
παρεμβάλλεται ένα άκαμπτο κράτος,
στην Ελλάδα η παρέμβαση του κράτους στη διαμόρφωση
της πόλης είναι μάλλον ανίσχυρη
ενώ αυτό που παρεμβάλλεται παρακωλύοντας
τη συμμετοχική διαμόρφωση του αστικού περιβάλλοντος
είναι ο παραδοσιακός θεσμός της οικογένειας,
ο οποίος αναπαράγει μια ατομικιστική νοοτροπία
ανταγωνιστική και συχνά εχθρική προς τη συλλογικότητα.

Δ.3.2 For a civic-familial Athens. Investigating the cultural framework of participatory initiatives

ΣΥΝΕΔΡΙΟ: Changing Cities

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: Εργαστήριο Μορφολογίας Αστικού Χώρου, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πολυτεχνική Σχολή.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: Άσπα Γοσποδίνη, Καθηγήτρια Πολεοδομίας και Αστικού Σχεδιασμού, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πολυτεχνική Σχολή.

ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: Ερμούπολη, Σύρος

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ: Συμμετείχα στην ειδική συνεδρία με θέμα "Bottom up planning initiatives in the urban space. A vehicle for a further democratization of the urban planning procedure" την οποία διοργάνωσε ο Κωνσταντίνος Σεργιάς, καθηγητής Πολεοδομίας και Χωροταξίας, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.

ΧΡΟΝΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ: 26-30 Ιουνίου 2017

...Over the past few years, we have detected a growing interest in bottom-up initiatives in Greece, with people collaborating under various schemes while pursuing diverse interests and intentions...It is widely accepted that bottom-up initiatives presuppose a participatory culture: the fundamental belief that citizens can and should work together to enhance their cities. Moreover, the idea of bottom-up strategies is related to the assumption that public space should not be shaped solely by centers of power and authority, such as the state, but also by emancipated civilians who are working under various frameworks, to form a much more diffused and dispersed constellation of agents acting on the public sphere. Hence, all attempts to empower bottom-up initiatives usually aim at attenuating the authority of dominant centers of power, mainly by diminishing state intervention, while promoting the culture and structure for public engagement and participation...However, cultural particularities deeply embedded within the structure of Greek society have generated a fundamentally different system of power relations, which has produced a regulatory framework between individuals and society deviating from that which we encounter in Western Europe. In Greece, the actor mediating among individuals, Greek society and the city, is the family, a cultural fact which often obstructs the evolvement of participatory culture and of social engagement...

According to sociologist Anthony Giddens, the concentration of power to centralized and institutionalized states in western European societies is linked to the historical, economic and social conditions stemming from the industrial revolution [2]. Giddens argues that the industrial revolution resulted in the formation of complex frameworks structuring society and regulating the relationships between the social subjects in the newly-developed urban centers, in stark contrast to the older agrarian communities traditionally established on family bonds. Industrial revolution never occurred in Greece, at least not under the terms and conditions it has been encountered in the rest of Europe. Up until the beginning of the 20th century, Greece was mainly an agrarian society... Now, Greek society is attempting to redefine the relationship between individuals, family and the city. There is a wealth of researchers and artists who question the intermediary role of the Greek family between social subjects and society. Indeed, the unspoken reality of the enclosed Greek family in its most dystopian version is beautifully grasped in the film Dogtooth, directed by George Lanthimos...[and] perceived as a rigorous critique of the latent impediments imbedded within contemporary Greek family.

Χαρακτηριστικό απόσπασμα από το κείμενο της εισήγησης

Η αρχιτεκτονική επηρεάζει τη σκέψη και τον ψυχισμό των ανθρώπων πολύ πιο βαθιά από όσο νομίζουμε. Δύο διάσημα παιδικά παιχνίδια του 20ού αιώνα κωδικοποιούν, με τη βοήθεια δύο αρχιτεκτονικών συστημάτων του μοντέρνου και του μεταμοντέρνου, την αντίληψη για την πόλη, διαμορφώνοντας αντίστοιχα το μυαλό, το φαντασιακό και τον ψυχισμό εκατομμυρίων παιδιών στις κοινωνίες του 20ού και 21ου αιώνα.

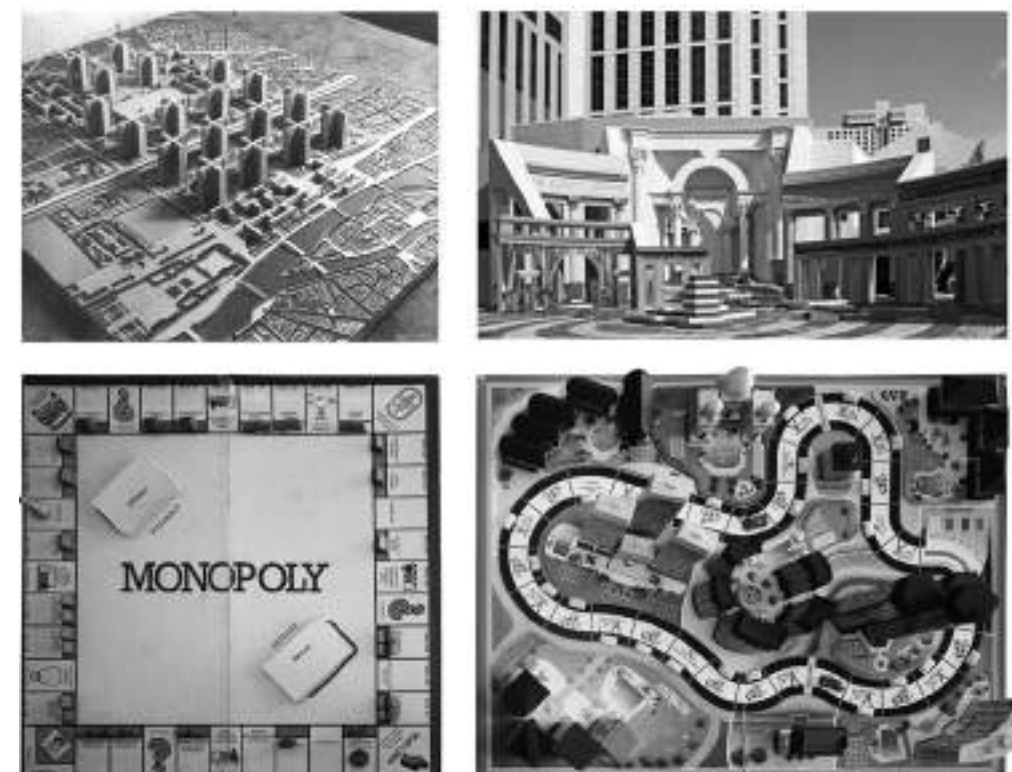
Δ.3.3 Αρχιτεκτονική και παιδικό παιχνίδι

ΣΥΝΕΔΡΙΟ: Προς το Α της Αρχιτεκτονικής.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Τάσος Μπίρης, Μάρω Αδάμη, Μανώλης Οικονόμου.

ΙΔΡΥΜΑ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

ΧΡΟΝΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ: 17-18 Οκτωβρίου 2017

Σύγκριση του χάρτη των δύο παιχνιδιών με δύο εμβληματικά έργα της μοντέρνας αρχιτεκτονικής και της μεταμοντέρνας έκφρασης, πάνω αριστερά το Plan Voisin του LeCorbusier και δίπλα του η Piazza d' Italia στη Νέα Ορλεάνη του Charles Moore

Στο πλαίσιο της συμμετοχής στις εκδηλώσεις
για τα 50 χρόνια από τον θάνατο του Le Corbusier
διερεύνησα σε ποιο βαθμό και με ποιον τρόπο
η ταυτότητα της Σχολής Αρχιτεκτόνων του
Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου
ενσωματώνει αξίες του μοντερνισμού,
έτσι όπως αυτές συγκροτήθηκαν στο έργο και τη σκέψη
του σημαντικού αυτού αρχιτέκτονα.

Δ.3.4 Η παράδοση των “Πέντε σημείων” του Le Corbusier στην ελληνική της εκδοχή

ΣΥΝΕΔΡΙΟ: Ελ / Le Corbusier: Γενεαλογίες

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Νικόλαος-Ιων Τερζόγλου, Κώστας Τσιαμπάος.

ΙΔΡΥΜΑ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των δράσεων “Αναφορά στον Ελ / Le Corbusier” υπό την διοργάνωση της Σχολής Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. και του Fondation LeCorbusier. Υπεύθυνοι διοργάνωσης Παναγιώτης Τουρνικιώτης, Νικόλαος-Ιων Τερζόγλου, Κώστας Τσιαμπάος, Ρίβα Λάββα.

ΧΡΟΝΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ: 29 - 31 Οκτωβρίου 2015

...Είναι σαφές ότι στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. η παράδοση του LeCorbusier, εντασσόμενη στο ευρύτερο πλαίσιο του μοντερνισμού, είναι ενεργή. Από τους δεκατρείς διδάσκοντες που συμμετείχαν στην έρευνα, οι δέκα σημειώνουν ότι έχουν μελετήσει εις βάθος τον LeCorbusier, και ότι αναφέρονται σε αυτόν στα μαθήματά τους. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι στις συνεντεύξεις η Σχολή περιγράφηκε ως άρρηκτα συνδεδεμένη με την παράδοση του μοντερνισμού» ή ως «Κορμπουζιανή». Η παράδοση του Le Corbusier φαίνεται ότι ήταν εξαιρετικά ισχυρή και κατά την περίοδο των σπουδών των σημερινών διδασκόντων... Ορισμένοι διδάσκοντες αναφέρθηκαν στη γενιά τους ως “γενιά Κορμπουζιανή”, “καθαρά παιδιά και σημαιοφόροι του μοντερνισμού”, και σημείωσαν ότι κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ο LeCorbusier λειτουργούσε ως “φάρος”, “φωτεινός σηματοδότης” ή “γκουρού”. Κάποιοι διδάσκοντες αναφέρθηκαν κριτικά στην ίδια συνθήκη εκείνης της εποχής μιλώντας για “θεοποίηση” του Le Corbusier και για “δογματική, μονομανιακή προσκόλληση” ή “κορμπουζολαγνεία”. Οι διδάσκοντες εστίασαν στο ότι σήμερα επιχειρείται πλέον μια λιγότερο αυστηρή διδασκαλία του έργου του Le Corbusier ενώ χαρακτηριστικά τόνισαν πως πρέπει απαραίτητα να αποφεύγονται τα “κακέκτυπα”, “οι κλώνοι” και η “εξιδανίκευση”.

...Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο τρόπος με τον οποίο οι διδάσκοντες συσχέτισαν την ελεύθερη κάτοψη με τις ιδιαίτερες εμπειρίες που προσφέρει στον κάτοικο, ελευθερία κίνησης και θέασης, εναλλαγή εντυπώσεων, ποικιλία ερεθισμάτων, έκπληξη, απόλαυση. Ταυτόχρονα η ελεύθερη κάτοψη συνδέθηκε με ριζικές κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές που αποτυπώνονται στον τρόπο ζωής, και σε αντιλήψεις που αφορούν το σώμα και τον Εαυτό.

...Ο LeCorbusier φαίνεται ότι αφενός αποτελεί έναν συνεκτικό ιστό αναφοράς, όπως επίσης μια κοινά αποδεκτή βάση κυρίως όσον αφορά ζητήματα κατασκευαστικής λογικής και χωρικών δομών. Αφετέρου όμως οι διδάσκοντες προσλαμβάνουν και ερμηνεύουν το έργο του μέσα από μια πολυπρισματική και συχνά εξατομικευμένη οπτική που αναδεικνύει ένα εύρος στοχασμού... Φαίνεται δηλαδή πως η πρόσληψη του Le Corbusier και η στάση απέναντι στο έργο του βρίσκονται σε συντονισμό με αιτήματα τα οποία αναπτύσσονται στο πεδίο της σκέψης και της αρχιτεκτονικής κυρίως μετά τη δεκαετία του '60: Αναστοχασμός και όχι άκριτη αναπαραγωγή του προτύπου, επανερμηνεία των θεμελιωδών αρχών μέσα στο ιστορικό γίνεσθαι, εμπειρική παρατήρηση του τρόπου με τον οποίο οι αρχές λειτουργούν μέσα σε συγκεκριμένα πολιτισμικά οριοθετημένα πλαίσια.

Χαρακτηριστικό απόσπασμα από το κείμενο της εισήγησης

Στην εισήγησή μου ισχυρίστηκα
πως από τη δεκαετία του 1960 και μετά
εκδημοκρατισμός της αρχιτεκτονικής δεν σημαίνει πλέον
καλά, οικονομικά σπίτια για όλους,
αλλά κοινωνική διάχυση της διεργασίας
που επιτρέπει στα άτομα να καταλάβουν καλύτερα
τον εαυτό τους απαντώντας δημιουργικά
στο στοχαστικό ερώτημα: “Πώς θέλω να κατοικήσω;”

Δ.3.5 House design for the middle class in Greece. Hyper-modern demands and cultural constraints

ΣΥΝΕΔΡΙΟ: Democracy and Technology. Europe in Tension from the 19th to the 21st century.

ΙΔΡΥΜΑ: Université Paris - Sorbonne

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Maria Paula Diogo, Chair, Professor, Universidade Nova de Lisboa -Pascal Griset, Professor, Université Paris-Sorbonne - Martin Kohlrausch, Professor, K.U. Leuven -Dr Léonard Laborie, CNRS - Dr Larissa Zakharova, EHES.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ: Το κείμενο έγινε δεκτό από την οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου. Εκτός από τη συμμετοχή με τη συγκεκριμένη ανακοίνωση στο συνέδριο ήμουν συνδιοργανώτρια του Panel “The question of democracy in housing policies” μαζί με την Els de Vos, Assistant Professor, University of Antwerp, Netherlands. Σχολιάστρια στο συγκεκριμένο panel ήταν η Liesbeth Bervoets, Professor, University of Amsterdam.

ΧΡΟΝΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ: 21 Σεπτεμβρίου 2013

...Until the fifties, “democratic housing” was conceptualized as an architectural process which provided the lower and the middle class with affordable houses, equipped with all modern technologies. On the other hand, individualized house design offered residents, belonging to the upper class, the opportunity to closely collaborate with an architect and thus produce not only comfortable houses but also a domestic environment according to their own personal dispositions and inclinations. Individualized house design as a reflexive project of the self and a central feature of the structuring of self-identity was traditionally addressed to the upper class...In the second half of the 20th century, the need for individualized house design, as a process for self-consciously constructing a personal lifestyle, expanded to include the middle class. After the social and cultural reforms of the sixties, critical voices suggested that mass-housing projects did not integrate residents into the design process, thus renouncing the inhabitants' right to investigate and express their personal identity through their house design.

In contrast to the large-scale housing projects in Western Europe, in the case of Greece socially dispersed small land holdings have led to widespread private housing. In Greece, social dissemination of private housing enabled middle class residents to play a dominant role in the process of their house design. Despite social dissemination of private housing, Greek middle-class houses show a high degree of regularity, very similar to the standardization we meet in the mass-housing projects of the Western Europe. Restrictions other than those imposed by mass-housing, renounced the inhabitants' ability to investigate their self-identity and express it through house design. For social and political reasons, in Greece, the architects' role in middle-class house design, has been particularly limited. Due to the architects' diminished role and the consequent, un-reflexive house design process, residents were not able to creatively reconsider traditional modes of domestic practices, break free from social conventions and create houses according to their own inclinations. The Greek case indicates that in order to respond to the socially expanded demand for “democratic housing”, not only upper-class but also middle-class residents should have contact with expert knowledge when designing and constructing their house. Close collaboration with architects is necessary, in order for the middle-class residents to be able to self-consciously break free from pre-existing cultural constraints and social conventions and creatively express their self-identity through their house design.

Χαρακτηριστικά αποσπάσματα από το άρθρο

Δ.4 Συγκεντρωτικό υπόμνημα του συνόλου των δημοσιεύσεων

BIBΛΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

-Σοφία Τσιράκη, Γιώργος Αγγελής, Γιάννης Αθανασόπουλος, Μπίλυ Γιαννούτσου, Κατερίνα Ζησιμοπούλου, Ντόρα Θεοδωροπούλου, Θανάσης Καραχάλιος, Μυρτώ Κιούρτη, Ανθή Κοσμά, Τάσος Μπίρης, (επ.), *Προς το κοινό Α της Αρχιτεκτονικής*, (υπό έκδοση). (Το βιβλίο θα περιέχει τις σαράντα εισηγήσεις που ανακοινώθηκαν στο ομώνυμο συνέδριο. Επίσης στο τεύχος θα περιλαμβάνονται εισαγωγικά κείμενα εκ μέρους της οργανωτικής επιτροπής της δράσης, καθώς και κείμενα απολογισμού της μέχρι τώρα δραστηριότητας της ομάδας και καταγραφής των προθέσεων για εξέλιξη της έρευνας.)

-Μυρτώ Κιούρτη, (επ.), *Επανακατοικήσεις*, Ποταμός, Αθήνα: 2018. Για περισσότερα βλέπε σελ. 188-189 του παρόντος τεύχους.

-Μυρτώ Κιούρτη, Δήμητρα Νικολακοπούλου, Άρτεμις Φραδέλου, Παρθενόπη Χρυσανοπούλου, (επ.), *WALLS, δη Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου*, Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας, Πάτρα: 2009. Για περισσότερα βλέπε σελ. 190-195 του παρόντος τεύχους.

-Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Μπάρλας, Κώστας Τσιαμπάος, (επ.), *Η αρχιτεκτονική ως πολιτισμική αξία και δράση, 5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου*, Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας, Πάτρα: 2006. Για περισσότερα βλέπε σελ. 196-197 του παρόντος τεύχους.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΜΕ ΚΡΙΤΕΣ

-Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, "The Architect, the writer, her functional house and the Murder. A project by Aris Konstantinidis on the sea front of Athens", (υπό κρίση - under review). Για περισσότερα βλέπε σελ. 198-199 του παρόντος τεύχους.

-Myrto Kiourti, "The Parlor, the Kitchen and Civilized Manners: Residential Space, Residents' Practices and Beliefs in Greek Houses of the '70s", (υπό κρίση – under review). Για περισσότερα βλέπε σελ. 200-201 του παρόντος τεύχους.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΑΡΘΡΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΧΩΡΙΣ ΚΡΙΤΕΣ ΚΑΙ ΣΕ ΒΙΒΛΙΑ

-Μυρτώ Κιούρτη, "Αρχιτεκτονική και παιδικό παιχνίδι", Σοφία Τσιράκη, Γιώργος Αγγελής, Γιάννης Αθανασόπουλος, Μπίλυ Γιαννούτσου, Κατερίνα Ζησιμοπούλου, Ντόρα Θεοδωροπούλου, Θανάσης Καραχάλιος, Μυρτώ Κιούρτη, Ανθή Κοσμά, Τάσος Μπίρης, *Προς το κοινό Α της Αρχιτεκτονικής*, (υπό έκδοση). Το κείμενο εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο το παιχνίδι μπορεί να μεταφέρει αξίες της αρχιτεκτονικής σε ένα διευρυμένο κοινό

νεότερης ηλικίας. Στην εισαγωγή μας αναφερόμαστε στο γνωστό παιχνίδι με το οποίο ο Τάσος Μπίρης βοηθούσε τους φοιτητές να συλλάβουν βασικές έννοιες της αρχιτεκτονικής. Επίσης αναφερόμαστε στον κοινωνικό στοχαστή Pierre Bourdieu και τον τρόπο με τον οποίο ερμήνευε το παιχνίδι ως εργαλείο καλλιέργειας σύνθετων αξιακών συστημάτων. Στη συνέχεια εστιάζουμε στη διερεύνηση δύο εξαιρετικά δημοφιλών παιδικών παιχνιδιών, της Monopoly και του Hotel. Αναδεικνύουμε τον τρόπο με τον οποίο η Monopoly θεμελιώνει τις αξίες του Μοντέρνου μετασχηματίζοντάς τες σε αδιαμφισβήτητες αντιλήψεις και πρακτικές διαχείρισης του χώρου και της πόλης σε ένα υποδόριο επίπεδο. Αντιδιαστέλλουμε με το Hotel, κλώνο της Monopoly που βγαίνει στις αγορές μέσα στη δεκαετία του '80, μεταφέροντας στους χρήστες του το αξιακό σύστημα του μεταμοντέρνου, την ίδια εποχή που το κίνημα μεσουρανούσε στα πεδία της αρχιτεκτονικής σκέψης και πρακτικής.

-Θάνος Παγώνης, Κωνσταντίνος Μωραΐτης, Ξενοφών Διαλεισμάς, Παναγιώτα Πασσιά, Παναγιώτης Ρούπας, Αντώνης Χαζάπης, Μυρτώ Κιούρτη, Δημήτρης Λούκος, Κωνσταντίνος Αποστολίδης, Κυριακή Βρανά, "Πρόγραμμα Λυκαβηττός: Γνωρίζοντας καλύτερα τους συμμετέχοντες εταίρους / Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου", Μελίνα Αρβανίτη - Πολλάτου, *Archisearch*, 17 Δεκεμβρίου 2018. Η δημοσίευση αφορούσε συνοπτική παρουσίαση του αντίστοιχου ερευνητικού προγράμματος. Για περισσότερα βλέπε σελ. 174-175 του παρόντος τεύχους.

-Μυρτώ Κιούρτη, «Επανακατοικήσεις: Η ανθρωπιστική στροφή στην αρχιτεκτονική», *Archetype*, 26 Ιουλίου 2018. Πρόκειται για δημοσίευση του εισαγωγικού κειμένου του βιβλίου *Επανακατοικήσεις*. Για περισσότερα βλέπε σελ. 188-189 του παρόντος τεύχους.

-Μυρτώ Κιούρτη, "Ο τόπος και το όραμα της Νεωτερικότητας", Δημήτρης Κυρτάτας, Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Χρήστος Μπουλώτης, (επ.), *Τόπος Τοπίο. Τιμητικός Τόμος για τον Δημήτρη Φιλιππίδη*, Μέλισσα, Αθήνα: 2018, σελ. 108-114. Για περισσότερα βλέπε σελ. 202-203 του παρόντος τεύχους.

-Μυρτώ Κιούρτη, "Επανακατοικήσεις: Η ανθρωπιστική στροφή στην αρχιτεκτονική", Μυρτώ Κιούρτη, (επ.), *Επανακατοικήσεις*, Ποταμός, Αθήνα: 2018, σελ.11-20. Για περισσότερα βλέπε σελ. 188-189 του παρόντος τεύχους.

-Μυρτώ Κιούρτη, "Κατοικία Schröder", Γεώργιος Πανέτσος, (επ.), *Αφετηρίες*, Δομές, Αθήνα: 2016, σελ. 30-33. Για περισσότερα βλέπε σελ. 204-205 του παρόντος τεύχους.

-Μυρτώ Κιούρτη, "Το υπνοδωμάτιο ως υλικό υπόβαθρο της ταυτότητάς μας", ΑΩ,

Σύνδεσμος Υποτρόφων Κοινωφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Ωνάσης, τ. 72, Ιούνιος 2016, σελ. 32-34. Το κείμενο δημοσιεύτηκε στο πλαίσιο του Hyrpos Project, του φεστιβάλ της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών, με κεντρικό θέμα τον ύπνο ως πρακτική, κατά την οποία αποκαλύπτεται ο κρυφός, απωθημένος εαυτός του ανθρώπου. Την επιμέλεια του φεστιβάλ είχαν αναλάβει οι Πάσκουα Βοργιά, Αφροδίτη Παναγιωτάκου, Ελισάβετ Πανταζή, Γιώργος Τζιρτζιλάκης, Κωνσταντίνα Σουλιώτη, και Θεόφιλος Τραμπούλης. Στο άρθρο "Το υπνοδωμάτιο ως υλικό υπόβαθρο της ταυτότητάς μας", επιχείρησα να συμβάλω στην προβληματική περί του ύπνου από την οπτική της ιστορίας της αρχιτεκτονικής, εστιάζοντας σε μια συνοπτική ιστορία του υπνοδωματίου έτσι όπως αυτό διαμορφώθηκε μέσα στον νεότερο δυτικό πολιτισμό. Με αναφορές στα έργα των ιστορικών και θεωρητικών της αρχιτεκτονικής, Monique Eleb-Vidal, Anne Debarre-Blanchard, Robin Evans και Κωνσταντίνου Παπαϊωάννου, όπως και στο έργο του κοινωνικού στοχαστή Norbert Elias και του κοινωνιολόγου Παναγή Παναγιωτόπουλου, στο κείμενό μου παρουσίασα το πώς οι δυτικές κοινωνίες πέρασαν σταδιακά από τα μεγάλα μονόχωρα της προνεωτερικότητας στην επιμερισμένη σε δωμάτια κάτοψη της νεότερης κατοικίας. Η μετάβαση αυτή συσχετίστηκε με πολιτισμικές αλλαγές και κυρίως με την αναζήτηση της ατομικής ταυτότητας στο πλαίσιο ευρύτερων διεργασιών, οι οποίες τροποποίησαν τη σχέση του ανθρώπου με το σώμα, τη σεξουαλικότητα, την οικογένεια και τον εαυτό. Το άρθρο κατέληγε στην παρουσίαση του House VI του Peter Eisenman και ειδικά στο εμβληματικό τεμαχισμένο στα δύο υπνοδωμάτιο και κρεβάτι του ζευγαριού, ως ένα χαρακτηριστικό μετανεωτερικό παράδειγμα κριτικής διαπραγμάτευσης της ατομικότητας μέσω του επαναπροσδιορισμού των δομών της κατοίκησης.

-Μυρτώ Κιούρτη, "Hώ Πάσχου, Αγγελική Σβορώνου: Μικρογεωγραφίες III. Εγώ και τα ερείπιά σου", ΑΩ, *Σύνδεσμος Υποτρόφων Κοινωφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Ωνάσης*, τ. 62, Ιανουάριος 2014. Στο κείμενο παρουσίασα τη συμμετοχή των φωτογράφων Hώ Πάσχου και Αγγελική Σβορώνου στην έκθεση "Μικρογεωγραφίες III. Εγώ και τα ερείπιά σου" την οποία επιμελήθηκε η αρχιτέκτονας Χαρίκλεια Χάρη. Στο πλαίσιο της έκθεσης 11 καλλιτέχνες και αρχιτέκτονες παρενέβησαν στο έρημο αρχιτεκτονικό γραφείο του πατέρα της Χαρίκλειας Χάρη, αποφορτίζοντάς το με το έργο τους από τις αναμνήσεις και επιτρέποντας στη νέα αρχιτέκτονα να εγκαινιάσει εκεί το δικό της αρχιτεκτονικό γραφείο. Στο κείμενό μου ανέλυσα τη δράση μέσα από την κατεύθυνση της ονομαζόμενης Ανθρωπολογίας της Σύγχρονης Τέχνης, ερμηνεύοντας την παρέμβαση των δημιουργών ως ένα είδος "ξορκίσματος" του χώρου από τον φόρτο της μνήμης.

-Μυρτώ Κιούρτη, "Σκέφτομαι πώς ζω αντί για "lifestyle", Μυρτώ Κιούρτη, Δήμητρα Νικολακοπούλου, Άρτεμις Φραδέλου, Παρθενόπη Χρυσανθοπούλου, (επ.), *WALLS*, 6η

Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου, Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας, Πάτρα: 2009, σελ. 20-21. Με το κείμενο εισήγαγα τις κατοικίες, πολυκατοικίες, συγκροτήματα κατοικιών και οικιστικά αστικά σύνολα τα οποία συμμετείχαν στην έκθεση WALLS. Επιχείρησα να αναπτύξω την προβληματική του ορίου, τον θεματικό δηλαδή άξονα γύρω από τον οποίο είχε συγκροτηθεί όλη η έκθεση και η διοργάνωση, ειδικά εστιάζοντας στο φαινόμενο της κατοίκησης. Για περισσότερα βλέπε σελ. 192 του παρόντος τεύχους.

-Μυρτώ Κιούρτη, "Νέο-ελληνικής αρχιτεκτονικής δίλημμα", Stephan Buerger, Δήμητρα Κατσώτα, Γεώργιος Πανέτσος, (επ.), *102 X METAΞΟΥΡΓΕΙΟ*, Δομές, Αθήνα: 2007, σελ. 255-256. Στο κείμενο επιχείρησα να παρουσιάσω τις ειδικές ιστορικές και κοινωνικές συνθήκες οι οποίες οδήγησαν στον μερικό αποκλεισμό των Ελλήνων αρχιτεκτόνων από τις διεργασίες παραγωγής κατοικίας των μεσαίων στρωμάτων. Πρότεινα έναν αναστοχασμό επί της παραπάνω συνθήκης, έτσι ώστε οι νέοι Έλληνες αρχιτέκτονες αφενός να απεμπλακούν από την αγωνιώδη και όπως φαίνεται άσκοπη προσμονή ενός ισχυρά θεσμικού κράτους το οποίο δυνητικά θα αναλάμβανε να διαχειριστεί το φαινόμενο της μαζικής κατοίκησης με αναθέσεις μεγάλης κλίμακας έργων. Αφετέρου στο κείμενο υποστήριξα πως οι νέοι Έλληνες αρχιτέκτονες είναι σκόπιμο να στρέψουν το ενδιαφέρον τους από τα κοινωνικά στρώματα με υψηλό οικονομικό και πολιτισμικό κεφάλαιο προς τα διευρυμένα ελληνικά μεσοστρώματα αναλαμβάνοντας απενοχοποιημένα μικρής κλίμακας έργα όπως είναι η τυπική, ελληνική αστική πολυκατοικία.

-Μυρτώ Κιούρτη, "Μιλώντας για την πόλη της Πάτρας - Συνεντεύξεις", Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Μπάρλας, Κώστας Τσιαμπάος, (επ.), *5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου*, Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας, Πάτρα: 2006, παράρτημα. Στο πλαίσιο της 5ης πανελλήνιας έκθεσης αρχιτεκτονικού έργου, ανέλαβα την οργάνωση μιας έρευνας με στόχο την ανάδειξη επίκαιρων ζητημάτων τα οποία αφορούσαν την πόλη της Πάτρας. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση συνεντεύξεων σε διδάσκοντες του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Πατρών, σε εκδότες τοπικών εντύπων και εφημερίδων, σε διευθυντές υπηρεσιών που σχετίζονται με θέματα της πόλης, σε κτηματομεσίτες και σε γνωστούς αρχιτέκτονες της Πάτρας. Στην έρευνα συμμετείχαν οι Κώστας Τσιαμπάος, Κωνσταντίνος Θόρβαλντ Μπάρλας, Γιάννης Αργυρόπουλος, Μάγδα Κυριάκου, Ελίνα Κυριακού, Ολυμπία Λόη. Συγκρότησα τα ερωτηματολόγια, οργάνωσα τις απομαγνητοφωνήσεις και επιμελήθηκα τα αποσπάσματα των συνεντεύξεων, τα οποία δημοσιεύτηκαν με τη μορφή παραρτήματος δεκατεσσάρων σελίδων στον κατάλογο της έκθεσης.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

- Μυρτώ Κιούρτη, «Αναδιαμόρφωση μεταπολεμικού διαμερίσματος, Αθήνα - Ελλάδα», *Βραβεία - 2019, Δομές, Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*, τ.148, 06/18. Το έργο αξιολογήθηκε από τον Τογο Ifo (ένας εκ των τριών κριτών) ως 6ο στην κατηγορία "Καλύτερο έργο νέας αρχιτεκτονικής σε υφιστάμενο κτήριο των ετών 2014-2018". Δημοσιεύτηκε στο αντίστοιχο τεύχος μια φωτογραφία του έργου, σελ. 156.
- Μυρτώ Κιούρτη, «Αναγνωστήριο και καφέ στην Πάτρα», *Archetype*, 27 Ιανουαρίου, 2019.
- Μυρτώ Κιούρτη, «MAMA CHORA», 9η *Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων*, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σελ. 84-85. Το έργο επιλέχθηκε και από τους 5 κριτές της 9ης *Biennale*, Κωνσταντίνα Κάλφα, Ηλία Κωνσταντόπουλο, Θεώνη Ξάνθη, Πάνο Τσακόπουλο και Κώστα Τσιαμπάο.
- Μυρτώ Κιούρτη, «Κατάστημα ρούχων στην εποχή της κρίσης», 9η *Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων*, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σελ. 82-83. Το έργο επιλέχθηκε και από τους 5 κριτές της 9ης *Biennale*, Κωνσταντίνα Κάλφα, Ηλία Κωνσταντόπουλο, Θεώνη Ξάνθη, Πάνο Τσακόπουλο και Κώστα Τσιαμπάο.
- Μυρτώ Κιούρτη, «Φαρμακείο στην Πάτρα», 9η *Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων*, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σελ. 184. Το έργο δημοσιεύτηκε ως συμμετοχή.
- Μυρτώ Κιούρτη, «Καφεκοπτείο στην πλατεία Συντάγματος, Αθήνα», *Επετηρίδα Ελληνικής Αρχιτεκτονικής 2018, Δομές, Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*, 01/18, σελ. 92-93.
- Μυρτώ Κιούρτη, «Καφεκοπτείο στην πλατεία Συντάγματος, Αθήνα – Ελλάδα», *Βραβεία - 2018, Δομές, Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*, τ.144, 06/17. Το έργο διακρίθηκε ως 5ο στην κατηγορία «Καλύτερο έργο νέας αρχιτεκτονικής σε υφιστάμενο κτήριο των ετών 2013-2017», σελ. 154-157.
- Μυρτώ Κιούρτη, «Αναδεικνύοντας το αξιακό σύστημα των πρωταγωνιστών του χώρου. Καφέ στην Αθήνα», *Βραβεία Αρχιτεκτονικής Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής 2017, Ε.Ι.Α.*, Αθήνα: 2017, σελ. 116. Το έργο δημοσιεύτηκε ως συμμετοχή.
- Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, «Κατοικία στην Κρήνη – Πάτρα», *Βραβεία Αρχιτεκτονικής Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής 2017, Ε.Ι.Α.*, Αθήνα: 2017, σελ. 48. Το έργο δημοσιεύτηκε ως συμμετοχή.
- Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, «Μονοκατοικία στην Πάτρα, Αχαΐα», *Επετηρίδα Ελληνικής Αρχιτεκτονικής 2017, Δομές, Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*, τ.141Α, 03/17, σελ. 40-41.
- Μυρτώ Κιούρτη, «Μονόχωρο ισόγειο διαμέρισμα στου Παπάγου», *Κτίριο*, 02 / Μάρτιος 2017, σελ. 40.
- Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, «Designing on biographies», *Divisare*, 5 Δεκεμβρίου 2016. Επιλογή και παρουσίαση του έργου «Μονοκατοικία στην Πάτρα, Αχαΐα – Ελλάδα» στο

- ψηφιακό περιοδικό αρχιτεκτονικής *Divisare*, στην κατηγορία *Atlas of Architecture: Greek Houses*.
- Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, «Μονοκατοικία στην Πάτρα, Αχαΐα – Ελλάδα», *Βραβεία 2017, Δομές, Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*, τ.139, 06/16, σελ. 31 και 33.
- Μυρτώ Κιούρτη, «Βιβλιοπωλείο – Αναγνωστήριο στην Πάτρα», *Ανακαινίσεις, Κτίριο*, Θεσσαλονίκη: 2016, σελ. 135-139 (συνεργάτης στην πρώτη φάση σχεδιασμού του αρχικού βιβλιοπωλείου το 2007 ήταν ο Κώστας Τσιαμπάος).
- Μυρτώ Κιούρτη, «Αναγνωστήριο και καφέ στην Πάτρα», *Ι, ΔΟΜΕΣ INDEX, Το Ψηφιακό Ευρετήριο Ελληνικής Αρχιτεκτονικής* (συνεργάτης στην πρώτη φάση σχεδιασμού του αρχικού βιβλιοπωλείου το 2007 ήταν ο Κώστας Τσιαμπάος).
- Μυρτώ Κιούρτη, «Αναγνωστήριο και καφέ, Πάτρα, Αχαΐα», *Επετηρίδα Ελληνικής Αρχιτεκτονικής 2016, Δομές: Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*, τ.137Α 04/16, σελ. 46-47 (συνεργάτης στην πρώτη φάση σχεδιασμού του αρχικού βιβλιοπωλείου το 2007 ήταν ο Κώστας Τσιαμπάος).
- Μυρτώ Κιούρτη, «Ξενοδοχειακό συγκρότημα στο Όθος, Κάρπαθος, Δωδεκάνησα», *Επετηρίδα Ελληνικής Αρχιτεκτονικής 2016, Δομές, Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*, τ. 137Α, 04/16, σελ. 210-211.
- Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, «A 1920s residence renovation in Athens», *Divisare*, 17 Οκτωβρίου 2015.
- Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, «Lore-Café & bar», *Divisare*, 17 Οκτωβρίου 2015.
- Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, «Presspoint – Athens International Airport», *Divisare*, 17 Οκτωβρίου, 2015.
- Μυρτώ Κιούρτη, «Αναγνωστήριο και καφέ στην Πάτρα, Αχαΐα – Ελλάδα», *Βραβεία 2016, Δομές, Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*, τ.134, 07/15, σελ. 168-173. Το έργο διακρίθηκε ως πέμπτο στην κατηγορία «Καλύτερο πραγματοποιημένο έργο των ετών 2011-2015».
- Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, «Bookstore in Patras», *Divisare*, 16 Σεπτεμβρίου, 2014.
- Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, John Karahalios, «The Container», *Divisare*, 26 Ιουνίου 2014.
- Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, «Si Doux Café», *Divisare*, 25 Ιουνίου 2014.
- Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, «Steel house in Patras», *Divisare*, 24 Ιουνίου 2014.
- Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, Γιάννης Καραχάλιος, «The Container», Μαργαρίτα Καταγά, Νόρα Όκκα, Γιάννης Πούλιος, (επ.), *Rematerialising Culture*, A4 ART DESIGN, Αθήνα: 2014, σελ. 37.
- Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, «Δημιουργώντας το Press Point / Papasotiriou στο αεροδρόμιο "Ελ. Βενιζέλος"», *Design Lab*, 3 Ιουνίου 2013.
- Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, «Re-Think Athens European Competition/"Utopian" Proposal award», *Divisare*, 5 Μαρτίου 2013.

-Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, «Μεταλλική κατοικία στην Πάτρα», Μαριάννα Μηλιώνη, (επ.), *Βραβεία Αρχιτεκτονικής 2013, E.I.A.*, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Αθήνα: 2013, σελ. 50. Από τις 54 υποψηφιότητες στην κατηγορία «Κατοικία», η κριτική επιτροπή επέλεξε οκτώ κατοικίες οι οποίες πέρασαν στη δεύτερη φάση των βραβείων, και δεκατρείς κατοικίες -εκ των οποίων μια ήταν η «Μεταλλική κατοικία στην Πάτρα»- οι οποίες «ξεχωρίζουν από την άποψη της συνολικής αρχιτεκτονικής ποιότητας», όπως διατυπώθηκε από την επιτροπή.

-Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, «Μεταλλική κατοικία στην Πάτρα», *I, ΔΟΜΕΣ INDEX, Το Ψηφιακό Ευρετήριο Ελληνικής Αρχιτεκτονικής*.

-Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, «Μεταλλική κατοικία στο Μιντιλόγλι, Πάτρα, Αχαΐα – Ελλάδα», *Βραβεία Δομές 2014, Δομές, Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*, τ.122, 08/13, σελ. 132-135. Το έργο διακρίθηκε ως έκτο στην κατηγορία «Καλύτερο πραγματοποιημένο έργο των ετών 2009-2013».

-Κώστας Τσιαμπάος, Μυρτώ Κιούρτη, «Καφέ Lore στην οδό Σκουφά», *Flashlight.gr*, 29 Ιουλίου 2010.

-Kostas Tsiambaos, Myrto Kiourti, «LORE», *Mimosa- Mi Modern Architecture*. Παρουσίαση του έργου «Καφέ Lore στην οδό Σκουφά».

-Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, Γιώργος Χαϊδόπουλος, «Δημιουργώντας το Press Point/Παρασotiρίου στο αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος», *Instore*, τ. 54, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2009, σελ. 22-27.

-Δήμητρα Βασιλάκου, Αλίκη Κακουλίδου, Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, Γιάννης Καραχάλιος, «1ο βραβείο στην κατηγορία “Γραφικά Χώρου”», *Ελληνικά Βραβεία Γραφιστικής και Εικονογράφησης*, ΕΒΓΕ, Αθήνα: 2008, σελ. 138-139. Πρώτο βραβείο ανάμεσα σε είκοσι τρεις συμμετοχές στην κατηγορία «Γραφικά χώρου» στις γραφίστριες Αλίκη Κακουλίδου, Δήμητρα Βασιλάκου [Μεtoo] με τις οποίες συνεργαστήκαμε για το έργο «Εφήμερο βιβλιοπωλείο στην πρώτη Biennale τέχνης της Αθήνας» ως προς την εφαρμογή των λεκτικών μηνυμάτων. Στον κατάλογο των ΕΒΓΕ αναφέρεται το παρακάτω σχόλιο από την κριτική επιτροπή: “Αποτελεσματική, κυβική χρήση ενός δεδομένου λογότυπου. Η χρήση του container είναι εξαιρετικά πρωτότυπη. Η εφαρμογή του λογότυπου πάνω στο container αποτελεί έξυπνη και αποτελεσματική λύση”.

-Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, «1ο βραβείο στον διαγωνισμό “Αναζητώντας Νέες Ιδέες”», *Αναζητώντας Νέες Ιδέες, Futura*, Αθήνα: 2006, σελ. 14-20. Δημοσίευση του 1ου βραβείου για τον σχεδιασμό πρότυπου γραφείου πολιτικού κόμματος.

-Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, «Αρχιτεκτονικός διαγωνισμός για τα νέα γραφεία πολιτικού κόμματος», Μυρτώ Κιούρτη, Κωνσταντίνος Θόρβαλντ Μπάρλας, Κώστας Τσιαμπάος, (επ.), *Η αρχιτεκτονική ως πολιτισμική αξία και δράση, 5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου, Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας*, Πάτρα: 2006, σελ. 256-260.

-George Tsolakis, Kostas Tsiambaos, John Karahalios, Myrto Kiourti, «Eleftheria square», *Divisare*, 26 Μαΐου 2005.

-Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, «Body with Organs», Andrew Mac Nair, Asako Akazawa, Brett Schneider, (επ.), *Not Not Architecture*, Columbia University GSAPP, New York: 2003, σελ.112-115. Από όλα τα θέματα της ομάδας του Karl Chu επιλέχθηκε και παρουσιάστηκε μόνο το συγκεκριμένο στο ειδικό τεύχος το οποίο δημοσιεύονταν με την υποστήριξη του Bernard Tschumi από το Columbia University.

-Myrto Kiourti, «Olympics 2012», *Abstract*, Columbia GSAPP, Νέα Υόρκη: 2003, σελ. 91. Επιλογή και δημοσίευση του θέματος του μεταπτυχιακού στο ετήσιο περιοδικό της Σχολής. Από τα 14 θέματα της ομάδας του William MacDonald επιλέχθηκαν και δημοσιεύτηκαν 4, εκ των οποίων το ένα ήταν το δικό μου.

-Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, «Body with Organs», *Abstract*, Columbia GSAPP, Νέα Υόρκη: 2002, σελ. 70. Επιλογή και δημοσίευση του θέματος του μεταπτυχιακού στο ετήσιο περιοδικό της Σχολής. Από τα 12 θέματα της ομάδας του Karl Chu επιλέχθηκαν και δημοσιεύτηκαν 3, εκ των οποίων το ένα ήταν το δικό μας.

-Myrto Kiourti, «Sound Laboratory», *Abstract*, Columbia GSAPP, Νέα Υόρκη: 2002, σελ. 60. Επιλογή και δημοσίευση του θέματος του μεταπτυχιακού στο ετήσιο περιοδικό της Σχολής. Από τα 8 θέματα της ομάδας της Victoria Meyers επιλέχθηκαν και δημοσιεύτηκαν 5, εκ των οποίων το ένα ήταν το δικό μου.

-Μυρτώ Κιούρτη, «Τόπος μνήμης, το Ιερό», Θεανώ Φωτίου, Κωνσταντίνα Δεμίρη, Γρηγόρης Καλνής, Μήνα Σοφοκλέους, (επ.), *Διπλωματικές Εργασίες 2001, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Ε.Μ.Π.*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Ε.Μ.Π, Αθήνα: 2001, σελ. 124-125. Δημοσίευση της διπλωματικής μου εργασίας, την οποία επέβλεψαν οι Ανδρέας Κούρκουλας και Δημήτρης Φιλιππίδης.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

-Στέλιος Γιαμαρέλος, «Επανακατοικήσεις». *ΑΩ, Σύνδεσμος Υποτρόφων Κοινωνοφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Ωνάσης*, τ. 80, Απρίλιος 2018.

-Γιώργος Τριανταφύλλου, «“Επανακατοικήσεις” στη “Χαμένη Νεοκλασική Αθήνα”. Δύο νέα βιβλία για την Αθήνα που χάθηκε και την Αθήνα της κρίσης». Παρουσίαση του βιβλίου Επανακατοικήσεις. triantafyllou.blogspot.gr, 5 Μαρτίου 2018.

-«“Επανακατοικήσεις”: Εκεί που η αρχιτεκτονική συναντά τη ζωή που αλλάζει», *ΑΩ, Σύνδεσμος Υποτρόφων Κοινωνοφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Ωνάσης*, τ. 73, Σεπτέμβριος 2016, σελ. 11-12.

-«Επανακατοικήσεις», *Greek Architects*, 03 Μαΐου 2016.

-Τζίνα Σκιαδά, «“Επανακατοικήσεις”: Δεν είμαστε ξένοι στην ίδια πόλη», *ΑΩ, Σύνδεσμος*

Υποτρόφων Κοινωφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Ωνάσης, τ. 68, Ιούνιος 2018, σελ. 13-14.

-Λήδα Μπουζάλη, «Ντύσαμε μουσικά το νέο πρόσωπο της Αθήνας», ΑΩ, *Σύνδεσμος*

Υποτρόφων Κοινωφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Ωνάσης, τ. 63, Μάρτιος 2014.

Αφιέρωμα στη δράση «Re-think music» την οποία διοργάνωσα σε συνεργασία με την
λυρική τραγουδίστρια Αγγελική Καθαρίου. Οργανώσαμε μια συναυλία στον δημόσιο
χώρο της πόλης και συγκεκριμένα εντός της Στοάς Αρσακείου. Η δράση είχε ως στόχο την
ενεργοποίηση του αστικού ιστού και τον δημιουργικό επαναπροσδιορισμό των ορίων των
συμβατικών συναυλιακών χώρων στην παράδοση των Flash-mob events.

-«GR/Έκθεση Exhibition Walls», *Βραβεία - 2010, Δομές, Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*,
τ.85, 10/09, σελ. 17.

-Αλέξιος Βανδώρος «Αφιέρωμα WALLS - Αφιέρωμα στην 6η Πανελλήνια Έκθεση
Αρχιτεκτονικού Έργου του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας (&Συνέντευξη)», *Greek Architects*, 15 Δεκεμβρίου 2009. Αναδημοσίευση του αφιερώματος της 17ης Νοεμβρίου 2009.

-«WALLS, 6η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου», *Greek Architects*, 24 Νοεμβρίου 2009. Παρουσίαση χαρακτηριστικών αρχιτεκτονικών έργων τα οποία συμμετείχαν στην
έκθεση.

-Αλέξιος Βανδώρος «Αφιέρωμα WALLS - Αφιέρωμα στην 6η Πανελλήνια Έκθεση
Αρχιτεκτονικού Έργου του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας (&Συνέντευξη)»,
Greek Architects, 17 Νοεμβρίου 2009. Παρουσίαση του σκεπτικού των επιμελητών και του
εκθεσιακού χώρου.

-«WALLS - 6η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου», *ECON³, Economy + ecology + construction*, τ.7, Ιούλιος-Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2009, σελ. 36-37.

-«WALLS - 6η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου», *ECON³, Economy + ecology + construction*, τ.5, Ιανουάριος-Φεβρουάριος-Μάρτιος 2009, σελ. 40-41.

-«WALLS - 6η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου», *Αρχιτέκτονες*, τ. 72, Περίοδος Β,
Νοέμβριος/Δεκέμβριος 2008, σελ. 94.

-«WALLS - 6η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου», *Γέφυρες Β', Δομές, Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*, τ.75, 11/08, σελ. 45.

-«6η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου», *T.E.E.*, τ. 2513, 24 Νοεμβρίου 2008, σελ. 30.

-«GR/Έκθεση Exhibition, 5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου. Η αρχιτεκτονική ως
πολιτισμική αξία και δράση», *Διαπερατά Όρια, Δομές, Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*,
τ.51, 09/06, σελ. 23.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΙΔΕΣ

-Μυρτώ Κιούρτη, Θάνος Παγώνης, «Hyper-Modern monumentality: Το βλέμμα των
Αθηνών», *Συνέδριο, On Monumentality*, Μουσείο Ακρόπολης, Αθήνα: 4-6 Απριλίου 2019.

Στην ανακοίνωση παρουσιάσαμε μια προσέγγιση η οποία ενσωματώνει στην πολεοδομική
σκέψη και πρακτική, γλωσσολογικά εργαλεία με στόχευση τον επαναπροσδιορισμό της
μνημειακότητας. Αναφερθήκαμε στην παράδοση της εννοιολογικής αρχιτεκτονικής, με
παραδειγματική αναφορά την Ουτοπία του Thomas More, τα Manhattan Transcripts
του Bernard Tschumi και την καταστασιακή αρχιτεκτονική στην οποία θεμελιώνονται, τις
σημειολογικές θεωρήσεις της πόλης από τους Venturi και Scott Brown και τις θεωρίες της
αποδόμησης του Peter Eisenman. Παραδειγματικά παρουσιάσαμε ένα νέο αφήγημα το
οποίο επαναπροσδιορίζει τον Λυκαβηττό ως σύγχρονο μνημείο. Ως γνωστόν, ένας από
τους λίγους πολεοδομικούς νόμους στον οποίο έχει υπακούσει συλλογικά η ελληνική
κοινωνία αφορά την απαγόρευση της ανέγερσης κτηρίου στο κέντρο της Αθήνας με
ύψος μεγαλύτερο από αυτό της Ακρόπολης. Υποστηρίξαμε έτσι ότι ο Λυκαβηττός, που
προσφέρει εντυπωσιακές θεάσεις της πόλης, μπορεί να προσληφθεί ως το φυσικό alter
ego του Πύργου του Eiffel, του Empire State Building ή του London Eye. Όπως κάθε
μητρόπολη κατέχει εμβληματικά μνημεία τα οποία προσφέρουν αναγνωριστικές θεάσεις
από ψηλά έτσι και η Αθήνα, έχει το δικό της ανάλογο μνημείο, μόνο που αυτό εμφανίζεται
εδώ με τη μορφή ενός λόφου. Στη συνέχεια αναφερθήκαμε στον ιδρυτικό μύθο του
Λυκαβηττού σύμφωνα με τον οποίο ο λόφος κατασκευάστηκε από τη θεά της σοφίας,
την Αθηνά, στο πλαίσιο μιας συγκρουσιακής ερωτικής συμπλοκής της με τον θεό της
αρχαίας τεχνολογίας, τον Ήφαιστο. Συσχετίσαμε το αφήγημα με σύγχρονες ψυχαναλυτικές
ερμηνείες της σχέσης ανάμεσα στον στοχασμό και την τεχνολογία. Αναδείξαμε επίσης
τον Λυκαβηττό ως μια πράσινη συλλογική κτήση, δηλαδή ως μνημείο της μάχης που
έδωσε η ελληνική κοινωνία με τον ίδιο της τον Εαυτό προκειμένου να αυτοπειθαρχήσει
και ο λόφος να αποικηθεί από τη φύση. Τέλος εστιάσαμε στην ιστορία του πρώιμου
ελληνικού κοινοβουλευτισμού και του φαινομένου της μικρής γαιοκτησίας ερμηνεύοντας
το πολιτικό υπόβαθρο της αστικής δομής που εξαπλώνεται στους πρόποδες του λόφου.
Ο Λυκαβηττός κατά συνέπεια αναδείχθηκε ως ένα δημόσιο, ανοιχτό και προσβάσιμο σε
όλους μνημείο, αποτελώντας σύμβολο της μαζικής δημοκρατίας ενάντια σε ολοένα και πιο
ισχυρές εταιρικές (corporate), ολιγαρχικές ή μοναρχικές δυναστείς οι οποίες οικοδομούν
την ταυτότητά τους κατασκευάζοντας ιδιωτικά κτηριακά μνημεία μεγάλης κλίμακας (Πεκίνο,
Dubai κ.α.) Η ανακοίνωση εντασσόταν στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος
«Στρατηγική σχεδιασμού και παρεμβάσεις προτεραιότητας για την αναζωογόνηση και
ενεργοποίηση του λόφου Λυκαβηττού», το οποίο εκπονήθηκε από τον Τομέα Πολεοδομίας
και Χωροταξίας της Σχολής Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ σε συνεργασία με τον Δήμο Αθηναίων.

-Μυρτώ Κιούρτη, «Εξαίσιες Banalités», *Ημερίδα, 9η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων*, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα: 2 Νοεμβρίου 2018. Με αυτή την εισήγηση κλήθηκα να απαντήσω στο ερώτημα το οποίο μου υπέβαλε η Κωνσταντίνα Κάλφα, μια εκ των κριτών της 9ης Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων: “Αν θεωρήσουμε ότι το διαμέρισμα, το εμπορικό κατάστημα, το φαρμακείο της γειτονιάς, η ψαροταβέρνα, ανήκουν στις banalités του καθημερινού, τι σηματοδοτεί η ενασχόλησή σας με τέτοια θέματα;” Στην ανακοίνωσή μου αναφέρθηκα αρχικά στην ετυμολογία της λέξης banal. Σύμφωνα με το λεξικό της Οξφόρδης η λέξη πρωτοεμφανίζεται στον αγγλοσαξονικό κόσμο στα μέσα του 18ου αιώνα και σημαίνει μια υπηρεσία την οποία ο Φεουδάρχης προσφέρει σε όλους. Επομένως από την αρχή της ιστορίας της η λέξη banal συσχετίζεται με εκείνο το οποίο παρέχεται σε όλους, με αυτό που είναι κοινό. Στη συνέχεια αναφέρθηκα στα φαινόμενα της μαζικής δημοκρατίας όπως αυτά εξελίσσονται στις δυτικές αστικές κοινωνίες κυρίως μετά τη δεκαετία του '60 και στο πώς σχετίζονται με χώρους οι οποίοι αφορούν το ευρύ κοινό, όπως τα μικρά εμπορικά καταστήματα. Εστίασα κατόπιν στη σχέση ανάμεσα στη Νεωτερικότητα, το Μοντέρνο κίνημα και τα φαινόμενα της μαζικής δημοκρατίας. Υπό ένα τέτοιο πλαίσιο εξήγησα πώς σχεδιάζοντας μικρούς εμπορικούς χώρους στοχεύω στο να διασπείρω στο ευρύ κοινό τις κατακτήσεις της ονομαζόμενης Υψηλής αρχιτεκτονικής τις οποίες συνήθως συναντάμε σε μεγάλα δημόσια κτήρια. Αναφέρθηκα σε τρία έργα μου, ένα κατάστημα ρούχων, ένα φαρμακείο και ένα ξενοδοχείο αναδεικνύοντας πώς και τα τρία έργα είναι σχεδιασμένα με στόχο όχι την εξυπηρέτηση μιας απλής εμπορικής συναλλαγής αλλά την υποστήριξη σημαντικών πολιτισμικών αξιών της ύστερης Νεωτερικότητας: το δικαίωμα στην αυτοεκπλήρωση, στο έργο “Κατάστημα ρούχων στην εποχή της κρίσης” (το έργο παρουσιάζεται στις σελ. 50-53 στο παρόν υπόμνημα), το κοινωνικό συμβόλαιο του καταμερισμού της γνώσης και της συνεπακόλουθης εμπιστοσύνης στους ειδικούς, στο έργο “Φαρμακείο στην Πάτρα” (το έργο παρουσιάζεται στις σελ. 96-97 στο παρόν υπόμνημα) και την υποστήριξη της διαφορετικότητας και της εξατομίκευσης στο έργο “Māma Chora: Ξενοδοχείο οικισμός” (το έργο παρουσιάζεται στις σελ. 74-79 στο παρόν υπόμνημα).

-Μυρτώ Κιούρτη, Θάνος Παγώνης, «The Athens Eye», *Ημερίδα, Επαναπροσδιορίζοντας το μέλλον του λόφου του Λυκαβηττού*, Δημαρχιακό Μέγαρο, Αθήνα: 1 Ιουνίου 2019. Παρουσίαση του αντίστοιχου ερευνητικού προγράμματος. Για περισσότερα βλέπε σελ. 174-175 του παρόντος τεύχους.

-Μυρτώ Κιούρτη, “Ο Μάγος”, *Ημερίδα για τον Δημήτρη Φιλιππίδη με αφορμή τον τιμητικό τόμο*, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα: 12 Μαΐου 2018. Για περισσότερα βλέπε σελ. 206-207 στο παρόν τεύχος.

-Μυρτώ Κιούρτη, “Αρχιτεκτονική και παιδικό παιχνίδι”, *Προς το Κοινό Α της Αρχιτεκτονικής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π.*, Αθήνα: 17-18 Οκτωβρίου 2017. Για περισσότερα βλέπε σελ. 210-211 στο παρόν τεύχος.

-Μυρτώ Κιούρτη, “For a civic-familial Athens. Investigating the cultural framework of participatory initiatives”, *Changing Cities III, Spatial, Design, Landscape & Socio-economic Dimensions*, Σύρος: 26-30 Ιουνίου 2017. Για περισσότερα βλέπε σελ. 208-209 στο παρόν τεύχος.

-Μυρτώ Κιούρτη, “Από τη Monopoly στο Hotel. Δύο αστικές αφηγήσεις του 20ού αιώνα και η κοινωνική τους διάχυση μέσα από το παιχνίδι”, *Φαντασίες της πόλης και της αρχιτεκτονικής τη δεκαετία του '80*, Τεχνόπολις, Γκάζι, Αθήνα: 28 Φεβρουαρίου 2017. Διάλεξη στην εσπερίδα, στο πλαίσιο της έκθεσης “GR80s Η Ελλάδα του ογδόντα στην Τεχνόπολη”. Συντονιστής εσπερίδας, Κώστας Τσιαμπάος. Επιμέλεια Έκθεσης: Παναγής Παναγιωτόπουλος, Βασίλης Βαμβακάς. Η παρουσίασή μου εστίασε στον τρόπο με τον οποίο δύο αφηγήσεις για την πόλη του 20ού αιώνα, η μοντέρνα και η μεταμοντέρνα διαχέονται κοινωνικά μέσω δύο εξαιρετικά γνωστών παιχνιδιών της Monopoly και του μεταμοντέρνου κλώνου της, του Hotel. Συγκεκριμένα εστιάσαμε στον τρόπο με τον οποίο η Μονόπολη θεμελίωσε μια σειρά αξιών του μοντερνισμού, όπως το αναπτυξιακό όραμα για τη μεταπολεμική πόλη, την κοινωνική πειθαρχία, την ισορροπία ανάμεσα στο ατομικό συμφέρον και το συλλογικό αστικό πρόσωπο, την εκφραστική λιτότητα. Στη συνέχεια αναδείξαμε πώς στο μεταμοντέρνο Hotel αναπαράγεται ένα άλλο αξιακό σύστημα που προωθεί την αξία του ελεύθερου χρόνου, την απελευθέρωση της σωματικότητας, τη στροφή στην Ιστορία, την αποδοχή της πολιτισμικής διαφορετικότητας και την αποδυνάμωση της κρατικής παρέμβασης επί των συμφερόντων εκείνων που επενδύουν πάνω στο δημόσιο χώρο.

-Μυρτώ Κιούρτη, “Για έναν νέο πολιτισμό της κατοίκησης”, *Επανακατοικήσεις, Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών*, Αθήνα: 6 Ιουνίου 2016. Στην εισήγησή μου ανέπτυξα το θεωρητικό υπόβαθρο και το μεθοδολογικό πλαίσιο της δράσης Επανακατοικήσεις. Εστίασα στην προβληματική αντίληψη που αναπαράγεται στην ελληνική κοινωνία, σύμφωνα με την οποία ο σχεδιασμός μιας κατοικίας ενέχει για τον κάτοικο μόνο οικονομικής ή τεχνικής φύσεως δυσκολίες, ενώ στην πραγματικότητα οι περισσότερες δυσχέρειες προέρχονται από έναν ιδιαίτερα στερεοτυπικό τρόπο με τον οποίο οι περισσότεροι Έλληνες προσεγγίζουν τα ζητήματα της κατοίκησης. Αναφερόμενη στον πατέρα της κοινωνιολογίας Emile Durkheim και τον σημαντικό κοινωνικό στοχαστή Pierre Bourdieu, εξήγησα ότι στη βάση αυτής της στερεοτυπικής προσέγγισης της κατοίκησης βρίσκονται νοητικές δεσμεύσεις, κοινωνικές

σταθερές, ένα πλέγμα δεσμευτικών αντιλήψεων και πρακτικών που εμποδίζουν ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής κοινωνίας να προσεγγίσει δημιουργικά το ζήτημα της κατοικίας. Παρουσίασα στη συνέχεια μια σειρά από τέτοιες στερεοτυπικές αντιλήψεις έτσι όπως αυτές τεκμηριώθηκαν από την ομάδα των Επανακατοικήσεων και όπως απαντήθηκαν μέσα από αρχιτεκτονικές προτάσεις ανακαίνισης παραδειγματικών διαμερισμάτων. Η πρώτη ενότητα αφορούσε αντιλήψεις που πραγματεύονται τη σχέση του ιδιωτικού με το δημόσιο. Στη δεύτερη ενότητα εντάχθηκαν αντιλήψεις και πρακτικές που αναπαράγουν μια αντιφατική σχέση με τη φύση. Στην τρίτη θεματική απαντήθηκαν ζητήματα που αφορούν τις ενδοοικογενειακές σχέσεις και πώς αυτές επηρεάζουν και επηρεάζονται από τα κτήρια κατοικίας.

-Μυρτώ Κιούρτη, "Η παράδοση των "Πέντε σημείων" του Le Corbusier, στην ελληνική της εκδοχή", *Ελ / Le Corbusier: Γενεαλογίες*, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα: 29-31 Οκτωβρίου 2015. Για περισσότερα βλέπε σελ. 212-213 στο παρόν τεύχος.

-Μυρτώ Κιούρτη, "Κατοικία Schröder του Gerrit Rietveld", *Αφετηρίες*, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα: 24 Οκτωβρίου, 2015. Πρόκειται για την εισήγηση η οποία οδήγησε στην αντίστοιχη δημοσίευση η οποία παρουσιάζεται πιο αναλυτικά στις σελ. 204-205 του παρόντος τεύχους.

-Μυρτώ Κιούρτη, "House design for the middle class in Greece. Hyper-modern demands and cultural constraints", *Democracy and Technology. Europe in Tension from the 19th to the 21st century*, Université Paris-Sorbonne, Παρίσι: 19-21 Σεπτεμβρίου 2013. Συντονίστρια του panel "The question of democracy in housing policies" σε συνεργασία με την Els-De-Vos. Για περισσότερα βλέπε σελ. 214-215 στο παρόν τεύχος.

-Μυρτώ Κιούρτη, "The question of self-identity in Greek middle-class housing", *Middle class housing in perspective, From Post-war construction to Post-millennial Urban Landscapes*, *International Symposium*, School of Architecture and Society, Politecnico di Milano, Μιλάνο: 22-23 Νοεμβρίου 2012. Στην εισήγηση πραγματεύτηκα μια θεμελιώδη πεποίθηση επί της οποίας εδράζεται η κατεύθυνση του ονομαζόμενου συμμετοχικού σχεδιασμού. Πρόκειται για την αντίληψη σύμφωνα με την οποία η ενεργή συμμετοχή ενός κατοίκου στη διαδικασία παραγωγής της κατοικίας του ταυτίζεται με την παραχώρηση εκ μέρους του αρχιτέκτονα ενός πεδίου αρχιτεκτονικών επιλογών. Αμφισβήτησα αυτή την αντίληψη παρουσιάζοντας το πώς εξελίχθηκε η κατοικία των ελληνικών μεσοστρωμάτων μετά τη μεταπολιτευτική περίοδο. Έδειξα ότι στην ελληνική περίπτωση, για λόγους

ιστορικούς, κοινωνικούς και πολιτικούς τα μεσαία στρώματα, μετά τη δεκαετία του '80 είχαν εξαιρετικά ευρύ φάσμα επιλογών ως προς τη διαμόρφωση της κατοικίας τους, σε αντίθεση με το καθεστώς μαζικής, τυποποιημένης κατοίκησης που κυριάρχησε στη μεταπολεμική κεντρική και δυτική Ευρώπη. Εστίασα στο εκ πρώτης παράδοξο της ομοιότητας που παρουσιάζουν μεταξύ τους οι κατοικίες, παρά την ελευθερία που είχαν οι κάτοικοι να διαμορφώσουν τον χώρο τους κατά βούληση. Υποστήριξα πως εν προκειμένω οι κάτοικοι δεν "καταπιέστηκαν" από έτοιμες, τυποποιημένες αρχιτεκτονικές επιλύσεις, όπως θα έλεγαν οι υπέρμαχοι του συμμετοχικού σχεδιασμού, δεσμεύτηκαν όμως από άλλου τύπου πιέσεις. Η τυποποίηση αναπαράγεται εδώ ξανά, καθώς ισχυρά κοινωνικά στερεότυπα δεσμεύουν τη δημιουργικότητα, την εφευρετικότητα και την ελευθερία σκέψης και δράσης των κατοίκων, καθοδηγώντας τους υποσυνείδητα σε συμβατικές, τυπικές κατοικίες.

-Μυρτώ Κιούρτη, "Κατοικώντας τα όρια", *WALLS-Συζητήσεις*, Πρώην Εργοστάσιο Χαρτοποιίας Λαδόπουλου, Πάτρα: 20-22 Νοεμβρίου 2009. Συντονίστρια της αντίστοιχης συνεδρίας. Παρουσίασα πέντε επιλεγμένα έργα και μελέτες τα οποία συμμετείχαν στην έκθεση WALLS, την κατοικία στο Παλαιό Ψυχικό του Τηλέμαχου Ανδριανόπουλου, τη βραβευμένη πρότυπη κατοικία για την ανασυγκρότηση των πυρόπληκτων περιοχών του Νομού Ηλείας του Βασίλη Γκικαπέππα, τη μονοκατοικία στο Pittsburgh του γραφείου Ποτηρόπουλου, την πολυκατοικία με τα φοιτητικά διαμερίσματα στο Αιγάλεω του Γιώργου Σταματάκη και το βραβευμένο συγκρότημα κατοικιών και καταστημάτων στο Μεταξουργείο της Γεωργίας Δασκαλάκη, του Γιάννη Παπαδόπουλου και του Τάσου Μπίρη. Με την εισήγησή μου επιχείρησα να αναδείξω τον τρόπο με τον οποίο οι αρχιτέκτονες διαχειρίστηκαν το ζήτημα του ορίου στα συγκεκριμένα έργα. Στο πλαίσιο προετοιμασίας της εισήγησης επισκέφτηκα τα υλοποιημένα κτήρια και πήρα συνεντεύξεις από όλους τους αρχιτέκτονες, εστιάζοντας και πάλι στο πώς μέσα από τα έργα τους οριοθέτησαν αντιθετικά πεδία όπως μέσα-έξω, φύση-κατοίκηση, δημόσιο-ιδιωτικό, πόλη-γειτονιά, στάση-κίνηση. Οι αρχιτέκτονες ή εκπρόσωποι των ομάδων τους συμμετείχαν στη συνεδρία με εισηγήσεις στις οποίες παρουσίαζαν και οι ίδιοι τα έργα τους. Στο τέλος συντόνισα συζήτηση με τους αρχιτέκτονες και το κοινό.

-Myrto Kiourti, "Everyone's house, a social approach to domestic architecture in Patras, Greece, 1976-2006", *Structures, Context and Challenges*, *3rd Hellenic Observatory PhD Symposium*, London School of Economics (LSE), Λονδίνο: 14-15 Ιουνίου 2007. Παρουσίασα μέρος της έρευνας που πραγματοποίησα κατά την εκπόνηση της διατριβής μου. Παραθέτω χαρακτηριστικό απόσπασμα από την εισήγηση: "This study focuses on contemporary Greek domestic architecture, while investigating the intellectual associations that can be established between a historiography of architecture and the social sciences. The

first part of the study discusses the structure of the proposed methodology, i.e. the conception of the general theoretical framework with references to a selected literature from the science of history, the social sciences, anthropology and architectural theory. Within this interdisciplinary theoretical framework, the study explores the proposed methodology that combines analytical tools borrowed from architectural theory and criticism, history and the social sciences. The second part of the paper briefly presents a case-study, used as a testing ground for our methodological hypothesis: the evolution of single-storey houses in the city of Patras, Greece, over the last three decades (1976-2006)."

-Μυρτώ Κιούρτη, "Αρχιτεκτονική και Φύση", Ημέρες Περιβάλλοντος, Πολυχώρος Veso Mare. Εκπροσώπησα στην αντίστοιχη εκδήλωση τον Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας. Τις εκδηλώσεις διοργάνωσε το περιοδικό πόλης ΔΟΝΤΙ, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας. Πάτρα: 7 Μαΐου 2007. Στην εισήγηση μίλησα για τη σημασία της αρχιτεκτονικής ως εκείνη τη διανοητική δραστηριότητα και μαζί πρακτική η οποία μπορεί να ορίσει μια νέα σχέση ανάμεσα στο κτισμένο αστικό περιβάλλον και τη φύση.

-Μυρτώ Κιούρτη, Κωνσταντίνος Θόρβαλντ Μπάρλας, "Εκθέσεις Αρχιτεκτονικού Έργου: Στρατηγικές για την προώθηση της αρχιτεκτονικής στο ευρύ κοινό", *Πολιτικές για την αρχιτεκτονική και το αστικό περιβάλλον στην Ελλάδα*, Υπουργείο Πολιτισμού, Αθήνα: 24 Φεβρουαρίου 2007. Στην εισήγηση παρουσιάστηκαν οι δράσεις του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας, οι οποίες έχουν ως στόχο την προβολή της αρχιτεκτονικής σε ένα ευρύ κοινό. Ειδικά εστιάσαμε στην παρουσίαση του πλέγματος των δράσεων που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια της 5ης Πανελλήνιας Έκθεσης Αρχιτεκτονικού Έργου.

-Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, "Προηγμένα συστήματα αρχιτεκτονικής σύνθεσης, σχεδιασμού και κατασκευής", *Η πληροφορική, σύγχρονο εργαλείο για τον μηχανικό σήμερα*, ΤΕΕ, Τμήμα Βορειοανατολικού Αιγαίου, Μυτιλήνη: Φθινόπωρο 2003. Παρουσιάσαμε μεθόδους ψηφιακού σχεδιασμού οι οποίες χρησιμοποιούνται όχι μόνο ως αναπαραστατικά εργαλεία αλλά ως μέθοδοι για μια πιο δημιουργική διαπραγμάτευση του ίδιου του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού. Παρουσιάστηκαν χαρακτηριστικές εφαρμογές των μεθόδων σε έργα τα οποία είχαμε πραγματοποιήσει μέσα στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος Master o Science in Advanced Architectural Design, στη σχολή αρχιτεκτόνων του πανεπιστημίου Columbia στη Νέα Υόρκη.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

-Παρουσίαση του έργου «Mama Chora: Ξενοδοχείο - Οικισμός», στην ενότητα «Οι νέοι Έλληνες αρχιτέκτονες οραματίζονται το μέλλον των ξενοδοχείων και του τουρισμού στην Ελλάδα», στο πλαίσιο του Hotel Megatrends, στην έκθεση Xenia International Hotel Equipment Exhibition, Metropolitan Expo. Αθήνα: 25 Νοεμβρίου 2018.

-Παρουσίαση των έργων "Μεταλλική κατοικία στην Πάτρα και αναδιαμόρφωση διαμερίσματος στα Ιλίσια", στο μάθημα Ειδικά Θέματα Ιστορίας και Θεωρίας 8ου εξαμήνου. Το νόημα της θεωρίας στην αρχιτεκτονική. Προσεγγίσεις της κεντρικής ιδέας στην αρχιτεκτονική σύνθεση, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Διδάσκοντες: Κώστας Τσιαμπάος (συντονιστής), Παναγιώτης Τουρνικιώτης, Σωτήριος Κωτσόπουλος, Σοφία Τσιράκη. Στο έργο "Μεταλλική κατοικία στην Πάτρα" συνεργάστηκα με τον Κώστα Τσιαμπάο. Αθήνα: Μάιος 2017.

-Παρουσίαση των έργων "Αναδιαμόρφωση διαμερίσματος στου Παπάγου, Αναδιαμόρφωση μονοκατοικίας στην Πάτρα, Κατάστημα ρούχων από θραύσματα επίπλων" στο μάθημα Ιστορία και Θεωρία 8, Πλευρές του ελληνικού μοντερνισμού: Μεταμορφώσεις, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Διδάσκοντες: Παναγιώτης Τουρνικιώτης (συντονιστής), Κώστας Τσιαμπάος. Για το έργο "Αναδιαμόρφωση μονοκατοικίας στην Πάτρα" συνεργάστηκα με τον Κώστα Τσιαμπάο. Αθήνα: Μάρτιος 2016.

-Μυρτώ Κιούρτη, "Practicing Architecture in Greece", TALKS at Art Athina, Κλειστό Γήπεδο Παλαιού Φαλήρου. Αθήνα: 16 Μαΐου 2014.

-Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, "Ουτοπία και πραγματικότητα στη σύγχρονη Αθήνα", παρουσίαση της πρότασης για τον διαγωνισμό Re-Think Athens, μέρους της διδακτορικής μου διατριβής και των έργων "Καφέ SiDoux στην Πάτρα, αναγνωστήριο και καφέ Discover στην Πάτρα, Καφέ Lore στην Αθήνα", Έκθεση Re-Think Athens, Παράλληλες Εκδηλώσεις, Στοά Αρσακείου. Αθήνα: 25 Φεβρουαρίου 2014.

-Μυρτώ Κιούρτη, Κώστας Τσιαμπάος, "Το σπίτι του άλλου, από τις συνεντεύξεις στα δεδομένα της κατοίκησης", παρουσίαση του έργου "Μονοκατοικία στην Κρήνη Αχαΐας" στο μάθημα, Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 3, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, στην ομάδα του διδάσκοντα Γιώργου Χαϊδόπουλου. Αθήνα: 26 Νοεμβρίου 2009.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

-“Māma Chora”, 9η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Μουσείο Μπενάκη. Αθήνα: Σεπτέμβριος 2018.

-“Κατάστημα ρούχων στην εποχή της κρίσης”, 9η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Μουσείο Μπενάκη. Αθήνα: Σεπτέμβριος 2018.

-“Φαρμακείο στην Πάτρα”, 9η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Μουσείο Μπενάκη. Αθήνα: Σεπτέμβριος 2018. Το έργο εκτέθηκε ως συμμετοχή.

-“Καφέ στην Αθήνα”, Έκθεση - Βραβεία Αρχιτεκτονικής Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής 2017, Μουσείο Μπενάκη. Το έργο εκτέθηκε ως συμμετοχή χωρίς διάκριση. Αθήνα: 20 Σεπτεμβρίου 2017 – 19 Νοεμβρίου 2017.

-“Κατοικία στην Κρήνη – Πάτρα”, Έκθεση - Βραβεία Αρχιτεκτονικής Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής 2017, Μουσείο Μπενάκη. Συνεργάτης αρχιτέκτονας: Κώστας Τσιαμπάος. Το έργο εκτέθηκε ως συμμετοχή χωρίς διάκριση. Αθήνα: 20 Σεπτεμβρίου 2017 – 19 Νοεμβρίου 2017.

-“The Container - Εφήμερο βιβλιοπωλείο στην 1η Biennale Τέχνης της Αθήνας”, Έκθεση - Rematerializing Culture, Ίδρυμα Κακογιάννη. Το έργο είχε πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με τους Γιάννη Καραχάλιο και Κώστα Τσιαμπάο. Αθήνα: 28-30 Νοεμβρίου 2014.

-“Μεταλλική κατοικία στην Πάτρα”, Έκθεση - Βραβεία Αρχιτεκτονικής 2013 ΕΙΑ, Μουσείο Μπενάκη. Από τις 54 υποψηφιότητες στην κατηγορία “Κατοικία”, η κριτική επιτροπή επέλεξε οκτώ κατοικίες οι οποίες πέρασαν στη δεύτερη φάση των βραβείων και δεκατρείς κατοικίες -εκ των οποίων μια ήταν η “Μεταλλική κατοικία στην Πάτρα”- οι οποίες “ξεχωρίζουν από την άποψη της συνολικής αρχιτεκτονικής ποιότητας”, όπως διατυπώθηκε από την επιτροπή. Αθήνα: 18 Δεκεμβρίου 2013 – 26 Ιανουαρίου 2014.

-“Πρότυπο σύστημα επίπλου “Δίπολο””, Έκθεση – Designlab, Ολυμπιακό Συγκρότημα Ελληνικού. Το “Δίπολο” σχεδιάστηκε σε συνεργασία με τον Γιώργο Χαϊδόπουλο και τον Κώστα Τσιαμπάο και εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στο έργο “Κατάστημα τύπου στο αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος”. Αθήνα: 7-10 Μαΐου 2010.

-“Το βραβείο στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό για τα νέα γραφεία πολιτικού κόμματος”, 5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου, ΣΑΝΑ, Κτήριο Μαραγκόπουλου. Το έργο το σχεδίασα σε συνεργασία με τον Κώστα Τσιαμπάο και το κατασκεύασα σε συνεργασία με τον Γιώργο Χαϊδόπουλο. Πάτρα: 4-26 Νοεμβρίου 2006.

-“Συγκρότημα κατοικιών και καταστημάτων στο Μεταξουργείο”, Έκθεση - 102* Μεταξουργείο: ο Αρχιτεκτονικός Διαγωνισμός της ΓΕΚ και των ΔΟΜΩΝ, Μουσείο Μπενάκη.

Το έργο σχεδιάστηκε σε συνεργασία με τους Γιάννη Καραχάλιο, Κώστα Τσιαμπάο και Γιώργο Τσολάκη. Αθήνα: 21 Σεπτεμβρίου – 1 Οκτωβρίου 2006.

-“Sound Laboratory: Accoustic Shell in Saint Gaudens”, *End of Year Show*, Columbia University, Graduate School of Architecture, Planning and Preservation, συμμετοχή στην έκθεση με το αντίστοιχο σπουδαστικό θέμα, Νέα Υόρκη: καλοκαίρι 2002.

-Myrto Kiourti, Kostas Tsiambaos, «Body with Organs», Έκθεση - *Not-Not Architecture*, Architectuurcentrum Rondeel, Deventer, Netherlands: 15 Αυγούστου - 6 Οκτωβρίου 2002.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΜΟΥ

Στο έργο μου έχουν γίνει πολυάριθμες αναφορές. Αναφέρω επιλεκτικά:

-Τογο Ιτο, *Βραβεία - 2019, Δομές, Διεθνής Επιθεώρηση Αρχιτεκτονικής*. Επέλεξε το έργο μου «Αναδιαμόρφωση μεταπολεμικού διαμερίσματος, Αθήνα - Ελλάδα», ως 6ο στην κατηγορία “Καλύτερο έργο νέας αρχιτεκτονικής σε υφιστάμενο κτήριο των ετών 2014-2018”.

-Τζίνα Σωτηροπούλου, «Υλοποιημένα και ουτοπικά αρχιτεκτονικά αποτυπώματα», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 7 Οκτωβρίου 2018: «Στην αντίθετη λογική του «resort», η «ουτοπική» πρόταση του τουριστικού συγκροτήματος «Mama Chora» (Μυρτώ Κιούρτη) στον παραδοσιακό οικισμό Όθος στην Κάρπαθο σχεδιάζεται ως ξενοδοχείο, αλλά πολλά από τα δωμάτια ή άλλες λειτουργίες (ταβέρνες, καφέ κ.λπ.) διασπείρονται στο χωριό. Διευθύνεται από κοινού από τον ιδιοκτήτη του οικοπέδου, τον εκάστοτε δήμαρχο και δύο κατοίκους του χωριού. Η τοπική κοινότητα συμμετέχει σε ένα συνεργατικό σχήμα διαχείρισης και οργάνωσης οικισμών που θα μπορούσε να λειτουργήσει πανελλαδικά υπό την καθοδήγηση του ΕΟΤ.»

-Γιώργος Τριανταφύλλου, «MAMA CHORA», Δημοσίευση μιας φωτογραφίας από το έργο στο πλαίσιο αφιερώματος στην 9η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων, triantafylloug.blogspot.gr, 1 Οκτωβρίου 2018.

-Κώστας Τσιαμπάος, 9η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σελ.21: «Από την άλλη η Κιούρτη υιοθετεί μια ακτιβιστική-διδασκική στάση: το κατάστημα ρούχων της Πάτρας αποδομείται (κυριολεκτικά και μεταφορικά) για να ξαναφτιαχτεί από τα “ερείπιά” του ενώ το ξενοδοχείο στο Όθος της Καρπάθου “σπάει” σε κομματάκια, “ρέει” και “αποκρύπτεται” μέσα στον οικισμό. Δύο λιτά, αιχμηρά μανιφέστα που μας μιλούν αφενός για τη σχέση αρχιτεκτονικής και οικονομικής κρίσης και αφετέρου για τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη ως συμφιλίωση με τον τόπο και την ιστορία.»

-Πάνος Τσακόπουλος, 9η *Biennale Néων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων*, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σελ. 18: «Σε μια δεύτερη κατηγορία...ανήκουν μελέτες στις οποίες έχει προτεραιότητα το εννοιολογικό σχήμα, η ιδέα που μεταγράφεται σε τοπολογική παρέμβαση, χωρικές κατασκευές ή αισθητηριακή εμπειρία κατοίκησης...Θα προσθέσω εδώ μια από τις πιο ενδιαφέρουσες συμμετοχές της 9ης Biennale, μια κατ' εξοχήν σύνθεση-ιδέα, το "Mama-Chora" της Μυρτώς Κιούρτη, που προτείνει τον θρυμματισμό και τη διασπορά ενός ξενοδοχειακού συγκροτήματος στον οικιστικό ιστό ενός παραδοσιακού οικισμού - μια σαφή διατύπωση εναλλακτικής στρατηγικής για την τουριστική ανάπτυξη.»

-Θεώνη Ξάνθη, 9η *Biennale Néων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων*, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σελ. 17: «Από την κατηγορία αυτή θα ξεχώριζα τις προτάσεις της Κιούρτη για την κριτική της στάση απέναντι στα πρότυπα πολυτέλειας του εμπορικού και τουριστικού χώρου. Ευρηματικά και με σκέψη αναστήνει με τη λογική του Bricolage την υπάρχουσα "άχρηστη" ύλη και εγκαθιστά μνήμη στην "οικονομία". Με την ίδια ομοιότροπη αντίσταση αποδομεί τη λογική τουριστικής ανάπτυξης με εμφυτεύματα μεγάλων ξενοδοχείων, διασπείρει την κλίμακα στην εμπειρία του χώρου δοκιμάζοντας και την κοινότητα ιστορικού βάθους στην εισβολή του νέου.» .

-Ηλίας Κωνσταντόπουλος, 9η *Biennale Néων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων*, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σελ. 15: «...Η φετινή Biennale περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό εξαιρετικών έργων, ανάμεσα στα οποία διακρίνονται για την στοχαστική και ποιητική τους αρχιτεκτονική...ένα διάσπαρτο συγκρότημα στον οικισμό της Καρπάθου, αποτελούν επίσης ξεχωριστής ευαισθησίας προτάσεις για νέους τρόπους κατοίκησης στο τοπίο.»

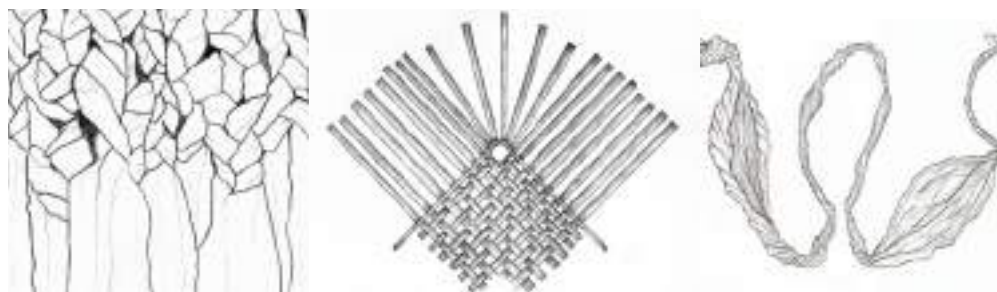
-Victoria Hislop, "Patra represents the extremes of Greece – sublime and mundane", THE GUARDIAN, 29 Ιουλίου 2017. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε για το έργο μου "Αναγνωστήριο και καφέ, 'Discover your way', Πάτρα": "...and my favorite place for coffee is "Discover Your Way", a beautifully designed, very modern cafe inside a bookshop, where you can read or use laptops..."

-Ηλίας Κωνσταντόπουλος, "Εστία και Εστίαση: Η Συνωμοσία του Φρικασέ", στην ημερίδα Cook 8, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα: 9 Δεκεμβρίου 2017. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε για το έργο μου "Διαμέρισμα στο Κολωνάκι, Αθήνα": "Πώς οργανώνεται λοιπόν ο χώρος εστίασης σε διαφορετικές κατοικίες αρχιτεκτόνων όπως για παράδειγμα αυτές του Νίκου Βαλσαμάκη και του Δημήτρη και της Σουζάννας Αντωνακάκη; Στην κατοικία του Νίκου

Βαλσαμάκη η είσοδος επιτρέπει δυο επιλογές, προς το καθιστικό που βλέπουμε θέα ή προς την κουζίνα -που δεν φαίνεται- που συνδέονται αμφότερα με την τραπεζαρία στο πρώτο πλάνο. Η κουζίνα, η τραπεζαρία και το καθιστικό σε μια κυκλική διάταξη αν και διακριτά αρθρώνονται σε μια ροϊκή συνέχεια, είναι ταυτόχρονα μαζί και χώρια. Στην κατοικία του Δημήτρη και της Σουζάννας Αντωνακάκη η τραπεζαρία τοποθετείται αμέσως μετά την είσοδο με την κουζίνα πίσω της και το άνοιγμα προς το καθιστικό αριστερά. Παρόλο που και στις δύο αυτές κατοικίες υπάρχει μια οπτική επαφή και προσβασιμότητα μεταξύ των χώρων, διαφέρουν ουσιαστικά ως προς τον χαρακτήρα της επισημότητας του γεγονότος, formal και informal. Η μεν κατοικία του Βαλσαμάκη απομακρύνει τον χώρο της εστίασης προσδίδοντάς του την ιδιαίτερη χροιά μιας ξεχωριστής τελετουργίας ενώ η εγγύτητα του χώρου εστίασης στην είσοδο, στην κατοικία Αντωνακάκη, δίνει ιδιαίτερη σημασία ως προς την πρώτη καθημερινή επαφή, το καλωσόρισμα στο σπίτι. Μια τρίτη εκδοχή, που μετουσιώνει το ανεπίσημο σε επίσημο αποτελεί η πρόσφατη μετατροπή ενός διαμερίσματος στην Αθήνα από την Μυρτώ Κιούρτη. (Το λευκό είναι το υπάρχον και η πρόταση που ολοκληρώνεται είναι κάτω) όπου ο χώρος παρασκευής του φαγητού γίνεται ο χώρος της εισόδου του σπιτιού και προηγείται και αυτής της τραπεζαρίας. 'Όταν μπαίνετε μέσα βλέπετε πρώτα τον νεροχύτη, το σφουγγαράκι και το vetex.- Η ανατροπή της διάταξης επιτυγχάνεται με την εισαγωγή ενός γραμμικού στοιχείου το οποίο αποτελεί ταυτόχρονα πάγκο κουζίνας, τραπεζαρία και γραφείο ενώ ενοποιεί αυστηρά τη νέα κατοικία. Η εστίαση γίνεται η εστία του σπιτιού με έναν αντισυμβατικό τρόπο καθώς η προετοιμασία του δείπνου είναι αναπόφευκτα φανερό διακόπτοντας την αναμενόμενη ροή. Εστία και εστίαση: Η σχέση της εστίασης με την εστία έχει βαθιές ρίζες στον χρόνο και στην κεντρική θεά του Οίκου την Εστία..."

Άλλες αναφορές στο έργο μου, αρχιτεκτονικό και ερευνητικό, έχουν γίνει και στα εξής μέσα: Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, ΤΑ ΝΕΑ, ΤΟ ΠΟΝΤΙΚΙ, ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ, ATHENS VOICE, LIFO, PROPAGANDA, IEFIMERIDA, SOUL, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, Greek Architects, Πρώτο Πρόγραμμα Ελληνικής Ραδιοφωνίας, Τηλεόραση της EPT, STAR TV κ.ά.

Ε.1.1 Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 1, Αυτόνομη διδασκαλία Άσκηση 1Α: Πρωταρχικό περίβλημα. Από το σώμα στον χώρο

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Πρώτο

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστής), Πέτρος Μπαμπασίκας, Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Δημήτρα Παυλάκου, Μιχάλης Ραυτόπουλος, Νίκος Σμυρλής, Αλεξάνδρα Στράτου - την πρώτη χρονιά επίσης οι Δημήτρης Αντωνίου και Γιάννης Κιτάνης.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δίδαξα το συγκεκριμένο μάθημα σε δύο ακαδημαϊκά έτη, το 2015 και το 2016.

ΘΕΣΗ: Αυτόνομη διδασκαλία ως εντεταλμένη διδάσκουσα. Επέβλεψα την πρώτη χρονιά μια ομάδα 27 φοιτητών και τη δεύτερη μια ομάδα είκοσι δύο φοιτητών.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΣΚΗΣΗΣ: Στόχος της πρώτης άσκησης ήταν να καταλάβουν οι φοιτητές τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα της αρχιτεκτονικής. Κατά τη διάρκεια των τριών πρώτων εβδομάδων του εξαμήνου, τους ζητήθηκε να κατασκευάσουν ένα ένδυμα από χαρτί σε κλίμακα 1/1 και στη συνέχεια να το σχεδιάσουν σε κλίμακα 1/10. Ειδικά στους φοιτητές της ομάδας μου εστίασα στον πρωταγωνιστικό ρόλο του ανθρώπου στην αρχιτεκτονική της Νεωτερικότητας, ξεκινώντας από τον άνθρωπο του Βιτρουβίου του Leonardo da Vinci και φτάνοντας στη σημασία του ανθρώπινου σώματος στη μοντέρνα αρχιτεκτονική, με εμβληματικά το Modulor του Le Corbusier, την ανθρωπομετρία του Neufert και τα θεατρικά κουστούμια του BAUHAUS. Τους ζήτησα να πειραματιστούν και να καταλάβουν την ανθρώπινη γεωμετρία και τα βασικά μεγέθη του σώματος, βάσει των οποίων θα σχεδιάζουν από εδώ και πέρα τον χώρο. Ένας ακόμα από τους στόχους της άσκησης αυτής ήταν να εισαχθούν οι φοιτητές στους στοιχειώδεις κανόνες της κατασκευής και ειδικά στη λογική της άρθρωσης, ως θεμέλιο των δομών και των μορφών. Ζητήθηκε να κατασκευάσουν τα χάρτινά τους ενδύματα εξολοκλήρου και μόνον από χαρτί χωρίς τη χρήση κόλλας ή άλλων συνδετικών στοιχείων, όπως ταινίες, συρραπτικά, καρφίτσες κλπ.

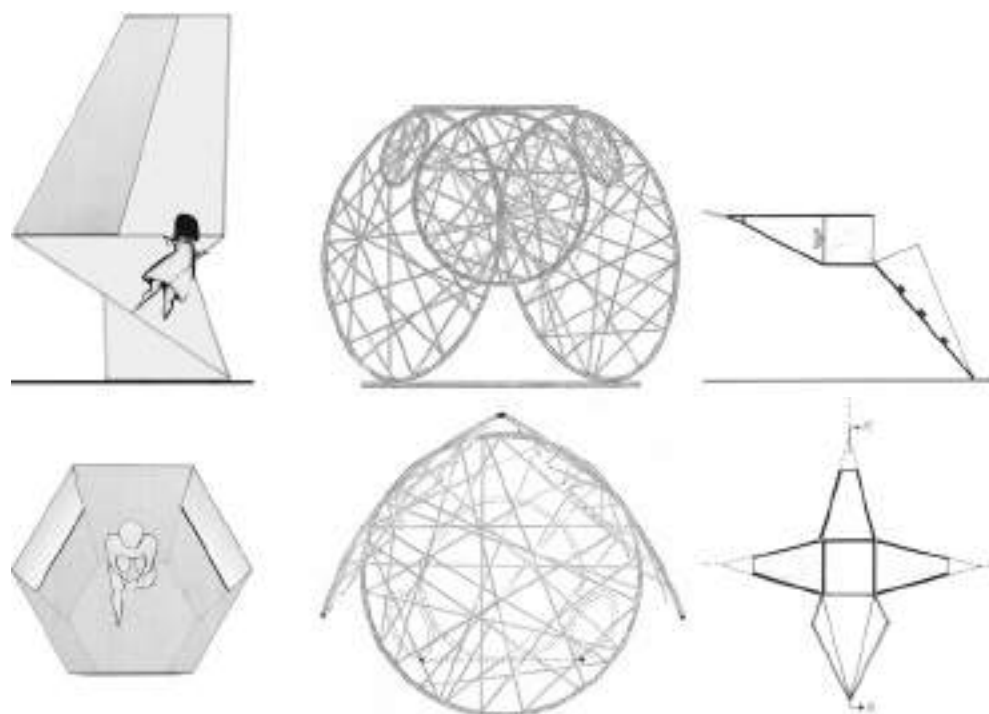
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΚΙΤΣΑ ΑΡΘΡΩΣΕΩΝ: Πάνω φαίνονται λεπτομέρειες από χαρακτηριστικά σχέδια φοιτητών για τα ενδύματά τους. Από αριστερά: Ειρήνη Παπαευθυμίου, Μυρτώ Λαδά, Ζαφειρία Βλαχοπούλου.

Πρώτο εξάμηνο: χαρακτηριστικά ενδύματα κατασκευασμένα εξολοκλήρου από χαρτί χωρίς χρήση άλλων συνδετικών στοιχείων όπως κόλλα, ταινίες, καρφίτσες, συρραπτικά κλπ.

Πάνω (από αριστερά): Ειρήνη Παπαευθυμίου, Κωνσταντίνα Αναγνώστου

Κάτω (από αριστερά): Ευγενία Μάρκου, Αλίκη Κοντέλα

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 1, Αυτόνομη διδασκαλία

Άσκηση 2Α: Ελάχιστο κέλυφος

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Πρώτο

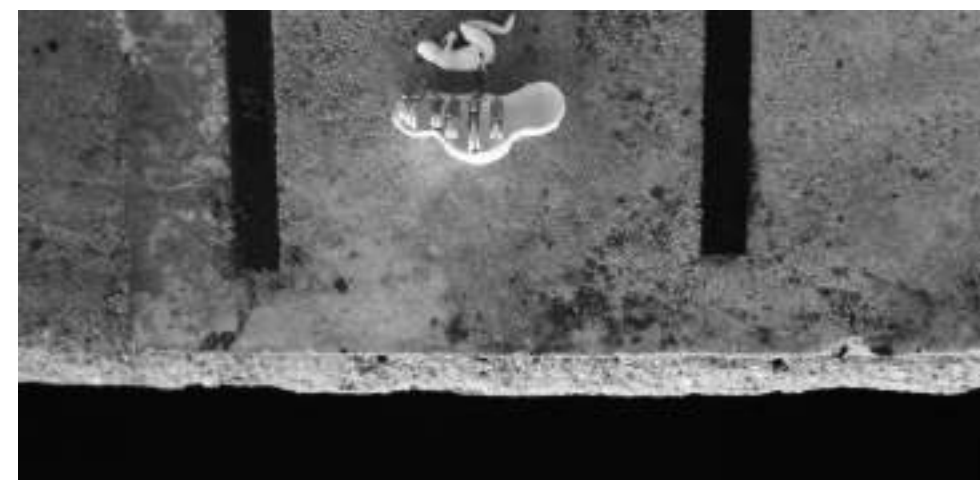
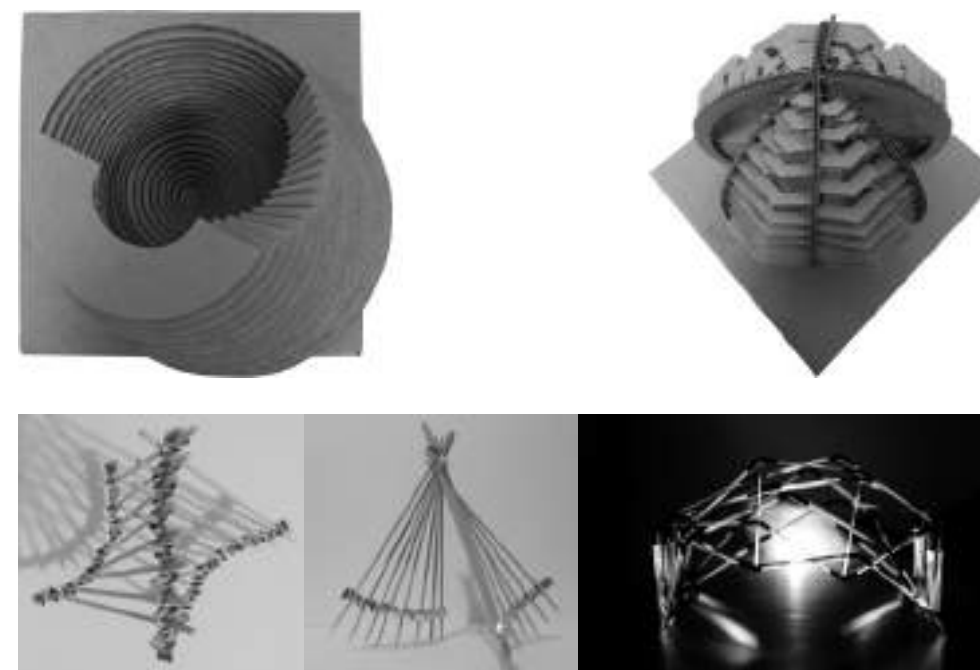
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστής), Πέτρος Μπαμπασίκας, Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Δήμητρα Παυλάκου, Μιχάλης Ραυτόπουλος, Νίκος Σμυρλής, Αλεξάνδρα Στράτου - την πρώτη χρονιά επίσης οι Δημήτρης Αντωνίου και Γιάννης Κιτάνης.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δίδαξα το συγκεκριμένο μάθημα σε δύο ακαδημαϊκά έτη, το 2015 και το 2016.

ΘΕΣΗ: Αυτόνομη διδασκαλία ως εντεταλμένη διδάσκουσα. Επέβλεψα την πρώτη χρονιά μια ομάδα είκοσι επτά φοιτητών και τη δεύτερη μια ομάδα είκοσι δύο φοιτητών.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΣΚΗΣΗΣ: Αντικείμενο της τρίτης άσκησης ήταν ο σχεδιασμός του ελάχιστου κελύφους. Ζήτησα από τους φοιτητές να επιλέξουν μια δράση της καθημερινότητάς τους, την οποία απολαμβάνουν ιδιαίτερα και να σχεδιάσουν το ελάχιστο κέλυφος για να την εξυπηρετήσουν στοχεύοντας ταυτόχρονα στη μεγιστοποίηση της ικανοποίησης.

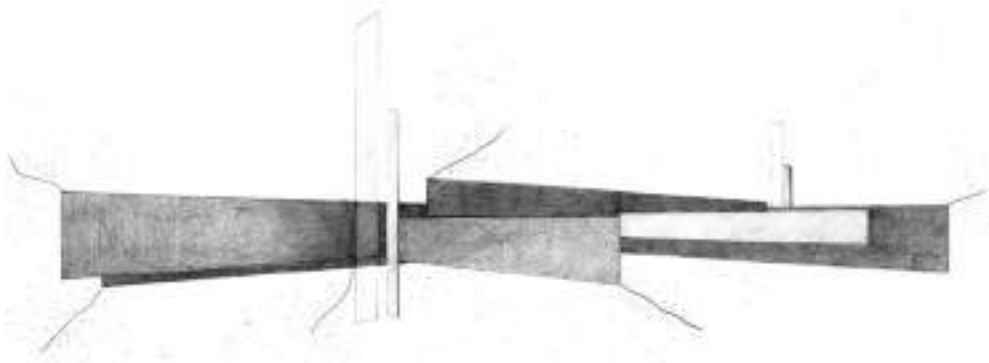
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΠΑΝΩ: Μαρία Σαζώνη, Αργυρώ Τσιροζίδη, Μαρίνα Σκεμπετζή.

Πρώτο εξάμηνο: χαρακτηριστικές μακέτες της άσκησης ελάχιστου κελύφους

Πάνω: Ευγενία Μάρκου και Αλίκη Κοντέλα. Κέντρο: Αναστασία Γκίκα και Βασίλης Βεργανελάκης

Κάτω: Ειρήνη Παπαευθυμίου

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 1, Αυτόνομη διδασκαλία Άσκηση 3Α: Μια εργασία πάνω στον κονστρουκτιβισμό

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Πρώτο

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστής), Πέτρος Μπαμπασίκας, Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Δήμητρα Παυλάκου, Μιχάλης Ραυτόπουλος, Νίκος Σμυρλής, Αλεξάνδρα Στράτου - την πρώτη χρονιά επίσης οι Δημήτρης Αντωνίου και Γιάννης Κιτάνης.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δίδαξα το συγκεκριμένο μάθημα σε δύο ακαδημαϊκά έτη, το 2015 και το 2016.

ΘΕΣΗ: Αυτόνομη διδασκαλία ως εντεταλμένη διδάσκουσα. Επέβλεψα την πρώτη χρονιά μια ομάδα είκοσι επτά φοιτητών και τη δεύτερη μια ομάδα είκοσι δύο φοιτητών.

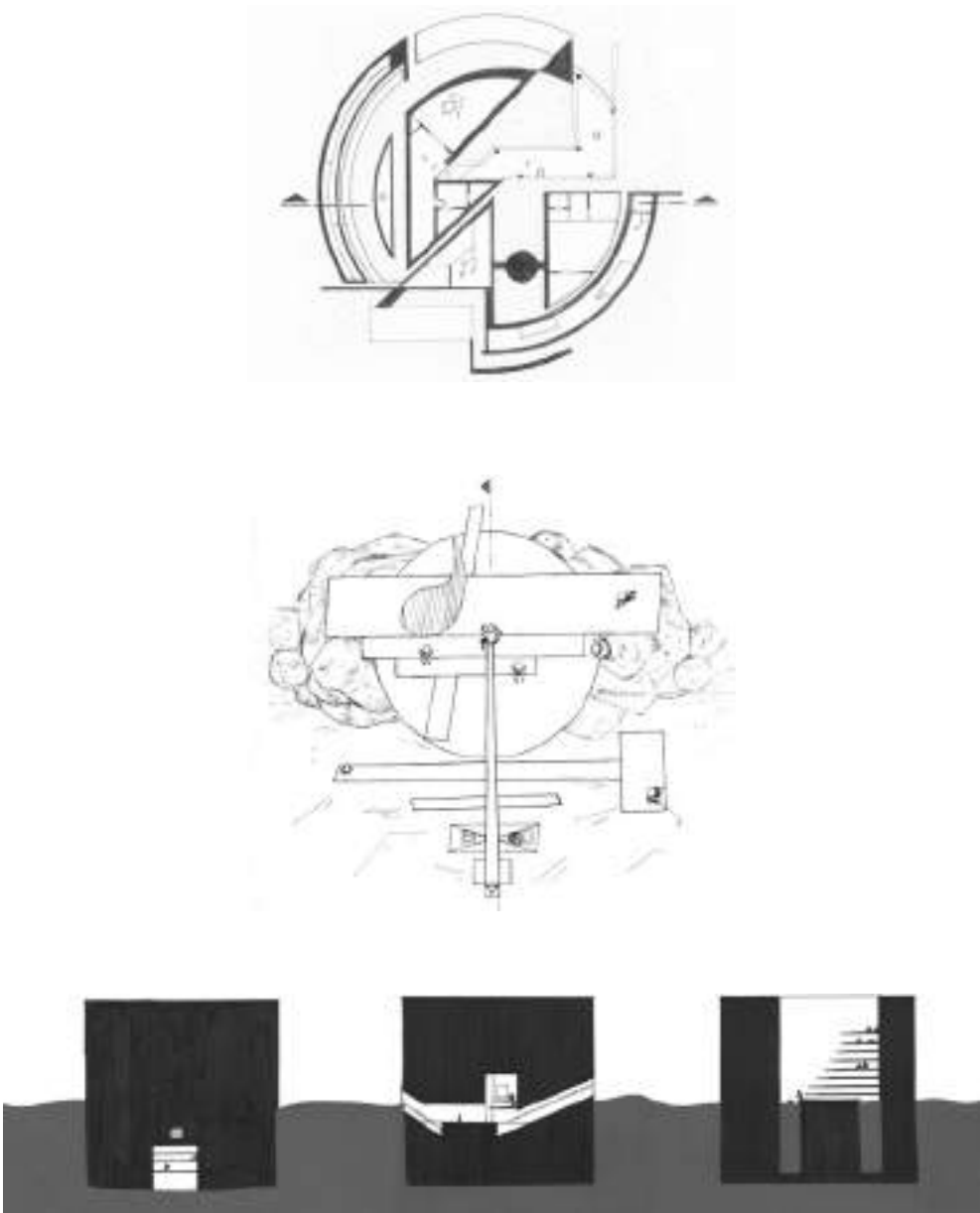
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΣΚΗΣΗΣ: Στους φοιτητές δόθηκε μια σειρά από γνωστά ζωγραφικά έργα του ρωσικού κονστρουκτιβισμού. Ο συντονιστής του μαθήματος, Ηλίας Κωνσταντόπουλος, έδωσε μια διάλεξη για το συγκεκριμένο κίνημα τέχνης και τη σχέση του με την αρχιτεκτονική. Ζητήσαμε από τους φοιτητές να επιλέξουν ο καθένας από ένα έργο και να το επανερμηνεύσουν κατασκευάζοντάς το σε τρεις διαστάσεις. Στη συνέχεια, κάθε ομάδα διδασκόντων όρισε μια δική της κατεύθυνση της άσκησης. Στην ομάδα μου ζήτησα από τους φοιτητές να φανταστούν ότι είναι ναυαγοί και πως μόλις έχουν προσαράξει σε μια περιοχή στην οποία συναντούν εν είδει ερειπίου την τρισδιάστατη κατασκευή που έχουν ήδη φτιάξει στο προηγούμενο στάδιο της άσκησης. Ο κάθε φοιτητής κλήθηκε να φανταστεί την κλίμακα της κατασκευής αυτής, τον αριθμό των ναυαγών και τον τρόπο με τον οποίο επιχειρούν να την εποικίσουν-κατοικήσουν. Απέδωσαν το σενάριο με σχέδια και μακέτες.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΑΝΩ: Έλενα Φραγκιαδάκη

Πρώτο εξάμηνο: Ενδεικτικά φοιτητικά θέματα. Πάνω: Βασίλης Βεργανελάκης. Κάτω (από αριστερά): Ελένη Βαρελά, Αναστασία Γκίκα

Πρώτο εξάμηνο: Ενδεικτικά φοιτητικά θέματα. Από πάνω προς τα κάτω βλέπουμε θέματα των Αλίκης Κοντέλα, Ευτυχίας Κοντογεωργοπούλου, Μαρίνας Σκεμπετζή

Πρώτο εξάμηνο: Ενδιάμεση παρουσίαση στην ομάδα για την άσκηση του κονστρουκτιβισμού

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 1, Αυτόνομη διδασκαλία

Άσκηση 1B: Κατώφλι

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Πρώτο

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δήμητρα Κατσώτα (συντονίστρια), Κώστας Γρίβας, Γιάννης Γιαννούτσος, Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Ελένη Παπαναστασίου Αλεξάνδρα Στράτου.

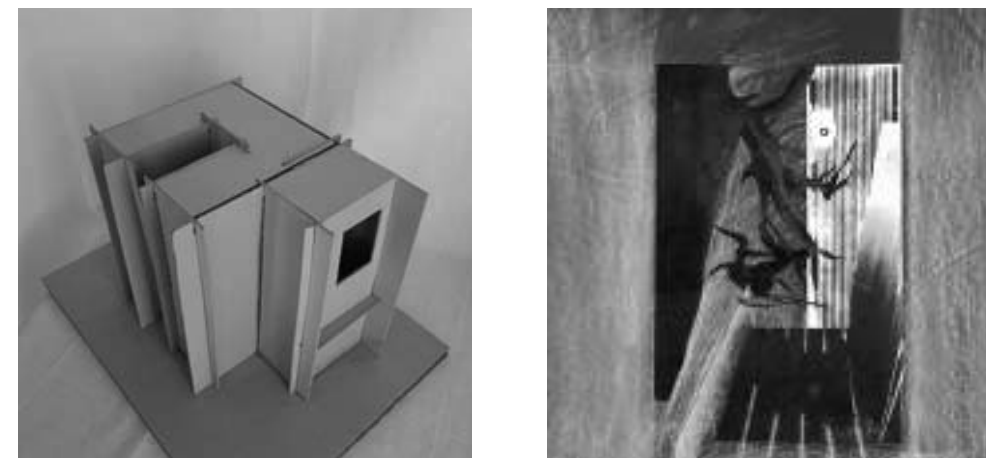
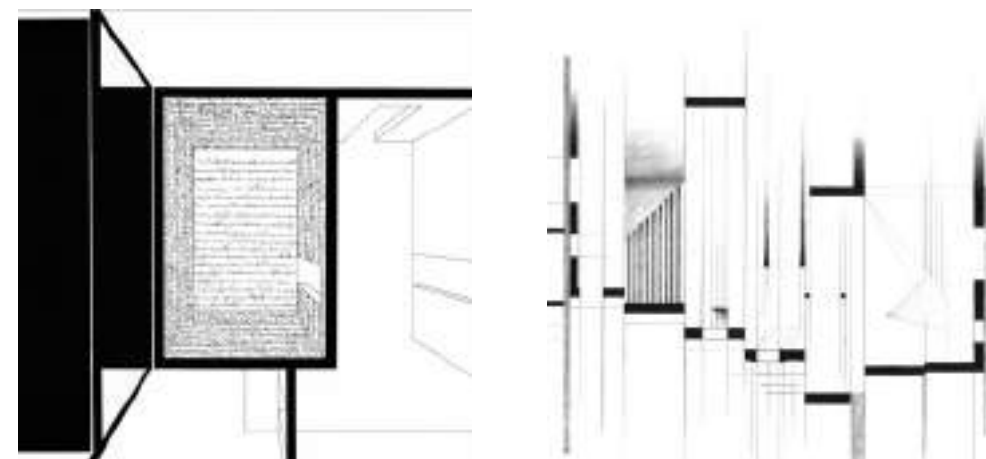
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δίδαξα το συγκεκριμένο μάθημα κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2017.

ΘΕΣΗ: Αυτόνομη διδασκαλία ως εντεταλμένη διδάσκουσα. Επέβλεψα ομάδα δεκαοκτώ φοιτητών.

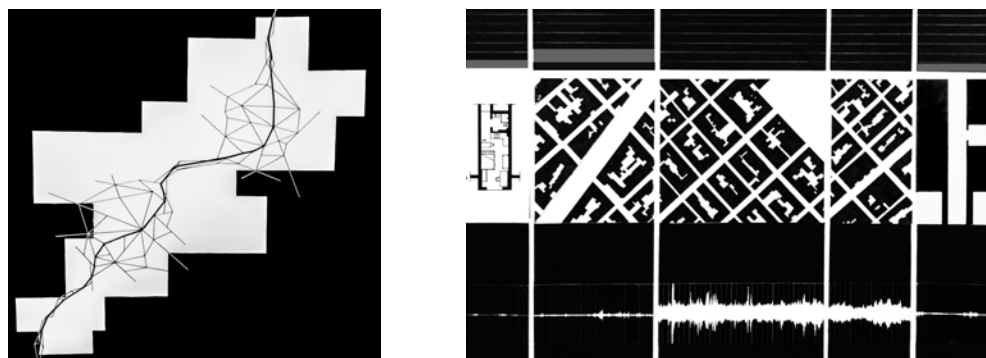
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΣΚΗΣΗΣ: Οι φοιτητές κλήθηκαν να αποτυπώσουν το κατώφλι της κατοικίας τους.

Εστιάσαμε σε μια βιωματική προσέγγιση του διαβατήριου χώρου με στόχο την κατανόηση εκ μέρους των φοιτητών του διπλού οικείο-ανοίκιο και του πώς αυτό προσλαμβάνεται ως χωρική συνθήκη. Αφού αποτυπώθηκε με αρχιτεκτονικό σχέδιο, μακέτα και μεικτή τεχνική η μετάβαση από το οικείο στο ανοίκιο, ζήτησα από τους φοιτητές της ομάδας μου να φανταστούν ένα γεγονός το οποίο θα άλλαζε προς στιγμήν τα τυπικά συμβατικά όρια ανάμεσα στα δύο πεδία. Κάποιος φαντάστηκε έναν σεισμό, μια συνθήκη δηλαδή που ανατρέπει το δίδυμο εσωτερικότητα-ασφάλεια. Η μετάβαση από μέσα προς τα έξω, εδώ αποτυπώθηκε ως διαφυγή από την απειλή. Άλλοι οραματίστηκαν αναπάντεχες συναντήσεις με αγνώστους, ή εορταστικά γεύματα με γείτονες που διανοίγουν τα συμβατικά όρια της οικογένειας, την τελετουργική σχεδόν στιγμή της εισόδου σε μια πολυκατοικία, μιας μητέρας με το νεογέννητο παιδί της, τον νέο κάτοικο, ή μια μικρή χορευτική performance σε ένα κατά τα άλλα αδιάφορο κλιμακοστάσιο.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΜΑΚΕΤΕΣ: Σωτήρης Τηληγάδας, Νεκταρία Πάτουχα

Πρώτο εξάμηνο: Ενδεικτικά φοιτητικά θέματα. Πάνω: Σωτήρης Τηληγάδας, Χρυσόστομος Ρείζης. Κάτω Αλεξάνδρα Σαπουντζή, Αθανάσιος Κάτσαρης

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 1, Αυτόνομη διδασκαλία Ασκήσεις 2.Β και 3.Β: Περιπλάνηση στην πόλη

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Πρώτο

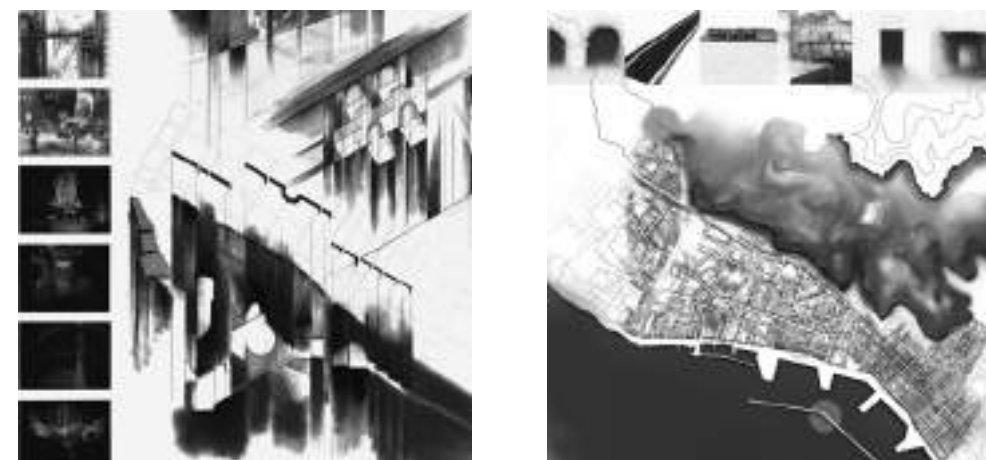
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δήμητρα Κατσώτα (συντονίστρια), Κώστας Γρίβας, Γιάννης Γιαννούτσος, Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Ελένη Παπαναστασίου Αλεξάνδρα Στράτου.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δίδαξα το συγκεκριμένο μάθημα κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2017-2018.

ΘΕΣΗ: Αυτόνομη διδασκαλία ως εντεταλμένη διδάσκουσα. Επέβλεψα ομάδα 18 φοιτητών.

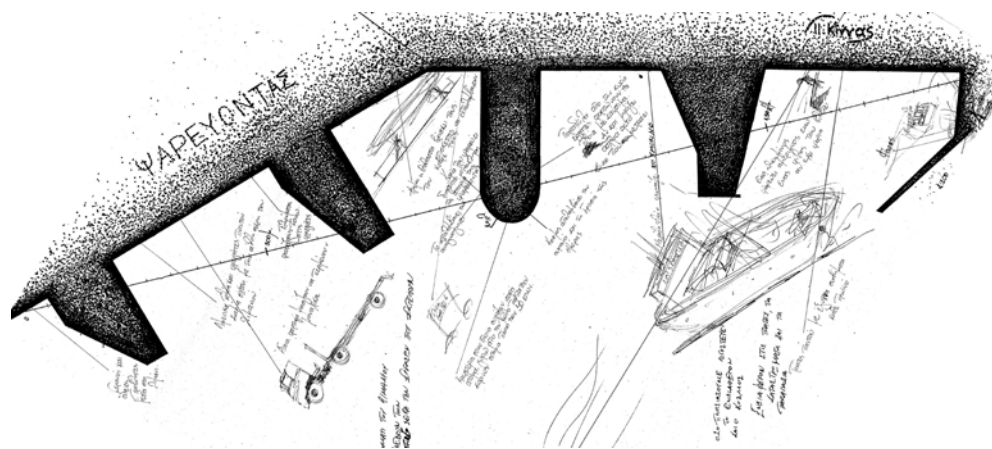
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΣΚΗΣΗΣ: Οι φοιτητές κλήθηκαν να διαβούν το κατώφλι της κατοικίας τους και να περπατήσουν στην πόλη περνώντας από επιλεγμένα σημεία κλειδιά. Τους ζητήσαμε να περιπλανηθούν αναζητώντας ένα κατά την γνώμη τους προεξάρχον στοιχείο της αστικής εμπειρίας. Στη συνέχεια συνέταξαν έναν χάρτη μνήμης βάσει αυτού του στοιχείου. Σε δεύτερη φάση οι φοιτητές περιηγήθηκαν στην πόλη και διερεύνησαν συστηματικά, με μια σειρά αναλυτικών διαγραμμάτων αυτό που τους κίνησε το ενδιαφέρον προσεγγίζοντας το τώρα πιο γενικευμένα, ως αστικό φαινόμενο. Η άσκηση ολοκληρώθηκε με μια μικρή παρέμβαση στην πόλη, ως απάντηση στο αρχικό ερέθισμα ή αλλιώς ως νύξη απέναντι στο αστικό φαινόμενο υπό διερεύνηση. Ένας χάρτης με σημεία σιωπής μέσα στην πόλη, μια εγκατάσταση με άμμο από εννέα παραλίες της Αχαΐας μέσα στο λιμάνι της Πάτρας, ένα αποδομημένο μουσείο αφιερωμένο στις οσμές της πόλης, ένα μνημείο στο νερό ως φορέα ζωής και ταυτόχρονα φθοράς και ένας τόπος για να αποχαιρετά κανείς τελετουργικά αυτούς που φεύγουν, ήταν ορισμένες από τις προτάσεις.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ: Αγγελική Νικολαΐδη, Χρυσόστομος Ρεϊζης

Πρώτο εξάμηνο: Ενδεικτικά φοιτητικά θέματα. Πάνω: Αγγελική Νικολαΐδη, Σωτήρης Τηληγάδας.
Κάτω: Χρυσόστομος Ρεϊζης

Ε.1.2 Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 2, Αυτόνομη διδασκαλία

Άσκηση 1Α: Αστικό κενό - Σχεδιάζοντας για δράσεις στην πόλη

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Δεύτερο

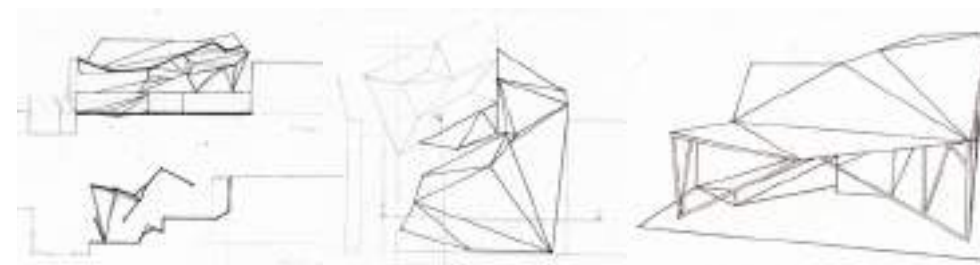
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστής), Πέτρος Μπαμπασίκας, Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Δήμητρα Παυλάκου, Μιχάλης Ραυτόπουλος, Νίκος Σμυρλής, Αλεξάνδρα Στράτου - την πρώτη χρονιά επίσης οι Δημήτρης Αντωνίου και Γιάννης Κιτάνης.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δίδαξα το συγκεκριμένο μάθημα σε δύο ακαδημαϊκά έτη, το 2015 και το 2016.

ΘΕΣΗ: Αυτόνομη διδασκαλία ως εντεταλμένη διδάσκουσα. Και στα δύο εξάμηνα επέβλεψα ομάδες δεκαοκτώ φοιτητών.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΣΚΗΣΗΣ: Στόχος της πρώτης άσκησης του δευτέρου εξαμήνου είναι η εισαγωγή των φοιτητών σε θέματα που αφορούν την πόλη. Την πρώτη φορά που δίδαξα το μάθημα πρότεινα στους φοιτητές να περπατήσουν στην πόλη της Πάτρας και να χαρτογραφήσουν μια δράση η οποία πραγματοποιείται στον δημόσιο χώρο, είναι δημιουργική και κατέχει κάποια ειδική σημασία για την ιστορία και την τοπική κοινωνία. Στη συνέχεια τους ζήτησα να εντοπίσουν ένα κατάλληλο κατά τη γνώμη τους αστικό κενό και να σχεδιάσουν εκεί έναν χώρο ο οποίος θα εξυπηρετεί και θα αναδεικνύει την αστική λειτουργία που έχουν αρχικά επιλέξει. Σχεδίασαν ψαρογορές τοπικών ψαριών, καθώς η Πάτρα έχει παράδοση ελεύθερης αλιείας και εμπορίας ψαριών, χώρο εξυπηρέτησης για όσους ασκούν στίβο στο παραλιακό μέτωπο της πόλης, ένα επίσης παραδοσιακό άθλημα στην ιστορία του λαϊκού αθλητισμού της πόλης, εργαστήριο σχεδιασμού και παραγωγής ενδυμάτων στο πλαίσιο των δράσεων των παραδοσιακών Αποκριών στην Πάτρα, χώρους για εμπόριο τοπικών γεωργικών προϊόντων της ευρύτερης Αχαΐας και άλλα.

ΠΛΑΝΟ: Σκίτσο αναγνώρισης της παραλιακής ζώνης της Πάτρας. Φοιτητής: Παναγιώτης Κίννας

Δεύτερο εξάμηνο: Πάνω και αριστερά Βασιλική Αηδονίδου, κέντρο δεξιά Κατερίνα Βλαχάκη, κάτω Μαριέττα Μελένου

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 2, Αυτόνομη διδασκαλία

Άσκηση 1B: Αστικό κενό - Για μια οικο/γενειακή πολή

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Δεύτερο

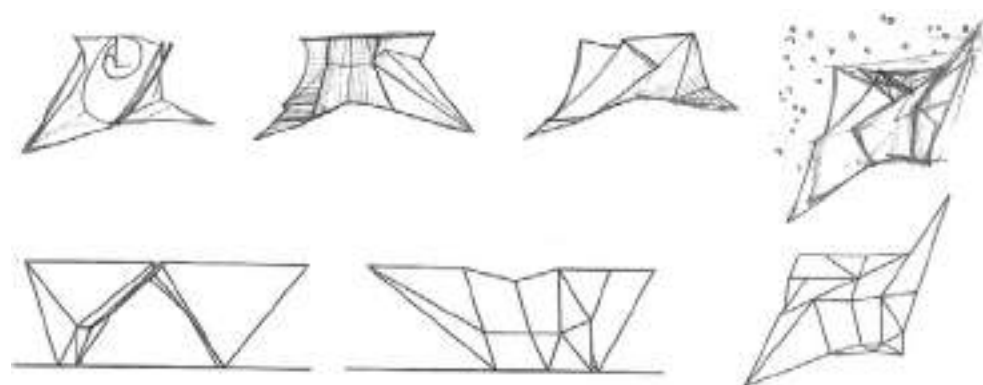
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστής), Πέτρος Μπαμπασίκας, Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Δήμητρα Παυλάκου, Μιχάλης Ραυτόπουλος, Νίκος Σμυρλής, Αλεξάνδρα Στράτου - την πρώτη χρονιά επίσης οι Δημήτρης Αντωνίου και Γιάννης Κιτάνης.
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δίδαξα το συγκεκριμένο μάθημα σε δύο ακαδημαϊκά έτη, το 2015 και το 2016.
ΘΕΣΗ: Αυτόνομη διδασκαλία ως εντεταλμένη διδάσκουσα. Και στα δύο εξάμηνα επέβλεψα ομάδες δεκαοκτώ φοιτητών.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΣΚΗΣΗΣ: Στόχος της πρώτης άσκησης του δεύτερου εξαμήνου των σπουδών είναι η εισαγωγή των φοιτητών σε θέματα που αφορούν την πόλη. Τη δεύτερη φορά που δίδαξα τη συγκεκριμένη άσκηση, σε συνεργασία με τον συντονιστή του μαθήματος Ηλία Κωνσταντόπουλο, πρότεινα στους φοιτητές να δουλέψουμε σε τέσσερα γειτονικά οικοδομικά τετράγωνα του κέντρου της Πάτρας, επαναπροσδιορίζοντας τη λογική του τυπικού ελληνικού διαμερίσματος. Η άσκηση ολοκληρώθηκε μέσα σε τέσσερις εβδομάδες. Αρχικά ζήτησα από τους φοιτητές να ιεραρχήσουν κατά την κρίση τους αξίες όπως οικογένεια-φίλοι-δημιουργικότητα-τέχνη-κράτος-κοινωνική αλληλεγγύη-δικαιοσύνη-αθλητισμός κλπ. έντεκα από τους δεκάξι παρόντες φοιτητές ιεράρχησαν την οικογένεια ως πρώτη αξία, και έντεκα τους φίλους ως δεύτερη. Μόνο τρεις φοιτητές ιεράρχησαν την έννοια κοινωνική αλληλεγγύη μέσα στις τρεις πρώτες αξίες τους, ενώ οι μισοί φοιτητές αξιολόγησαν την έννοια κράτος ως τελευταία αξιακά. Στη συνέχεια συζητήσαμε για την ιδιαίτερα κλειστή ελληνική οικογένεια και τη δυσκολία των Ελλήνων να λάβουν μέρος δημιουργικά στα κοινά αγαθά τα οποία θα μπορούσε να προσφέρει η ζωή στην πόλη. Υπό ένα τέτοιο σκεπτικό ζήτησα από τους φοιτητές να επιλέξουν ποιες οικιακές λειτουργίες θα επιθυμούσαν να μοιράζονται με ανθρώπους οι οποίοι δεν ανήκουν στον οικογενειακό ή συγγενικό τους κύκλο, και στη συνέχεια να σχεδιάσουν χώρους για αυτές, σε αστικά κενά τα οποία βρίσκονται μέσα στην περιοχή μελέτης. Ακόμα ζήτησα από τους φοιτητές να αποτυπώσουν συνεργατικά τα τέσσερα οικοδομικά τετράγωνα και να μιλήσουν με τους ανθρώπους που κατοικούν ή εργάζονται εκεί, προσπαθώντας να καταλάβουν ποιες δράσεις της καθημερινότητάς τους θα επιθυμούσαν οι ίδιοι να γίνουν κοινόχρηστες. Οι φοιτητές ανταποκρίθηκαν με ενθουσιασμό, μίλησαν με τους κατοίκους και σχεδίασαν κοινόχρηστα χαμάμ, πισίνες, πλυντήρια, αποθήκες για διαδανεισμό οικιακών αντικειμένων, κοινόχρηστες βιβλιοθήκες, εργαστήρια, δημόσιες κουζίνες, κρεβατοκάμαρες-ξενώνες με περιοδική χρήση και άλλα. Κατασκευάστηκε μακέτα των τεσσάρων τετραγώνων με τις παρεμβάσεις των φοιτητών. Οι προτάσεις τους αποτυπώθηκαν και σε σχέδια.

Φοιτητές: Σ. Ανδρουτσοπούλου, Ε. Βασιλάκου, Κ. Βιτσαξάκη, Δ. Γιάκα, Ε. Θερμογιάννη, Τ. Καλιακμάνης, Α. Καρδαράκου, Χ. Κονόμης, Ν. Κουρής, Δ. Λιναρδόπουλος, Ι. Μαθιουδάκης, Ε. Νταγκούλη, Γ. Παπαλεξανδρή, Ο. Πέρκιζας, Β. Στάθης, Ι. Τσούλια, Μ. Φαναρτζή, Α. Φανού

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 2, Αυτόνομη διδασκαλία

Άσκηση 2Α: Η χωρική εμπειρία της ατομικότητας και της συλλογικότητας

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Δεύτερο

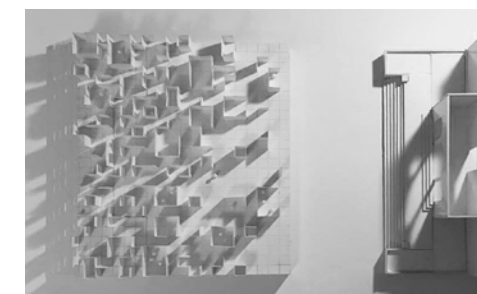
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστής), Πέτρος Μπαμπασίκας, Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Δήμητρα Παυλάκου, Μιχάλης Ραυτόπουλος, Νίκος Σμυρλής, Αλεξάνδρα Στράτου - την πρώτη χρονιά επίσης οι Δημήτρης Αντωνίου και Γιάννης Κιτάνης.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δίδαξα το συγκεκριμένο μάθημα σε δύο ακαδημαϊκά έτη, το 2015 και το 2016.

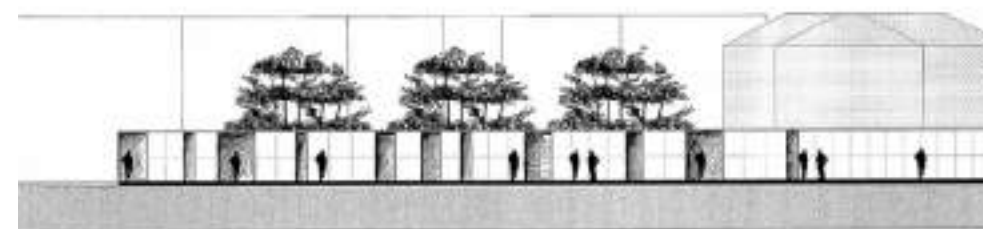
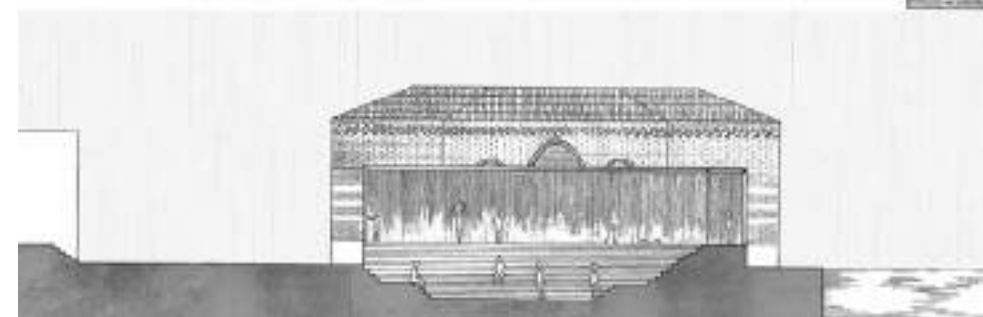
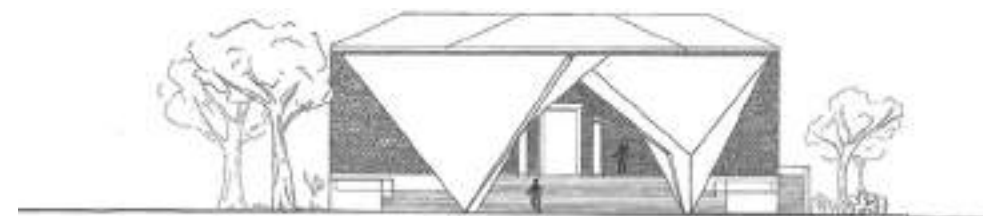
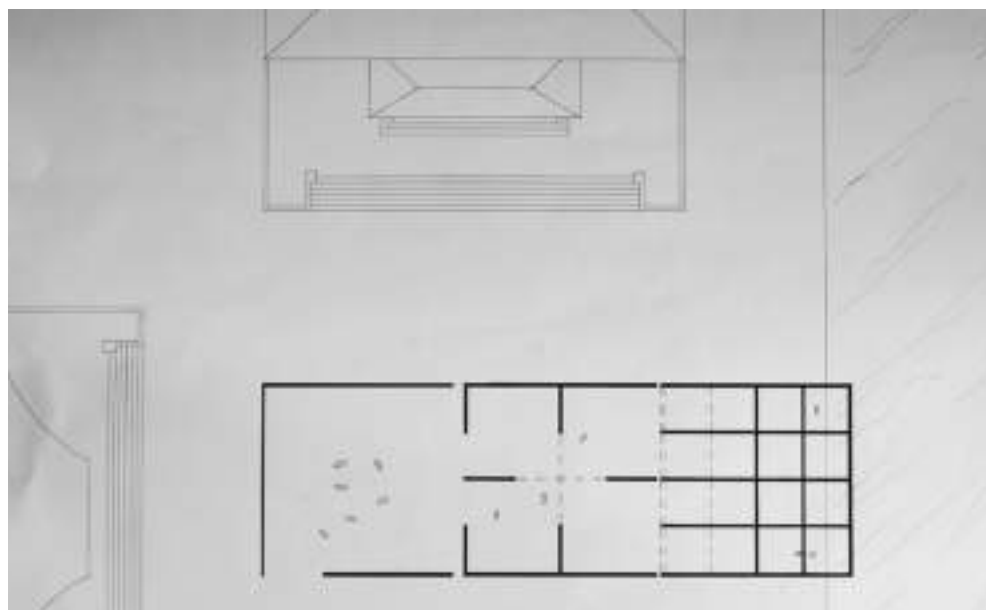
ΘΕΣΗ: Αυτόνομη διδασκαλία ως εντεταλμένη διδάσκουσα. Και στα δύο εξάμηνα επέβλεψα ομάδες δεκαοκτώ φοιτητών.

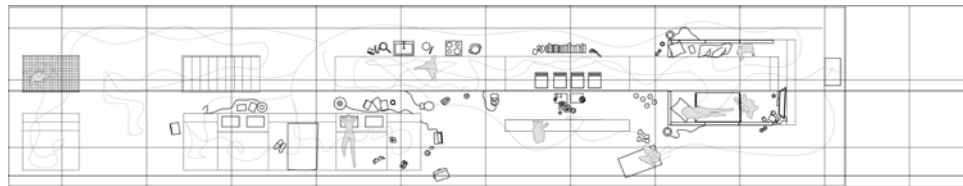
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΣΚΗΣΗΣ: Κάθε Μάιο το Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πανεπιστημίου Πατρών οργανώνει μια εκδρομή στη Βενετία και το Βένετο. Εκεί οι φοιτητές μαθαίνουν για τον Θεσμό της Biennale. Επιστρέφοντας, σχεδιάζουν τη δική τους "συμμετοχή" στην Biennale ως παρέμβαση στο ελληνικό περίπτερο και τον περίβολό του. Κάθε διδάσκων προσδιορίζει ειδικά την παρέμβαση στην ομάδα του. Συνολικά το δεύτερο εξάμηνο στο πανεπιστήμιο Πατρών αφορά την εισαγωγή των φοιτητών σε ζητήματα της πόλης. Για τον λόγο αυτό, και τις δύο φορές που δίδαξα το συγκεκριμένο θέμα, ζήτησα από τους σπουδαστές της δικής μου ομάδας να σκεφτούν πάνω στις έννοιες ατομικότητα-συλλογικότητα. Στη συνέχεια οι φοιτητές κλήθηκαν να σχεδιάσουν μια χωρική δομή μέσα από την οποία ένας θεωρητικός επισκέπτης της Biennale θα βίωνε την αξία της συλλογικότητας και τη σχέση της με την εμπειρία της ατομικότητας.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΑΝΩ: Διονύσης Κακούλης

Δεύτερο εξάμηνο: Πάνω Οδυσσέας Πέρκιζας, κάτω αριστερά Μαριέττα Μελένου, κέντρο δεξιά Δέσποινα Καραμπέλα και κάτω δεξιά Ιωάννα Τσούλια

Ε.1.3 Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 3, Αυτόνομη διδασκαλία

Θέμα: Κατοικία

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

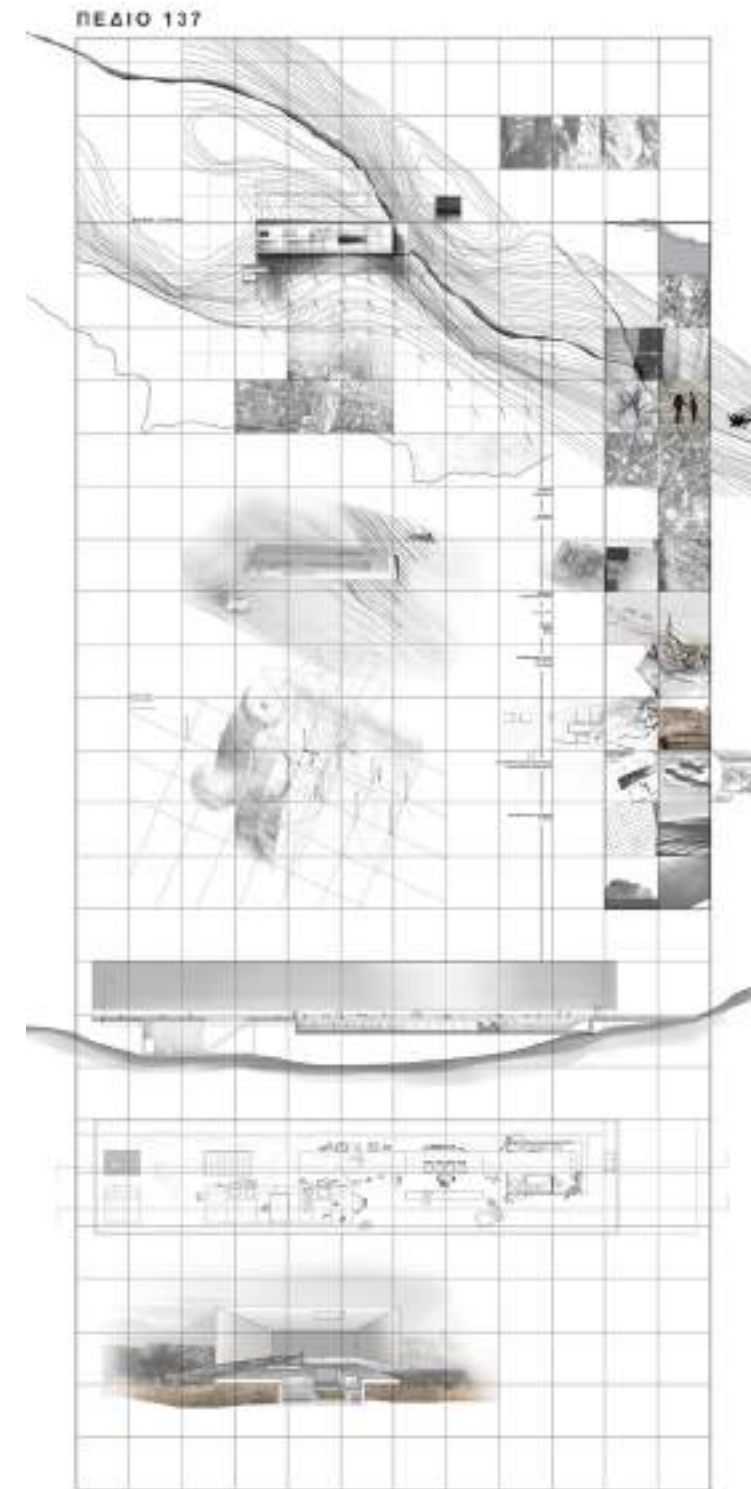
ΕΞΑΜΗΝΟ: Τρίτο

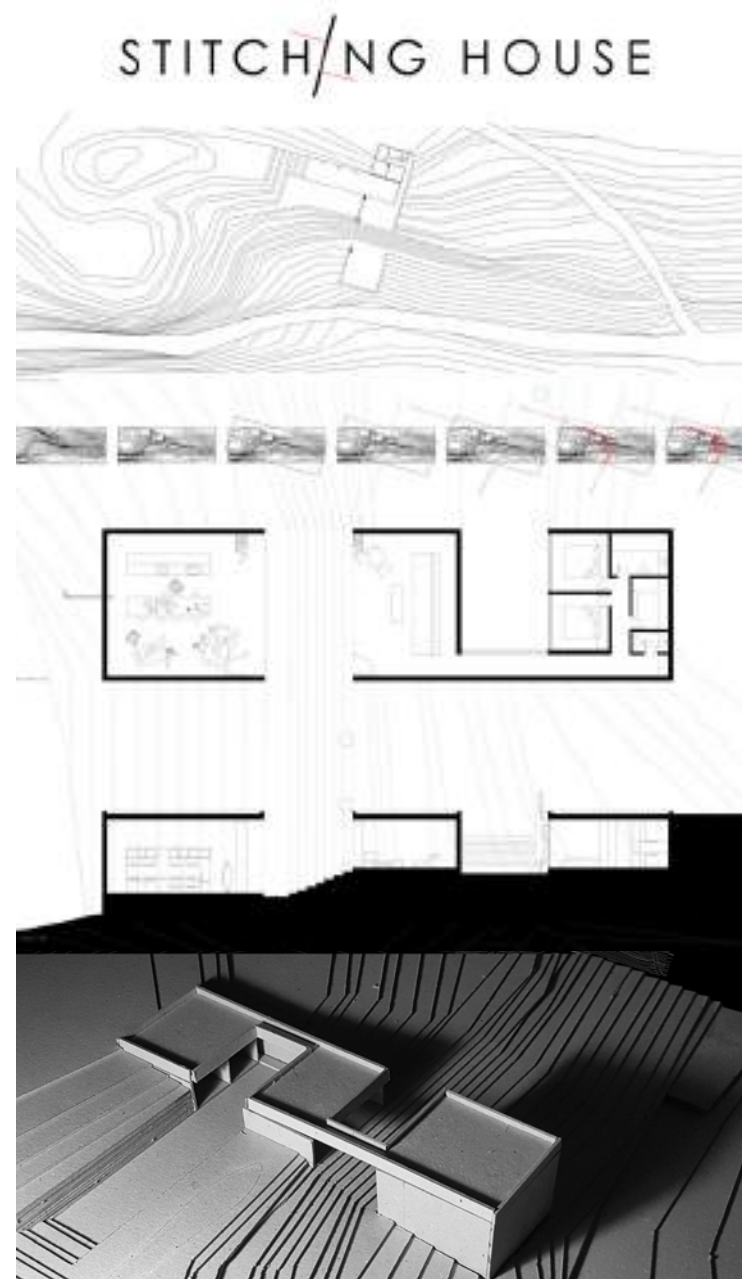
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δημήτρης Γιαννίσης (συντονιστής), Αγάπη Πρωίμου, Μυρτώ Κιούρτη, Ελένη Παπαναστασίου.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δίδαξα το συγκεκριμένο μάθημα κατά το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019. Επέβλεψα μια ομάδα είκοσι έξι φοιτητών.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΘΕΜΑΤΟΣ: Το θέμα αφορούσε τον σχεδιασμό μιας κατοικίας σε προάστιο των Πατρών. Στόχος μου ήταν να βοηθήσω τους φοιτητές να κατανοήσουν σύγχρονα αιτήματα τα οποία αφορούν το ζήτημα της κατοίκησης και πώς αυτά μπορούν να συσχετιστούν με προτεινόμενες δομές του χώρου. Επίσης εστίασα στη διαπραγμάτευση της σχέσης του κτηρίου με το οικόπεδο που δόθηκε στο πλαίσιο του θέματος και το οποίο είχε έντονη κλίση.

ΠΑΝΩ ΚΑΙ ΔΕΞΙΑ: Εικόνες από το θέμα της Δέσποινας Μαρτσοπούλου και του Χρυσόστομου Ρεϊζή. Οι συγκεκριμένοι φοιτητές διαχειρίστηκαν την έννοια της ρευστής κατοίκησης με αναφορές στη δουλειά των Superstudio και των Καταστασιακών. Σχεδίασαν την κατοικία ως ένα πεδίο το οποίο αναπτύσσεται 137 μέτρα πάνω από τη στάθμη της θάλασσας. Οι οικιακές πρακτικές τελούνται σε ένα ενιαίο απρόσκοπτο επίπεδο ενώ εξυπηρετούνται από υποδομές οι οποίες αναπτύσσονται με τη μορφή βυθισμάτων σε διάφορες στάθμες. Γύρω από το κτήριο σχεδιάζεται μια ηχητική εγκατάσταση με στύλους σε κάναβο, οι οποίοι εκπέμπουν λευκό ήχο στη στάθμη της κατοικίας. Η εμπειρία της κατοίκησης βιώνεται ως απελευθερωμένη από τις κοινωνικές συμβάσεις των δωματίων και ως επιστροφή σε ένα ηχητικό περιβάλλον απόλυτης γαλήνης.

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 3, Αυτόνομη διδασκαλία Θέμα: Κατοικία

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

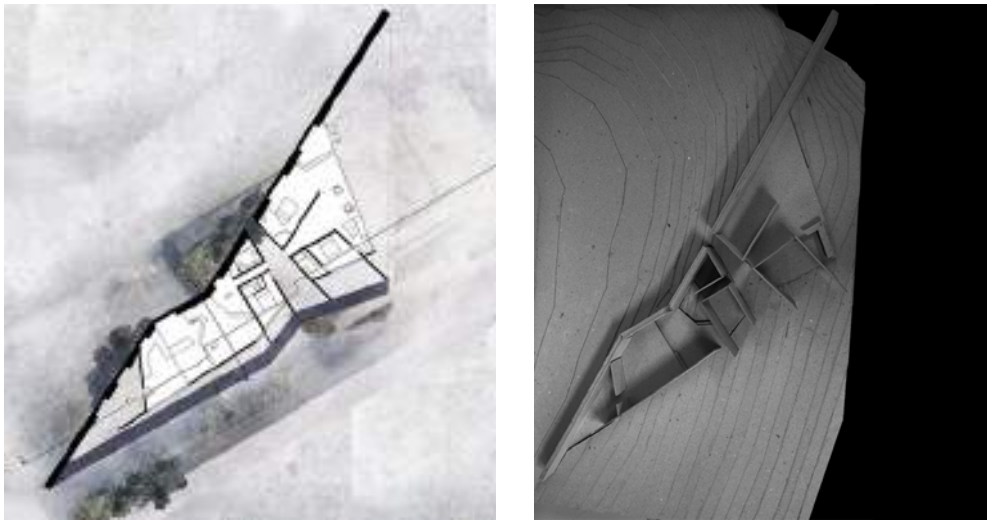
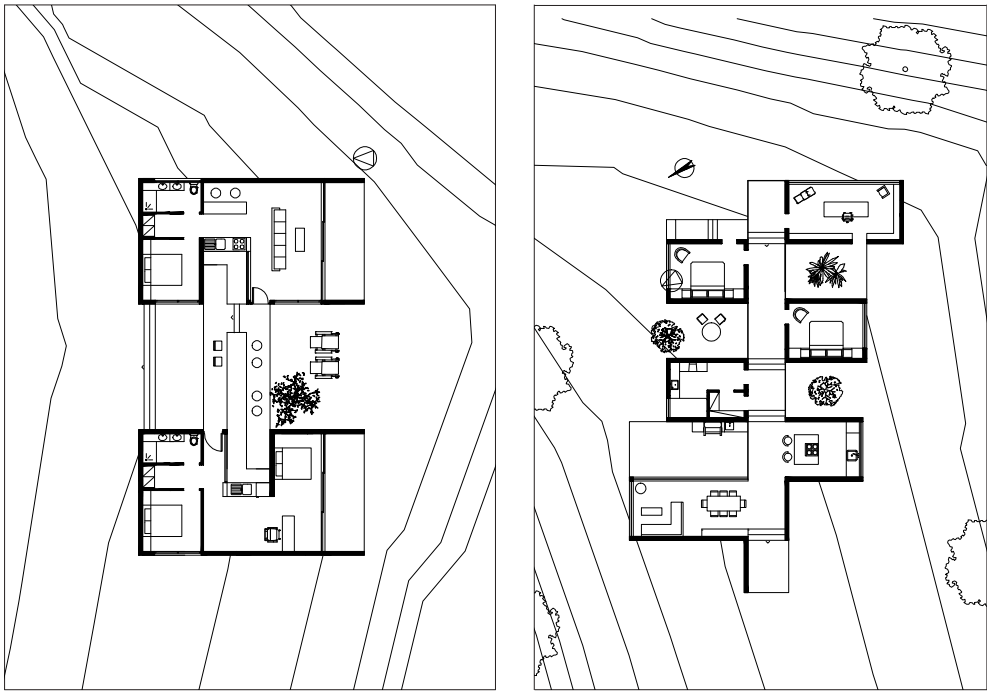
ΕΞΑΜΗΝΟ: Τρίτο

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Πάνος Δραγώνας – Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστές), Δημήτρης Γιαννίσης, Αγάπη Πρωίμου, Μυρτώ Κιούρτη, Κατερίνα Κουτσογιάννη, Μιχάλης Ραυτόπουλος.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δίδαξα το συγκεκριμένο μάθημα κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015. Επέβλεψα μια ομάδα είκοσι ενός φοιτητών.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΘΕΜΑΤΟΣ: Μετά τη σύμφωνη γνώμη των συντονιστών του μαθήματος ζήτησα από τους φοιτητές της ομάδας μου να παρακολουθήσουν την ταινία "Something's gotta give" σε σκηνοθεσία της Nancy Meyers, με πρωταγωνιστές την Diane Keaton και τον Jack Nicholson. Η ταινία είναι ηθογραφική και ψυχογραφική και αφορά ένα μη συμβατικό οικογενειακό σχήμα, μια διαζευγμένη συγγραφέα 60 ετών και τον νέο της σύντροφο, έναν συνομήλικό της παραγωγό μουσικής. Στην ταινία δίνεται έμφαση στις ιδιαιτερότητες ενός τέτοιου σχήματος συμβίωσης, κυρίως επειδή τα δύο πρόσωπα έχουν συνηθίσει να ζουν μόνο τους για πολλά χρόνια και συνεπώς δυσκολεύονται στη συγκατοίκηση. Οι φοιτητές κλήθηκαν να παρατηρήσουν με ακρίβεια τον τρόπο ζωής του ζευγαριού και τις αληθινές λειτουργικές τους ανάγκες, όπως την αγάπη που δείχνει η συγγραφέας για το περπάτημα στη θάλασσα, τη συγγραφική της δραστηριότητα σε χώρο από όπου μπορεί να αενίξει το φυσικό τοπίο, την ανάγκη του συντρόφου της για αρκετό προσωπικό χώρο όπως και το ενδιαφέρον τους για τη μαγειρική. Οι φοιτητές σχεδίασαν για αυτά τα πρόσωπα σαν να ήταν υπαρκτά, μια εξοχική κατοικία σε παραλιακό οικόπεδο της Κυλλήνης. Οι περισσότεροι πρότειναν ανοιχτές δομές κατοίκησης που αρθρώνονται πάνω σε τροχιές κίνησης, λόγω της έμφασης που έδινε η κάτοικος στο περπάτημα, και οι οποίες προσέφεραν στους κατοίκους οριοθετημένους προσωπικούς χώρους.

ΠΑΝΩ: Χαρακτηριστικά στιγμιότυπα από την ταινία τα οποία αναλύσαμε προκειμένου να καθορίσει η κάθε ομάδα φοιτητών πώς θα σχεδιάσει την κατοικία των συγκεκριμένων ανθρώπων.

Τρίτο εξάμηνο: Πάνω αριστερά Ανδρομάχη Στυλιανού, πάνω δεξιά Χαρά Μυλωνοπούλου, Κατερίνα Σαμούρη, κάτω Κατερίνα Αποστολοπούλου, Θώμη Κορδονούρη

Ε.1.4 Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 4, Αυτόνομη διδασκαλία

Θέμα: Πολυκατοικία

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Τέταρτο

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Πάνος Δραγώνας – Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστές), Δημήτρης Γιαννίσης, Αγάπη Πρωίμου, Μυρτώ Κιούρτη, Κατερίνα Κουτσογιάννη, Μιχάλης Ραυτόπουλος.

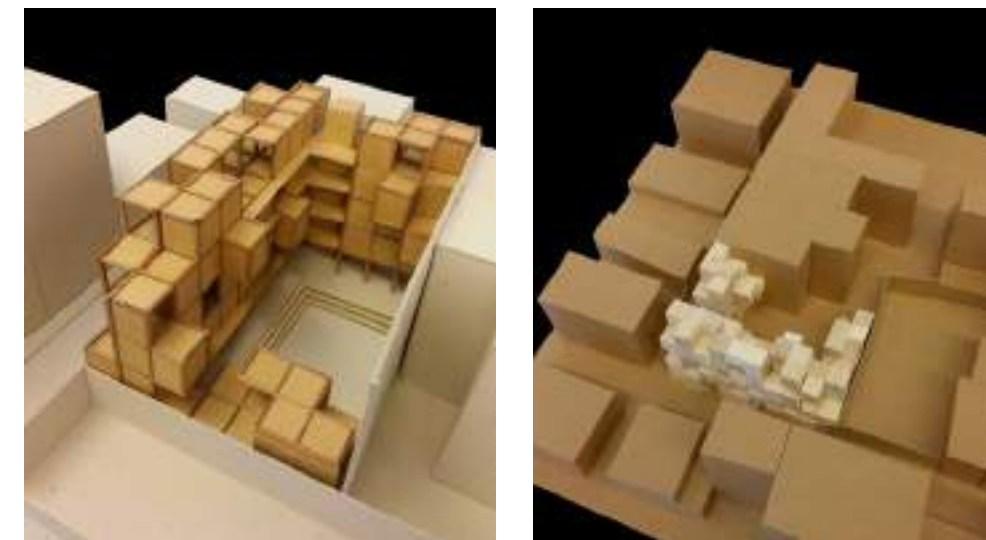
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δίδαξα το συγκεκριμένο μάθημα κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015. Επέβλεψα μια ομάδα δεκαεννιά φοιτητών.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΘΕΜΑΤΟΣ: Το θέμα αφορούσε τον σχεδιασμό μιας πολυκατοικίας σε ένα γωνιακό οικόπεδο στο κέντρο της Πάτρας. Σύμφωνα με τους συντονιστές του μαθήματος, οι φοιτητές όφειλαν να προτείνουν ένα κτηριολογικό πρόγραμμα το οποίο θα συνδύαζε την κατοίκηση με μια δημόσια λειτουργία της επιλογής τους. Στην ομάδα μου εστίασα στη σημασία που έχει ο συσχετισμός του ιδιωτικού με τον δημόσιο βίο και κάλεσα τους φοιτητές να μελετήσουμε παραδείγματα συλλογικής κατοικίας από την ιστορία της αρχιτεκτονικής. Οι φοιτητές πρότειναν στη συνέχεια τη δική τους εκδοχή κατοίκησης μέσα από λειτουργικά προγράμματα τα οποία προωθούν την κοινωνική αλληλεγγύη, τη συλλογικότητα, την ανταλλαγή ιδεών και υπηρεσιών όπως και έναν πλουραλιστικό τρόπο ζωής στη σύγχρονη πόλη.

ΠΑΝΩ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΚΙΤΣΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ: Των φοιτητών Μαρία Τσελικά και Μαριάνθη Χριστοδούλου

ΔΕΞΙΑ ΣΕΛΙΔΑ ΠΑΝΩ: Πάνω Δήμητρα Μπλέτσα, Νάντια Χοσμπάν

ΔΕΞΙΑ ΣΕΛΙΔΑ ΜΕΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΩ: Μυρτώ Μακρυγιάννη-Καράμπελα, Δήμητρα Λιόση

Πάνω: Η εργασία των Χριστίνα Αθανασίου και Σπυριδωνίδου Πελαγία, τέταρτο εξάμηνο, Πολυκατοικία.

Δεξιά: Η εργασία των Μαρία Τσελικά και Μαριάνθη Χριστοδούλου. Οι συγκεκριμένες φοιτήτριες συμμετείχαν ενεργά στο θεατρικό τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών και δήλωναν πως αγαπούσαν ιδιαίτερα το θέατρο. Μετά από συζητήσεις πρότειναν τη συγκρότηση ενός κτηρίου κατοικιών το οποίο θα ενσωμάτωνε ένα μικρό θέατρο. Ο κυρίως χώρος της σκηνής και των καθισμάτων αναπτύσσεται ως κεντρικός πυρήνας της σύνθεσης. Τα διαμερίσματα και οι χώροι κίνησης της πολυκατοικίας έχουν επιλεκτικά θεάσεις προς τον θεατρικό χώρο. Στο ισόγειο φιλοξενούνται λειτουργίες υποστηρικτικές του θεάτρου. Για το κτηριολογικό πρόγραμμα του ισογείου οι φοιτήτριες μελέτησαν κτήρια θεάτρου και πήραν συνεντεύξεις από μέλη του ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας. Σε μια πόλη η οποία στηρίζεται στους φοιτητές που συρρέουν από όλη την Ελλάδα, η συγκρότηση ενός τέτοιου κτηρίου θα μπορούσε να λειτουργήσει ως μια πειραματική φοιτητική εστία, προσφέροντας και σε μόνιμους δημότες, που αγαπούν τις τέχνες, μια ιδιαίτερη εκδοχή κατοίκησης.

Ε.1.5 Αστικός Σχεδιασμός 9, Συμμετοχή στη διδασκαλία Instant City: Στρατηγικές σχεδιασμού σε συνθήκες ραγδαίας αστικοποίησης

ΣΧΟΛΗ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

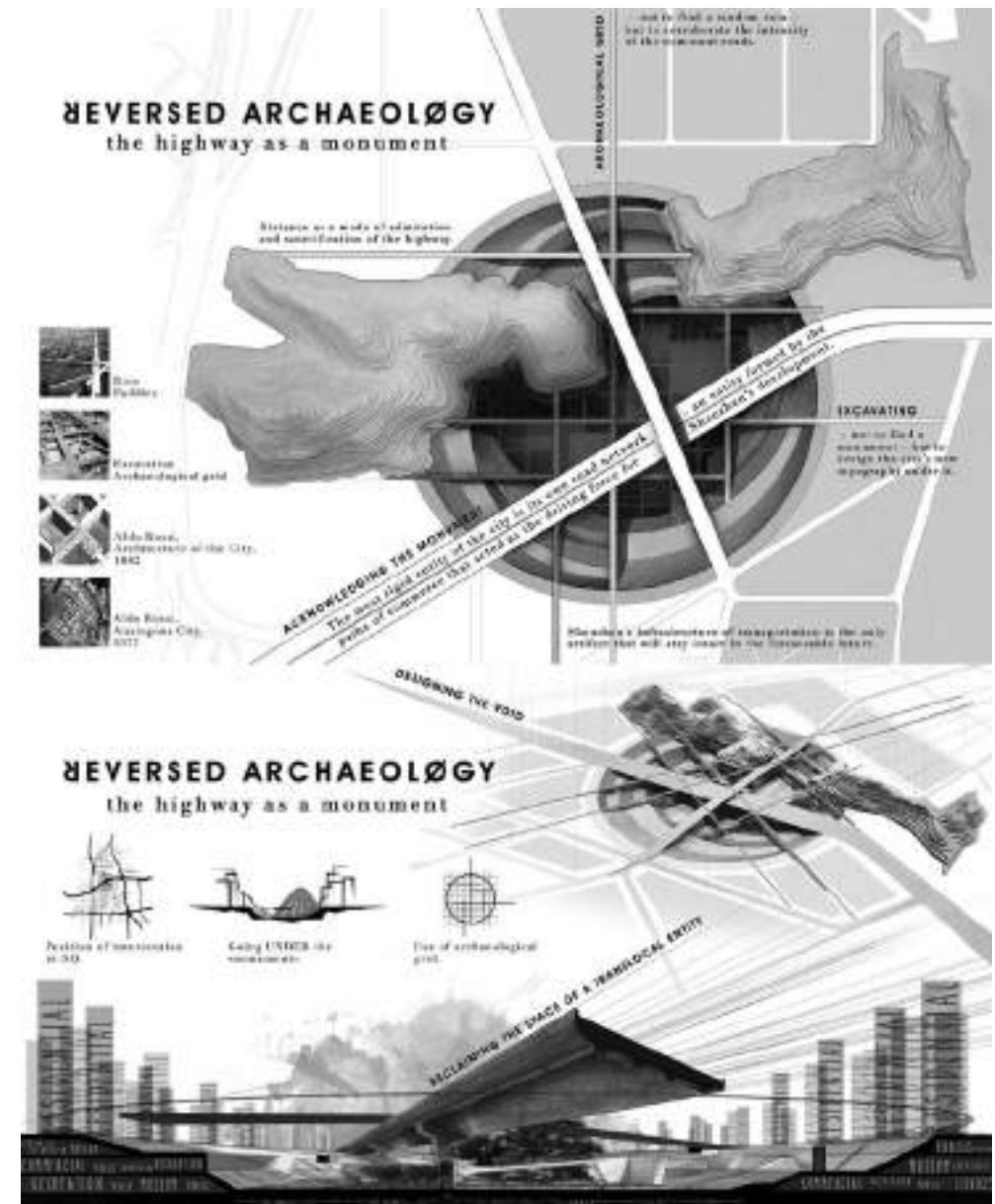
ΕΞΑΜΗΝΟ: Ένατο εξάμηνο, διατομεακό μάθημα

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Αριάδνη Βοζάνη, Ανδρέας Κούρκουλας, Θάνος Παγώνης.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: 2014-2015

ΘΕΣΗ: Εξωτερικός συνεργάτης. Στο μάθημα συμμετείχαν εβδομήντα πέντε φοιτητές συνεργαζόμενοι σε είκοσι έξι ομάδες. Το μάθημα διήρκεσε ένα εξάμηνο και η διδασκαλία περιελάμβανε δύο τετράωρες συναντήσεις την εβδομάδα. Συμμετείχα σε όλα τα μαθήματα κάνοντας κοινές διορθώσεις με τους διδάσκοντες και αυτόνομες συζητήσεις-διορθώσεις με τους φοιτητές. Επιπλέον, μελέτησα τα δεδομένα του διαγωνισμού και προετοίμασα αναλυτικά βοηθητικά κείμενα για την καλύτερη ανταπόκριση των φοιτητών στον διαγωνισμό. Παρακολούθησα ιδιαίτερα στενά τις ομάδες των οποίων οι εργασίες παρουσιάζονται ενδεικτικά εδώ. Βοήθησα στην οργάνωση παράλληλων διαλέξεων προσκεκλημένων αρχιτεκτόνων κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

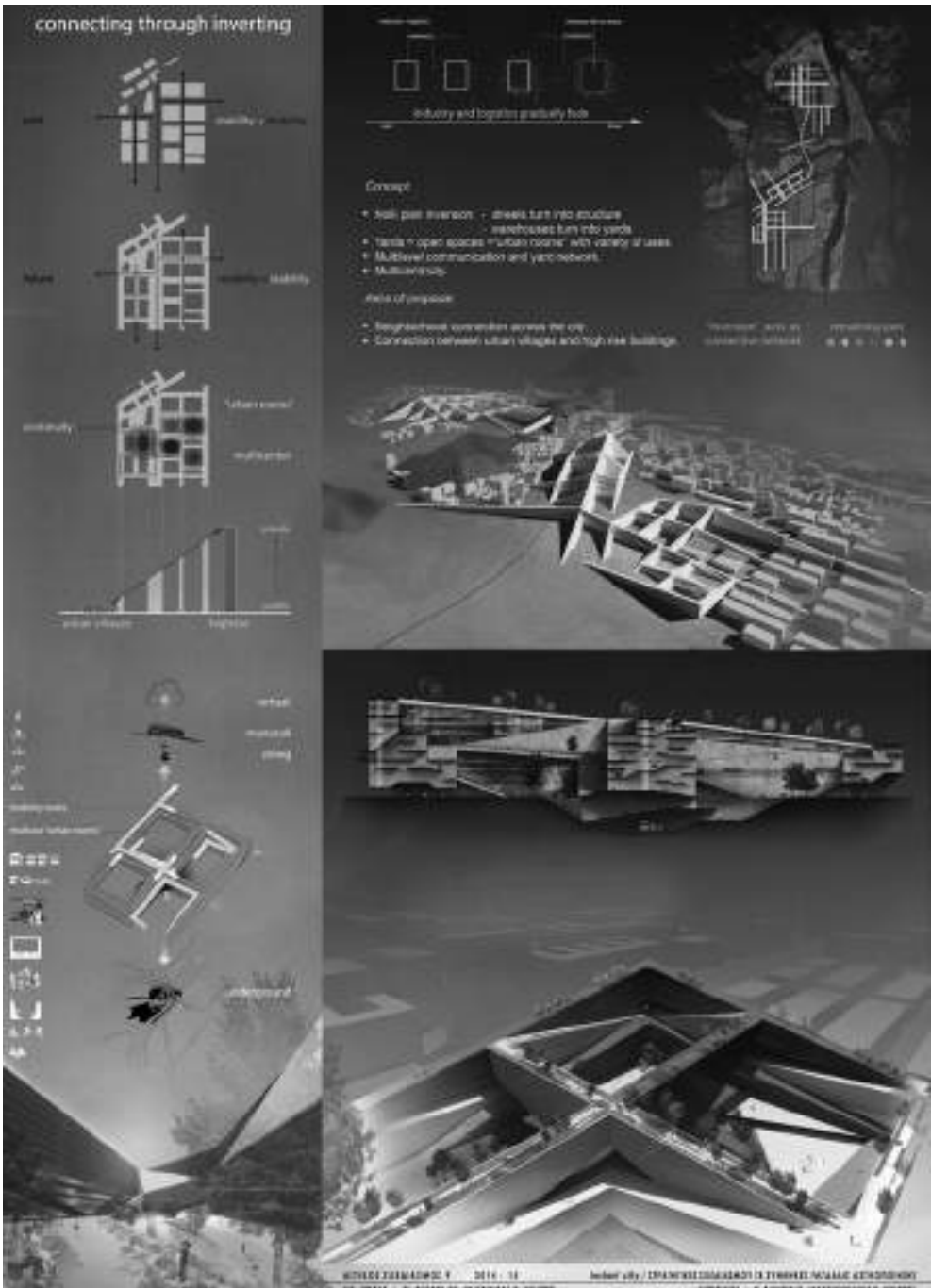
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο πλαίσιο του μαθήματος ζητήθηκε από τους φοιτητές να συμμετέχουν στον διεθνή φοιτητικό διαγωνισμό Global Schindler Award 2015: Access to Urbanity, Designing the City as a Resource. Το θέμα του διαγωνισμού ήταν ο ανασχεδιασμός των συνοικιών Sungang-Quingshuile της πόλης Shenzhen στα όρια της Ηπειρωτικής Κίνας με το Hong Kong. Η Shenzhen γνωστή και ως "instant city" ήταν η πρώτη και μια από τις πιο επιτυχημένες Ειδικές Οικονομικές Ζώνες της Κίνας. Αποτελεί το πιο ακραίο παράδειγμα ραγδαίας αστικοποίησης της Κίνας με έναν πληθυσμό που αριθμούσε 30.000 το 1980 και 13.000.000 το 2010. Στο μάθημα μελέτησαμε την ιστορική εξέλιξη της πόλης, τις τάσεις ανάπτυξης, μεθοδολογίες αστικής παρέμβασης σε συνθήκες ραγδαίας αστικοποίησης, και σύγχρονες παρεμβάσεις στη Shenzhen από διεθνή γραφεία. Οι φοιτητές επεξεργάστηκαν τον σχεδιασμό και την οργάνωση του κτισμένου και του άκτιστου χώρου, τη συγκρότηση του οικοδομικού τετραγώνου, την κυκλοφορία και τις τυπολογίες των κτιρίων. Παρέδωσαν σχέδια σε κλίμακες 1/2.000 και 1/500 καθώς και προπλάσματα σε κλίμακα 1/500.

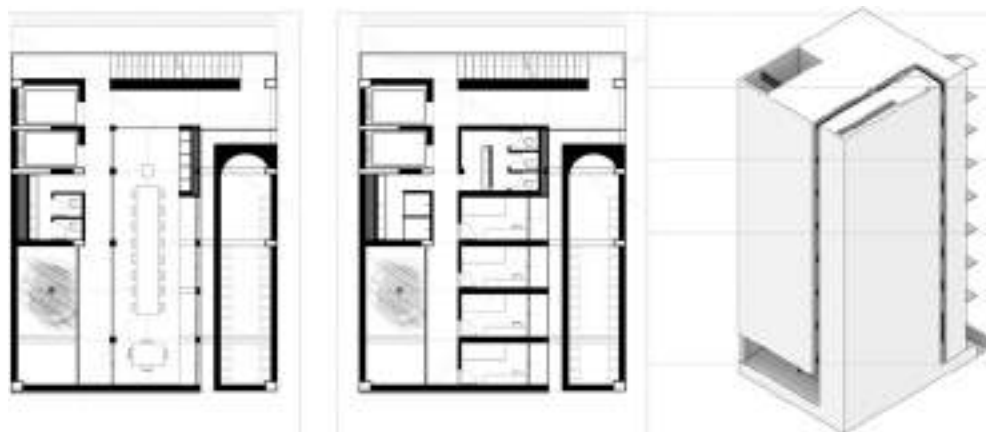
Ενδεικτική πινακίδα παράδοσης στον διαγωνισμό.

Φοιτητές: Ιωάννα Ευαγόρου, Μαρία Θεοδώρου, Δέσπω Θωμά

Ενδεικτικά αποσπάσματα από πινακίδες παράδοσης στον διαγωνισμό.
Αριστερά: Χριστίνα Βογιά, Δημήτρης Λούκος, Αικατερίνη Μαγούλα, Στέλλα Κουκά, Μαρούλα Παγιαζήτη. Δεξιά: Ευαγγελία Κακαβά, Θοδωρής Κανακόπουλος, Μαρία Χαριτάκη

Ε.1.6 Ερευνητικές Προσεγγίσεις Μεταλλάξεων της Μεταπολεμικής Αθηναϊκής Αστικής Πολυκατοικίας, Συμμετοχή στη διδασκαλία, Μεταπτυχιακό πρόγραμμα

ΣΧΟΛΗ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: Μεταπτυχιακό πρόγραμμα Σχεδιασμός - Χώρος - Πολιτισμός, Ειδίκευση: Προωθημένα Ζητήματα Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού

ΜΑΘΗΜΑ: Ερευνητικές Προσεγγίσεις Μεταλλάξεων της Μεταπολεμικής Αθηναϊκής Αστικής Πολυκατοικίας

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δημήτρης Ησαΐας (συντονιστής), Σταύρος Γυφτόπουλος, Ματθαίος Παπαβασιλείου, Μυρτώ Κιούρτη.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Εαρινό εξάμηνο 2015 και εαρινό εξάμηνο 2016.

ΘΕΣΗ: Συνδιδασκαλία. Συμμετείχα στην ομάδα των διδασκόντων βοηθώντας στην οργάνωση του μαθήματος, κάνοντας από κοινού διορθώσεις επί των φοιτητικών θεμάτων, και εκπονώντας μια από τις διαλέξεις του μαθήματος για κάθε εξάμηνο.

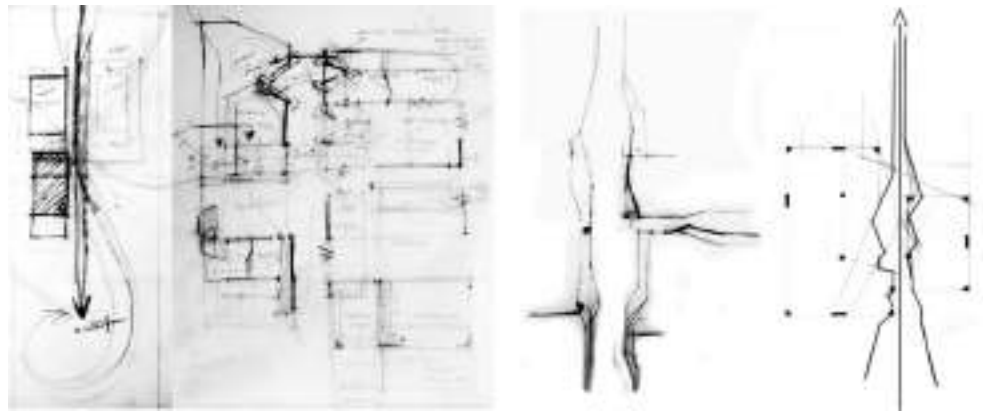
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Οι φοιτητές κλήθηκαν να ανασχεδιάσουν υφιστάμενες πολυκατοικίες στο κέντρο της Αθήνας. Παράλληλα με τις συζητήσεις επί των φοιτητικών θεμάτων πραγματοποιήθηκαν εξειδικευμένες διαλέξεις από τους διδάσκοντες και από προσκεκλημένους ερευνητές οι οποίες κάλυπταν ζητήματα αρχιτεκτονικού σχεδιασμού σε περιπτώσεις ανακατασκευής, στατικής ενίσχυσης υφισταμένων κτιρίων, ενσωμάτωσης σύγχρονων ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων όπως και άλλα συναφή θέματα.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΙΔΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ: Παναγιώτη Μουρελάτου και Θωμά Χολέβα

Μεταπτυχιακό μάθημα: "Ερευνητικές Προσεγγίσεις Μεταλλάξεων της Μεταπολεμικής Αθηναϊκής Αστικής Πολυκατοικίας". Αποσπάσματα από τις τελικές πινακίδες των Δήμητρα Αννίνου και Παναγιώτη Τσόγκα πάνω αριστερά, και Κωνσταντίνου Κοσμά πάνω δεξιά και κάτω

Ε.1.7 Εργαστήριο Σχεδιασμού II, “Συμβιώσεις”, Επικουρικό διδακτικό έργο, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: Μεταπτυχιακό πρόγραμμα “Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός”

ΜΑΘΗΜΑ: Εργαστήριο Σχεδιασμού II “Συμβιώσεις”

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δημήτρης και Σουζάνα Αντωννάκη

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Χειμερινό εξάμηνο 2012

ΘΕΣΗ: Επικουρικό διδακτικό έργο

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το θέμα του μαθήματος ήταν ο ανασχεδιασμός υφισταμένων κελυφών και η μετατροπή τους σε κτήρια κατοικίας. Έχοντας μόλις ολοκληρώσει τη διατριβή μου πάνω σε ανθρωπολογικά ζητήματα της κατοίκησης, προσκλήθηκα από τους Δημήτρη και Σουζάνα Αντωννάκη να συμμετάσχω στο μάθημά τους, βοηθώντας στην οργάνωση και τις διορθώσεις, όπως επίσης παρουσιάζοντας με τη μορφή μιας διάλεξης ορισμένες πτυχές της έρευνάς μου. Επίσης ορίσαμε ως ένα από τα δύο θέματα του μαθήματος τον επανασχεδιασμό μιας κατοικίας την οποία είχα παραδειγματικά μελετήσει στο διδακτορικό μου. Με τη συμμετοχή μου επιχείρησα να εξηγήσω στους φοιτητές πολιτισμικές πτυχές της ελληνικής κοινωνίας και πώς αυτές επηρεάζουν τα κτήρια κατοικίας των μεσαίων στρωμάτων. Ζητήσαμε από τους φοιτητές να ανασχεδιάσουν το υφιστάμενο αυτό κτήριο κατοικίας, ασκώντας μέσα από τον σχεδιασμό μια κριτική σε νοοτροπίες της κατοίκησης τις οποίες οι ίδιοι θεωρούσαν προβληματικές.

ΠΑΝΩ ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΣΚΙΤΣΑ ΦΟΙΤΗΤΗ: Ελίνα Λέτσιου

Ενδεικτικό θέμα. Διερευνώντας τις ενδοοικογενειακές σχέσεις και το πώς μπορούν να επαναπροσδιοριστούν μέσω της αρχιτεκτονικής της κατοικίας. Φοιτήτρια: Αναϊτ Καραογλανιάν

Ε.1.8 Εισαγωγή στις αρχιτεκτονικές σπουδές, θεωρία + εργαστήριο, 2017, Συμμετοχή στη διδασκαλία

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Πρώτο

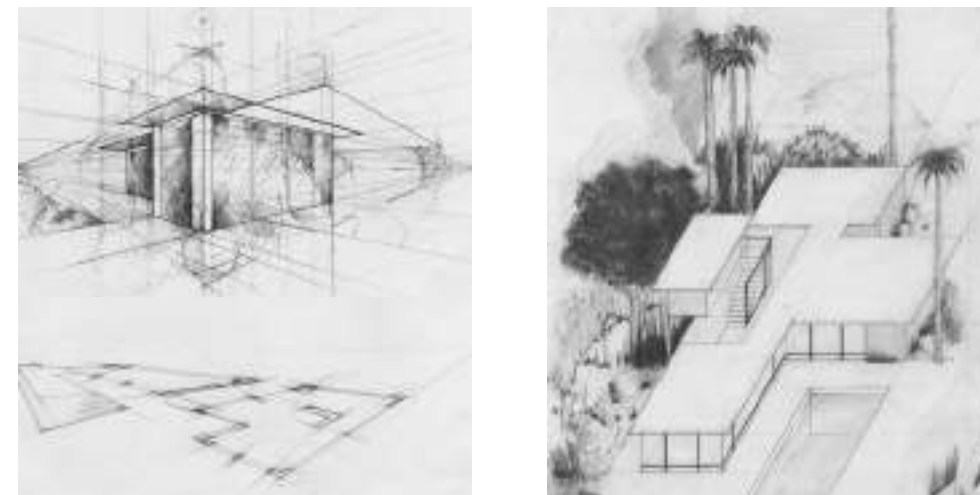
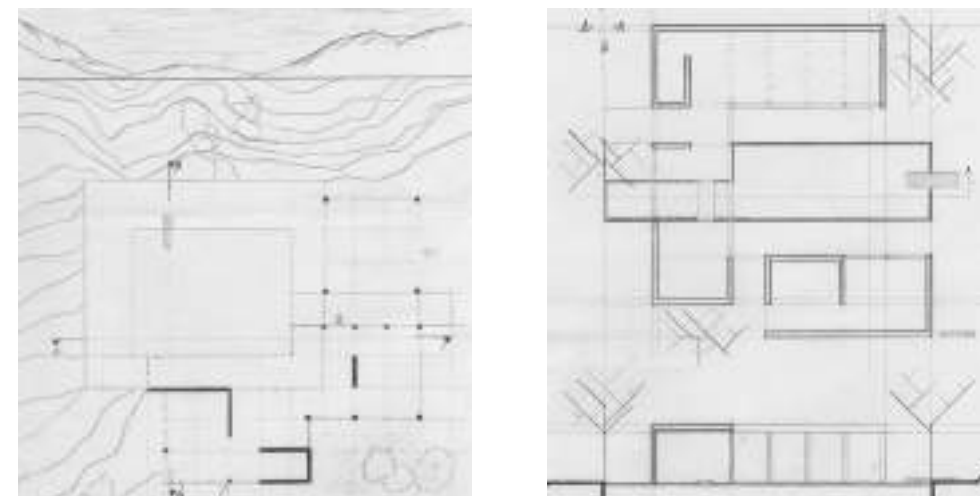
ΜΑΘΗΜΑ: Το εργαστήριο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του μαθήματος "Οπτική Επικοινωνία".

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Αθανάσιος Σπανομαρίδης (συντονιστής), Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Ελένη Παπαναστασίου, Ξένια Σίμου.

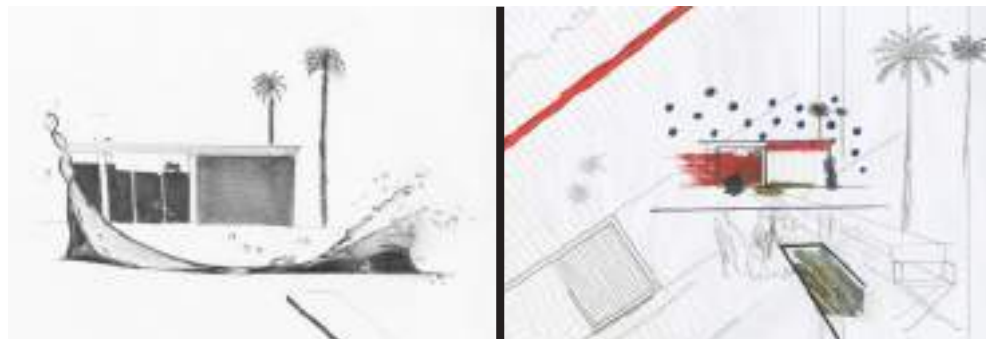
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: 2-13 Οκτωβρίου 2017

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στόχος του Εργαστηρίου ήταν μια περιεκτική εισαγωγή των πρωτοετών φοιτητών στις σπουδές της αρχιτεκτονικής. Η έμφαση δόθηκε στην εδραίωση της κοινής γλώσσας αρχιτεκτονικής επικοινωνίας, του σχεδίου. Με το αρχιτεκτονικό σχέδιο ως εργαλείο "συζητήσαμε" για τον χαρακτήρα των αρχιτεκτονικών σπουδών, όπως και για την προσφορά του αρχιτέκτονα στην κοινωνία, την εργασία και τον πολιτισμό. Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου πραγματοποιήθηκαν πέντε διαλέξεις από τους διδάσκοντες, πέντε ασκήσεις και μια ημερήσια εκπαιδευτική εκδρομή. Οι φοιτητές παρέδωσαν στο τέλος τις εργασίες τους οι οποίες αξιολογήθηκαν και βαθμολογήθηκαν από τους διδάσκοντες. Τα μαθήματα ήταν καθημερινά και διαρκούσαν από τις 10.00 έως τις 20.00.

ΠΑΝΩ ΚΑΤΟΨΗ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ PERKINS HOUSE ΤΟΥ RICHARD NEUTRA: Νίκος Γκaniάτσας, Κατερίνα Λυμπέρη, Κωνσταντίνα Σούτη

Πρώτη απόπειρα οργάνωσης χώρου σε κάτοψη, αξονομετρικό, προοπτικό. Πάνω, Χρυσόστομος Ρεϊζης και Αναστασία Τουμπανίδη. Κάτω, Αγγελική Νικολαΐδη και Λάμπρος Σκαπινάκης

Εισαγωγή στις αρχιτεκτονικές σπουδές, θεωρία + εργαστήριο, 2018, Συμμετοχή στη διδασκαλία

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Πρώτο

ΜΑΘΗΜΑ: Το εργαστήριο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του μαθήματος “Οπτική Επικοινωνία”.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Αθανάσιος Σπανομαρίδης (συντονιστής), Μυρτώ Κιούρτη, Ελένη Παπαναστασίου.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Οκτώβριος - Νοέμβριος 2018

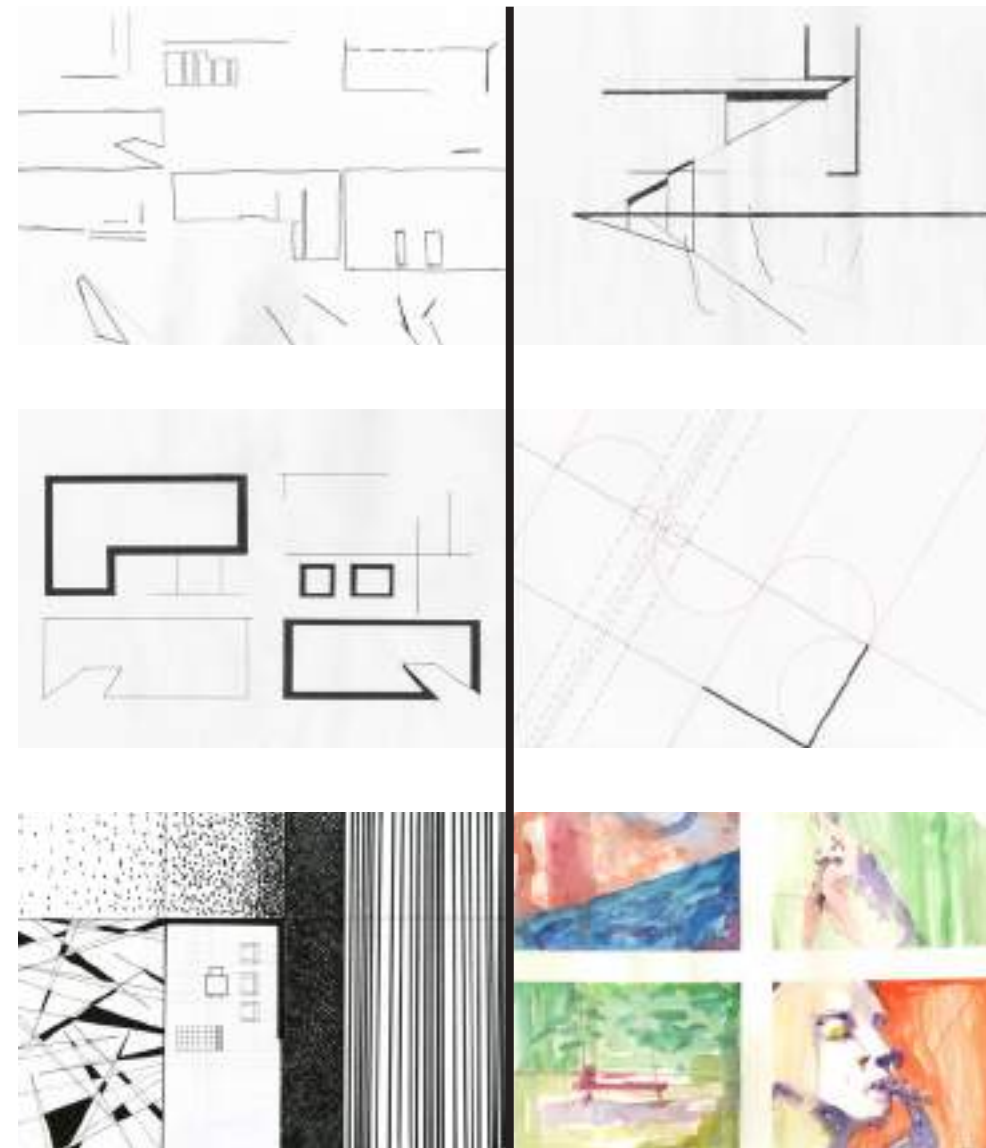
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το workshop πραγματοποιήθηκε για δεύτερη χρονιά με ορισμένες παραλλαγές. Αυτή τη φορά δόθηκε έμφαση στο σχέδιο ως εκφραστικό εργαλείο. Όλες οι ασκήσεις βασίστηκαν στο έργο “A Bigger Splash” του David Hockney. Στην πρώτη άσκηση ζητήθηκε να επανερμηνευτεί το έργο με ελεύθερο τρόπο. Στη δεύτερη άσκηση έγινε μια διαγραμματική ανάλυση του έργου σε έξι παραλλαγές ενώ στην τρίτη άσκηση συντέθηκαν ελεύθερα στο χαρτί οι παραλλαγές αυτές. Ακολούθησε ανασχεδιασμός του έργου με γεωμετρική αφαίρεση και έμφαση στην εκφραστική δύναμη της γραμμής. Πραγματοποιήθηκαν ασκήσεις σκίτσου, αξονομετρικού και προοπτικού σχεδίου. Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους φοιτητές να φανταστούν και να σχεδιάσουν την κάτοψη της κατοικίας η οποία αναπαρίσταται στο ζωγραφικό έργο. Αρχικά διερευνήθηκε η τοποθέτηση της κάτοψης εντός του χαρτιού. Στη συνέχεια εστίασαμε σε θέματα απόδοσης τοπίου και επίπλων. Τέλος πραγματοποιήθηκαν υδατογραφίες οι οποίες στόχευαν στο να αποδώσουν τη ζωή μέσα στην παραδειγματική αυτή κατοικία του workshop.

ΠΑΝΩ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΠΑΝΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ “A BIGGER SPLASH”: Αλκυόνη Βέρβερη,

Κρασσοπούλου Σοφία

ΔΕΞΙΑ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ: Ανθούλα Βαλάκου, Χρήστος Σαμαράς, Γιώργος

Παπαδημητρόπουλος, Αναστασία Χατζόγλου, Ελενοδώρα Αγγελίδου, Δημήτριος Πασχάλης

6 παραλλαγές διαγραμματικής ανάλυσης του αρχικού έργου, ασκήσεις γραμμής, τοποθέτηση σχεδίου μέσα στο χαρτί, απόδοση τοπίου και επίπλων, υδατογραφίες με στιγμιότυπα κατοίκησης

E.1.9 Διαλέξεις σε μαθήματα Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού

ΤΙΤΛΟΣ: Αναζητώντας την Ουτοπία

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΜΑΘΗΜΑ: Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 4. Συμμετείχα στην ομάδα των διδασκόντων.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δημήτρης Γιαννίσης (συντονιστής), Αγάπη Πρωίμου, Μυρτώ Κιούρτη, Ελένη Παπαναστασίου

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Μάρτιος 2018

ΤΙΤΛΟΣ: Ανοιχτές δομές κατοίκησης - Β: Ενδοοικογενειακοί μετασχηματισμοί κατά τη μετάβαση προς τη Νεωτερικότητα

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΜΑΘΗΜΑ: Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 3. Συμμετείχα στην ομάδα των διδασκόντων.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δημήτρης Γιαννίσης (συντονιστής), Αγάπη Πρωίμου, Μυρτώ Κιούρτη, Ελένη Παπαναστασίου

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Νοέμβριος 2018

ΤΙΤΛΟΣ: Ανοιχτές δομές κατοίκησης - Α: Ο εξανθρωπισμός της φύσης

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΜΑΘΗΜΑ: Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 3. Συμμετείχα στην ομάδα των διδασκόντων.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δημήτρης Γιαννίσης (συντονιστής), Αγάπη Πρωίμου, Μυρτώ Κιούρτη, Ελένη Παπαναστασίου

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Οκτώβριος 2018

ΤΙΤΛΟΣ: Η σύλληψη μιας κοσμοθεωρίας μέσω της αρχιτεκτονικής κάτοψης

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΜΑΘΗΜΑ: Οπτική επικοινωνία πρώτου εξαμήνου. Συμμετείχα στην ομάδα των διδασκόντων.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Αθανάσιος Σπανομαρίδης (συντονιστής), Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Ελένη Παπαναστασίου, Ξένια Σίμου

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Οκτώβριος 2017

ΤΙΤΛΟΣ: Επανακατοικήσεις: Εννέα παρεμβάσεις στο οικιστικό απόθεμα της πόλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: Η έρευνα των Επανακατοικήσεων είχε μόλις ολοκληρωθεί και δημοσιοποιηθεί. Παρουσιάσαμε έτσι τα αποτελέσματά της, δηλαδή τις προτάσεις αναδιαμόρφωσης των εννέα επιλεγμένων διαμερισμάτων.

ΙΔΡΥΜΑ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΜΑΘΗΜΑ: Ερευνητικές Προσεγγίσεις Μεταλλάξεων της Μεταπολεμικής Αθηναϊκής Αστικής

Πολυκατοικίας, Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Σχεδιασμός Χώρος Πολιτισμός. Συμμετείχα στην ομάδα των διδασκόντων.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δημήτρης Ησαΐας (συντονιστής), Σταύρος Γυφτόπουλος, Ματθαίος Παπαβασιλείου, Μυρτώ Κιούρτη

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Απρίλιος 2017

ΤΙΤΛΟΣ: Επανακατοικήσεις: Στόχοι, θεωρητικό υπόβαθρο και μεθοδολογία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: Η έρευνα των Επανακατοικήσεων βρισκόταν εν εξελίξει. Εστιάσαμε στο θεωρητικό υπόβαθρο και τη μεθοδολογία που εφαρμόζαμε. Παρουσιάσαμε τις εννέα περιπτώσεις διαμερισμάτων τα οποία θα ανασχεδιάζαμε.

ΙΔΡΥΜΑ: Μεταπτυχιακό τμήμα, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΜΑΘΗΜΑ: Ερευνητικές Προσεγγίσεις Μεταλλάξεων της Μεταπολεμικής Αθηναϊκής Αστικής Πολυκατοικίας στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών - Σχεδιασμός Χώρος Πολιτισμός. Συμμετείχα στην ομάδα των διδασκόντων.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δημήτρης Ησαΐας (συντονιστής), Σταύρος Γυφτόπουλος, Ματθαίος Παπαβασιλείου, Μυρτώ Κιούρτη

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Απρίλιος 2016

ΤΙΤΛΟΣ: Home/Town. Η εκδίπλωση της οικειότητας από τον ιδιωτικό στον δημόσιο χώρο

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΜΑΘΗΜΑ: Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός δευτέρου εξαμήνου. Συμμετείχα στην ομάδα των διδασκόντων.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστής), Δημήτρης Αντωνίου, Πέτρος Μπαμπασίκας, Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Δήμητρα Παυλάκου, Γιάννης Κιτάνης, Νίκος Σμυρλής, Αλεξάνδρα Στράτου

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Μάρτιος 2016

ΤΙΤΛΟΣ: Η πολυκατοικία ως ένα νέο πρότυπο συλλογικής κατοίκησης.

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΜΑΘΗΜΑ: Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 2ου εξαμήνου. Συμμετείχα στην ομάδα των διδασκόντων.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Πάνος Δραγώνας - Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστές), Δημήτρης Γιαννίσης, Αγάπη Πρωίμου, Μυρτώ Κιούρτη, Κατερίνα Κουτσογιάννη, Μιχάλης Ραυτόπουλος

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Μάρτιος 2015

ΤΙΤΛΟΣ: Παρουσιάζοντας το αρχιτεκτονικό έργο.

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών.

ΜΑΘΗΜΑ: Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός τρίτου εξαμήνου. Συμμετείχα στην ομάδα των διδασκόντων.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Πάνος Δραγώνας - Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστές) Δημήτρης Γιαννίσης, Αγάπη Πρωίμου, Μυρτώ Κιούρτη, Κατερίνα Κουτσογιάννη, Μιχάλης Ραυτόπουλος

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Ιανουάριος 2015

ΤΙΤΛΟΣ: Κοινωνικά στερεότυπα στην Ελληνική κατοικία

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών. Συμμετείχα στην ομάδα των διδασκόντων.

ΜΑΘΗΜΑ: Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός τρίτου εξαμήνου.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Πάνος Δραγώνας - Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστές), Δημήτρης Γιαννίσης, Αγάπη Πρωίμου, Μυρτώ Κιούρτη, Κατερίνα Κουτσογιάννη, Μιχάλης Ραυτόπουλος

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δεκέμβριος 2014

ΤΙΤΛΟΣ: Δύο γυάλινα σπίτια. Αρχιτεκτονικός σχεδιασμός, αντιλήψεις και πρακτικές της κατοίκησης

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών. Συμμετείχα στην ομάδα των διδασκόντων.

ΜΑΘΗΜΑ: Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός τρίτου εξαμήνου

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Πάνος Δραγώνας - Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστές), Δημήτρης Γιαννίσης, Αγάπη Πρωίμου, Μυρτώ Κιούρτη, Κατερίνα Κουτσογιάννη, Μιχάλης Ραυτόπουλος

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Νοέμβριος 2014

ΤΙΤΛΟΣ: Η ημικατευθυνόμενη συνέντευξη με τον κάτοικο ως εργαλείο για τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΜΑΘΗΜΑ: Ειδική Σύνθεση IV β

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ: Έβελυν Γαβρήλου, Ίρις Λυκουριώτη

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Μάρτιος 2012

Η ίδια διάλεξη δόθηκε και στα εξής μάθημα στο πλαίσιο της ίδιας επίσκεψης:

ΜΑΘΗΜΑ: Εισαγωγή στην Αρχιτεκτονική II

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Φοίβη Γιαννίση, Ίρις Λυκουριώτη, Γιώργος Παπακωνσταντίνου, Γιώργος

Τζιρτζιλάκης

όπως και στο παρακάτω:

ΜΑΘΗΜΑ: Αρχιτεκτονική Σύνθεση II

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Έβελυν Γαβρήλου, Κωστής Πανηγύρης, Λόης Παπαδόπουλος, Βάσω Τροβά

E.2.1 Ιστορία και Θεωρία 7

Συμμετοχή στην ομάδα των διδασκόντων

ΣΧΟΛΗ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΜΑΘΗΜΑ: Ιστορία και Θεωρία 7. Η αισθητική θεώρηση της αρχιτεκτονικής

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης (συντονιστής), Κώστας Τσιαμπάος

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Χειμερινό εξάμηνο 2017 - 2018

ΘΕΣΗ: Εξωτερικός συνεργάτης στο πλαίσιο της μεταδιδακτορικής έρευνας την οποία εκπονώ στο Εργαστήριο Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής, υπό την επίβλεψη του Παναγιώτη Τουρνικιώτη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα εστίαζε στη συγκριτική επισκόπηση τριών σημαντικών εκπροσώπων του Μοντέρνου κινήματος, του Adolf Loos, του μαθητή του Richard Neutra και του Άρη Κωνσταντινίδη. Το έργο των τριών δημιουργών εξετάστηκε σε σχέση με άλλες εκφάνσεις της τέχνης και της σκέψης στην εποχή της Νεωτερικότητας και συγκεκριμένα τον λογικό θετικισμό με εκπροσώπους τους Ludwig Wittgenstein και Bertrand Russell, την ψυχανάλυση του Sigmund Freud, την ατονική μουσική των Arnold Schoenberg και Alban Berg και τον εξπρεσιονιστικό κινηματογράφο του Friedrich Wilhelm Murnau.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ: Η δική μου συμβολή αφορούσε κυρίως στη διασύνδεση του έργου του Richard Neutra με την ανάπτυξη της Ψυχανάλυσης αρχικά στη Βιέννη, και αργότερα στην Καλιφόρνια. Παράλληλα συνέκρινα αυτή τη μέθοδο με την ιδεαλιστική προσέγγιση της κατοίκησης, όπως αυτή αναπτύχθηκε από τον Άρη Κωνσταντινίδη.

Συμμετείχα σε όλα τα μαθήματα του εξαμήνου. Παρακολούθησα τις ενδιάμεσες παρουσιάσεις των εργασιών των φοιτητών και συμμετείχα με κριτικό σχολιασμό και προτάσεις. Εκπόνησα μια εκ των επτά διαλέξεων στο πλαίσιο του μαθήματος, με θέμα “Κατοικία στη Βουλιαγμένη του Άρη Κωνσταντινίδη: Η μεθοδολογία μιας έρευνας”. Συμμετείχα στο τελευταίο μάθημα με μια δεκαπεντάλεπτη εισήγηση με θέμα “Επιστήμη της Επιστήμης ή ένας σύντομος αρχιτεκτονικός αναστοχασμός”. Συνέβαλα με ένα γραπτό κείμενο υπό τον τίτλο “Νόμος και Επιθυμία στην αρχιτεκτονικής της κατοικίας: μια συγκριτική επισκόπηση του έργου των Άρη Κωνσταντινίδη, Adolf Loos και Richard Neutra.” Επέβλεψα, αξιολόγησα και σχολίασα δεκατρείς εργασίες φοιτητών. Τους συγκεκριμένους φοιτητές τους παρακολούθησα στενά και εκτός του μαθήματος, στο πλαίσιο της παρουσίας μου στο Εργαστήριο Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής.

Έξι αναζητήσεις στο συγγραφικό έργο του Άρη Κωνσταντινίδη

Φοιτητές: Ι. Γεωργακλής, Γ. Δημητρέλλος, Γ. Κολημήτρας, Γ. Ρομποτής, Ε Σταμπέλος, Α. Χουλιαράς

Οι φοιτητές επέλεξαν έξι έννοιες-λέξεις κλειδιά, βάσει των οποίων διερεύνησαν τα κείμενα του Άρη Κωνσταντινίδη στο βιβλίο “Η Αρχιτεκτονική της Αρχιτεκτονικής”. Οι λέξεις ήταν οι: Αλήθεια, Ύπαιθρο, Παράδοση, Δομή, Μίμηση, Πελάτης. Ως εργαλείο χρησιμοποίησαν τη μέθοδο Valence του Ben Fry, ερευνητή του MIT, δηλαδή τη λεξιλογική ανάλυση του κειμένου βάσει των επιλεγμένων όρων. Οι φοιτητές καταμέτρησαν τη συχνότητα εμφάνισης των υπό εξέταση όρων, την πύκνωσή τους στον χρόνο και το νοηματικό πλαίσιο εντός του οποίου κάθε φορά εκφέρονται. Η πειθαρχία στη μέθοδο αποκάλυψε αναπάντεχα ευρήματα που εμπλουτίζουν τη ρητορική γύρω από τον Κωνσταντινίδη.

Richard Neutra: Από την “Ερμηνεία των ονείρων” χτίζοντας στην “πόλη των ονείρων”

Φοιτητής: Γ. Μαθιουδάκης

Η εργασία διερεύνησε τις ψυχαναλυτικές διαστάσεις της μεθόδου που ακολουθεί ο Neutra με στόχο την αποκάλυψη και ικανοποίηση των βαθύτερων επιθυμιών των κατοίκων για τους οποίους σχεδιάζει. Η έρευνα εστίασε στην κατοικία για τον σκηνοθέτη του “Shanghai Express”, Josef Von Sternberg, στο Los Angeles. Με τη βοήθεια θεωριών του Freud, των Adorno και Horkheimer, αλλά και ανατρέχοντας στις μετα-μαρξιστικές θεωρίες του Pierre Bourdieu, η εργασία ανέδειξε πώς η συγκεκριμένη κατοικία λειτούργησε στα χέρια του ιδιοκτήτη της ως ένα όχημα εκπλήρωσης ονείρων και προσωπικής φιλοδοξίας μέσα στο πλαίσιο των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών συναλλαγών του μεσοπολεμικού Hollywood.

Lo(ο)st in translation: Η περίπτωση της κατοικίας της Josephine Baker

Φοιτητές: Α. Αθανασίου, Β. Μαντέλου, Α. Νίνου

Η έρευνα στράφηκε σε μια συγκριτική επισκόπηση της ερμηνείας που προσφέρει η Beatriz Colomina ως προς την κατοικία που σχεδίασε ο Loos για την χορεύτρια Josephine Baker και στο άρθρο του ίδιου του αρχιτέκτονα “Ladies Fashion” το οποίο συγκαταλέγεται στο εμβληματικό βιβλίο του *Why a man should be well-dressed*. Η προσεκτική ανάλυση των πηγών και των σχεδίων του κτηρίου οδήγησε σε μια πολύ ενδιαφέρουσα ανατροπή της κυρίαρχης πρόσληψης της σχέσης του Loos με τη γυναικεία ταυτότητα, έτσι όπως αυτή εκφράζεται στην περίπτωση της κατοικίας Baker.

Τρεις ενδεικτικές φοιτητικές εργασίες τις οποίες επέβλεψα στο πλαίσιο της συμμετοχής μου στην διδακτική ομάδα του μαθήματος.

Στην διάλεξη ανέπτυξα και επεξήγησα
τα βήματα και τη μεθοδολογία
που ακολουθούμε όταν εκπονούμε μια εργασία
στην Ιστορία και Θεωρία της Αρχιτεκτονικής.

Για να γίνει αυτό κατανοητό, χρησιμοποίησα ως παράδειγμα
μια πρόσφατη δική μου έρευνα η οποία αφορούσε
ένα έργο του Άρη Κωνσταντινίδη.

Ε.2.2 Ιστορία και Θεωρία 7, Διάλεξη στο μάθημα με θέμα
“Κατοικία στη Βουλιαγμένη του Άρη Κωνσταντινίδη:
Η μεθοδολογία μιας έρευνας”

ΣΧΟΛΗ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΜΑΘΗΜΑ: Ιστορία και Θεωρία 7. Η αισθητική θεώρηση της αρχιτεκτονικής

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης (συντονιστής), Κώστας Τσιαμπάος

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Νοέμβριος 2017

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ: Εκπόνησα τη διάλεξη στο πλαίσιο της ευρύτερης συμμετοχής μου στην ομάδα διδασκόντων του μαθήματος

1. Μετασχηματίζοντας την ειλικρινή απορία σε ερευνητικό ερώτημα

Υποστήριξα πως μια καλή εργασία ξεκινά με μια ειλικρινή απορία. Στη δική μου περίπτωση αυτή ήταν: “Γιατί δεν αρέσει η μοντέρνα αρχιτεκτονική στο ευρύ κοινό;” Εξήγησα πως το σημαντικότερο ίσως βήμα μιας επιτυχούς εργασίας αφορά τον μετασχηματισμό της ειλικρινούς απορίας σε ένα έξυπνο ερευνητικό ερώτημα. Ένα ερευνητικό ερώτημα είναι ευφύες αν καταφέρνει να ικανοποιεί έστω μερικώς την αρχική απορία, να μπορεί να απαντηθεί συγκροτημένα αποφεύγοντας την ταυτολογία, δηλαδή να επιτρέπει την ολοκλήρωση μιας έρευνας σε προσδιορισμένο πεδίο και να ενέχει εμβληματικά στοιχεία, ώστε να οδηγεί εν δυνάμει σε κάποιου τύπου γενίκευση με στόχο ένα ευρύτερο ερευνητικό κοινό. Στη δική μου περίπτωση ο μετασχηματισμός οδήγησε στο εξής ερώτημα: “Γιατί δεν άρεσε στη Φώφη Τρέζου το σπίτι που της σχεδίασε ο Άρης Κωνσταντινίδης;”. Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος έγινε καθώς ο Κωνσταντινίδης είναι ένας εμβληματικός εκπρόσωπος του μοντερνισμού, ενώ η Φώφη Τρέζου έχει γράψει ένα θεατρικό έργο στο οποίο περιγράφει την αρνητική της στάση απέναντι στην κατοικία που της σχεδίασε ο Κωνσταντινίδης, προσφέροντάς μας ένα προσδιορισμένο πεδίο έρευνας.

2. Η πρωτογενής και η δευτερογενής έρευνα

Εξήγησα πως σε κάθε εργασία μελετάμε πρώτα τι έχει ήδη δημοσιευτεί ως προς το αντικείμενο του ενδιαφέροντός μας από άλλους ερευνητές μέσα από την επιλογή μιας κατάλληλης βιβλιογραφίας. Έδειξα τον τρόπο με τον οποίο διαβάζουμε, σημειώνοντας τα στοιχεία των πηγών μας και κρατώντας αποσπάσματα, με τη βοήθεια των οποίων αργότερα θα συγκροτήσουμε το επιχείρημά μας. Μίλησα μετά για την πρωτογενή έρευνα πεδίου και εξήγησα τη διαφορά της από τη δευτερογενή βιβλιογραφική έρευνα. Στη δική μου περίπτωση η έρευνα πεδίου αφορούσε αδημοσίευτα σχέδια του κτηρίου τα οποία εντόπισα στο αρχείο του αρχιτέκτονα, το θεατρικό έργο της Τρέζου και συνεντεύξεις που πήρα από το οικείο περιβάλλον του αρχιτέκτονα και της κατοίκου.

3. Η συγκρότηση της ερμηνείας

Έδειξα πώς κατά τη διάρκεια μιας εργασίας μετατοπιζόμαστε διαρκώς από την πρωτογενή στη δευτερογενή έρευνα με στόχο τα ευρήματα από το πεδίο να τα κατανοούμε σταδιακά με τη βοήθεια θεωρητικών σχημάτων που έχουν ήδη παράγει άλλοι ερευνητές δουλεύοντας σε κοντινά μας πεδία. Εξήγησα πώς κάποια στιγμή η παλινδρόμηση αυτή ολοκληρώνεται και τότε έχουμε φτάσει στη συγκρότηση της δικής μας πρωτότυπης ερμηνείας και εργασίας.

4. Η δημοσιοποίηση της έρευνας

Παρουσίασα τους τρόπους με τους οποίους δημοσιοποιούμε τα αποτελέσματα μιας έρευνας και πώς αυτό οδηγεί σταδιακά στη συγκρότηση του corpus της επιστημονικής γνώσης. Εξήγησα ειδικά τι είναι και πώς λειτουργούν τα επιστημονικά περιοδικά.

Στη διάλεξη παρουσίασα το έργο του Mies Van Der Rohe ως καταστατικό παράδειγμα των αρχών του Μοντέρνου. Εξειδικεύοντας στην κατοικία Farnsworth, ανέδειξα το πώς η πρωτοποριακή διαχείριση του χώρου από τον Mies συντονίζει την αρχιτεκτονική του Μοντέρνου με ευρύτερα πολιτισμικά αιτήματα της Νεωτερικότητας.

Ε.2.3 Ιστορία και Θεωρία 5, Διάλεξη στο μάθημα με θέμα “Το Farnsworth House και το Glass House: Σχεδιασμός και αντιλήψεις στη μοντέρνα αρχιτεκτονική”

ΣΧΟΛΗ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΜΑΘΗΜΑ: Ιστορία και Θεωρία 5, Μοντέρνα εποχή

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης, Κώστας Τσιαμπάος (τότε λέκτορας υπό διορισμό)

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Φεβρουάριος 2013

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ: Προσκεκλημένη για την διάλεξη

Στη διάλεξη αναφέρθηκα αρχικά σε ορισμένα από τα πλέον χαρακτηριστικά έργα του Mies van der Rohe. Μίλησα για τη θητεία του Mies ως τρίτου διευθυντή του Bauhaus και εστίασα στην προσπάθεια της Σχολής να συγκροτηθεί μια συνολική θεώρηση και πρακτική της αρχιτεκτονικής που στοχεύει στον πολιτισμικό επαναπροσδιορισμό της κοινωνίας και της καθημερινότητας. Αναφέρθηκα στη μετάβαση του Mies στην Αμερική, στη συμμετοχή του στην έκθεση International Style και στη μεταφορά των ιδεών του Μοντέρνου στον Νέο Κόσμο. Στη συνέχεια εστίασα στην κατοικία Farnsworth στην οποία περιηγηθήκαμε προσεκτικά με τη βοήθεια πλήθους φωτογραφιών. Ακολούθησε η παρουσίαση της βιογραφίας της κατοίκου Edith Farnsworth με ταυτόχρονη κριτική ανάλυση των ριζοσπαστικών επιλογών της σε σχέση με τα κοινωνικά στερεότυπα της εποχής. Παράλληλα έδειξα τα σπίτια της Levittown και εξήγησα πώς η συμβατική δομή τους αναπαρήγαγε αυτά ακριβώς τα στερεότυπα. Επιστρέψαμε στην κατοικία Farnsworth και εξετάσαμε διεξοδικά την πρωτοποριακή διαχείριση του χώρου από τον Mies, τη διάνοιξη του ορίου του ιδιωτικού προς το δημόσιο, την απελευθέρωση των φυγών, την κατάργηση των δωματίων με τη συγκέντρωση των λειτουργιών στο κέντρο του χώρου, και εξήγησα πώς ακριβώς οι παραπάνω αρχιτεκτονικές επιλογές ενίσχυσαν τη ρήξη με τις κοινωνικές συμβάσεις της εποχής. Ολοκληρώσαμε τη διάλεξη με μια συγκριτική επισκόπηση του έργου με το Glass House του Philip Johnson, το οποίο σύμφωνα με τον αρχιτέκτονα του αποτελεί σπουδή πάνω στο Farnsworth House. Είδαμε ότι και στο έργο του Johnson, η εφαρμογή των αρχών του Μοντέρνου συντονίζεται με έναν νεωτερικό τρόπο ζωής.

Ενδεικτική προτεινόμενη βιβλιογραφία:

(1) Jean-Louis Cohen, *Ludwig Mies van der Rohe*, Birkhäuser Verlag, Basel, 1995.
(2) Magdalena Droste, “Ludwig Mies van der Rohe: Το Μπάουχαους γίνεται σχολή αρχιτεκτονικής”, *Μπάουχαους: Αρχείο Μπάουχαους, 1919-1933*, Taschen, Berlin, 2006, σελ. 203-239.
(3) Alice Friedman, “People who live in Glass Houses: Edith Farnsworth, Ludwig Mies van der Rohe and Philip Johnson”, *Women and the making of the modern house*, Abrams, New York, 1998, σελ. 126-159.
(4) Gwendolyn Wright, “The new suburban expansion and the American Dream”, *Building the Dream, A social history of housing in America*, MIT Press, Cambridge, Massachusetts, 1983, σελ. 240-261.

Συνοπτική περιγραφή της διάλεξης και ενδεικτική βιβλιογραφία που προτείναμε στους φοιτητές

Μέσα από παραδειγματικά έργα
αναλύσαμε τη μεθοδολογία που ακολουθείται
στις κατευθύνσεις του “μετα-σχεδιασμού”.

Παρουσίασα επίσης το φιλοσοφικό με πολιτικές προεκτάσεις
υπόβαθρο, το οποίο ιστορικά τροφοδοτεί,
κυρίως μετά τη δεκαετία του ‘60,
τις συγκεκριμένες σχεδιαστικές κατευθύνσεις.

Ε.2.4 Ιστορία και Θεωρία 6, Διάλεξη στο μάθημα με θέμα
“Μετα-σχεδιασμός. Θεωρία, μεθοδολογία, εφαρμογή”

ΣΧΟΛΗ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΜΑΘΗΜΑ: Ιστορία και Θεωρία 6, Η σύγχρονη εποχή

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης, Κώστας Τσιαμπάος (τότε λέκτορας υπό διορισμό)

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Ιούνιος 2012

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ: Προσκεκλημένη για τη διάλεξη

Στην εισήγησή μου παρουσίασα έργα των Foreign Office, Greg Lynn, Bill Mac Donald, Sulan Kolatan και Karl Chu ως χαρακτηριστικά παραδείγματα “μετα-σχεδιασμού”. Ανέφερα ότι στον “μετα-σχεδιασμό” ο αρχιτέκτονας δεν σχεδιάζει απευθείας τον ίδιο τον χώρο αλλά διαδικασίες, κώδικες ή πρωτόκολλα τα οποία παράγουν σχεδιασμό, αυτονομημένα ως ένα βαθμό από τον δημιουργό τους. Έδειξα ότι στον “μετα-σχεδιασμό” ανατρέπεται η αδιαμεσολάβητη σχέση που συνήθως συνάπτεται ανάμεσα σε μια αρχική ιδέα και το προϊόν του σχεδιασμού. Μεταξύ της ιδέας, η οποία αναπτύσσεται κυρίως στο πεδίο του λόγου, και του έργου παρεμβάλλονται τώρα μη λεκτικοί κώδικες, όπως είναι για παράδειγμα οι αλγόριθμοι.

Αναφέρθηκα, στη συνέχεια, στο φιλοσοφικό, με πολιτικές προεκτάσεις, υπόβαθρο το οποίο ιστορικά τροφοδότησε τις κατευθύνσεις του “μετα-σχεδιασμού”. Εστίασα στον Bernard Tschumi, ο οποίος σε συνέχεια της παράδοσης των Καταστασιακών και υιοθετώντας θεωρίες της Αποδόμησης υποστήριξε πως η αρχιτεκτονική μπορεί να είναι οραματική και να αλλάξει την κοινωνία, αρκεί ο σχεδιασμός να αποσυνδεθεί από τον λόγο (Discourse) και τις συμβάσεις του. Μίλησα για τον Michel Foucault, τον στοχαστή που επηρέασε τον Tschumi. Έδειξα ότι σύμφωνα με τον Foucault ο κυρίαρχος λόγος είναι ένα σύμπλεγμα από ιδέες, θεσμούς και πεποιθήσεις, δομείται βασικά στο πεδίο της γλώσσας και συχνά αναπαράγεται με τη βοήθεια χωρικών δομών. Εξήγησα ότι κατά τον “μετα-σχεδιασμό” η παρεμβολή μη λεκτικών διαδικασιών ανάμεσα στην αρχική ιδέα και το προϊόν σχεδιασμού στοχεύει στην αποδέσμευση της αρχιτεκτονικής από την κυριαρχία του λόγου και των συμβάσεών του. Είδαμε πώς εφαρμόστηκε η συγκεκριμένη μέθοδος στο έργο των Kolatan-MacDonald για την έκθεση “The un-private house” στο MOMA, το 1999. Ολοκληρώσαμε με μια κριτική σε έργα τα οποία μοιάζουν με προϊόντα “μετα-σχεδιασμού”, χωρίς όμως να έχουν προκύψει με τις ανάλογες διαδικασίες και δίχως να φέρουν το αντίστοιχο φιλοσοφικό και κριτικό περιεχόμενο.

Ενδεικτική προτεινόμενη βιβλιογραφία:

- (1) Bernard Tschumi, *Architecture and disjunction*, MIT Press, Cambridge Mass., 1996
- (2) Neil Spiller, *Digital architecture now*, Thames and Hudson, United Kingdom, 2008
- (3) Sulan Kolatan, “Generative convergences”, Branko Kolarevic (επ.), *Architecture in the digital age*, Spon, New York, 2003, σελ. 217-228.
- (4) Michel Foucault, *Επιτήρηση και τιμωρία. Η γέννηση της φυλακής*, [1976], Ράππα, Αθήνα, 2004.

Συνοπτική περιγραφή της διάλεξης και ενδεικτική βιβλιογραφία που προτείναμε στους φοιτητές

Στη διάλεξη παρουσίασα τα αρχιτεκτονικά κινήματα
τα οποία γεννήθηκαν στο πλαίσιο της αμφισβήτησης
της δεκαετίας του '60.

Εστίασα ειδικά στο έργο των TEAM 10,
αναδεικνύοντας τους συσχετισμούς του
με ανάλογες αναζητήσεις της περιόδου
στα πεδία των κοινωνικών επιστημών και της ανθρωπολογίας.

Ε.2.5 Ιστορία και Θεωρία 7, Διάλεξη στο μάθημα με θέμα
“Στρουκτουραλιστικές και μεταστρουκτουραλιστικές
προσεγγίσεις”

ΣΧΟΛΗ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΜΑΘΗΜΑ: Ιστορία και Θεωρία 7, Η αισθητική θεώρηση της αρχιτεκτονικής

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης (συντονιστής), Κώστας Τσιαμπάος, Νίκος Μπελαβίλας,
Αριάδνη Βοζάνη

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Νοέμβριος 2014

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ: Προσκεκλημένη για τη διάλεξη

Στην εισήγησή μου εστίασα στις κατευθύνσεις του αστικού σχεδιασμού έτσι όπως
αυτές διαμορφώθηκαν με τη λήξη των CIAM μετά τη δεκαετία του '60, και ειδικότερα
υπό το αρχιτεκτονικό, πολεοδομικό και ερευνητικό έργο του Team X. Μίλησα για τον
Aldo Van Eyck και παρουσίασα το Ορφανοτροφείο και τους παιδότοπους του Am-
sterdam. Αναφέρθηκα επίσης στην εμβληματική έρευνα που πραγματοποίησε σε
συνεργασία με τους ανθρωπολόγους Paul Parin και Fritz Morgenthaller στον οικισμό
των Dogon στο Μάλι της Αφρικής. Εξήγησα πώς συσχετίζεται ο στρουκτουραλισμός
στην αρχιτεκτονική του Van Eyck με το αντίστοιχο κίνημα που ανθεί εκείνη την εποχή
στην ανθρωπολογία και θεμελιώνεται κυρίως στο έργο του Claude Lévi-Strauss και
αργότερα στις ανθρωπολογικές σπουδές του Pierre Bourdieu. Έδειξα ότι ο δομισμός
στην αρχιτεκτονική και την ανθρωπολογία βασίζεται στην πεποίθηση πως οι κοινωνίες
θεμελιώνονται σε δομές οι οποίες είναι χωρικές και θεσμικές, ενώ βρίσκονται διαρκώς
σε σχέση αλληλεξάρτησης. Στη συνέχεια στραφήκαμε στους Alison και Peter Smith-
son και στην έρευνά τους για τη σχέση της κατοικίας με τον δημόσιο δρόμο και τη
ζωή στην πόλη. Έδειξα ότι αυτή η έρευνα συσχετιζόταν με τη διάσημη κοινωνιολογική
μελέτη των Willmott και Young πάνω στα δίκτυα συγγενείας στις εργατικές συνοικίες
του ανατολικού Λονδίνου. Παρουσίασα το πώς οι αρχιτέκτονες μετέγραψαν τις
παρατηρήσεις τους αρχικά στην πρότασή τους για την περιοχή Golden Lane και
αργότερα στον σχεδιασμό του συγκροτήματος Robin Hood Gardens. Εξήγησα το
πώς αυτή η παράδοση οδήγησε στις έρευνες του Bill Hillier και της Julienne Hanson, οι
οποίες ανέδειξαν με μεγαλύτερη ακρίβεια το πώς η διαχείριση των δικτύων μετάβασης
από το δημόσιο στο ιδιωτικό επηρεάζει καθοριστικά τη λειτουργία του αστικού ιστού.

Ενδεικτική προτεινόμενη βιβλιογραφία:

- (1) Kenneth Frampton, “Οι μεταλλαγές της ιδεολογίας: CIAM και Team X, κριτική και
αντι-κριτική 1928-1968”, *Μοντέρνα Αρχιτεκτονική, Ιστορία και Κριτική*, [1980], Θεμέλιο,
Αθήνα, 2009, σελ. 241-249.
- (2) Aldo Van Eyck, Paul Parin, Fritz Morgenthaller, “The Dogon people (1-2) - A miracle
of moderation”, Charles Jencks, George Baird (επ.), *Meaning in Architecture*, Barrie &
Jenkins, London, 1969, σελ. 172-213.
- (3) Paul Erickson, Liam Murphy, “Η γαλλική δομική ανθρωπολογία”, *Ιστορία της
ανθρωπολογικής σκέψης*, Κριτική, Αθήνα, 2002, σελ. 135-140.
- (4) Bill Hillier, Julienne Hanson, *The social logic of space*, Cambridge University Press,
Cambridge, 1984.

Συνοπτική περιγραφή της διάλεξης και ενδεικτική βιβλιογραφία που προτείναμε στους φοιτητές

Η διάλεξη εστίασε στο αρχιτεκτονικό και θεωρητικό έργο του Andrea Palladio, επιδιώκοντας να αναδείξει τους συσχετισμούς του με το ευρύτερο ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο της Αναγέννησης αλλά και τη διαχρονική του σημασία μέσα στην ιστορία της αρχιτεκτονικής.

E.2.6 Workshop εν πλω, Διάλεξη ταξιδεύοντας προς τη Βενετία με θέμα: “Κατανοώντας τον Palladio”

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Δεύτερο

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ηλίας Κωνσταντόπουλος

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Ιούνιος 2016

ΘΕΣΗ: Εντεταλμένη διδάσκουσα

ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΑΛΕΞΗΣ: Παρουσίασα τη συγκεκριμένη εισήγηση στο πλαίσιο του workshop που οργάνωσα κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής εκδρομής στη Βενετία.

Συγκεκριμένα, η διάλεξη πραγματοποιήθηκε την πρώτη μέρα του ταξιδιού, στο πλοίο προς τη Βενετία.

Η διάλεξη ξεκίνησε με την παρουσίαση των σημαντικότερων κατοικιών του Palladio. Στη συνέχεια ανέλυσα τη Villa Foscari με τη βοήθεια πλήθους φωτογραφιών και σχεδίων. Εστίασα στο γεωμετρικό σύστημα βάσει του οποίου είναι σχεδιασμένο το κτήριο και το συνέκρινα με τις γεωμετρικές δομές άλλων χαρακτηριστικών έργων του Palladio έτσι όπως αυτές αποτυπώνονται στα *Τέσσερα Βιβλία της Αρχιτεκτονικής*. Εξήγησα ότι ο Palladio υπήρξε από τους πρώτους που εφάρμοσε συγκροτημένους κανόνες γεωμετρίας, όχι πια μόνο στη ναοδομία αλλά και στη μικρή κλίμακα της κατοίκησης, ένδειξη της μετατόπισης από τη Θεοκρατία του Μεσαίωνα στον Ανθρωπισμό της Αναγέννησης. Παρουσίασα την εξάπλωση του παλλαδιανισμού στην Ευρώπη αλλά και την Αμερική. Στη συνέχεια αναφέρθηκα στη γέννηση του Μοντέρνου κινήματος και στις πρώτες ιστοριογραφίες του, οι οποίες έδωσαν έμφαση στην ογκοπλασία των κτιρίων, την αφαίρεση του διακόσμου και τη ρήξη με την ιστορία. Σε αυτό το πλαίσιο παρουσίασα τη Villa Stein de Monzie, του Le Corbusier στην πρώτη της δημοσίευση από τον ιστορικό Sigfried Giedion. Μετά αναφέρθηκα στο άρθρο του Colin Rowe για τη Villa Stein, το οποίο αναδεικνύει όχι τη ρήξη αλλά τη συνέχεια με την ιστορία, καθώς αποκαλύπτει τη λανθάνουσα παλλαδιανή γεωμετρία η οποία δομεί το κτήριο του LeCorbusier σε κάτοψη και σε όψη. Ολοκληρώσαμε με την έρευνα του Παναγιώτη Τουρνικιώτη για τη Villa Stein και εξήγησα πώς τα μαθηματικά με παράδοση στον Palladio και την Αναγέννηση, εμπνέουν μέχρι σήμερα τους αρχιτέκτονες, επιτρέποντας όμως συχνά βαθμούς ελευθερίας ως προς τη διαχείριση όχι τόσο της μορφής όσο της λειτουργίας των κτιρίων.

Ενδεικτική προτεινόμενη βιβλιογραφία:

(1) Andrea Palladio, *The four books on architecture*, MIT Press, Cambridge, Mass.; London, 1997.

(2) Rudolf Wittkower, *Architectural principles in the age of humanism*, Alec Tiranti, London, 1962.

(3) Steve Parissien, *Palladian Style*, Phaidon, London, 1994.

(4) Colin Rowe, *The mathematics of the ideal villa and other essays*, MIT Press, Cambridge, Mass., 1976.

(5) Παναγιώτης Τουρνικιώτης, “Το αίνιγμα της villa Stein de Monzie”, *Η Διαγώνιος του Le Corbusier*, Εκκρεμές, Αθήνα, 2010, σελ. 136-159.

(6) Παναγιώτης Τουρνικιώτης, *Ιστοριογραφία της Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 2002.

Συνοπτική περιγραφή της διάλεξης και ενδεικτική βιβλιογραφία που προτείναμε στους φοιτητές

E.2.7 Επιπλέον διαλέξεις Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής

ΤΙΤΛΟΣ: Φύλο και μοντέρνα αρχιτεκτονική

ΙΔΡΥΜΑ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΜΑΘΗΜΑ: Ιστορία Θεωρία 7ου εξαμήνου. Η αισθητική θεώρηση της αρχιτεκτονικής.

Προσκεκλημένη για τη διάλεξη.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης (συντονιστής), Κώστας Τσιαμπάος.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Δεκέμβριος 2016

ΤΙΤΛΟΣ: Η κατοικία στην Ελλάδα της Μεταπολίτευσης. Εκμοντερνισμός και αντιστάσεις

ΙΔΡΥΜΑ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΜΑΘΗΜΑ: Ιστορία και Θεωρία 6ου εξαμήνου. Η σύγχρονη εποχή. Προσκεκλημένη για την

διάλεξη.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Κώστας Τσιαμπάος(συντονιστής), Παναγιώτης Τουρνικιώτης

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Ιούνιος 2014

ΤΙΤΛΟΣ: Επιστημολογικές μετατοπίσεις στην ιστοριογραφία της αρχιτεκτονικής

ΙΔΡΥΜΑ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΜΑΘΗΜΑ: Ιστορία και Θεωρία 7ου εξαμήνου. Η αισθητική θεώρηση της αρχιτεκτονικής.

Προσκεκλημένη για την διάλεξη.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης (συντονιστής), Κώστας Τσιαμπάος

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Φεβρουάριος 2014

ΤΙΤΛΟΣ: Το μπάνιο: Από τον κίνδυνο, στην υγιεινή και μετά στην απόλαυση

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό

Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΜΑΘΗΜΑ: “Μετασχηματισμοί του ιδιωτικού χώρου στη σύγχρονη Ελλάδα”, στο

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών “Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία”. Διάλεξη που

πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της συμμετοχής μου στην ομάδα των διδασκόντων.

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγής Παναγιωτόπουλος, Επίκουρος καθηγητής Κοινωνιολογίας

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Μάιος 2012

ΤΙΤΛΟΣ: Η ανθρωπολογική στροφή

ΙΔΡΥΜΑ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΜΑΘΗΜΑ: Ιστορία και Θεωρία 6ου εξαμήνου. Η σύγχρονη εποχή. Προσκεκλημένη για τη

διάλεξη.

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης, Κώστας Τσιαμπάος (τότε λέκτορας υπό διορισμό)

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Απρίλιος 2012

ΤΙΤΛΟΣ: Το σαλόνι. Από τη σωματική πειθαρχία στην αναζήτηση της ταυτότητας

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό

Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΜΑΘΗΜΑ: “Μετασχηματισμοί του ιδιωτικού χώρου στη σύγχρονη Ελλάδα”, στο

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών “Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία”. Διάλεξη που

πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της συμμετοχής μου στην ομάδα των διδασκόντων.

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγής Παναγιωτόπουλος

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Απρίλιος 2012

ΤΙΤΛΟΣ: Η σημασία της ιστορίας και της θεωρίας για την βαθύτερη κατανόηση της

αρχιτεκτονικής

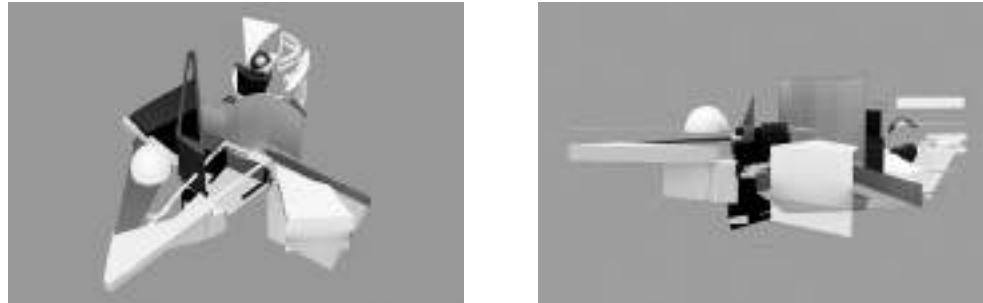
ΙΔΡΥΜΑ: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

ΜΑΘΗΜΑ: Ιστορία Θεωρία 5ου εξαμήνου. Μοντέρνα εποχή. Προσκεκλημένη για τη διάλεξη.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης (συντονιστής), Μελίτα Εμμανουήλ, Κώστας

Τσιαμπάος (τότε λέκτορας υπό διορισμό)

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Απρίλιος 2012

Ε.3.1 Εργαστήριο - άσκηση εισαγωγής στην ψηφιακή σχεδίαση

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

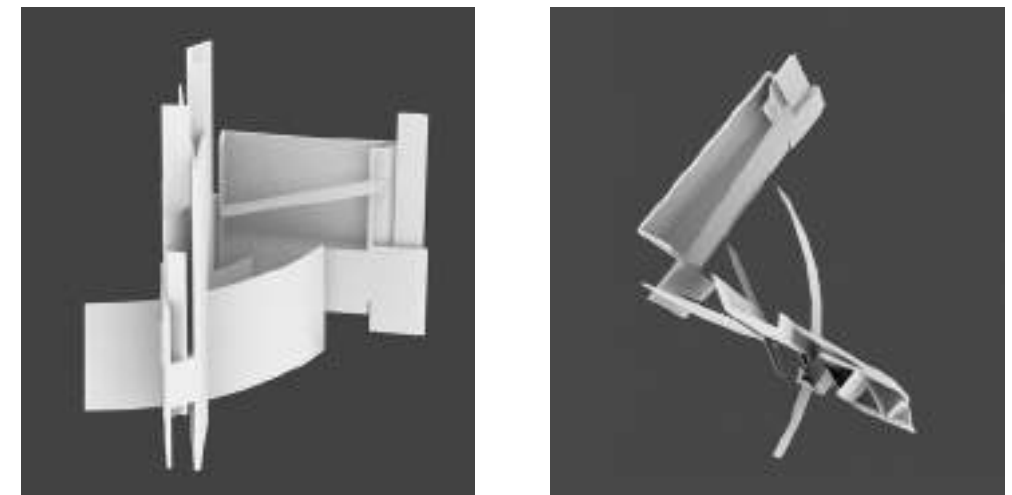
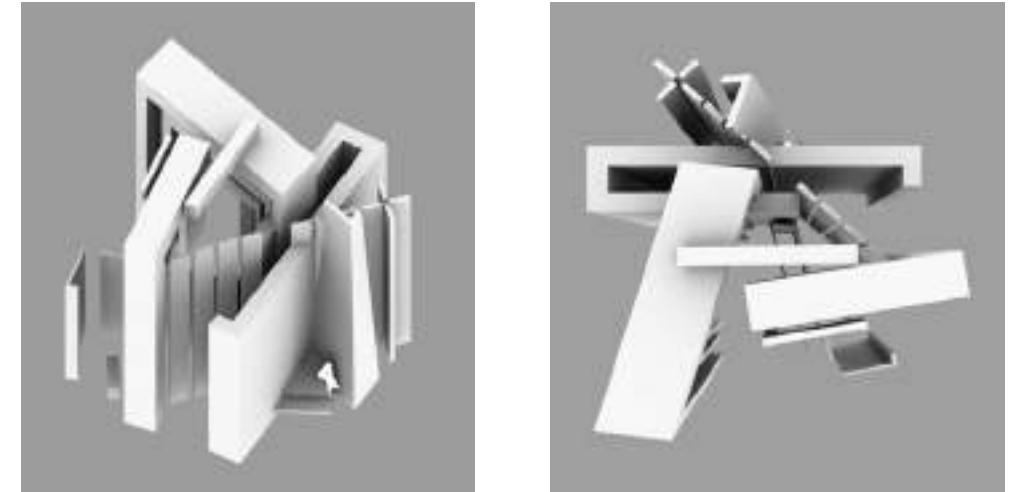
ΕΞΑΜΗΝΟ: Πρώτο

ΜΑΘΗΜΑ: Η άσκηση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του μαθήματος Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 1

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστής), Δημήτρης Αντωνίου, Πέτρος Μπαμπασίκας, Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Γιάννης Κιτάνης, Δήμητρα Παυλάκου, Νίκος Σμυρλής, Αλεξάνδρα Στράτου.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: 2 Δεκεμβρίου 2015

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΣΚΗΣΗΣ: Στόχος της άσκησης ήταν μια σύντομη αλλά περιεκτική εισαγωγή των φοιτητών στα εργαλεία της ψηφιακής σχεδίασης με παράδειγμα το πρόγραμμα 3D Studio Max. Σε συνεργασία με το υπολογιστικό κέντρο του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Πατρών και την Autodesk, βοήθησα τους φοιτητές να εγκαταστήσουν στους υπολογιστές τους το λογισμικό με δωρεάν εκπαιδευτική άδεια. Παρουσίασα στη συνέχεια με τη μορφή διάλεξης τις βασικές εντολές του προγράμματος, μέσα από ένα παράδειγμα που συσχετιζόταν με την άσκηση την οποία διαχειριζόμασταν εκείνη την περίοδο στο μάθημα του Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού. Οι φοιτητές κατασκεύασαν σε τρεις διαστάσεις με τη βοήθεια του 3D Studio Max το ζωγραφικό έργο του ρωσικού κονστρουκτιβισμού, το οποίο διερευνούσαν για τον Αρχιτεκτονικό Σχεδιασμό. Στο πλαίσιο της άσκησης συντάξα και ανέβασα στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Πανεπιστημίου Πατρών e-class, επεξηγηματικό εγχειρίδιο επτά σελίδων για τη χρήση του προγράμματος. Επίσης επέβλεψα και συμβούλευσα όσους φοιτητές επέλεξαν να ολοκληρώσουν και να παραδώσουν τη συγκεκριμένη άσκηση. Πάνω: Μυρτώ Λαδά, ενδεικτικό θέμα.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα ασκήσεων στο 3D Studio Max. Πάνω: Ευγενία Μάρκου. Κάτω: Μαρία Σαζώνη

E.3.2 Workshop εν πλω

Εργαστήριο στην εκπαιδευτική εκδρομή στη Βενετία

ΣΧΟΛΗ: Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΞΑΜΗΝΟ: Δεύτερο

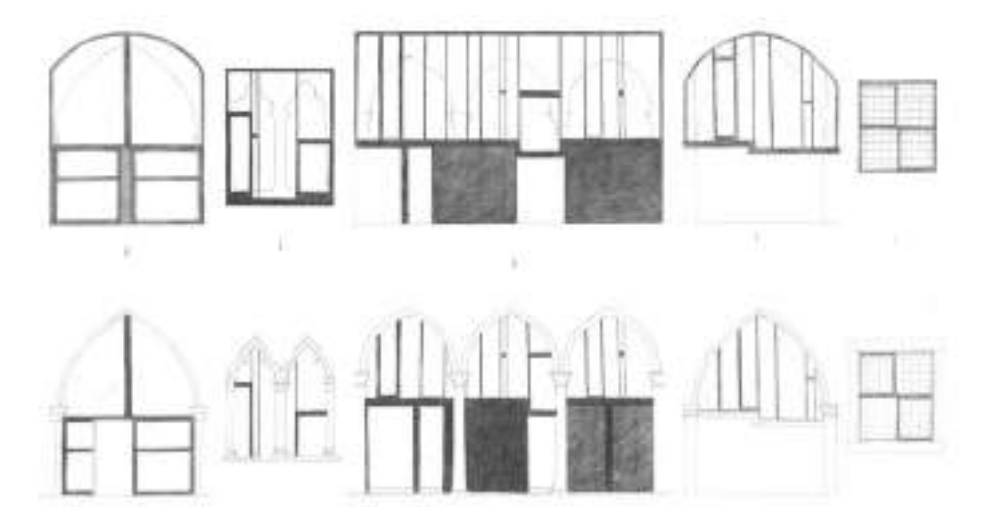
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ηλίας Κωνσταντόπουλος (συντονιστής), Δημήτρης Αντωνίου, Πέτρος

Μπαμπασίκας, Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Μυρτώ Κιούρτη, Γιάννης Κιτάνης, Δήμητρα Παυλάκου, Νίκος Σμυρλής, Αλεξάνδρα Στράτου.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΤΟ WORKSHOP: Αθανάσιος Ζαγορίσιος, Δήμητρα Παυλάκου

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: 9-16 Μαΐου 2016

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ WORKSHOP: Τρεις εβδομάδες πριν αναχωρήσουμε για τη Βενετία, παρουσίασα στους φοιτητές το περιεχόμενο του workshop, η συμμετοχή στο οποίο ήταν εθελοντική. Μια ομάδα φοιτητών επέλεξε να μελετήσει την πόλη της Βενετίας, τον θεσμό της Biennale και τα αρχιτεκτονικά έργα τα οποία θα επισκεπτόμασταν. Στους φοιτητές παρέδωσα προτεινόμενη βιβλιογραφία σε συνεργασία με την υπεύθυνη της βιβλιοθήκης του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Πατρών, Ελισάβετ Κηπουργού. Την πρώτη ημέρα του ταξιδιού, σε συνεργασία με την ANEK LINES οργάνωσα μια ημερίδα κατά την οποία τριάντα επτά φοιτητές παρουσίασαν στους συμμαθητές τους τις παραπάνω μελέτες με τη μορφή δεκάξι δεκαπεντάλεπτων διαλέξεων, οι οποίες συνοδεύονταν από προβολές. Μια ημέρα της εκδρομής στη συνέχεια αφιερώθηκε εξολοκλήρου στο Castelveccchio όπου πραγματοποιήθηκε ημερήσιο workshop. Οι φοιτητές κλήθηκαν να παρατηρήσουν το κτήριο και στη συνέχεια να απαντήσουν με σκίτσα, φωτογραφίες ή μικτή τεχνική σε ένα από τα εξής ερωτήματα: "Πώς διαχειρίζεται ο Scarpa τη σχέση παλιού και νέου;", "Πώς οργανώνει ο αρχιτέκτονας τις πορείες μέσα στο συγκρότημα;", "Πώς σχετίζεται η κλίμακα του ανθρώπου με την κλίμακα του κτηρίου;". Κατά τη διάρκεια του workshop συζητούσα με τους φοιτητές και επέβλεπα τις εργασίες τους. Στο ταξίδι της επιστροφής οργάνωθηκαν επίσης δύο workshops στο πλοίο. Στο ένα εργαστήριο, με υπεύθυνους τον Αθανάσιο Ζαγορίσιο και τη Δήμητρα Παυλάκου, οι φοιτητές εξέλιξαν τις παρατηρήσεις τους από το Castelveccchio ή συζήτησαν το πώς μπορούν να αποτυπώσουν άλλες προβληματικές, οι οποίες ενέσκηψαν στο πλαίσιο του ταξιδιού, σε μια πινακίδα 60 εκ. επί 60 εκ. την οποία και παρουσίασαν στο επόμενο μάθημα. Στο δεύτερο workshop με υπεύθυνη εμένα, είκοσι έξι φοιτητές ασχολήθηκαν με τη διαχείριση και οργάνωση του φωτογραφικού αρχείου της εκδρομής. Στο workshop συζητήθηκαν τα εξής θέματα: η αρχιτεκτονική φωτογραφία ως εργαλείο κατανόησης και αναπαράστασης του χώρου, οι κανόνες της τεκμηρίωσης και αρχειοθέτησης, η επεξεργασία των εικόνων, ο ρόλος του φωτογράφου δημιουργού και του επιμελητή (curator), η αξία της κατασκευής ενός συλλογικού αρχείου. Σε αυτό το πλαίσιο οι φοιτητές, δουλεύοντας σε ομάδες, επέλεξαν, επεξεργάστηκαν, κατηγοριοποίησαν, παρουσίασαν και παρέδωσαν στη βιβλιοθήκη του Τμήματος επτακόσιες φωτογραφίες.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα ασκήσεων του workshop. Πάνω: Δανάη Θλιβερού Κόκκαλη - Εβίτα Μανωλίδου και Μαριέττα Μελένου

E.4.1 Συμμετοχή στην επιτροπή αξιολόγησης υποψηφιοτήτων για τις υποτροφίες Fulbright για μεταπτυχιακές σπουδές στην Αμερική.

Μέλος της τετραμελούς επιτροπής αξιολόγησης του ιδρύματος Fulbright, για την απονομή υποτροφιών σε Έλληνες φοιτητές που θα παρακολουθήσουν μεταπτυχιακά και διδακτορικά προγράμματα σε σχολές των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Στην επιτροπή συμμετείχαν οι Μαρία Ρουμπελάκη, επίκουρη καθηγήτρια Αναπτυξιακής Βιολογίας, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ, Άρης Μουστάκας, επίκουρος καθηγητής Εφαρμοσμένης Φυσικής, ΕΚΠΑ, Mike Snyder, Cultural Affairs Officer, U.S. Embassy in Athens, Μυρτώ Κιούρτη. Εξετάσαμε 17 υποψηφιότητες στην κατηγορία "Sciences, Engineering/Architecture, Business Administration, Economics" αξιολογώντας τα βιογραφικά και τις συνεντεύξεις των υποψηφίων. 14 Μαρτίου 2018

E.4.2 Συμμετοχή σε ενδιάμεσες παρουσιάσεις υποψηφίων διδασκόντων

Η ερευνητική δραστηριότητα των υποψηφίων διδασκόντων του τμήματος Αρχιτεκτόνων. Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, 12 Οκτωβρίου 2016
Π. Φωκαΐδης, "Κυβερνώντας με την Κλίμακα: Η Θεωρία και η Πρακτική της Οικιστικής του Κωνσταντίνου Δοξιάδη." Πρόγραμμα Σεμιναρίων Υποψηφίων Διδασκόντων Θεωρίας Αρχιτεκτονικής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π., 3 Απριλίου 2017
Τ. Ανδριανόπουλος, "Ι. Δεσποτόπουλος: 20 Αγορές." Πρόγραμμα Σεμιναρίων Υποψηφίων Διδασκόντων Θεωρίας Αρχιτεκτονικής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π., 6 Ιουλίου 2016
Φ. Καφαντάρης, "Κενά Κτίσματα και Πόλη." Πρόγραμμα Σεμιναρίων Υποψηφίων Διδασκόντων, Θεωρίας Αρχιτεκτονικής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π., 3 Δεκεμβρίου 2014
Αι. Αθανασίου, "Η εποχή των κανόνων στη γλώσσα και την αρχιτεκτονική. Αρχιτεκτονικά και ρητορικά σχήματα στη Γαλλία του Διαφωτισμού." Πρόγραμμα Σεμιναρίων Υποψηφίων Διδασκόντων Θεωρίας Αρχιτεκτονικής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π., 6 Απριλίου 2016
Τ. Κάραλη, "Ελληνική Αρχιτεκτονική με την Αυτοπεποίθηση της Επιστήμης. Τεχνικά Χρονικά του 30." Πρόγραμμα Σεμιναρίων Υποψηφίων Διδασκόντων Θεωρίας Αρχιτεκτονικής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π., 11 Μαρτίου 2015
Κ. Αμυγδάλου, "Το Βυζάντιο μετά το έθνος. Από το Πανεπιστήμιο της Ιωνίας στον Άγιο Δημήτριο Θεσσαλονίκης." Πρόγραμμα Σεμιναρίων Υποψηφίων Διδασκόντων Θεωρίας Αρχιτεκτονικής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π., 10 Ιουνίου 2015.

E.4.3 Συμμετοχή σε επιτροπές αξιολόγησης φοιτητικών θεμάτων

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Σ. Στεφανοπούλου, "Το αποτύπωμα του streetscape στο ιστορικό κέντρο". Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος. Νοέμβριος 2018
Κ. Μαρινάκη, "Santorini Augmented". Επιβλέπουσα: Αγάπη Πρωίμου. Νοέμβριος 2018
Σ. Ανδρονίκου, "Αστικός μετασχηματισμός πλησίον Συγγρού Φιξ Ε.Μ.Σ.Τ.". Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος. Νοέμβριος 2018
Α. Σίμου, "Αρχιτεκτονικός Αταβισμός και Ετεροτοπία στο αστικό υπόβαθρο της Πάτρας". Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος. Νοέμβριος 2018
Ν. Αποστολοπούλου, "UBEREANGE: Κέντρο design και τεχνών στην Tacheles areal, Βερολίνο". Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος. Νοέμβριος 2018
Α. Νταβού, Α. Παππά, "Υγρότοποι: προστασία, αναζωογόνηση και ανάδειξη του Αμβρακικού κόλπου". Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος. Νοέμβριος 2018
Β. Γκάνιου, "Επανάχρηση και Επανεξάσφαξη: η βιομηχανία Ματσάγγου στον Βόλο". Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος. Νοέμβριος 2018
Σ. Σοφιανού, Ι. Αναστασίου, "Ένα πείραμα κλίμακας: ΑΤΗbnb – Σενάριο εξάπλωσης του μοντέλου Airbnb στο δημόσιο χώρο". Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος. Νοέμβριος 2018
Λ. Δημησιάνου, "Κοινωνικές και χωρικές διεκδικήσεις στην περιοχή των Εξαρχείων", Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Νοέμβριος 2015
Κ. Α. Τσακαλάκης, "Πατήσια-Κυψέλη: Ένα νέο όραμα για την Αθήνα", Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Νοέμβριος 2015
Γ. Φουλάκης, Κ. Λέντζος, "Η τουριστική κατοίκηση στη μετά την κρίση εποχή", Επιβλέπων: Γιάννης Αίσωπος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Νοέμβριος 2015
Λ. Ιουλία, "Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο, Αργοστολίου", Επιβλέπων: Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Νοέμβριος 2015
Ζ. Χαραλάμπους, "The floating Museum: Αρχαιολογικό Μουσείο Πάφου", Επιβλέπων: Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Οκτώβριος 2014
Μ. Ταμπακοπούλου, "Ευέλκτο θέατρο", Επιβλέπων Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Οκτώβριος 2014
Ε. Νεοφύτου, "Οινοποιείο με ξενώνες στον Κάθηκα", Επιβλέπων: Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Οκτώβριος 2014

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Κ. Κοτζαγεώργη, Α. Μουρελάτου, "Η πλάνη της Μητρόπολης: Αποδομώντας την Αθηναϊκή ταυτότητα". Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος, Νοέμβριος 2018

Α. Στυλιανού, "Ενδιάμεσα Τοπία: Διασχίζοντας τη Διώρυγα της Κορίνθου". Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος, Νοέμβριος 2018

Θ. Αναστασίου, "Γραφή, εικόνα, ερμηνεία: τα τρία στάδια της αναπαράστασης". Επιβλέπουσα: Αγάπη Πρωίμου, Νοέμβριος 2018

Λ. Δημησιάνου, "Κοινωνικές και χωρικές διεκδικήσεις στην περιοχή των Εξαρχείων", Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Νοέμβριος 2015

Π. Ρηγόπουλος, "Ο λόγος του Πικιώνη: Με κεντρική αναφορά στη θεωρία Δοξιάδη", Επιβλέπων: Γεώργιος Πανέτσος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Νοέμβριος 2015

Α. Λιάγκου, "Διερευνώντας τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό των κήπων απόλαυσης με έμφαση στη σύγκριση Ανατολής-Δύσης μέσω της διερεύνησης παραδειγμάτων", Επιβλέπων: Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Οκτώβριος 2014

Ε. Καυκά, "Διερευνώντας το χωρικό ενδιαμέσο", Επιβλέπων: Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Οκτώβριος 2014

Δ. Ραβάνη, "Κατασκευάζοντας ατμόσφαιρες", Επιβλέπων: Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Οκτώβριος 2014

Α. Μπιρμπίλη, "Ο ρόλος της διαφάνειας στην κινηματογραφική δημιουργία", Επιβλέπων: Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Οκτώβριος 2014

Ξ. Τουρατζίδη, "Προκατασκευή, ευελιξία, μεταβλητότητα και μεταφερισιμότητα στην αρχιτεκτονική", Επιβλέπων: Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Οκτώβριος 2014

Ν. Ρεκούτης, "Το cool στην αρχιτεκτονική", Επιβλέπων: Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Οκτώβριος 2014

ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 5. Διδάσκων: Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Φεβρουάριος 2019

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 7. Διδάσκουσα: Δήμητρα Κατσώτα, Φεβρουάριος 2018

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 7. Διδάσκουσα: Άλκηστις Ρόδη, Φεβρουάριος 2018

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 7. Διδάσκων: Αθανάσιος Σπανομαρίδης, Φεβρουάριος 2018

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 7. Διδάσκων: Δημήτρης Γιαννίσης, Δεκέμβριος 2017

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 7. Διδάσκουσα: Δήμητρα Κατσώτα, Δεκέμβριος 2017

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 7. Διδάσκουσα: Άλκηστις Ρόδη, Δεκέμβριος 2017

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 7. Διδάσκων: Αθανάσιος Σπανομαρίδης, Δεκέμβριος 2017

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 8. Διδάσκων: Γιάννης Αίσωπος, Ιούνιος 2017

Kenya Project. Διδάσκων: Δημήτρης Αντωνίου, Μάιος 2017

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 7. Διδάσκουσα: Άλκηστις Ρόδη, Οκτώβριος 2016

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 7. Διδάσκουσα: Δήμητρα Κατσώτα, Οκτώβριος 2016

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 8. Διδάσκων: Δημήτρης Γιαννίσης, Ιούνιος 2016

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 7. Διδάσκων: Πάνος Δραγώνας, Φεβρουάριος 2016

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 7. Διδάσκων: Γιάννης Αίσωπος, Νοέμβριος 2015

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αρχιτεκτονική Σύνθεση 3, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π. Διδάσκουσα: Αριάδνη Βοζάνη. Φεβρουάριος 2019

The City as a Significant Environment, Εργαστήριο Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών "Αρχιτεκτονική & Αστικός Σχεδιασμός", Συμμετοχή και παρακολούθηση στην παρουσίαση των εργασιών στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Πατρών, Διδάσκων: Ηλίας Ζέγγελης, Ιούνιος 2017

Πολεοδομικός Σχεδιασμός 2, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π., Διδάσκων: Κωνσταντίνος Σερράος, Μάρτιος 2017

Πολεοδομικός Σχεδιασμός 1, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π., Διδάσκων: Κωνσταντίνος Σερράος, Νοέμβριος 2016

Ειδικά Θέματα Θεωρίας Αρχιτεκτονικής και Σχεδιασμού του Χώρου, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πανεπιστήμιο Πατρών, Διδάσκων: Λεωνίδας Κουτσουμπός, Ιούνιος 2010

Εθνομεθοδολογία και η Οικειοποίηση της Αρχιτεκτονικής, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πανεπιστήμιο Πατρών, Διδάσκων: Λεωνίδας Κουτσουμπός, Ιούνιος 2009

E.4.4 Συμμετοχή σε επιτροπή αξιολόγησης προτάσεων για επιστημονικές δράσεις και εκδηλώσεις, Σύνδεσμος Υποτρόφων Ιδρύματος Ωνάση

Στο πλαίσιο της συμμετοχής μου στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου των Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση, από τον Σεπτέμβριο του 2013 έως τον Σεπτέμβριο του 2015, συμμετείχα στην κριτική επιτροπή για την αξιολόγηση είκοσι τριών προτάσεων για επιστημονικές δράσεις και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Οι προτάσεις κατατέθηκαν προς έγκριση και χρηματοδότηση από υποτρόφους του Ιδρύματος Ωνάση:

Γ. Κατσαβουνίδου, "Η ζωή ανάμεσα στα κτήρια: Έκθεση – αφιέρωμα στο έργο του γραφείου Jan Gehl", Αρχιτεκτονική έκθεση

Α. Τσέλιου, "Ομάδες της πόλης εν δράσει. Συμμετέχω, προσφέρω, αφυπνίζω", Ημερίδα

Γ. Κουτσούρης, "Μαρτηρίες (sic)", εγκατάσταση σύγχρονης τέχνης

Χ. Παπαγεωργίου, "Τέχνης παλοί III - Γιάννης Ρούσσος: Η τέχνη της Ασθένειας. Η Ασθένεια της τέχνης", Έκθεση

Γ. Καζανίδης "Frithjof Kuerner: Βιοχημεία και βιοποικιλότητα των θαλάσσιων φυκών και μικροοργανισμών", Διάλεξη

Μ. Καμηλάκη, "Γλωσσικές διαδρομές στη Νέα Ελληνική", Έκθεση

Ε. Κονσολάκη, "Ημερίδα στο Brain Awareness Week", Διάλεξη

Ε. Λασκαρίδης, "Ιατρικό Δίκαιο στην Πράξη", Συνέδριο

Ι. Λυριτζής, "Δελφοί και κοσμοθέαση: πότε χρησιμοδοτούσε η Πυθία", Διάλεξη

Α. Μαζαράκης Αινιάν, "Ακαδημία Πλάτωνος: Το χρονικό μιας ανασκαφής, το παρελθόν μιας περιοχής", Διάλεξη

Κ. Μυρωδιάς, "Η ελληνική εξωτερική πολιτική μετά την κρίση", Συνέδριο

Ά. Αλεξοπούλου, "Ορατόριο Stabat Mater του Giovanni Battista Pergolesi", Συναυλία

Γ. Βαρδαρινός, "ΧΗΜΕΙΑ. Διαδραστικό θεατρικό έργο για εφήβους", Θεατρική παράσταση

Α. Γιαννάκη, "Η Ματιά του Αγαπημένου. Στο πλαίσιο του Rethink Athens", Μουσικοχορευτική παράσταση

Ι. Δ. Γιαννουλάτου, "E-dit", Διαδραστική θεατρική παράσταση, performance

Κ. Δεστούνης, "Νέοι καλλιτέχνες στη Στέγη: Α.Σ.Ο.Ν & Κωνσταντίνος Δεστούνης", Συναυλία

Ζ. Ζενιώδη, "Opera Project: María de Buenos Aires Plus", Μουσική παράσταση

Λ. Ζερβάνου, "Συναυλία με έργα μουσικής δωματίου Μ. Καλομοίρη και R. Schumann", Συναυλία

Ν. Λαάρης, "Sir John Tavener (1944-2013): ελληνικά βιώματα", Συναυλία

Ν. Μαρκάκη, "Circus Explosiva, από την ομάδα Nefelopetra", Μουσικοχορευτική παράσταση

Γ. Μιχαηλίδου, "Master Class Κλασσικού Τραγουδιού", Σεμινάριο

Α. Μπατσάκης, "Το ρωσικό Romance, το γερμανικό Lied και η γερμανική Οπερέττα", Συναυλία

Κ. Μπολοβίνου, "Κόκκινη κλωστή δεμένη..."- Παραμύθια των Βαλκανίων, μια μουσική διήγηση", Μουσική και θεατρική παράσταση

Κ. Μποτίνης, "Athens Percussion Group", Συναυλία

ΣΤ.1.1 Επανακατοικήσεις - Ημερίδα

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ: Μυρτώ Κιούρτη

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Χαρά Σύρου, Αλέξανδρος Μωρέλλας, Δημήτρης Δρίβας

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: Σύνδεσμος Υποτρόφων Ιδρύματος Ωνάση - Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ: Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας

“Επανακατοικήσεις”. Στην ημερίδα παρουσιάστηκαν εισηγήσεις θεωρητικού περιεχομένου

και οι εννέα παραδειγματικές μελέτες αναδιαμόρφωσης των επιλεγμένων διαμερισμάτων.

Στην ημερίδα συμμετείχαν και οι κάτοικοι των διαμερισμάτων. Οι κάτοικοι συμμετείχαν ενεργά,

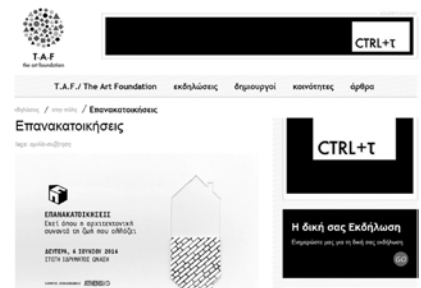
συζητώντας μπροστά στο κοινό την εμπειρία της συνεργασίας τους με τους αρχιτέκτονες,

όπως και αντιδρώντας στις προτάσεις για τα σπίτια τους τις οποίες εκείνη την ημέρα έβλεπαν

για πρώτη φορά. Στις δύο κάτω φωτογραφίες βλέπουμε δύο από τους κατοίκους. Την ημερίδα

παρακολούθησαν διακόσια σαράντα άτομα.

ΧΡΟΝΟΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ: 6 Ιουνίου 2016

Η ημερίδα “Επανακατοικήσεις” προσέλκυσε το ενδιαφέρον του τύπου και καλύφθηκε με αναφορές και άρθρα, ενδεικτικά από τα εξής μέσα: Καθημερινή, Αυγή, Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων, Athens Voice, Lifo, Πρώτο Θέμα, Culture Now, El Culture, DeBor, Festival Culture, EllasPost, Radio4, Metamatic κ.ά. Επίσης τα αποτελέσματα της δράσης παρουσιάστηκαν στην τηλεοπτική εκπομπή On ERT και στην εκπομπή Live U στον τηλεοπτικό σταθμό STAR

<div><div></div><div>ΕΠΑΝΑΚΑΤΟΙΚΗΣΕΙΣ</div></div>	
12.00-12.30	Εγγραφές
12.30-12.45	Χαιρετισμοί: Έφη Τσιότσιου, Θωδωρής Αναγνωστόπουλος
ΕΝΟΤΗΤΑ 1 Το θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο των Επανακατοικήσεων <i>Συντονίζει ο Παναγιώτης Τουρνικιώτης</i>	
12.45-13.00	Για έναν νέο παθιασμό της κατοίκησης: Μυριώ Κιούρτη
13.00-13.15	Οι κοινωνικές διαστάσεις της δράσης Επανακατοικήσεις: Παυλίνα Σπανιώνη
13.15-13.30	Ιδέες της κατοίκησης στον 20ό αιώνα: Ανδρέας Γεκουμακάτος
ΕΝΟΤΗΤΑ 2 Σχεδιάζοντας τα όρια ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο <i>Συντονίζει η Παυλίνα Σπανιώνη</i>	
13.30-13.45	Διαβοηθήσεις του ιδιωτικού και του δημόσιου μέσω του επανοπροσδιορισμού των ορίων ενός αστικού διαμερίσματος στο Καλλιμάρμαρο: Γιάννης Γράος
13.45-14.05	Μετασχηματισμός κατοικίας στην περιοχή Μακρυγιάννη σε εκθεσιακό χώρο με τη χρήση καθρεπτών, light box και προβολικών μηχανημάτων: Όλγα Βενετσιάνου, Αγγελική Σβορώνου
14.05-14.25	Στρατηγικός σχεδιασμός. Μια κατοικία στο Μετς: Νίκος Πατσάβας
14.25-15.15	Συζήτηση
15.15-15.45	COFFEE-LUNCH BREAK
15.45-16.05	Κεντρική ομιλία Η διεπιστημονική εμπειρία του εργαστηρίου αρχιτεκτονικής της κατοικίας στη σύγχρονη Αθήνα: Παναγιώτης Τουρνικιώτης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ ΔΕΥΤΕΡΑ, 6 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016	
ΕΝΟΤΗΤΑ 3 Η οικειοποίηση του φυσικού στοιχείου <i>Συντονίζει η Ηλιά Πάσχου</i>	
16.05-16.10	Ενσωματώνοντας το φυσικό υλικό στη σύγχρονη κατοικία: Αγγελική Παρασκευοπούλου
16.10-16.30	Η ενσωμάτωση της φύσης στον ιδιωτικό και δημόσιο χώρο και βιά σε μια πολυκατοικία στους Αμπελόκηπους: Στέλλα Κάτσι
16.30-16.50	Μια τρισδιάστατη Αρχιτεκτονική - Γλυπτική εγκατάσταση επανοπροσδιορίζει τους εσωτερικούς και υπαίθριους χώρους ενός αστικού ρετιρέ στην Κυψέλη: Βλάσης Καραγιάννης, Λία Πέτρου
16.50-17.05	Προς μια ενεργειακά μεταβαλλόμενη κατοίκηση. Το παράδειγμα διαμερίσματος στην Άνω Κυψέλη: Αλέξανδρος Κιτρινάρης
17.05-17.45	Συζήτηση
17.45-18.00	BREAK
ΕΝΟΤΗΤΑ 4 Επαναπροσδιορίζοντας το ενδοοικογενειακό σχήμα <i>Συντονίζει η Μυριώ Κιούρτη</i>	
18.00-18.15	Αρχιτεκτονική και Κοινωνική Ταυτότητα. Επανασχεδιάζοντας την οικογενειακή κατοικία κατά τις «διαβοηθήσεις» αλληγορές του κοινωνικού βίου: Τζίνα Σκιαδά
18.15-18.35	Spacerecycling/upcycling: Δημιουργικός επανοπροσδιορισμός χώρου και αντικειμένων ως "διαβοηθία τελετή". Το παράδειγμα ενός διαμερίσματος στους Αμπελόκηπους: Διονυσία Τριανταφύλλου
18.35-18.50	Σύννοια δεν έχει η μουσική: Πως επανασχεδιάζεται ένα μεταπολεμικό διαμέρισμα στην ηλιότερα Αμερικής σε σύγχρονη κατοικία μουσικού: Μέλινα Δόνου
18.50-19.05	"My home is my castle" ή "Το σπίτι με το περιακόπιο": Αντώνης Κιουρκτής, Σοφία Κιούση
19.05-19.20	Ας ανακαλύψουμε τα δικά μας φωτογραφικά αρχεία: Ηλιά Πάσχου
19.20-20.30	Συζήτηση με το σύνολο των ομιλητών

ΣΤ.1.2 WALLS - Όρια - Συνέδριο

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ: Ήμουν μέλος της ομάδας των επιμελητών του συνεδρίου
ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας (ΣΑΝΑ)
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ: Το συνέδριο εγκαινίασε την ομώνυμη έκθεση. Στόχος του συνεδρίου ήταν η εμβάθυνση στην προβληματική του ορίου. Η οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου επέλεξε παραδειγματικά έργα της έκθεσης και τα μελέτησε εις βάθος, συζητώντας με τους δημιουργούς τους επί του ζητήματος του ορίου και πώς το πραγματεύτηκαν στα συγκεκριμένα έργα. Οι επιμελητές συντόνισαν συνεδρίες κατά τις οποίες οι δημιουργοί παρουσίασαν τα έργα τους υπό το πρίσμα του ορίου και διηύθυναν τις συζητήσεις που ακολούθησαν. Στο πλαίσιο του συνεδρίου πραγματοποιήθηκαν πέντε συνεδρίες στις οποίες μίλησαν σαράντα τέσσερις ομιλητές.
ΧΩΡΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: Πρώην Εργοστάσιο Χαρτοποιίας Λαδόπουλου, Πάτρα
ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Δήμητρα Νικολακοπούλου, Σήφης Φανουράκης, Άρτεμις Φραδέλου, Παρθενόπη Χρυσανθοπούλου.
ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: 20-22 Νοεμβρίου 2009

<p>ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ συζητήσεις, εργαστήρια, εκδηλώσεις, ομιλίες, εκθέσεις</p> <p>Παρασκευή 20.11</p> <p>17.00-17.30 Άνοιγμα εκδήλωσης</p> <p>17.30-18.45 Παρουσίαση της έκθεσης από τους επιμελητές: «Η έκθεση WALLS ως διεθνές πρόβλημα του αρχιτεκτονικού έργου στην Ελλάδα σήμερα» ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ Κώστας Μπαρλίκας, Σοφία Λαζαρίδου, Μαρκά-Καρόλα Δημητριάδου, Κωνσταντίνος Δημητριάδης, Νικόλαος Νικολακόπουλος, Δημήτρης Παπαδόπουλος, Μαρία Σαράντα, Άρτεμις Φραδέλου, Λυδία Χρυσανθοπούλου, Παρθενόπη Χρυσανθοπούλου</p> <p>18.00-21.00 Εργαστήριο εργαστήρι «Οι εκθέσεις ως διαμορφωτικές του αρχιτεκτονικού έργου στο χώρο κενό» ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ Νίκος Τσιγγανέλης, Νίκος Κορρές, Μελίνα Λαζαρίδου, Γιάννης Παπαδόπουλος, Χρήστος Σαββίδης ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ Σήφης Φανουράκης</p> <p>Σάββατο 21.11</p> <p>11.30-12.00 Εισαγωγή</p> <p>12.00-14.00 Εργαστήριο εργαστήρι «Κατασκευάζοντας το όριο» ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ Γιώργος Ανδρονόπουλος, Βασίλης Γκαλακτόπουλος, Γεωργία Λαζαρίδου, Γιάννης Παπαδόπουλος, Δημήτρης Παπαδόπουλος, Γεώργιος Σαμαράκης ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ Μαρία Σαράντα</p> <p>14.00-16.00 Μεταμεσονύκτιο διάλειμμα με ελαφρύ φαγητό</p> <p>16.00-17.30 Παρουσίαση ειδικών συμμετεχόντων ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ Τωνιάτσα Δολιγνίτη, Θωμάς Δελιδέλης, Γεώργιος Κονσταντίνου, Ρουμπίνη Μπαρλίκου ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ Δημήτρης Νικολακόπουλος</p> <p>17.30-18.00 Διάλειμμα</p> <p>18.00-20.00 Εργαστήριο εργαστήρι «Εκθέτοντας τα όρια» ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ Αλέξανδρος Κουρσάνης, Τάσος Μπίρης, Σάββας Παπαδόπουλος, Αντώνης Τσιγγανέλης ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ Άρτεμις Φραδέλου</p> <p>21.00 Εξόχηση έκθεσης</p> <p>23.00 Πόρτα εγκαίνια</p>	<p>ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Εκδήλωση παρουσίασης από το διοργανωτικό σκέλος της έκθεσης, με τη συμμετοχή των ομιλητών της έκθεσης, από τις 11.30 έως 13.00 κατά ταφάρα και Κυριακή κατά τη διάρκεια της έκθεσης</p> <p>Κυριακή 22.11</p> <p>11.30-12.00 Εισαγωγή</p> <p>12.00-13.30 Εργαστήριο των ομιλητών των αρχιτεκτονικών ορίων με θέμα την παρουσίαση της προβληματικής του ορίου μέσα από παραδειγματικές αναφορές σε έργα της έκθεσης ΚΑΙΝΕΤΕΜΕΣ Κώστας Μπαρλίκας</p> <p>ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ Κώστας Αδαμάκης, «Παραπλανητικό κτήριο. Στο όριο της αρχιτεκτονικής» Αλέξανδρος Κουρσάνης, «Πόρτα και Συμβολισμός» Γεώργιος Παπαδόπουλος, «Όρια και συνάντηση. Με σκορπύ ένα κτήριο γραφείων στη λεωφόρο Αθηνών» Γιάννης Παπαδόπουλος, «Πορτάνια» Γιάννης Τσιγγανέλης, «Μια περιπέτεια το όριο της διαμόρφωσης» Γιάννης Τσιγγανέλης, «Η πόρτα των ορίων στη σύγχρονη πόλη» ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ Μαρία Σαράντα</p> <p>13.30-14.00 Διάλειμμα</p> <p>14.00-16.00 Εργαστήριο εργαστήρι «Ανακατασκευάζοντας το όριο» ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ Ελευθέριος Δασκαλάκης, Μαρία Δολιγνίτη, Σοφία Λαζαρίδου, Μαρία Νικολακόπουλου, Τωνιάτσα Παπαδόπουλου, Γεωργία Σαμαράκη ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ Παρθενόπη Χρυσανθοπούλου</p> <p>16.00-18.00 Διάλειμμα με ελαφρύ φαγητό</p> <p>18.00 Εργαστήριο εργαστήρι «Κατασκευάζοντας το όριο» ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ Αλέξανδρος Κουρσάνης, Τάσος Μπίρης, Σάββας Παπαδόπουλος, Αντώνης Τσιγγανέλης ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ Άρτεμις Φραδέλου</p> <p>19.00 Γνωστή προβολή ταινίας</p> <p>21.00 Chatting & Music με τους Deepmind Kalitvty</p>
---	--

ΣΤ.2.1 WALLS - 6η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ: Υπεύθυνη συντονισμού της έκθεσης WALLS - 6η Πανελλήνια έκθεση αρχιτεκτονικού έργου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ: Στόχος μας ήταν η έκθεση να λειτουργήσει ως πλατφόρμα συνάντησης των αρχιτεκτόνων και ανταλλαγής ιδεών. Θέσαμε έτσι εξ αρχής ως θέμα, την έννοια του ορίου, βάσει της οποίας οργανώσαμε την έκθεση και μια σειρά παράλληλων υποστηρικτικών εκδηλώσεων. Στην έκθεση παρουσιάστηκαν ογδόντα τρεις μελέτες και έργα σημαντικών Ελλήνων αρχιτεκτόνων, τα οποία επιλέχθηκαν με κριτήριο το πώς διαχειρίζονται την έννοια του ορίου. Ενδεικτικά, ορισμένοι από τους αρχιτέκτονες που συμμετείχαν στην έκθεση με έργα και κείμενά τους είναι οι: Γιώργος Αγγελής, Τηλέμαχος Ανδριανόπουλος, Αριστείδης Αντονάς, Αλέξανδρος Βαζάκας, Κωνσταντίνος Γρίβας, Σταύρος Γυφτόπουλος, Αριστοτέλης Δημητρακόπουλος, Θεοκλής Καναρέλης, Ζήσης Κοτιώνης, Νέλλη Μάρδα, Ιφιγένεια Μάρη, Δημήτρης και Τάσος Μπίρης, Πρόδρομος Νικηφορίδης-Μπερνάρ Κουόμο, Αλέξανδρος Τομπάζης, Σοφία Τσιράκη, κ.ά. Στην επιτροπή που επέλεξε τα έργα συμμετείχαν οι Νίκος Γεωργιάδης, Κώστας Μπάρλας, Θανάσης Σπανομαρίδης, Βάνα Τεντοκάλη, Παναγιώτης Τουρνικιώτης και Νικόλας Τραβασάρος μετά από πρόσκληση των επιμελητών.

ΟΝΟΜΑΤΟΔΟΣΙΑ: Στόχος μας ήταν να απευθυνθούμε και σε ένα διευρυμένο κοινό. Επιλέξαμε έτσι να αποδώσουμε την έννοια "Όριο" με τη συνθηματική διατύπωση "Walls".

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας. Συνδιοργανωτές της έκθεσης ήταν το ΤΕΕ Δυτικής Ελλάδος και ο Δήμος Πατρέων, ενώ υποστηρικτής ήταν ο ΣΑΔΑΣ - Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων.

ΧΩΡΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: Πρώην Εργοστάσιο Χαρτοποιίας Λαδόπουλου, Πάτρα

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Υπεύθυνος της έκθεσης και των οικονομικών ήταν ο Κώστας Μπάρλας. Στην οργανωτική ομάδα συμμετείχαν οι Σοφία Ιωαννίδη, Δήμητρα Νικολακοπούλου, Μαρία Σκούρα, Άρτεμις Φραδέλου, Παρθενόπη Χρυσανθοπούλου. Σύμβουλοι της ομάδας ήταν ο Γιάννης Πανταζόπουλος και ο Σήφης Φανουράκης. Συνεργάτες επιμελητές ήταν η ομάδα ArtBox, με τους Χρήστο Σαββίδη και Λυδία Χατζηιακώβου.

ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΘΕΣΗΣ: 21 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου 2009

Η έκθεση φιλοξενήθηκε στο παλαιό εργοστάσιο Λαδόπουλου στην Πάτρα

WALLS - ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΟ: Στο πλαίσιο της έκθεσης οργανώσαμε ένα τετραήμερο συνέδριο με θέμα την έννοια του ορίου στην αρχιτεκτονική. Στο συνέδριο συμμετείχαν με εισηγήσεις σαράντα έξι αρχιτέκτονες οι οποίοι μίλησαν για το πώς επιχείρησαν να διαχειριστούν την έννοια του ορίου στο έργο που παρουσίαζαν στην έκθεση. Στο συνέδριο συμμετείχαν με εκπροσώπους τους όλες οι αρχιτεκτονικές σχολές της χώρας. Οι εκπρόσωποι των σχολών μίλησαν επίσης πάνω στην ίδια θεματική.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ: Κατά τη διάρκεια της έκθεσης, και σε συνεργασία με τους Νίκο Καββαδία και Φοίβο Καλλίτση, οργανώθηκε φεστιβάλ κινηματογραφικών ταινιών με τίτλο “WALLS- Όρια φτιαγμένα από σελιλόιντ”, στο οποίο προβλήθηκαν δεκαεννιά ταινίες με θέμα το όριο.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ: Στο χώρο της έκθεσης δεκατέσσερις επιλεγμένοι καλλιτέχνες παρουσίασαν έργα για το πώς προσλαμβάνουν οι ίδιοι την έννοια του “τοιχού-ορίου” σε ειδική έκθεση με τίτλο “My wall”.

ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Στην είσοδο της έκθεσης τοποθετήθηκε η διαδραστική εγκατάσταση “6B Footprints” του Θόδωρου Ζαφειρόπουλου, ειδικά σχεδιασμένη για την έκθεση. Η εγκατάσταση είχε ως στόχο να χαρτογραφήσει τα αποτυπώματα από το περπάτημα των επισκεπτών της έκθεσης, κατά τη διάβαση του κατωφλιού του κτηρίου που μας φιλοξενούσε.

ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ: Οργανώσαμε δεκάξι θεματικές ξεναγήσεις στην έκθεση όπου για μία περίπου ώρα οι επιμελητές της έκθεσης παρουσιάζαμε σε επισκέπτες επιλεγμένα έργα, ως παραδειγματικά. Ακόμη, ήρθαμε σε επικοινωνία με σχολεία της Πάτρας και οργανώσαμε ξεναγήσεις στην έκθεση ειδικά για μαθητές.

Ο χώρος σχεδιάστηκε ειδικά για τις ανάγκες της έκθεσης. Για την κατασκευή χρησιμοποιήθηκαν επιφάνειες διογκωμένης πολυστερίνης οι οποίες κόπηκαν βάσει των προδιαγραφών μας. Η κατασκευή υλοποιήθηκε επιτόπου από την ομάδα μας. Η αποξήλωση πραγματοποιήθηκε επίσης εξολοκλήρου από εμάς. Μετά την αποξήλωση, επιστρέψαμε όλο το υλικό στην εταιρεία που μας το είχε αρχικά προμηθεύσει. Το υλικό ανακυκλώθηκε πλήρως. Τον σχεδιασμό και την κατασκευή του χώρου της έκθεσης επόπτευσαν ειδικά οι Σοφία Ιωαννίδη, Κώστας Μπάρλας, Μαρία Σκούρα. Πάνω βλέπουμε στιγμιότυπα από την αποξήλωση, στο βίντεο τεκμηρίωσης που κινηματογράφησε ο Ανδρέας Λαμπρόπουλος

ΣΤ.2.2 5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Από το 2004 έως το 2006 συμμετείχα στην ομάδα των επιμελητών της 5ης Πανελλήνιας έκθεσης αρχιτεκτονικού έργου. Υπεύθυνος της οργάνωσης ήταν ο Γιάννης Πανταζόπουλος, τότε πρόεδρος του ΣΑΝΑ. Σε συνεργασία με τους Κώστα Μπάρλα και Κώστα Τσιαμπάο ήμουν επίσης υπεύθυνη της επιμέλειας του καταλόγου της έκθεσης.

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας, υπό την Αιγίδα του Πάτρα - Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης 2006, με τη συνδιοργάνωση του ΤΕΕ Τμήματος Δυτικής Ελλάδας, του Δήμου Πατρέων και του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης - Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Γιάννης Πανταζόπουλος, Γιάννης Αργυρόπουλος, Ελίνα Κυριακού, Μάγδα Κυριάκου, Ολυμπία Λόη, Κώστας Μπάρλας, Κώστας Τσιαμπάος.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Πάτρα, φθινόπωρο 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΚΘΕΣΗΣ: Στην έκθεση παρουσιάστηκαν εκατόν είκοσι εννέα έργα και μελέτες από όλη την Ελλάδα. Τα έργα επιλέχθηκαν από κριτική επιτροπή στην οποία συμμετείχαν οι Ανδρέας Κούρκουλας, Ηλίας Κωνσταντόπουλος και Αλέξανδρος Τομπάζης. Ορισμένοι από τους αρχιτέκτονες που συμμετείχαν με έργα τους στην έκθεση ήταν οι Δημήτρης και Σουζάνα Αντωνάκης, Γιάννης Αίσωπος, Αλέξανδρος Βαζάκας, Αριάδνη Βοζάνη, Buerger-Katso-ta Architects, Νέλλα Γκόλαντα, Κωνσταντίνα Καρβουντζή, Κωνσταντίνος Γρίβας, Πάνος Δραγώνας, Θεοκλής Καναρέλης, Ζήσης Κοτιώνης, Αναστάσιος Κωτσιόπουλος, Νέλλη Μάρδα, Τάσος Μπίρης, Κώστας Μωραΐτης, Ματθαίος Παπαβασιλείου, Σπύρος Παπαδόπουλος, Δ+Λ Ποτηρόπουλος, Κατερίνα Τσιγαρίδα, Σοφία Τσιράκη, Ρένα Σακελλαρίδου και Μόρφω Παπανικολάου, κ.ά.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ: Η έκθεση εντάχθηκε στη δέσμη των εκδηλώσεων "Πάτρα - Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης 2006". Στόχος μας ήταν, εξ αφορμής της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, να αναδείξουμε τους συσχετισμούς της αρχιτεκτονικής με τις υπόλοιπες τέχνες μέσα από ένα παράλληλο πρόγραμμα δράσεων. Αυτό περιελάμβανε μια έκθεση εικαστικών με θέμα "Διαδρομές", στην οποία συμμετείχαν με έργα τους δεκαεπτά εικαστικοί, απόφοιτοι της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών ΑΣΚΤ, του εργαστηρίου του Γιάννη Ψυχοπαίδη. Επίσης πραγματοποιήθηκε ένα φεστιβάλ κινηματογραφικών ταινιών με θέμα "Αρχιτεκτονική και Κινηματογράφος" σε συνεργασία με την ομάδα "Γυμνός Οφθαλμός". Το φεστιβάλ διήρκεσε δέκα ημέρες και περιελάμβανε έντεκα προβολές όπως "Τα Πορτραίτα Αρχιτεκτόνων", "Ο Σοσιαλιστής, ο Αρχιτέκτονας και ο Στριπτός Πύργος", "Αποδομώντας τον κύβο", "Ο Αρχιτέκτονας μου" κ.ά. Πραγματοποιήθηκε επίσης ημερίδα με θέμα "Αρχιτεκτονική - Τέχνη - Αρχιτεκτονική", στην οποία μίλησαν η Δήμητρα Χατζησάββα, η Βάνα Τεντοκάλη, ο Δημήτρης Ησαΐας και ο Πάνος Κούρος.

Η έκθεση φιλοξενήθηκε στο κτήριο Μαραγκόπουλου στην Πάτρα. Ο χώρος εσωτερικά ανασχεδιάστηκε ειδικά για τις ανάγκες της έκθεσης

ΣΤ.3.1 Strange Cities: Δεν είμαστε ξένοι στην ίδια πόλη

ΘΕΣΗ: Υπεύθυνη της δράσης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: Παναγιώτης Τουρνικιώτης

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: Σύνδεσμος Υποτρόφων Ιδρύματος Ωνάση - Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, Διπλάρειος Σχολή

ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Μάκης Γιαννόπουλος, Κώστας Μπουρούσης, Χαρά Σύρου

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ: Αθήνα, Άνοιξη 2015

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: Η δράση είχε ως στόχο τον κριτικό επαναπροσδιορισμό της έννοιας “κατοίκηση” μέσα από μια βιωματική ανατροπή των ορίων ανάμεσα στο δημόσιο και το ιδιωτικό. Στο πλαίσιο της συμμετοχής στην έκθεση “Strange Cities” μεταφέραμε το σύνολο της οικοσκευής ενός αληθινού Αθηναϊκού διαμερίσματος σε μια αίθουσα της Διπλαρείου Σχολής για τρεις ημέρες. Στο μετατοπισμένο σπίτι πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις ανάμεσα σε αρχιτέκτονες και κατοίκους της Αθήνας με θέμα το πώς μπορούμε να “επανακατοικήσουμε” τα σπίτια και την πόλη μας στοχαστικά. Την Τρίτη ημέρα, 21 Μαΐου, του Αγίου Κωνσταντίνου, η ονομαστική εορτή του κατοίκου, φιλοξενήθηκε εντός της μετατοπισμένης κατοικίας. Φίλοι και “ξένοι-εξωτερικοί” γιόρτασαν μαζί αμφισβητώντας τα όρια της κατοίκησης. Το σύνολο της δράσης κινηματογραφήθηκε και παρουσιάστηκε online σε ένα ολιγόλεπτο video.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Ηώ Πάσχου, Παυλίνα Σπανδώνη, Ανδρέας Γιακουμακάτος και Όλγα Βενετσιάνου, Μαρία-Ελένη Βογιατζή, Σωζήτα Γκουντούνα, Γιάννης Γράος, Μέλπω Δάνου, Βλάσσης Καραγιάννης, Στέλλα Κάτση, Σοφία Κιούση, Αλέξανδρος Κιτρινιάρης, Ελένη Μουζακίτη, Ελένη Μητάκου, Νίκος Πατσαβός, Αγγελική Παρασκευοπούλου, Αντώνης Κιουρκτσής, Αχιλλέας Παπακώστας, Λάμπρος Παπανικολάτος, Λία Πέτρου, Αγγελική Σβορώνου, Τζίνα Σκιαδά, Διονυσία Τριανταφύλλου, Αθηνά Χατζή.

Στιγμιότυπα από το video